Dzisiaj 24 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmikowski
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 320 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 18 lipca 1937

Rok 32

Poznań, 17 lipca.

O komunikację Kalisza z Poznaniem

Jak wiadomo, sprawa administracyjnego przyłączenia ziemi kaliskiej do województwa poznańskiego jest już ostatecznie postanowiona. Przyłączenie to nastąpi urzędowo za 8 i pół miesięcy, dokładnie w dniu 1 kwietnia 1938 r.

Z wielu spraw, które w związku z tym już powstały, względnie powstawać będą, za jedną z najważniejszych — jeżeli chcemy, by z nowymi powiatami południowo - wschodnimi nawiązana została życiowa łączność, tak gospodarcza jak społeczna i kulturalna — uważamy sprawę dogodnej i szybkiej komunikacji.

Obecne możliwości komunikacyjne pomiędzy Kaliszem i Poznaniem są mierne, ale zmiana na lepsze nie była nikomu bardzo potrzebna. Jeżeli już ktoś z Kalisza jechał koleją do Poznania, nie wzruszał go ani przypadkowy rozkład jazdy pociągów, ani konieczność przesiadania się w Ostrowie, ani też powolność podróży. Podobnie, jadąc samochodem, lub transportując ciężarówką towary, nie przejmował się zbytnio stanem szos i dróg pomiędzy Kaliszem i Poznaniem, jak również tym, że podróż autobusem z Poznania do Kalisza lub odwrotnie (z przesiadką w Jarocinie) trwa cztery godziny.

Kalisz ciąży dotychczas do Warszawy i Łodzi. W przyszłości, jako drugie co do wielkości i liczby mieszkańców miasto naszego województwa, będzie, siłą rzeczy, oczywiście stopniowo, ciążył ku stolicy wojewódzkiej, ku Poznaniowi.

To stopniowe wiązanie się Kalisza i ziemi kaliskiej z Poznaniem, leżące nie tylko w obopólnym interesie, lecz dyktowane również względami historycznymi i państwowymi, winno być według możności ułatwione.

Z Poznania do Kalisza mamy obecnie pięć połączeń kolejowych, ale wśród nich nie ma ani jednego połączenia pośpiesznego i tylko dwa pociągi są bezpośrednie, nie wymagające przesiadania się w Ostrowie. Jeden z tych bezpośrednich pociągów ma jednak tę niedogodność, że opuszcza Poznań krótko po północy i przybywa do Kalisza o godz. 4 rano.

W odwrotnym kierunku, z Kalisza do Poznania, jest sześć połączeń kolejowych, również tylko osobowych. Bezpośrednie pociągi są również tylko dwa, i z tego znowu jeden opuszczający Kalisz o godz. pół do 3 w nocy i przyjeżdżający do Poznania po godzinie 5 rano.

Odległość kolejowa pomiędzy Poznaniem i Kaliszem wynosi 138 kilometrów. Kursujące pociągi przebywają tę przestrzeń w bardzo różnym czasie, od 2 godzin i 32 minut do 4 godzin i 35 minut. Przeciętny czas pociągów kursujących obecnie pomiędzy Poznaniem i Kaliszem i odwrotnie wynosi 3 godziny i 8 minut. Przeciętna chyżość tych pociągów wynosi 41,8 km/godz.

Mieszkaniec Kalisza, który obecnie chce załatwić jakąś sprawę urzędową lub handlową w Poznaniu, musi korzystać z pociągu rannego z przesiadaniem się w Ostrowie: wyjazd z Kalisza o godz 6,44, przyjazd do Poznania o godz. 10. Zanim się oporządzi po podróży, zje śniadanie i dojdzie względnie dojedzie do urzędu lub przedsiębiorstwa, gdzie chce coś załatwić, będzie godzina 11.

Dwa wcześniejsze pociągi z Kalisza wychodzą jeden w nocy o godz. 2,34, a drugi w godzinę po tym, o 3,49. W obu wypadkach konieczne jest dla kaliszanina zrywanie się w nocy, branie taksówki na odległy tam dworzec i wreszcie czekanie rano w Poznaniu przy pociągu pierwszym, który przychodzi do celu już o godz. 5,07.

Przy tego rodzaju połączeniach i rozkładach ciężko będzie mieszkańcom Kalisza jeździć do Poznania.

Uważamy, że wszystkie te niedogodności usunęłoby zaprowadzenie pomiędzy Kaliszem i Poznaniem kolejowej komunikacji motorowej, uruchomienie w nowym rozkładzie tzw. „lux-torpedy", która w najwyżej dwie godziny pokonywałaby przestrzeń pomiędzy Kaliszem i Poznaniem.

Rozkład jazdy powinien — przypuśćmy — tak wyglądać:

7,00 odj.	Kalisz	przyj.	18,00
9,00 przyj.	Poznań	odj.	16,00

Uruchomienie „lux-torpedy" na linii Kalisz — Poznań — Kalisz z postojem w Ostrowie i w podanym powyżej czasie jest technicznie możliwe. Potrzebna jest jedynie decyzja Ministerstwa Komunikacji.

Decyzja taka ułatwiłaby organiczne związanie ziemi kaliskiej z jej dawną macierzą.

Żydzi sieją deprawację i komunizm

Ciągłe aresztowania semickich wywrotowców — Przed procesem Fleischerowej i towarzyszy — Unieszkodliwienie wielkiej szajki przemytników-Żydów

Warszawa. (Tel. wł) Komuniści chcą urządzić dnia 1 sierpnia „dzień przeciwmilitarystyczny".

Aby zapobiec manifestacjom, władze bezpieczeństwa przeprowadziły w dzielnicy żydowskiej szereg rewizyj, podczas których zajęto dwie tajne drukarnie, 3 składy nielegalnej literatury, rozmaite wydawnictwa, gotowy numer „Czerwonego Sztandaru", szereg odezw kierowanych do „wierzących katolików" itd.

Aresztowano sporo osób, prawie samych Żydów. (w)

Wilno. (Tel. wł.) Został skazany na rok więzienia redaktor żargonówki żydowskiej „Cajt" Burstein za artykuł wychwalający ustrój i sądownictwo sowieckie.

Kraków. (Tel. wł.). Jak już donosiliśmy, w dniu 23 sierpnia w Sądzie Okręgowym w Krakowie odbędzie się wielki proces Żydówki Hindy vel Heleny Fleischerowej, żony kupca z Tarnowa, oraz towarzyszy. Na ławie oskarżonych oprócz samej Fleischerowej zasiądzie 8 osób, w tym 7 Żydów, a to: Żyd Izydor Fleischer, mąż oskarżonej. Żydówka Estera vel Erna Färberowa, zam. w Krakowie, ul. św. Sebastiana nr 5. Żyd Józef Hochman z Rzeszowa, Baldachówka nr 3. Żyd Józef Holländer z Tarnowa, zam. przy pl. Sobieskiego 2. Żyd dr Samuel Schäftler, zam. w Bochni. Żyd dr Arnold Klein, zam. w Krakowie, ul. Pańska nr 4. Żyd Leib Isler, zam. w Krakowie, ul. św. Marka nr 35, oraz Maria Łapińska, zam. w Krakowie, ul. Prochowa nr 3.

Wszyscy wyżej wymienieni są posądzeni o to, że w czasie od wiosny 1934 r. do 20 czerwca 1936 r. w Krakowie i Tarnowie wspólnie z żoną b. prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie, śp. Wandą Parylewiczową, wzięli udział w związku, mającym na celu uzyskanie za pomocą podstępnych zabiegów stanowisk w sądownictwie, notariacie i innych urzędach i bezpośrednio porozumiewali się z śp. Wandą Parylewiczową w sprawach, zleconych jej przez Żydówkę Hindę Fleischerową.

Żyd Józef Hochman oskarżony jest o to, iż zjednywał dla związku interesantów i skierowywał ich do Żydówki Fleischerowej. On też utrzymywał łączność pomiędzy nimi a Fleischerową. Reszta oskarżonych jest obwiniona mniej więcej o to samo.

Proces potrwa przez 8 dni. Ilość świadków, którzy mają być przesłuchani, przekracza liczbę 70. Proces budzi w Krakowie jak i zresztą w całej Polsce wielkie zainteresowanie.

Katowice. (AJS) Straż graniczna wpadła na trop wielkiej afery przemytniczej szajki Moszkowiczów, Schwimmera i towarzyszy. W melinie znaleziono 1000 kg kamieni zapałowych.

Głównym pomocnikiem był dawny maszynista kolejowy Walenty Giera z Mysłowic, który został wydalony ze służby. On zorganizował przemyt drogą kolejową przez urząd celny w Zabrzu.

Gierę osadzono w więzieniu razem z Joskiem Schwimmerem, Plewniakiem z Sosnowca, podkomisarzem skarbowym Karolem Grzegorzem z Katowic, Tomackim z Mysłowic, Walentym Henslem z Szopienic i Marią Metką z Ochojca. Resztę pozostawiono na razie na wolnej stopie.

Szajka współpracowała z szeregiem kupców naturalnie Żydów w Małopolsce a szczególnie w Krakowie, którym dostarczała w wielkich ilościach zwłaszcza sacharynę, zapalniczki i kamienie zapałowe. Wysokość strat wyrządzonych skarbowi jest b. poważna. Straż graniczna posiada dowody na około 100.000 zł, jednak stanowi to tylko drobny ułamek. „Działalność" szajki znacznie ułatwiał fakt, iż była w porozumieniu z osobami urzędowymi na przejściu granicznym.

Posiedzenie Sejmu we wtorek

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś o godzinie 10 przybył do gmachu parlamentu premier Składkowski i doręczył marszałkowi Sejmu Carowi zarządzenie P. Prezydenta o zwołaniu nadzwyczajnej sesji w sprawie wniosku złożonego przez posłów i senatorów.

Wniosek ten dotyczy „udzielenia Prezydentowi pełnomocnictw do wydawania dekretu w sprawie związanej z samowolnym przeniesieniem przez ks. arcybiskupa Sapiehę zwłok marsz. Piłsudskiego". Dekrety te nadawałyby P. Prezydentowi prawo do zmiany obowiązujących ustaw.

Marszałek zwołał posiedzenie Sejmu na wtorek. (w)

Przygotowania do wyborów w ZSRR

Moskwa. (ATE) Podjęcia próby z urządzeniem „demokratycznych wyborów" do Najwyższej Rady ZSRR, wzbudzają pewne obawy w kołach rządowych. Od komitetów partyjnych różnego stopnia wymaga się, by nie wystawiano kandydatur „zamaskowanych wrogów ludu". Wspomniane komitety ponoszą całkowitą odpowiedzialność za przebieg i wyniki wyborów

W związku z tym rozpoczął się obecnie okres wytężonej agitacji, prowadzonej przez czynniki rządowe i partyjne. Ordynację czyta się i „dyskutuje" we wszystkich fabrykach, zakładach, kołchozach itp. Dotychczas prasa sowiecka nie zanotowała ani jednego wystąpienia opozycyjnego. Mówcy ograniczają się do dytyrambów na cześć Stalina i jego konstytucji. Jednak, jak podaje „Prawda", już z trzech rejonów nadeszły wiadomości, że chłopi wysuną tam kandydatury swych proboszczów.

W Moskwie odbywa się szereg wieców, poświęconych wyborom. Wiece są urządzane w parkach rozrywkowych i połączone z tańcami, oraz śpiewami. Wystąpił m. i. z przemówieniem na temat nadchodzących wyborów gen. prokurator ZSRR Wyszynskij. Poświęcił on swą mowę „szalbierczym machinacjom burżuazyjnych głosowań", od których „wybory stalinowskie" mają być o całe niebo wyższe.

Manewry brytyjskie

Londyn. (ATE) Odbywające się na południowych wybrzeżach Anglii manewry połączonych sił morskich, lądowych i powietrznych trwały przez całą noc.

Pogaszono światła w miastach portowych Southampton i Portsmouth oraz w okolicznych miejscowościach. Pomimo ulewnego deszczu i burzy działania wojenne trwały bez przerwy.

W oślepiającym blasku reflektorów pierwszą akcję przeprowadzili lotnicy, po czym rozpoczęła się działalność jednostek morskich a oddziały lądowe przystąpiły do obrony wybrzeża przed atakiem floty.

Całość ćwiczeń była generalną próbą przed atakiem floty na fortyfikacje i umocnienia nadbrzeżne.

Między wojną i pokojem

Sprzeczne wieści o położeniu w Chinach północnych — Warunki Japonii — Rokowania pokojowe natrafiają na duże trudności

Szanghaj. (ATE) „United Press" donosi:

Dowództwo japońskie postanowiło pięć żądań, od których uzależnia zawarcie kompromisu i przerwanie działań wojennych na froncie północnym. Warunkami są następujące:

1. swobodą ruchów dla oddziałów japońskich, stacjonowanych w północnych Chinach; 2. zawarcie wspólnego frontu chińsko - japońskiego przeciw komunizmowi; 3. utrzymanie swobody ruchu kolejowego na linii Szanghaikwan — Czang-Czau; 4. pełnomocnictwa dla garnizonu japońskiego, stacjonowanego pod Pekinem, celem zapewnienia oddziałom całkowitego bezpieczeństwa; 5. zwolnienie aresztowanych wojskowych.

Tokio. (PAT) Według oświadczenia japońskiego min. spr. zagr., położenie w Chinach północnych zaostrzyło się w ciągu ostatnich dwuch dni do tego stopnia, że uregulowanie zatargu w drodze pokojowej wydaje się mało prawdopodobnym.

Minister zaznaczył, że pragnie powstrzymać szalejącą w Chinach agitację przeciwjapońską. Położenie wojskowe jednak udaremnia rozmowy.

Tien - Tsin. (PAT) Wedle pogłosek rokowania pomiędzy dowództwem japońskim a gen. Sung-Cze-Juanem doprowadziły do porozumienia, którego mocą 37 dywizja i 29 armia chińska zostaną wycofane do m. Fa-Ting i zastąpione przez 38 dywizję chińską.

Jednocześnie do Tien-Tsinu nieustannie napływają posiłki japońskie z czołgami, samochodami pancernymi i artylerią i kierowane są do Feng-Tai. Z drugiej strony transportowiec niemiecki przywiózł karabiny maszynowe i amunicję, przeznaczone dla armii chińskiej.

Nankin. (PAT) Wiadomości z Tien-Tsinu stwierdzają, że przyczyną przewlekłych rokowań jest rozbieżność stanowisk dwóch wysokich dygnitarzy chińskich, korzystających z dużej autonomii. Gubernator prowincji Ho-Pei, który jest jednocześnie dowódcą 37 dywizji przeciwstawia się daleko idącym ustępstwom na rzecz Japończyków. Natomiast burmistrz Tien-Tsinu, dowódca 38 dyw. jest zwolennikiem porozumienia.

Tokio. (PAT) Doniesienia z Chin stwierdzają, że młodzi oficerowie 29 armii opanowani są tak dalece przez nastroje przeciwjapońskie, iż należy liczyć się możliwością buntów w wojsku, jeżeli sztab okaże zbyt daleko idące pojednawcze dążenia. Chociaż wyżsi oficerowie chińscy są skłonni zażegnać zatarg, skrajne czynniki w armii mogą wziąć górę i doprowadzić do zaostrzenia.

Zatrucie kiełbasą

Katowice. (AJS) Maria Liszkowa kupiła u miejscowego rzeźnika Pawła Machalicy po minimalnej cenie 4 kg kiełbasy, przy czym żona Machalicy oświadczyła, że chociaż kiełbasa jest już niezbyt świeża, jednak nadaje się jeszcze do spożycia.

Kiedy Liszkowie zjedli na kolację pewną część, już po krótkim czasie wszyscy odczuli stale potęgujące się bóle. Ponieważ ojciec Franciszek spożył największą ilość, zachorował tak ciężko, że musiano go odstawić do szpitala Joanitów w Pszczynie.

Lekarz polecił przewieźć całą rodzinę do szpitala. Stan Wiktorii Liszkównej pogarszał się z godziny na godzinę tak, że wyzionęła ducha. Ojciec walczy ze śmiercią. Pozostali członkowie rodziny czują się już lepiej i lekarz spodziewa się, że w najbliższych jeszcze dniach powrócą w zupełności do zdrowia.

W związku z tym zatruciem komisja sanitarna wraz z policją przeprowadziła niezwłocznie rewizję w warsztacie i składzie Machalicy i zdołano nawet jeszcze zająć około 8 kg tej samej kiełbasy, którą przekazano do badania.

Wiadomości

W Niemczech w okolicy miejscowości Niederasphe niedaleko Marburga uderzył piorun w stado owiec. 78 sztuk zostało zabitych. Pasterz, który znajdował się w pobliżu trzody wyszedł bez szwanku.

*

Austriacka policja w Salzburgu aresztowała 25 narodowych socjalistów za uprawianie propagandy.

*

W Paryżu odbył się wiec pracowników hotelowych. „Wobec złej woli pracodawców, którzy odmawiają zastosowania ustaw społecznych", postanowiono strajkować aż do całkowitego zadośćuczynienia ich żądaniom.

*

Dziś rano podpisano w Foreign Office traktaty morskie pomiędzy W. Brytanią a Sowietami oraz W. Brytanią a Rzeszą. Oparte są one na traktacie trójstronnym, zawartym w Londynie i przewidują przystąpienie Niemiec oraz Z. S. R. R. do klauzul o ograniczeniu jakościowym.

*

Przeprowadzony w Irlandii plebiscyt w sprawie wprowadzenia nowej konstytucji dał wyniki następujące: za nową konstytucją wypowiedziało się 785 105, przeciwko 526 945 głosujących.

*

Izba Gmin uchwaliła w trzecim czytaniu projekt budżetu, który teraz wejdzie pod obrady Izby Lordów.

Wstrząsająca zbrodnia w Gdyni

Gdynia. (Tel. wł.) Dziś obiegła miasto wiadomość o okropnym morderstwie, jakiego dokonał bezrobotny Stefan Wróblewski, zamieszkały na Grabówku przy ul. Gen. Dreszera 31.

Z bliżej nieznanych powodów poćwiartował o godz. 4 rano podczas snu siekierą swoją 32-letnią żonę Zofię. Następnie w ten sam sposób zamordował 8-letniego synka Czesława, 2-letnią córeczkę Urszulę i rocznego siostrzeńca Tadeusza Rzepkowskiego.

Szamotanie się ofiar zbudziło ze snu szwagierkę 24-letnią Monikę Rzepkowską. Wstającą z łóżka zranił Wróblewski również ciężko siekierą w głowę, zdołała jednak wybiec jeszcze na ulicę i wszcząć alarm, po czym upadła na ziemię tracąc przytomność.

Wróblewski zabrał się następnie do podpalenia swego baraku, a na widok sąsiadów, zbudzonych krzykami szwagierki, podciął sobie brzytwą gardło.

Ofiary mordu zostawiono na miejscu do chwili przybycia komisji sądowo-lekarskiej. Wróblewskiego i jego szwagierkę odwieziono w stanie bardzo ciężkim do szpitala. Lekarze mają słabą nadzieję utrzymania ich przy życiu.

Urzędowe odwiedziny na pograniczu

Wieleń. (Tel. wł.) Bawił tu w otoczeniu kilku panów wojewoda poznański, p. Maruszewski, interesując się stanem gospodarczym i warunkami bytu ludności pogranicza nadnoteckiego. W czasie pobytu w mieście wojewoda poznański wstąpił do kilku składów, gdzie informował się o ruchu handlowym.

Również w Czarnkowie, gdzie się znajduje starostwo, do którego należy piecza nad północno - zachodnim pograniczem nadnoteckim, urzędowała specjalna komisja.

Ludność pogranicza łączy wzmożone zainteresowanie się czynników urzędowych tym terenem z niedawnymi alarmami prasy narodowej dokoła stosunków w pasie nadgranicznym i oczekuje zarządzeń zmierzających do poprawy jej bytu. (wp)

Dymisja rządu Hodży

Praga. (ATE) Na posiedzeniu gabinetu zaznaczyła się poważna różnica zdań w sprawie monopolu zbożowego i cen zboża

Min. finansów, dr Kalfus oświadczył, że nie może zgodzić się na żądania agrariuszy ze względu na zbyt wielkie obciążenia skarbu państwa i zgłosił swą dymisję. Rada Ministrów postanowiła przedłożyć prezydentowi dymisję całego gabinetu.

Premier dr Hodża udał się do miejscowości Wesely Mezimosti, gdzie bawi na wywczasach letnich prez. Benesz. Na wypadek, gdyby dymisja była przyjęta uchodzi ze rzecz niemal pewną, że dr Hodża otrzyma misję utworzenia nowego gabinetu

Kataklizmy żywiołowe w Japonii

Tokio. (PAT) Silne burze, połączone z oberwaniem się chmur, wyrządziły w środkowej Japonii wielkie szkody. Według dotychczasowych wieści należy się liczyć z wielu ofiarami.

W prowincji Kanagawa w pobliżu Tokio wskutek niespodziewanych wstrząsów podziemnych runęły domki robotników zajętych przy budowie dróg. Wielu z nich znalazło się pod gruzami. Dotychczas wydobyto 22 zabitych.

Wskutek silnych deszczów podniósł się znacznie stan wody na rzekach. Wylew zniszczył pola różowe i spowodował śmierć wielu chłopów.

Deszcze i wstrząsy podziemne uszkodziły wiele domów. W jednej miejscowości runęła szkoła, wskutek czego szereg dzieci poniosło śmierć.

Sabotaże „wrogów ludu"

Moskwa. (ATE). Z południowych obszarów ZSRR nadchodzą alarmujące wiadomości o sabotażach chłopskich, które w obecnym okresie żniw miały przybrać nader poważne rozmiary. Szczególnie „niebezpieczne" są pod tym względem okręgi kozackie: azowsko-czarnomorski (kozacy dońscy) oraz Ordżonikidze (kozacy kubańscy i terscy).

Sabotaże, wedle doniesień otrzymywanych przez władze sowieckie, przybierają rozmaite formy. Najczęściej podpala się zboża, wskutek czego musiano ochraniać pola kołchozów przez specjalne straże. Straty mają być olbrzymie.

Na Krymie miliony pudów zboża leżą na polach, nie chronione przed niepogodą i rozkradane przez „wrogów ludu". Wobec takiego stanu rzeczy dzisiejsza „Prawda" żąda przełamania sabotażu chłopskiego wszelkimi środkami.

Moskwa. (ATE). Donoszą z Zagłębia Donieckiego, że władze bezpieczeństwa aresztowały „zamaskowanego wroga ludu", inż. Bilenko, który rzekomo wywoływał systematyczne katastrofy w kopalniach węgla.

Zwłaszcza wielkie rozmiary miały przybrać katastrofy w kopalni im. Stalina, trustu „Artienugol", oraz w kopalni „Komsomolec", trustu „Donbasantracyt". W obu wypadkach katastrofy pociągnęły za sobą liczne ofiary w ludziach.

Inż. Bilenko miał zmuszać robotników do pracy w kopalniach, w których zawartość gazów w powietrzu przewyższała 2 pct, co powodowało w następstwie nieuniknione wybuchy.

Samobójstwo czy wypadek?

Gdynia. (Tel. wł.) Na torze kolejowym przy tzw. zakręcie oksywskim znaleziono zwłoki przejechanego przez pociąg mężczyzny. Nie było przy nim żadnych dokumentów.

Przypuszczalnie zachodzi tu wypadek samobójstwa jednego z przyjezdnych na wybrzeże. Denat był bardzo porządnie ubrany. (p)

Ujęcie porywaczki

Katowice. (AJS) Donosiliśmy o porwaniu dziecka urzędnika „Wspólnoty Interesów" Byrtusa, które wieczorem tego samego dnia zostało odnalezione. W piątek przytrzymali wywiadowcy porywaczkę.

Rozporządzając jej rysopisem, wywiadowca policji napotkał na jednej z ulic w Dębie podobną kobietę i po dłuższej obserwacji przytrzymał ją. Badana na temat skradzionego wózeczka, dawała wykrętne odpowiedzi, wobec czego została osadzona w areszcie. Zainteresowano się wszystkimi znajomymi oraz krewnymi przytrzymanej i dotarto do brata jej narzeczonego, u którego jest miesięczne dziecko. W czasie rewizji znaleziono wózek Byrtusów.

Nad morzem

Puck. (PAT) Po dniach chmurnych i deszczowych nastąpiło nad morzem ogólne wypogodzenie.

W związku z tym ożywił się znacznie ruch turystyczny. Pociągi przybywają przepełnione gośćmi z różnych stron kraju.

Optanci

Warszawa. (Tel. wł.) Według zestawień optantów, którzy do 15 lipca 1924 roku opowiedzieli się za Niemcami, jest na terenie polskiego Górnego Śląska 31.591 osób. Natomiast optantów, mieszkających na terenie Rzeszy Niemieckiej, którzy oświadczyli się za Polską, jest 7.336. (w)

„Korsarz"

Gdańsk. — (PAT). Opuścił port jacht Polsk. Klubu Morskiego w Gdańsku „Korsarz" na dłuższe pływanie szkolne. Załogę stanowią harcerze gdańskiego hufca morskiego, którzy w czasie od 15 lipca do 27 sierpnia zawiną do szeregu portów Morza Bałtyckiego i Północnego.

Trasa prowadzi z Gdańska przez Kilonię do Helgoland, następnie do wybrzeża holenderskiego, do portu Ijmuiden, skąd załoga uda się na teren międzynarodowego zlotu harcerskiego w miejscowości Vogelenzang. Dalej zwiedzi Amsterdam, po czym popłynie do wybrzeży angielskich, norweskich, szwedzkich i duńskich, zawijając kolejno do Christiansand, Skagen, Helsingoer, Helsingborg, Kopenhagi, Svaneke, Christiansoe, skąd mają zamiar powrócić 27 sierpnia do Gdańska.

Napad rabunkowy

Tomaszów. (PAT) W osadzie Ujazd do sklepu Szajndy Gewirc weszło kilku osobników pod pozorem poczynienia zakupów.

Korzystając z nieobecności domowników, obezwładnili oni właścicielkę, a następnie zadali jej tępym narzędziem szereg śmiertelnych ran w głowę. Po splądrowaniu sklepu i zrabowaniu 1000 zł bandyci zbiegli.

300 ofiar katastrofy

Patna (Indie). (PAT) W katastrofie kolejowej, która wydarzyła się w odległości 15 mil od Patny, zginęło 100 osób a 200 odniosło rany. Lokomotywa wykoleiła się a trzy wagony wywróciły się.

Wybuch benzyny

Atlantic - City. (PAT) Wskutek wybuchu benzyny 190 osób doznało mniej lub więcej ciężkich poparzeń. 92 osoby musiano przewieźć do szpitala.

W ogniu stanęło ponad 50 tys. galonów benzyny. Przyczyna wybuchu nie jest jeszcze ustalona. Straż ugasiła pożar po 3-godzinnej energicznej akcji.

Płachty żniwne, worki, sienniki, plandeki na wozy i stogi, tkaniny, przędze
poleca tanio i solidnie
„JUTA" Sp. Akc. POZNAŃ, Fredry 1
Telefon 22-45, 29-38
dg 28 702

SAMOCHODEM PRZEZ ESTONIĘ (III)

TARTU

Napisał Stanisław Kozicki

Pod swą dawną nazwą Dorpat jest Tartu dobrze znane w Polsce. Wszak na uniwersytecie tutejszym studiowało kilku Polaków za czasów rosyjskich, gdy byli tu dobrzy profesorowie Niemcy, gdy była większa, niż w innych uniwersytetach Rosji, wolność nauczania i swoboda dla profesorów i studentów.

Zostało też w mieście wiele cech małych miast uniwersyteckich niemieckich. Całe życie Tartu skupia się koło wzgórza, na którym stoi główny gmach uniwersystetu i ruiny starego tumu gotyckiego, skończonego w wieku XV, a spalonego w wieku XVII. Wszystko to otoczone zielenią pięknego parku.

Zwiedzamy bibliotekę uniwersytecką umieszczoną w odbudowanym presbiterium katedry. Dyrektor p. Puksoo jest naszym przewodnikiem. Oprowadza nas po salach z książkami, pokazuje czytelnię. W gabinecie swoim posiada kilka bardzo dobrych portretów pędzla Franza Gerharda von Kugelgen, wśród nich portret Goethego. W zbiorze autografów posiada biblioteka kilka listów znanych osobistości polskich, a więc jakby z jakiegoś „sztambucha" wyciętą sentencję Tadeusza Kościuszki, list ks. Adama Czartoryskiego, list prywatny Stanisława Leszczyńskiego w sprawie pożyczki i weksli, list Kraszewskiego.

Widok na ratusz w Tartu od strony kamiennego mostu

Żegnamy uprzejmego dyrektora biblioteki, oglądamy potężne a jednak wysmukłe mury katedry, w której ponoć wygłaszał kazania ks.. Piotr Skarga, i idziemy do uniwersytetu. Tu zastajemy rektora prof. Johana Kappa, wykładającego teologię, który mówi nam o założeniu uniwersytetu przez Gustawa Adolfa w r. 1632, o jego zamknięciu po zajęciu Dorpatu przez Rosję w r. 1710. Wakacje trwały potem przez wiek cały, otwarto bowiem uniwersytet na nowo dopiero za panowania Aleksandra I, w r. 1802, z językiem wykładowym niemieckim i profesorami Niemcami.

Zrobiono to dla zadowolenia Niemców nadbałtyckich. Rusyfikacja nastąpiła dopiero w r. 1889. Dorpat został przemianowany na Jurjew. Od roku 1919 istnieje w Tartu uniwerystet estoński, w którym kształci się cała inteligencja kraju. Politechnika jest w Tallinnie.

Wracamy do miasta, błądzimy po wąskich uliczkach, przypatrujemy się wodom rzeki Emajogi, będącej przedmiotem wielu podań i legend.

Niedaleko od Tartu, w pałacu majątku Raadi mieści się muzeum narodowe. Nie jest zbyt bogate, lecz doskonale urządzone i ciekawe. Nie mamy czasu na zwiedzenie dokładne. Zatrzymujemy się najdłużej przy zbiorach etnograficznych bardzo obfitych i dobrze usystematyzowanych. Zwracają uwagę tkaniny, a także wzorzyste kilimy, koronki i wyroby metalowe.

Tuż obok muzeum, w zabudowaniach tego swego folwarku mieści się stacja doświadczalna rolnicza, należąca do uniwersytetu w Tartu. Oglądamy laboratoria i pólka doświadczalne, podziwiamy panujący wszędzie ład i porządek, wysłuchujemy informacyj o prowadzonych badaniach i doświadczeniach. Stacyj podobnych istnieje w Estonii cały szereg, są one rozrzucone po całym kraju i zajmują się badaniami i doświadczeniami związanymi z warunkami i potrzebami poszczególnych prowincyj.

Niedaleko w Vahi jest średnia szkoła rolnicza, utrzymana przez towarzystwo rolnicze. Szkół takich jest w Estoni 14. Uczą się w nich synowie drobnych rolników, którzy powracają potem na swoje gospodarstwa. Przy przekąsce rozmawiam długo z wiceprezesem towarzystwa p. Brandtem, który przed laty, bodaj na przełomie dwóch stuleci, spędził 4 lata w Polsce, najprzód pod Słomnikami, a potem koło Terespola. Wspomina te czasy z rozrzewnieniem, okazuje się, że nie całkiem zapomniał języka polskiego. Opowiada nam p. Brandt o społecznej pracy rolników tutejszych, towarzyszy nam w przejażdżce na teren wystaw rolniczych, urządzony przez towarzystwo rolnicze. Co rok odbywają się tu wystawy, cieszące się wielkim powodzeniem.

W Tartu, jako mieście uniwersyteckim, jest duże skupienie inteligencji. Na pierwszym miejscu jest tu oczywiście nauka i jej interesy. Lecz są też w gronie profesorskiem ludzie, zajmujący się polityką. Najwybitniejszym z nich jest prof. Jan Tönisson, liczący dziś lat 66, zasłużony działacz społeczny i narodowy. Nieco starszy od prezydenta Pätsa współzawodniczył z nim w pracy narodowej oddawna. Był niegdyś przed wojną przywódcą obozu patryjotycznego i umiarkowanego, zwanego demokratyczno-narodowym, podczas gdy p. Päts był wówczas bliski socjalizmu. Dziś jest prof. Tönisson najwybitniejszym przedstawicielem opozycji przeciw obecnemu reżimowi, jako zbyt autorytatywnemu, i zwolennikiem większych swobód obywatelskich.

W Tartu wychodzi najstarszy dziennik estoński „Postimess", mający czytelników w całym kraju. Redaktor naczelny tego pisma, p. Jaan Kitsberg, i redaktor Hugo Paalmann byli naszymi przewodnikami po Tartu i po jego instytucjach naukowych i kulturalnych. O ile w Tallinnie przedmiotem naszych rozmów była przede wszystkim polityka, we Viljandi przeszłość historyczna, to w Tartu sprawy nauki i kultury. Wszak w mieście tym panuje nad wszystkim stary uniwersytet, a jego życie jest zarazem życiem miasta.

*

W Tartu odbyło się nasze pożegnanie z Estonią. Znam całą prawie Europę. Muszę się przyznać, że dni — zbyt nieliczne niestety — spędzone w tym kraju należeć będą do najmilszych moich wspomnień podróżniczych. Jest bowiem rzeczą ciekawą widzieć, jak się odradza z pnia ludowego i organizuje naród. Mają wprawdzie Estończycy zadanie o wiele łatwiejsze, niż narody liczne i rozsiadłe na wielkich terytoriach. Pół setki kilometrów kwadratowych i nie o wiele więcej jak milion ludności, to jakby jedno województwo polskie. Ludność jest pod względem narodowym jednolita, struktura społeczna zdrowa, warunki gospodarcze dobre.

Lecz wartość życiu i możność wyzyskania sprzyjających warunków daje dopiero człowiek. Otóż ten czynnik na ziemi estońskiej jest wysoce dodatni. Gdziekolwiek się spotkaliśmy z działaczami gospodarczymi, społecznymi czy politycznymi, z cywilnymi czy z wojskowymi — wszędzie widzieliśmy ludzi pełnych wiary w przyszłość narodu, mówiących z zadowoleniem o swej pracy, mogących się pochlubić jej wynikami.

To też jest Estonia krajem szczęśliwym i dorabiającym się. Główna troską troską mieszkańców jest — jak sądzę — to, by jakaś zawierucha zewnętrzna, od nich niezależna, nie zburzyła ich domów i ich bytu. Są zdecydowani bronić się do ostatniej kropli krwi, przygotowanie wojskowe jest jednym z ważnych zadań rządu. Lecz każdy, kto spojrzy na mapę Europy wschodniej, zrozumie, że głos musi tu mieć przede wszystkim polityka — dobra polityka.

I to nie tylko polityka Estonii, lecz i innych narodów, zamieszkujących terytoria między mocarstwami dwóch narodów, z których jeden liczy blisko 80 milionów, a drugi posiada państwo, zamieszkałe przez 150 milionów ludzi.

W tej sprawie ma głos także Polska. Jasną jest tedy rzeczą, że zagadnienie wzajemnych stosunków musi interesować obydwa narody.

Kończąc to, zbyt pobieżne niestety, sprawozdanie, pragnę wyrazić wdzięczność tym wszystkim, którzy z wielką życzliwością ułatwili nam poznanie swego pięknego i ciekawego kraju. Najwięcej zawdzięczamy p. kapitanowi Aadu Truuvere i redaktorowi dziennika tallińskiego „Paevaleht" p. Arnoldowi Joonsonowi, którzy towarzyszyli nam w trzydniowej wycieczce samochodowej.

STANISŁAW KOZICKI.

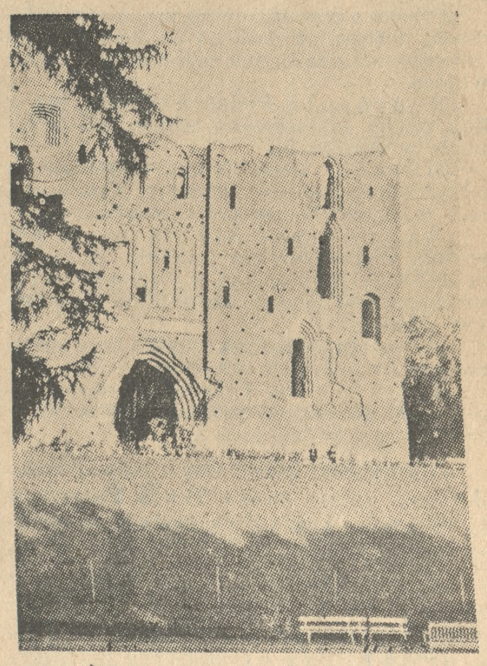

Ruiny dawnego kościoła katedralnego w Tartu

UWAGI

Długa i pełna niewypowiedzianego tragizmu jest lista ludzi orłów, którzy torując drogę postępowi, znaleźli śmierć w nurtach oceanów. Jednych pamiętamy dobrze, żywo: wszak niepokoiliśmy się o ich los, gdy poszukiwania trwały; innych na próżno szukamy w pamięci... Czasem jak przez mgłę majaczy jakieś nazwisko bohatera przestworzy, który nie zdołał dokończyć zuchwałego lotu torującego drogę ludzkości.

Przypomnijmy sobie nazwiska tych, którzy zginęli w oceanach:

5 maja 1927 r. Francuzi Sain Romain, Mounyeres, Petit (pierwsza próba przebycia Atlantyku Poł. bez lądowania).

8 maja 1927 r. francuscy lotnicy Nungesser i Coli (lot Paryż — Nowy Jork).

16 sierpnia 1927 r. Amerykanie Frost i Scott.

16 sierpnia 1927 r. Amerykanie Pedlar, Knorp. miss Doran (San Francisco — Honolulu).

31 sierpnia 1927 r. Anglicy Minchin i Hamilton i księżna Loewenstein (Anglia — Stany Zjednoczone).

6 września 1927 r. Amerykanie Bertaud, Hill i Payne (Nowy Jork — Europa).

7 września 1927 r. Kanadyjczycy Tully i Metcalfe (Nowa Funlandia — Londyn).

23 grudnia 1927 r. Amerykanie Omdal, Goldsbourough Koehler i mrs. Grayson (Nowy Jork — Europa).

13 marca 1928 r. Anglicy Hinchiff i miss Mackey (Anglia — Nowy Jork).

17 października 1928 r. Anglik Mac Donald (Nowa Funlandia — Londyn).

19 sierpnia 1929 r. Szwajcarzy Koeser i Luscher (Lizbona — Nowy Jork).

22 października 1929 r. Amerykanie Mac Laren i mrs. Beryl Hart (Bermudy — Europa).

8 sierpnia 1931 r. Amerykanie Crammer i Paquet (Stany Zjednoczone — Dania).

8 września 1931 r. Amerykanie Moyle i Allen (Japonia — Stany Zjednoczone).

25 sierpnia 1932 r. Amerykanie Lee i Bockhon — Nowa Funlandia — Londyn).

13 września 1932 r. Amerykanie Ullrich, Pisculli i Newcomer (Nowy Jork — Europa).

23 września 1932 r. Japończycy Baba Homma i Inoszita (Japonia — Stany Zjednoczone).

22 lipca 1933 Niemiec Wirtschaft (Senegal — Brazylia).

3 grudnia 1934 r. Australijczycy Ulm Littlejohn i Skilling (San Francisko — wyspy Hawajskie — Australia).

Lista to nie kompletna. Brak tu np. nazwiska znakomitego lotnika francuskiego Mermoza, który zginął tragiczną śmiercią na jednej z wysp. Czy do tego tragicznego wykazu przybyć ma nowe nazwisko: Amelii Earhardt?

Ideowość w spółdzielczości

Jak już donosił „Kurier Poznański" jedno z pism tutejszych o zacięciu lewicowym zastanawiało się nad przyczynami nieczystych afer w niektórych spółdzielniach i przyszło do przekonania, że demoralizacja działaczy spółdzielczych jest „rezultatem bezideowości, jaką od pewnego czasu na terenie spółdzielczym szerzą entuzjaści liberalnego kapitalizmu".

Jeżeli chodzi o spółdzielców kroczących śladem Szamarzewskich i Wawrzyniaków, to ideowość ich jest zupełnie wyraźna i jasna. Jak w czasach niewoli, tak i w wolnej Polsce dążeniem ich jest wzmocnienie polskiego stanu posiadania i jego prawidłowy rozwój przez ekonomiczne podparcie tzw. „małego człowieka", co z liberalnym kapitalizmem nic zgoła nie ma wspólnego.

Natomiast nie wiemy nic pozytywnego o ideowości głównego zarządu Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych w Warszawie, która, obawiam się, jest zbliżona do poglądów odnośnych poznańskich prasowych adiutantów.

Jedynie z niektórych objawów i z niektórych wystąpień na zewnątrz możemy wyciągać wnioski o duchu, jaki panuje w centrali warszawskiej.

Zwróciłem już na to uwagę bezpośrednio po zjeździe okręgowym w Poznaniu.

Musi jednak ten duch bardzo mało mieć wspólnego z ideowością polskiej spółdzielczości, jeżeli nawet w Małopolsce zachodniej, gdzie skłonność do radykalizmu jest duża, poczynania centrali warszawskiej wzbudzają niechęć i energiczny opór.

Bardzo charakterystyczną wiadomość podaje „Il. Kurier Codzienny", pod tytułem: „Cóż to za „prelegenci" z Warszawy? — Przyjechali bolszewizować uczestników kursu spółdzielczego w Małopolsce". Wiadomość brzmi dosłownie tak:

„Jak donoszą z Tarnowa, zorganizowany został w Pławnej koło Stróża kurs przysposobienia spółdzielczego, obesłany przez asów z centrali warszawskiej, którzy pod pokrywką roboty gospodarczej, wnosili w społeczeństwo jad wywrotowych haseł. Zorganizowani rolnicy przeciwstawili się od samego początku wprowadzeniu roboty antypaństwowej i antyspołecznej przez niektórych prelegentów. Zaprotestowali oni bardzo stanowczo i zażądali od owych prelegentów z Warszawy natychmiastowego opuszczenia miejscowości Pławnej, pod grozą samosądu.

„Należy nadmienić, że jeden z owych prelegentów między innymi wygłosił takie budujące zdanie: „Spółdzielczość jest to ruch społeczno-polityczny, który nie powinien uznawać granic państwa i narodowości (!!). Dążymy do wielkiej międzynarodowej Rzeczypospolitej spółdzielczej(!), której zadaniem będzie niesienie sprawiedliwości społecznej". Między innymi prelegenci ci nawoływali do ścisłego współdziałania na poszczególnych terenach ze spółdzielniami ruskimi i niemieckimi.

„Wreszcie opuszczając Pławną wpisali się oni do książki pamiątkowej „kolonii akademickiej", w której budynku odbywał się kurs, następująco: „Wrócimy jeszcze, gdy w Pławnej zapanuje prawdziwa spółdzielczość".

„Jako charakterystyczny szczegół podajemy, iż w ub. niedzielę podczas nabożeństwa odprawionego w opodal znajdującym się kościele, organizatorzy kursu zatrzymali część gospodarzy, przy czym odbyła się pogawędka na bardzo ciekawy temat, jak na polskie stosunki: „Spółdzielczość a kolektywizm". Po tej dyskusji „spółdzielcy" warszawscy opuścili Pławną, a kurs, który miał trwać dwa tygodnie, został w połowie przerwany."

Jeżeli centrala warszawska pragnie uszczęśliwić Polskę takimi „prelegentami", to czas największy, aby spółdzielcy polscy dokładnie się przypatrzyli niesamowitej działalności swoich „przywódców". Spółdzielcy polscy domagać się też muszą, aby narzucony spółdzielniom zarząd główny oraz jego poplecznicy co rychlej wyjaśnili, na czym zasadza się ich „ideowość".

DR CELESTYN RYDLEWSKI.

Każda kobieta powinna dbać o codzienne regularne i obfite wypróżnienie, które można osiągnąć stosując stale niewielkie ilości naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa.** Zalecana przez lekarzy.
Tg 21 108

Pozbawieni możności uczenia się?!

Otrzymujemy poniższy artykuł z prośbą o zamieszczenie:

W dziedzinie szkolnictwa średniego ogólno-kształcącego, czyli w gimnazjach typu zreformowanego zachodzi w chwili obecnej fakt niesłychanie groźny: oto z całej masy kandydatów, składających egzamin z wynikiem pomyślnym do kl. I gimn. (czyli do dawnej III), przyjęto tylko część! Nie przyjęto natomiast około 300 kandydatów. W ten sposób z 5 poznańskich gimnazjów męskich, pozostała na bruku znaczna ilość chłopców, którzy wykazali odpowiednie przygotowanie, ale nie zostali dopuszczeni do możności uczenia się.

Co to znaczy?

Czyżby istotnie zabrakło miejsca w budynku szkolnym dla pomieszczenia pozostałych chłopców? Przecież „reformy" jędrzejewiczowskie, odejmując z każdego gimnazjum 2 pierwsze klasy, posiadające prawie zawsze po dwa oddziały, zwolniły w każdym budynku do 4 sal, które można by doskonale przeznaczyć na organizację oddziałów równoległych obecnej klasy I. Licząc więc tylko po 35 uczniów na klasę można by powiększyć ilość wolnych miejsc do 140 na gimnazjum, czyli do 700 na 5 państwowych gimnazjów poznańskich.

Więc może obecny personel gimnazjalny nie wystarczyłby do obsadzenia zwiększonej ilości godzin? Czyżby jednak istotnie brak było sił odpowiednich? Czy nie można by z poza istniejącego personelu dopełnić kompletów profesorskich z całej masy ludzi, najzupełniej odpowiadających wymaganiom danej pracy?

Zapewne stoją tu na przeszkodzie względy finansowe, to znaczy brak odpowiednich funduszów. Ale na to powinna się znaleźć rada, trudno bowiem pozbawiać całą masę młodzieży możności kształcenia się, tym bardziej, że Poznań jest upośledzonym pod względem państwowego szkolnictwa średniego. W takim np. Tarnopolu 1 gimnazjum państwowe przypada na 11.881 mieszkańców, w Stanisławowie na 19.986, we Lwowie na 22.302, w Krakowie na 24.368, w Wilnie na 39.014 i w Poznaniu na 49.294 mieszkańców!

To upośledzenie Poznania staje się tym więcej jaskrawe, jeżeli się weźmie pod uwagę, że jest to miasto najbardziej polskie ze wszystkich większych miast R. P., bo liczące 96,6% Polaków, podczas gdy Kraków posiada ich 78,1%, Tarnopol 77,8%, Tarnopol 77,8%, Wilno 65,9%, Lwów 63,5% i Stanisławów 43,7%!

Czy zestawienie powyższych cyfr wymaga jakichkolwiek komentarzy?

SAMOZATRUCIE NA TLE WĄTROBY

Samozatrucie bywa przyczyną wielu dolegliwości (bóle artretyczne, łamanie w kościach, bóle głowy, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry, skłonność do obstrukcji, plamy i wyrzuty na skórze, skłonność do tycia, nudności, jęz. k obłożony). Trucizny wewnętrzne wytwarzające się we własnym organiźmie, zanieczyszczają krew niszczą organizm i przyśpieszają starość. Wątroba i nerki są organami oczyszczającymi krew i soki ustroju. 20-letnie doświadczenie wykazało, że zioła lecznicze „Cholekinaza" H. Niemojewskiego jako żółciomoczopędne są naturalnym czynnikiem odciążającym soki ustroju od trucizn własnych. Bezpłatne broszury otrzymać można w laboratorium fizjologiczno-chemicznym „Cholekinaza" H. Niemojewskiego, Warszawa, Nowy Świat Nr. 5.
ng 46 219

Dwa tysiące nowych etatów nauczycielskich

Jak informują, w związku z przeprowadzoną reformą szkolnictwa, polegającą na tworzeniu liceów, zwiększona ma być w nadchodzącym roku szkolnym liczba etatów nauczycielskich. W r. 1937-38 przewiduje się 2000 nowych etatów, w roku następnym zaś około 4000 etatów.

Absolwenci liceum będą mieli prawo wstępowania na wyższe uczelnie. Nie jest jednakże wykluczone wprowadzenie pewnych egzaminów uzupełniających. Poza tym przewiduje się ustanowienie stypendiów dla uczniów liceów.

Ministerstwo Oświaty opracowuje zarządzenie w sprawie nowej organizacji inspekcji w szkolnictwie. Dotyczyć ono będzie inspekcji administracyjnej władz szkolnych pierwszej i drugiej instancji.

Ogłoszone zostały również wykazy przyborów szkolnych dla szkół powszechnych i zawodowych, co ma na celu zapobieżenia spekulacji książkami przed rozpoczęciem roku szkolnego.

Wyjaśnienie prezesa S. N. p. Gawrycha

Od prezesa Stronnictwa Narodowego na powiat jarociński, p. Franciszka Gawrycha, otrzymaliśmy następujące wyjaśnienie z prośbą o umieszczenie:

„W związku z procesem redaktora odpowiedzialnego „Gońca Nadwiślańskiego" p. Bergmanna w Grudziądzu z oskarżenia nauczyciela Gawrycha, któremu B. udowodnił bluźnierstwo, ukazały się w prasie notatki dezorientujące moich kolegów i znajomych. Ponieważ otrzymałem nawet kilka zapytań w tej sprawie, wyjaśniam, że ja emerytowany kierownik szkoły, obecnie prezes S. N. na powiat jarociński, poza nazwiskiem nic nie mam wspólnego ze wspomnianą osobą, nie jestem z nią spokrewniony i jej nie znam. Nigdy zresztą nie urzędowałem na Pomorzu".

Kilo wisien za całodzienny zarobek

Dziennik „Leningradskaja Prawda" ogłasza oficjalny cennik artykułów spożywczych, który zasługuje na uwagę, daje bowiem pojęcie o warunkach życia w Sowietach. Z cennika tego widzimy, że kilo cebuli kosztuje 1,60 rubli, kapusty — 2 ruble 20 kopiejek, buraków od 1,25 do 175 rubli. Ważący 300 gramów kalafior kosztuje 2 ruble 50 kopiejek, kilogram groszku suszonego 3 ruble, 23 marchiewki dostać można za cenę jednego rubla 20 kopiejek. Kilo wiśni za 6 rubli, porzeczek za 4 ruble. Kilo moreli kosztuje 9 rubli, zaś kilo poziomek lub truskawek 8 rubli.

Jak widać z powyższego przeciętny robotnik sowiecki za zarobek całodzienny może sobie kupić jedynie... kilogram wisien. Warto dodać, że — rzecz charakterystyczna — w oficjalnym cenniku nie figurują ani ceny masła, ani mięsa, ani jaj, ani tłuszczów. Jasnym jest, że produktów tych nie umieszczono na powyższej liście, ponieważ ceny ich są poprostu niedostępne dla zwykłych śmiertelników z pośród proletariatu sowieckiego. (KAP)

Deklamacje i rzeczywistość

„Nowiny Codzienne", wychodzący w Opolu organ ludności polskiej w Niemczech, zamieszczają następujące wiadomości z okręgu złotowskiego:

„Zakrzewo. Polskie Towarzystwo Młodzieży w Buczku zorganizowało w dniu 4 bm. zabawę z okazji poświęcenia swego sztandaru.

„Prośba o zezwolenie na przemarsz młodzieży z Domu Polskiego na boisko sportowe została odrzucona przez kompetentne władze.

„Podróżnia. Podobną taktykę, jak w Zakrzewie, zastosowano wobec młodzieży także w Podróżnej.

„Buczek. Dnia 11 bm. miała się tu odbyć zabawa dzieci szkolnych. Zabawę na sali zakazano bez podania powodów.

„Radawnica. Również na 11 bm. została zorganizowana zabawa Towarzystwa Młodzieży Polskiej w Radawnicy. Towarzystwo otrzymało zezwolenie na odbycie zabawy.

„W ostatniej jednak chwili zezwolenie zostało cofnięte bez umotywowania.

„Wiśniewka. Urzędnicy policji kryminalnej przeprowadzili rewizję w miejscowej polskiej bibliotece."

Jest to plon kilku dni z jednej tylko okolicy, gdzie zamieszkują Polacy w Niemczech. Tak to wyglądają w praktyce niemieckie oświadczenia i deklamacje o „poważnym i wspaniałomyślnym traktowaniu kulturalnych potrzeb ludności polskiej w Niemczech". W praktycznej polityce niemieckiej w stosunku do ludności polskiej w Niemczech nic się nie zmieniło wbrew „idei porozumienia".

FAKTY i OCENY

Metropolita krakowski wraca do zdrowia

Prasa krakowska donosi, że w stanie zdrowia metropolity krakowskiego ks. Sapiehy nastąpiła dalsza poprawa. Chory opuścił łóżko, przechadzając się przez chwilę po pałacu.

Zmierzch Ch. D. na Śląsku

„Warszawski Dziennik Narodowy" pisze o zmierzchu Chrześcijańskiej Demokracji na Śląsku:

„Niegdyś wielka, sprężysta, pociągająca masy polskie organizacja Wojciecha Korfantego, wlecze dzisiaj żywot suchotniczy, mimo że posiada dwa rozpowszechnione i stojące do jej dyspozycji organy prasowe: „Polonię" i bardzo poczytne „Siedem Groszy".

„Błędem by było przypisywać ten smutny dla sztabu Ch. D. stan rzeczy nieobecności w Polsce starego i doświadczonego działacza i przywódcy.

„Przyczyny tego zjawiska leżą znacznie głębiej i mają swe źródła zarówno w warunkach śląskich, jak też i w ogólnej atmosferze, jaka panuje w Polsce nowoczesnej.

„Należy stwierdzić, że obecny, coraz zresztą szczuplejszy sztab partyjny przestał oddziaływać atrakcyjnie na Ślązaków, coraz bardziej spragnionych jasnego, konkretnego i odpowiadającego ich pragnieniom programu politycznego. Pragną oni nie abstrakcyjnych i niezrozumiałych haseł z 19-go wieku, okraszonych wyciągiem z encyklik papieskich, ale jasnego i wyraźnego ujmowania zagadnień życiowych i polityczno-społecznych, na co nikt z Ch. D. dać zadowalającej odpowiedzi nie potrafi."

Równocześnie „Warsz. Dziennik Narodowy" stwierdza stały rozwój Obozu Wszechpolskiego, który na Śląsku reprezentuje ruch narodowy po rozwiązaniu Stronnictwa Narodowego na tamtejszym terenie.

Skarga przeciw p. Bartlowi

Epilogiem perypetyj z wywiadem prof. Bartla, udzielonym — jak wiadomo — p. Seinfeldowi, będzie rozprawa sądowa.
będzie rozprawa sądowa.

Autor wywiadu, p. Seinfeld, zwrócił się do adwokata Stanisława Święcickiego, który podjął się sprawy i przyjął pełnomocnictwo popierania skargi przeciwko prof. Bartlowi o zniesławienie. Sprawa przedstawia się tym ciekawiej, że adw. Święcicki odgrywa poważną rolę zakulisową, jako mąż zaufania pewnych kół „sanacji". Szereg adwokatów, do których p. Seinfeld zwracał się przedtem o podjęcie sprawy, odmówił. Skarga będzie wniesiona do sądu w Warszawie.

Układ w sprawie dóbr pszczyńskich

Jak donosi „Kattowitzer Zeitung" między księciem pszczyńskim a państwem zawarty został układ, na mocy którego państwo otrzymuje 20.000 hektarów lasu z dóbr pszczyńskich wzamian za skreślenie podatków oraz innych zobowiązań księcia w wysokości 22 milionów złotych.

Układ przewiduje zniesienie zarządu przymusowego dóbr pszczyńskich oraz zobowiązanie ze strony księcia administrowania tymi dobrami przez Polaków.

Rokowania w tej sprawie prowadził wojewoda śląski dr Grażyński oraz syn księcia pszczyńskiego, hr. Hochberg.

Z „Zarzewia"

We Lwowie odbył się zjazd „Zarzewia", na którym prezes prof. E. Romer wygłosił przemówienie. W prasie warszawskiej przemówienie to uległo konfiskacie.

W „Zarzewiu" — jak donosi „Wieczór Warsz." — zarysowały się duże różnice w poglądach na metody konsolidacji społeczeństwa. W związku z tym podobno podał się do dymisji prezes lwowskiego skupienia „Zarzewia" prof. Romer.

Zakazany zjazd S. N.

Zapowiedziany na jutro, niedzielę 18 bm., zjazd powiatowy Stronnictwa Narodowego w Opalenicy nie odbędzie się z powodu zakazu władz.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

Szósta lekcja kursu kandydatów we wtorek, 20 bm. o godz. 20 w sali S. N. św. Marcin 65.

Lekcja z Hiszpanii

W dniu 18 lipca mija rok, jak w wielu miastach Hiszpanii wybuchło powstanie żywiołów narodowych przeciw „czerwonemu" zalewowi.

Do dziś dnia toczy się krwawa walka. Mimo bezspornej przewagi wojsk gen. Franco trudno bawić się w proroctwa i przewidywać, jak długo jeszcze zmagania te trwać będą. Już dziś jednakże można na podstawie wypadków z historii Hiszpanii lat ostatnich oraz na podstawie przebiegu rocznych walk ustalić okoliczności związków przyczynowych, które doprowadziły do tragicznych chwil oraz odpowiedzieć na pytanie, o co walka się toczy, a z tego wysnuć wnioski, pouczające nie tylko dla Hiszpanii.

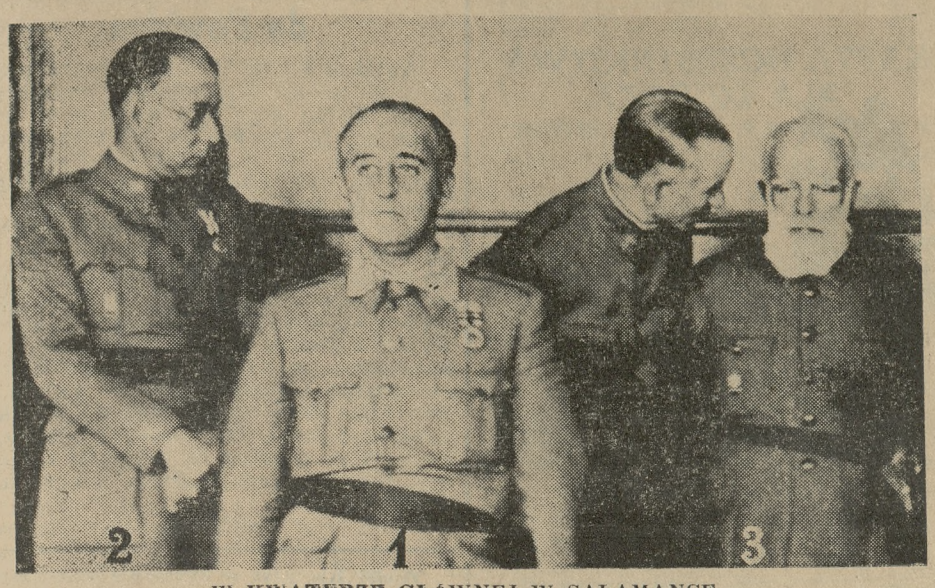

W KWATERZE GŁÓWNEJ W SALAMANCE

Naczelny wódz hiszpańskiej armii narodowej, gen. Francisco Franco (1), nieżyjący dziś dowódca frontu północnego gen. Emilio Mola (2) oraz generalny inspektor armii gen. Miguela Cabanellas (3).

Niewątpliwie w burzliwej historii Hiszpanii, w psychice jej mieszkańców, odznaczającej się indywidualizmem i skłonnościami do anarchizmu, nietolerancją wobec drugich i wybujałym poczuciem godności własnej, dalej w położeniu i wzajemnych stosunkach warstw społecznych jak i prowincyj, znajdziemy dużo elementów, które mogą pchać do rewolucyjnych wybuchów. Genezy dzisiejszych walk jednak należy szukać gdzie indziej.

Dyktatura gen. Primo de Rivery, aczkolwiek pochwalić się może zrazu dużymi sukcesami wojskowymi oraz gospodarczymi, to jednak swą polityką wewnętrzną stwarza zarodki przyszłych nieszczęść. Dyktatura bowiem rozbijając dotychczasowe stronnictwa polityczne i walcząc z tzw. partyjnictwem, doprowadza do rozproszkowania sił społeczeństwa. Nie buduje wzamian żadnego poważniejszego ruchu ideowego, żadnej realnej siły. Z tego rozbicia korzystają elementy lewicowe i komunistyczne prowadząc coraz to intensywniejszą akcję i propagandę podziemną, zasilaną z Moskwy.

Po załamaniu się władzy gen. Primo de Rivery następuje upadek monarchii, na której zemściło się popieranie przez tyle lat dyktatury. Wśród obojętności odchodzi król Alfons XIII, który nie miał dosłownie już na kim się oprzeć. Bezwład obejmuje cały ośrodek władzy.

Nastaje republika, w której słabe i chwiejne rządy sprawują przeważnie doktrynerzy, zapatrzeni w hasła rewolucji francuskiej, a ulegający żywiołom skrajnie radykalnym. Odtąd Komintern zdwaja swą robotę wywrotową. Taktyka rewolucyjna polega na zhisteryzowaniu opinii publicznej strajkami, manifestacjami, zajściami ulicznymi i spiskami, dalej odpowiednią propagandą oraz na obezwładnianiu władzy i zastraszeniu jej terrorem, napadami i mordami.

Społeczeństwo jest zanarchizowane. Przewódcy republiki nie mają siły, aby się temu wszystkiemu przeciwstawić. Zdają się zresztą w swym zaślepieniu nie dostrzegać grożącego niebezpieczeństwa. Sytuacja ta żywo przypomina okres „kiereńszczyzny" w Rosji.

Próbą sił staje się rewolta wywołana w Asturii. Po jej stłumieniu komuna stosuje taktykę antyfaszystowskich „frontów ludowych" łącząc się nie tylko z żywiołami socjalistycznymi, ale także i z ugrupowaniami liberalno-masońskimi, którym różnice programów i haseł nie przeszkadzają w wiązaniu się z koalicją, której programem jest walka przeciw znienawidzonej „reakcji" katolicko-narodowej.

Liczby napadów na przywódców „faszystowskich" i księży, dalej na pisma prawicowe, domy i kościoły idą w setki. Hiszpania stoi na progu przewrotu komunistycznego.

Tragiczne zamordowanie działacza narodowego, Calvo Sotelo, dziś uznanego przez narodowców pierwszym obywatelem Nowej Hiszpanii, budzi reakcję i staje się hasłem wybuchu powstania. Żywioły narodowe pod groźbą zniszczenia i upadku swej ojczyzny uprzedzają knowania „czerwonych" wydając im walkę, która się toczy od roku, po dziś dzień.

Hiszpańska armia narodowa gen. Franco zjednoczyła wszystkie żywioły, którym droga jest tradycja Hiszpanii, wielkiej i niepodzielnej oraz katolickiej.

Nie jest to wojna domowa, mimo pozorów, jakie stwarza fakt, że walczą Hiszpanie przeciw Hiszpanom, — ale jest to krucjata patriotyzmu i uczuć religijnych przeciw bolszewickiemu najazdowi i moskiewskiemu barbarzyństwu.

Nie jest to również walka polityczna o ustrój republikański czy monarchistyczny, lub w interesie jakiejś części kraju, lub tej albo tamtej warstwy społecznej, — ale jest to walka o cywilizację i o światopogląd, o ducha chrześcijańskiego i hiszpańskiego, o ducha przeszłości i instynkt narodowy, a przeciw materializmowi marksistowskiemu i bezbożnictwu, przeciw duchowi zniszczenia i zgubnym elementom ustroju sowieckiego.

Prawda ta dziś przebija, mimo fałszów i oszczerstw wrogiej propagandy.

Fakty niszczenia przez „czerwonych" wszystkiego, co związane z religią i tradycją Hiszpanii, mają swoją wymowę.

Wiara i męstwo Hiszpanów, których symbolem są „lwy Alkazaru", zbudziły czujność Europy, gdzie knowania „fołksfrontu" usiłują przygotować grunt pod przyszłe niszczycielskie zagony komunizmu.

Przykład Hiszpanii musi być nauką i przestrogą dla innych narodów.

HISZPANIA PO ROKU WALK

Mapa powyższa przedstawia front bojowy w Hiszpanii, przy czym zakreskowanym oznaczono granicę posiadłości znajdujących się jeszcze w rękach „czerwonych".

Bilans rocznej walki przedstawia się następująco: Hiszpania narodowa obejmuje oprócz wszystkich posiadłości afrykańskich i większej części Wysp Balearskich z Majorką, 27 prowincyj (na mapie przedstawione są tylko historyczne dzielnice) a 34 stolice prowincjonalne.

W rękach „czerwonych" znajduje się 11 prowincyj, a 16 stolic prowincjonalnych. Częściowo w rękach narodowców i „czerwonych" jest 12 prowincyj, podzielonych frontem wojennym. — Obszar Hiszpanii narodowej wynosi mniej więcej 355 330 km kw., „czerwonych" 149 770 km kw.

Zginęli za Hiszpanię narodową

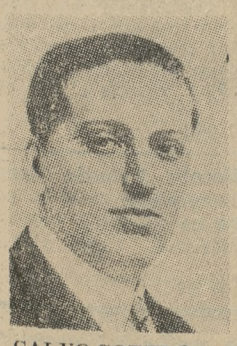

CALVO SOTELO
przywódca Renovacion Espanola — zamordowany przez „czerwonych".

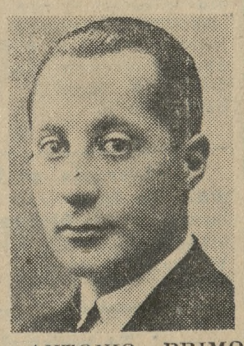

ANTONIO PRIMO DE RIVERA
przywódca Falange Espanola, syn dyktatora — rozstrzelany przez „czerwonych".

SANJURJO
generał — zginął w katastrofie lotniczej w przededniu powstania.

EMILIO MOLA
generał, dowódca frontu północnego — zginął w katastrofie lotniczej.

Tg 46 077

Przy nadmiernym ciśnieniu i nieprawidłowym krwiobiegu naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** już w niewielkich dawkach jest przyjemnie działającym środkiem przeczyszczającym jelita, odpowiednim do stałego używania.
Tg 21 109

Warto zapamiętać

Jak już donosiliśmy, jedno z pism warszawskich rozpisało ankietę na temat Żydów w wojsku polskim. Autorzy, którzy dotąd na łamach pisma zabierali głos, stanęli jednogłośnie na stanowisku usunięcia Żydów z armii.

Prasa żydowska nie zareagowała na czynione Żydom zarzuty i starym zwyczajem, niczem struś, schowała głowę w piasek.

Odezwał się natomiast socjalistyczny „Robotnik", pisząc m. i.:

„Redaktorzy pisma są ludźmi, o ile wiem, młodymi. Nie spotykaliśmy ich w okresie walki o Niepodległość. A wtedy — w latach 1914—1918 (i później — tak samo aż do jesieni r. 1920) padali na polu chwały liczni nasi koledzy uniwersyteccy, liczni młodzi robotnicy i rzemieślnicy — Żydzi. Żydzi, jako rasa i jako wyznanie. Nawet nie „przechrzty". Istnieją nazwiska, wypisane złotymi zgłoskami, w księgach I Brygady. Czy zasłużyli sobie na to, by „każdy żuk i żaba" poniewierał ich pamięcią? I czy nie powinni stanąć w obronie ich pamięci przede wszystkim ci, którzy razem z nimi, ramię w ramię, wychodzili kiedyś na wspólną krwawą ofiarę?

Takby się zdawało, że powinni..."

„Robotnik" się myli. Owi Żydzi, którzy padali na polu chwały, byli bardzo a bardzo nieliczni. Byli wyjątkami. Natomiast liczni byli ci Żydzi, którzy z otwartymi rękami przyjmowali oddziały bolszewickie, napadali podstępnie na wojska polskie, jak w Brześciu, lub uchylali się od służby wojskowej względnie dezerterowali w najgorętszych dla Polski chwilach.

Stanowisko organu socjalistów, aczkolwiek nie nowe, jest wielce znamienne. Warto je zapamiętać!

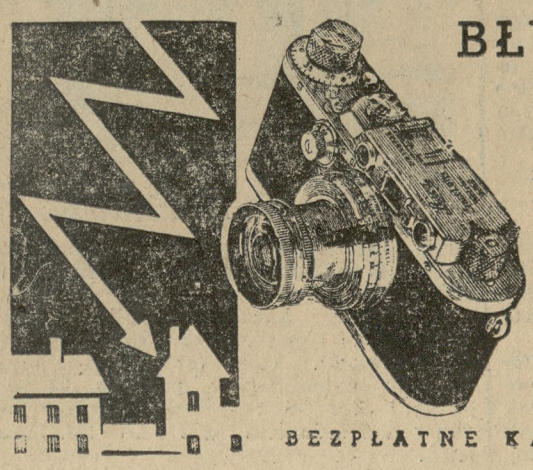
BŁYSKAWICZNA SZYBKOŚĆ
i niedościgniona precyzja zdjęć — oto niezrównane zalety miniaturowej kamery
Leica
ERNST LEITZ — WETZLAR
JEN. REPR. WARSZAWA, CHMIELNA 47a
BEZPŁATNE KATALOGI — NA ŻĄDANIE
Tg 26 020

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedziela | Poniedziałek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Szym. z Lip., Kamila | Wincentego z Pauli
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Unisława | Wodzisława

Słońca: wschód 3.51, zachód 20.05
Długość dnia 16 godzin 14 minut
Księżyca: wschód 16.07, zachód 24.10
Faza: 5 dzień przed pełnią

Lipiec
18
Niedziela

Ważne numery telefonów:
Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniow.: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Posłańcy: 15-60 i 28-36
Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeż. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świętokrz 49-0; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wildecki 66-55 W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro dleń: 49-28. **Zegarynk** 07. **Centr. międzym.** 00. **Inform. tel.** 09. **Biuro napr.** 08.

Woda w Warcie poziom: — 0,32 m. temper.: + 22,0

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75; — Apt. pod Eskulapem, plac Wolności 13, — Apt. dra Leona Kierzyńskiego, ul. Pierackiego 14; — Apt. przy Grobli, ul. Wielkie Garbary 41; — Apt. na Chwaliszewie, ul. Chwaliszewo 76; — **Jeżyce:** Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; — **Łazarz:** Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47; **Wilda:** Apt. Fortuna, ul. Górna Wilda 96; — **Górczyn:** Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — **Dębiec:** Apt. Dębiecka, ul. Dębiecka 6, — **Sołacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — **Główna:** Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 53; — **Starołęka:** Apt. miejscowa przy ul. Starołęckiej 83.

— * **Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego** w gmachu Coll. Minus, ul. Fredry nr. 10, parter — udziela bezpłatnie porad dla pań w poniedziałki między godz. 18—19, dla panów we wtorki między 18—19. (x.)

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 17 lipca 1937 r.

Było w Poznaniu 4 463 zarejestrowanych radioodbiorców, czyli że każdy pięćdziesiąty mieszkaniec miasta był właścicielem radioaparatu.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Uroczystość św. Wincentego a Paulo.** W poniedziałek, dnia 19 lipca br. przypada w kościele Przemienienia Pańskiego uroczystość św. Wincentego a Paulo z odpustem zupełnym.

W wigilię nieszpory o godz. 16 z wystawieniem Najśw. Sakramentu. Msze św. w dzień uroczystości o godz. 6, 7, 8, 9; wystawienie Najśw. Sakramentu od godz. 6 do nieszpór. Suma z kazaniem o godz. 10,30. Nieszpory także z kazaniem o godz. 17. Nadto przez całą oktawę msze św. z wystawieniem Najśw. Sakramentu o godz. 6, a po południu błogosławieństwo o godz. 16.

— * **Do Wilna** organizuje się pielgrzymkę w dniach od 1—5 sierpnia br. W programie przewidziane jest zwiedzenie Warszawy, Trok i Kalwarii we Werkach. Cena biletu w obie strony 32,50 zł. Zgłoszenia do dnia 22 bm. należy kierować pod „Pielgrzym" przy „Pomocy Rodzinnej", ul. Podgórna 10 a, tel. 20-62. — Kierownictwo pielgrzymki objął ks. prałat-prepozyt Steinmetz.

— * **Do Częstochowy** wyjeżdża pielgrzymka w dniach od 13—16 sierpnia br. Bilet w obie strony 8,40 zł. Zamiejscowi na podstawie biletu na pociąg popularny, otrzymują na przestrzeni od 30 do 150 km 50 proc. zniżki dojazdowe i powrotne. Wczesne zgłoszenia uprasza się skierować pod „Pielgrzym" przy „Pomocy Rodzinnej", Poznań, ul. Podgórna 10 a, tel. 20-62. Pieniądze na bilet i porto można przekazywać przez PKO konto nr 204 548.

OSOBISTE

— * **Ślub.** Dnia 15 bm. odbył się w kościele św. Marcina ślub p. Ludwiki Siudzińskiej z Nowego na Pomorzu z p. sędzią grodzkim Erykiem Pallaschem z Grudziądza. Ślubu udzielił stryj panny młodej ks. prob. Siudziński z Niestronna w asyście ks. prob. Kałkowskiego z Biezdrowa i ks. Walkowiaka.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs kroju damskiego i męskiego** dla pp. krawców przeprowadzi Wojewódzki Instytut Rzem.-Przem. w Poznaniu, Wały Zygmunta Augusta 15, I piętro pokój 9. Telefon 14-91. Początek kursu 22 lipca br. godzina 20 w okalu Instytutu.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Wczoraj bawił w Poznaniu** p. Imre Sziebert, inspektor państwowych zakładów metalurgicznych w Budapeszcie. P. Sziebert podróżuje po Polsce i zbiera materiały do odczytów i artykułów o naszym kraju.

— * **Ociemniali żołnierze na Dom Żołnierza.** W związku z tygodniem powszechnej ofiarności pod hasłem „Wielkopolska na Dom Żołnierza", Związek Ociemniałych Żołnierzy na Wielkopolskę, Pomorze i Śląsk w Poznaniu złożył na Fundusz Budowy ofiarę w kwocie 50 zł. Niechże ta ofiara, będąca świadectwem, że ociemniali żołnierze mimo swego kalectwa pamiętają o braterstwie broni i stałej łączności z naszą armią narodową, stanie się wzorem i przykładem dla wszystkich.

— * **Szef sekcji rolnej M. B. P. w Wiekopolsce.** Do Poznania przybył 14 bm. szef sekcji rolnej Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie p. F. W. von Bulow celem zaznajomienia się z zagadnieniami rolnymi w Polsce, a m. in. z przeludnieniem wsi oraz kwestiami społeczno - ekonomicznymi w rolnictwie. — W czwartek p. Bulow zwiedził działki osiedleńcze po parcelacji w Targowej Górce w pow. wrzesińskim, a następnie wzorowe majątki p. Karwowskiego w Szelejewie i p. Potworowskiego w Goli. Majątek p. Karwowskiego zwraca specjalną uwagę ze względu na prowadzoną w nim gospodarkę rolną, opartą na kompostowaniu gleby.

Wczoraj p. Bulow zwiedził Mrowin, gdzie również interesował się działkami osiedleńczymi, powstałymi po parcelacji, a następnie Kobylniki, majętność p. Twardowskiego. Ogólne wrażenie p. v. Bulowa o gospodarstwie rolnym w województwach zachodnich Polski było niezwykle dodatnie.

W południe p. v. Bulow opuścił Poznań i udał się do Warszawy.

— * **„Dzień chorych" w parafii św. Rocha.** W niedawno utworzonej parafii św. Rocha na Miasteczku odbył się w czwartek parafialny „Dzień chorych" Pierwsza uroczystość poświęcona apostolstwu chorych w tej parafii zgromadziła licznie wiernych, którzy wypełnili po brzegi stary kościółek, zbudowany przed 190 laty. Chorych w liczbie 36 zwieziono samochodami sanitarnymi pogotowia i P. C. K. Szczególniej silne wzruszenie

PRZENOSZENIE SPARALIŻOWANEJ
Foto-Ekspress Majewski

przeżywali chorzy, którym niemoc nie zezwoliła od dawnego już czasu na udział w nabożeństwie.

Podniosłe kazanie okolicznościowe wygłosił do chorych proboszcz miejscowy ks. Heyducki, który też odprawił mszę św. Po nabożeństwie podczas którego śpiewał chór SS. Serafitek, podejmowano chorych śniadaniem w Domu SS. Serafitek.

Jeszcze tylko 5 dni ulgowych przejazdów dla dzieci

Od 13 bm. rozpoczęły się ulgowe przejazdy dzieci na P. K. P. Impreza ta w bieżącym roku, z uwagi na wprowadzone opłaty za przejazdy, nie cieszy się tak dużym powodzeniem, jak w roku ubiegłym, kiedy to dzieci jeździły przez dwa tygodnie darmo.

Podczas gdy zeszłego roku były dni, kiedy wyjeżdżało z Poznania na wywczasy około tysiąca dzieci dziennie, obecnie liczba wyjeżdżających milusińskich nie przekracza dziennie 200.

I tak pierwszego dnia rozpoczęcia ulgowych przejazdów wyjechało z Poznania 161, drugiego 155, trzeciego 130, czwartego, tj. w piątek 16 bm. 138. W dniu dzisiejszym do godz. 13 wyruszyło koleją z Poznania przeszło 100 dzieci.

Ulgowe przejazdy dla dzieci kończą się w dniu 23 bm. o godz. 24-tej.

RÓŻNE

— * **W sprawie przyjęcia do liceum repetentów kl. VII.** gimnazjów prywatnych bez praw, oraz kandydatów, którzy złożyli egzamin dla eksternów z 6 kl. gimnazjum, Kuratorium Okręgu Szkolnego w Poznaniu podaje do wiadomości następujące wyjaśnienia:

Repetenci klasy VII. prywatnych gimnazjów bez praw szkół państwowych, ubiegający się o przyjęcie do klasy I liceum ogólnokształcącego, powinni poddać się egzaminowi specjalnemu według instrukcji IV. B. podanej w okólniku nr 75 z dnia 7 sierpnia 1936 r. nr II. Pr. 5228/36 w sprawie programów nauki w gimnazjach państwowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 7, poz. 129). Po złożeniu powyższego egzaminu z wynikiem pomyślnym kandydaci ci — zależnie od decyzji Rady Pedagogicznej liceum — mogą być bądź przyjęci wprost do kl. I. liceum, bądź mogą być jeszcze poddani egzaminowi wstępnemu na odpowiedni wydział liceum.

Kandydaci, którzy złożyli z wynikiem pomyślnym egzamin eksternów z sześciu klas gimnazjalnych, mogą ubiegać się o przyjęcie do liceum ogólnokształcącego, a mianowicie: kandydaci, którzy złożyli egzamin z sześciu klas typu humanistycznego gimnazjum według dawnego ustroju — na dowolny wydział liceum; z sześciu klas typu klasycznego — na wydziały klasyczny i humanistyczny; z sześciu klas typu matematyczno - przyrodniczego — na wydziały matematyczno - fizyczny i przyrodniczy — na warunkach ogólnych, przewidzianych w regulaminie przyjmowania uczniów do państwowego liceum ogólnokształcącego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 3, poz. 59 z dnia 25 marca 1937 r.).

Knadydaci ci winni się zgłosić do Dyrekcyj szkół, do których chcą uczęszczać, w terminie do 25 sierpnia rb.

Egzaminy specjalne oraz egzaminy wstępne do liceum odbędą się w pierwszych dniach września.

— * **Co to były za opłaty dodatkowe?** Prasa stołeczna donosi, że starostwa grodzkie pobierały do niedawna opłaty dla bezrobotnych przy wydawaniu papaszportów zagranicznych opłaty dla nosiły 10 zł, podnosząc znacznie cenę paszportów. Ostatni okólnik premiera gen. Sławoj - Składkowskiego, znoszący pobieranie tzw. dobrowolnych opłat w urzędach przy wydawaniu dokumentów i załatwianiu interesantów, obejmuje również i wspomnianą opłatę przy wydawaniu paszportów.

Jak się dowiadujemy, Starostwo Grodzkie w Poznaniu przy wydawaniu paszportó wzagranicznych opłaty dla bezrobotnych wogóle nie pobierało. Okazuje się więc, że paszporty zagraniczne w różnych starostwach miały różne ceny. (lz)

— * **Ważne dla właścicieli gospodarstw rolnych i leśnych.** W dniu 20 bm. płatna jest we właściwej ubezpieczalni społecznej półroczna składka (za I półrocze 1937) na ubezpieczenie od wypadków przy pracy w rolnictwie.

Niezapłacenie przez gospodarstwa rolne i leśne składki w powyższym terminie pociąga za sobą utratę ulg w spłacie zaległości w ubezpieczeniach społecznych, przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1935 r. oraz w zarządzeniu Min. O. S. z dnia 3 grudnia 1936 r.

Termin powyższy nie odnosi się do drobnych producentów rolnych, którzy opłacają składkę całoroczną, płatną każdorazowo w dniu 20 stycznia.

Kronika towarzyska

Popularnym autobusem do Powidza

Autobus stanął do zawodów z pociągiem na terenie popularyzacji turystyki w kraju. Jedną przy tym zasadniczą przewagę ma tu autobus ,że nie ulega odwołaniu. Tak też jutrzejszy autobus popularny do uzdrowiska Powidz nie będzie odwołany. Jest to zresztą nie możliwe i z tego powodu, że zainteresowanie wycieczką jest bardzo duże z uwagi na niską cenę przejazdu (5 zł w obie strony), piękność uzdrowiska Powidz i ciekawy program wycieczki, który jest następujący: godz. 8 wyjazd z dworca autobusowego, 9,15 — nabożeństwo w katedrze gnieźnieńskiej i zwiedzanie Gniezna, 11,30 — wyjazd do Powidza, 12,15 — przyjazd do Powidza, dancing i obiad, 15 — zawody pływackie Unii, 17 — dancing do wyjazdu z Powidza. Bilety sprzedaje „Orbis" i konduktor autobusu.

zg 27 438

Wielki Kiermasz w Junikowie urządza przy współpracy miejscowych towarzystw i licznego obywatelstwa Komitet Budowy Kościoła Rzymsko Katolickiego **w dniu 8 sierpnia br. początek o godz. 14-tej** w parku państwa Dr Krzyżankiewiczów w Junikowie. Dobrze obmyślona impreza obfituje w moc niebywałych atrakcyj niespodzianek i urozmaiceń tak dla Pań i Panów jak również i dla dzieci. Suto zaopatrzone bufety wiejskie zadowolą najwybredniejszego smakosza za grosze. Koncertuje i do tańca przygrywa doborowa orkiestra wojskowa. Wstęp od osoby 25 gr, dzieci w towarzystwie dorosłych wstęp wolny. Całkowity zysk przeznacza się na budowę kościoła parafialnego. Zatem w niedzielę, dnia 8 sierpnia br. wszyscy na wieś do Junikowa.

Dojazd tramwajami nr. 3 i 4, tudzież pociągiem o godz. 15.20 kierunek Poznań—Zbąszyń. O godzinie 15 oczekiwać będą przy końcowych przystankach tramwajowych tj. linii 3 na Osiedlu Grunwaldzkim i linii 4 przy dworcu w Górczynie w zieleń przybrane wozy drabiaste, które obywateli zamieszkałych w Poznaniu przewiozą bezpłatnie do Junikowa. W razie niepogody Kiermasz odbędzie się w niedzielę następną.

zg 1716/17

PODRÓŻ ARTYSTYCZNA

Dla licznych miłośników sztuki i kultury italskiej nadarza się wyjątkowa okazja: Komitety Polonia-Italia w Polsce organizują bowiem w roku bieżącym w okresie od 2 do 16 września wycieczkę pociągiem specjalnym do Italii, która odwiedzi Wenecję, Arezzo, Rzym, Neapol, Pompeę, Capri, Perugię i Florencję Koszt całej wycieczki z przejazdami, mieszkaniem, utrzymanie, paszportem zagranicznym, wizami, zwiedzeniami itp. wynosi zaledwie 370 zł. Mając zapewnioną pomoc zaprzyjaźnionych instytucyj zbliżenia polsko-włoskiego w Italii uczestnicy wycieczki zapoznać się będą mogli pod fachowym kierownictwem naszych italskich przyjaciół z wszystkimi skarbami sztuki i kultury italskiej starożytnej i nowoczesnej.

zg 1707

Wycieczkę towarzyską do Paryża organizuje Zrzesz. Związków Artystycznych i Kultur. w Pałacu Działyńskich w Poznaniu. Program: odjazd drogą morską do Le Havre dnia 14-go sierpnia. Powrót koleją przez Berlin (pobyt 1½ dnia) dnia 27. 8. Cena zł 377,—. Zapisy sekr. w Pałacu Działyńskich St. Rynek 78 tylko do dnia 23 lipca w godz. od 16—19, tel. 24-24.

zg 27 436

Koło Seniorów w Poznaniu. Wycieczka familijna do Promna w niedzielę, 18. bm. Odjazd Główny Dworzec 7.40, Tama Garbarska 7.45, na bilet wycieczkowy. W razie deszczu wycieczka się nie odbędzie.

ng 1714/15

Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia" w Poznaniu w ostatniej chwili zawiadamia wszystkich członków i sympatyków o mającym się odbyć jutro, dn. 18. bm. wieńcu staropolskim, połączonym ze śpiewem., tańcami ludowymi i zabawą latową w ogrodzie „Pod Dębiną", ul. Św. Szczepana 13.

zg 1720/1

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca **bezpłatnie** salę do zabaw i **pokoje klubowe** na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.

Ng 46 497

— * **Za wytrwałą walkę z kłusownictwem.** Wielkopolski Związek Łowiecki odznaczył za wytrwałę walkę z kłusownictwem srebrnym krzyżem komendanta posterunku P. P. w Kórniku przod. Kazimierza Gendka, brązowym krzyżem posterunkowego tegoż posterunku Emila Jonasa.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Podczas zderzenia wozu z tramwajem.** Przy zbiegu ulic Marsz. Focha i Berwińskiego, zderzył się dziś rano tramwaj z wozem. Podczas wypadku odniósł poranienia 65-letni Jan Pilec, mieszkający przy ul. Małeckiego 28. P. Pilca, który odniósł ranę tłuczoną żebra, opatrzyło pogotowie ratunkowe (66-66) i pozostawiło go w leczeniu domowym. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Zatwierdzenie kary na nieuczciwego rzeźnika.** Na ławie oskarżonych Sądu Apelacyjnego zasiadł w dniu wczo-

rajszym 31-letni rzeźnik Stanisław Szczepaniak, rodem z Krzyżanowa pow. śremskiego, zamieszkały we Wrześni, oskarżony o to, że w czasie od kwietnia 1934 r. do sierpnia 1936 r. sprzedawał mięso, pochodzące z nielegalnego uboju.

Sąd Okręgowy z Gniezna na sesji wyjazdowej we Wrześni w dniu 16 marca br. po ustaleniu, że mięso sprzedawane przez osk. Szczepaniaka było zanieczyszczone przez szczury i pochodziło z chorych zwierząt, skazał go na zasadzie artykułów 27 i 29 rozporządzenia „o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku", na 7 miesięcy więzienia bez zawieszenia i 200 zł grzywny, z zamianą w razie nieściągalności na 20 dni więzienia. Od powyższego wyroku osk. Szczepaniak wniósł odwołanie. Na wczorajszej rozprawie przyznał się oskarżony jedynie do zabicia kilku cielaków w swoim warsztacie, które rzekomo oddał do zbadania. Sąd Apelacyjny nie dał wiary jego zeznaniom i zatwierdził wyrok pierwszej instancji, przy czym orzekł zapłacenie kosztów II instancji w sumie 120 zł. (k)

— * **Zatwierdzenie wyroku na awanturników.** Sąd Apelacyjny pod przewodnictwem sędziego dra Ryniawca rozpatrywał w dniu wczorajszym sprawę przeciwko 26-letniemu Józefowi Wojciechowskiemu, 23-letniemu Antoniemu Kozielskiemu, 23-letniemu Brunonowi Wawrzyńskiemu oraz 27-letniemu Teodorowi Mańczakowi, wszystkim z Poznania, oskarżonym o to, że w dniu 15 stycznia br. brali udział w dotkliwym pobiciu Józefa Cygonia. Ponadto osk. Kozielski pozostawał pod zarzutem wybicia szyby w oknie wystawowym Stefanii Owczarzakowej wartości 500 zł oraz szyby w kiosku Józefa Potrawiaka.

Wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 22 kwietnia br. skazano osk. Kozielskiego na 10 miesięcy więzienia, oskarżonych Wojciechowskiego, Wawrzyńskiego i Teodora Mańczaka skazano każdego z nich na 8 miesięcy więzienia. Sąd Apelacyjny po rozpatrzeniu sprawy zatwierdził wyrok w stosunku do wszystkich oskarżonych z tym, że osk. Kozielskiemu zaliczono areszt śledczy od 17 stycznia br., a oskarżonym Wawrzyńskiemu i Mańczakowi zawieszono wykonanie kary na 3 lata.

Z WIELKOPOLSKI

— * **CHODZIEŻ.** Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyznaczył główną rozprawę karną przeciwko Ludwikowi Leśniewskiemu, mordercy śp. Czechowiczówny z Bogdanowa pod Gołańczą na dzień 26 bm. godz. 9. Rozprawa toczyć się będzie w gmachu Sądu Grodzkiego w Kcyni.

— W Rzadkowie powiecie tut. poświęcił ks. prob. Niedbał z Miasteczka kamień węgielny pod nowobudujący się kościół. Uprzednio odprawiono w przyległej kaplicy nabożeństwo. — Miejsce pod budowę oddał bezpłatnie obecny właściciel majętności p. Tołkacz. (cm)

— * **CZARNKÓW.** W niedzielę odbędzie się wielki zjazd powiatowy Stronnictwa Narodowego połączony z poświęceniem proporczyka. Msza św. odprawi się o godz. 11 Następnie odbędzie się zebranie publiczne. (cn)

— * **GNIEZNO.** W piątek rano jechały na targ jednokonnym wozem Antonina Makowska, Teodora Cieślewiczowa z Gulczewka oraz jeszcze jedna kobieta i 2 chłopców. Gdy wóz znalazł się na środku toru kolejowego, nadjechał parowóz Kłęby dymu spłoszyły konia. Koń poniósł w ulicę Warszawską zawadzając o chodnik i na skutek silnego uderzenia Makowska i Cieślewiczowa wyleciały na bruk doznając dotkliwych obrażeń. Obie kobiety odstawiono do szpitala. (br)

— * **JAROCIN.** W Utracie, gmina Nowemiasto, wybuchł pożar w zabudowaniach Wiktorii Gościniakowej. Pastwą pożaru padł dom mieszkalny, stodoła, szopa i chlew oraz wszystkie posiadane narzędzia gospodarcze wartości 4 970 zł. Poszkodowana ubezpieczona była w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu na sumę 5 900 zł.

— W dniu 13 bm. Wincenty Jędrzejak z Jedlca pow. jarociński doniósł policji, że na drodze prowadzącej do Jędlca napadnięty został przez trzech osobników, którzy po steroryzowaniu go bronią palną zabrali mu 5 zł posiadanej gotówki i ćwierć funta kiełbasy. Przeprowadzone natychmiast energiczne dochodzenia ujawniły, że napad nie miał wogóle miejsca a upozorowany został przez Jędrzejaka jedynie dlatego, by odwrócić uwagę żony od przepitych z wynoszącego 21 zł zarobku 5 złotych. Jędrzejak w toku śledztwa przyznał się do tego przestępstwa, motywując swój krok strachem przed żoną. J. odpowie za wprowadzenie władzy w błąd.

— Strajk w cegielni Kropfa Ottona w Kowalewie pod Pleszewem został na drugi dzień dzięki interwencji Inspektoratu Pracy zakończony. Żądania strajkujących częściowo uwzględniono.

— Od pewnego czasu jeden z miejscowych sklepów delikatesowych mieszczący się w rynku kolportuje wśród swoich nabywców książeczki dla gospodyń mieszczące od pierwszej do ostatniej strony reklamę żydowskiego mydła. (jp)

— * **KĘPNO.** Żona szachmistrza Hadrysia zam. przy ul. Starej, spadła z drabiny i uderzyła głową o bruk. Do ciężko rannej przywołano lekarza i księdza. W stanie beznadziejnym odstawiono nieszczęśliwą do szpitala. Przy tej okazji należy publicznie napiętnować zachowanie się dwóch młodzieńców, którzy nie tylko nie oddali należnego pokłonu przed Najśw. Sakramentem, niesionym przez kapłana do chorej, ale nie raczyli nawet zdjąć czapek.

— Wobec zbliżającego się jarmarku, zalecałoby się śladem innych miast, utworzyć w Kępnie ghetto dla straganiarzy żydowskich.

— Tegoroczny odpust M. B. Szkaplerznej na Pólku pod Bralinem odbędzie się w nadchodzącą niedzielę. Porządek nabożeństw: o godz. 9 wotywa, o 11.30 uroczysta suma, o 12.15 kazanie, o 13.30 nieszpory oraz błogosławieństwo Najśw. Sakramentem. (km)

— * **KOŚCIAN.** Kościański K. S. założył w bieżącym roku sekcję kolarską, która w krótkim czasie urządza już drugą imprezę kolarską, mianowicie wyścig kolarski na przestrzeni 80 km. Trasa wyścigu prowadzi z Kościana przez Grodzisk — Rakoniewice — Wielichowo — Czacz — Kościan. Wyścig odbędzie się w jutrzejszą niedzielę o godz. 11,30; start z rynku.

— Przeprowadza się tu prace nad otynkowaniem gmachu sokolni Na cel ten przeznaczono przeszło 400 zł uzyskanych z zeszłorocznej wystawy w Kościanie. Dzięki życzliwości tutejszego społeczeństwa, towarzystwo „Sokół" ponosi jedynie koszta robocizny. Materiały i przewóz ofiarowali obywatele. (ko)

— * **MOSINA.** Wielki zjazd i zawody okręgowe chórów kościelnych XIV Okręgu Chórów Kościelnych odbędzie się w Mosinie w niedzielę, dnia 18. bm., gdzie po uroczystej mszy św. nastąpią popisy poszczególnych chórów w ogrodzie dworcowym przy ul. Kolejowej. (ms)

— * **OPALENICA.** Złoty jubileusz małżeństwa obchodzą dnia 17 bm. pp. Franciszek i Franciszka z Modrzejewskich Starczewscy w Michorzewie rodzice tamtejszego ks. proboszcza. Państwo Starczewscy cieszą się czerstwym zdrowiem. J. Em. ks. Prymas przysłał Jubilatom arcypasterskie błogosławieństwo. (n)

— * **OSTRÓW.** Utonął w Sobótce w sadzawce położonej w ogrodzie rolnika Wasiaka dwuletni synek właściciela.

— Ostrowski Cech Fryzjerów i Perukarzy zaliczał w poczet swych członków samodzielnych fryzjerów z Pleszewa i Jarocina od blisko pół wieku. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu nakazuje obecnie tworzenie cechów powiatowych. W myśl tego rozporządzenia fryzjerzy powiatu jarocińskiego przystąpili do utworzenia własnego cechu. Ostatnie zebranie dokonało podziału majątku cechowego.

— W sędziwym wieku zmarła tu śp. z Ertel'ów Ludwika Macuselowa, wdowa po b. kierowniku szkoły w Krępie. W czasie wojny utraciła 5 synów. Główne Dowództwo Wojsk Powstańczych odznaczyło Zmarłą krzyżem „Matkom Bohaterów". Osierociła jeszcze pięcioro dzieci m. i. dra Macusel'a w Jarocinie. Cześć pamięci zacnej Polki!

— Wielkie zawody pływackie z udziałem najlepszych pływaków okręgu odbędą się w niedzielę 18 bm. o godz. 15 na basenie miejskim „Szczygliczka".

— Zakład Fizykalny Ubezpieczalni Społecznej będzie przez cały sierpień zamknięty.

— Plan parcelacji podmiejskiej Krępy został przez władze zatwierdzony. Obecnie odbywa się sprzedaż parcel budowlanych.

— Prace nad przebudową mostu na Ołobocku przy basenie miejskim już rozpoczęto. Stanie tam most betonowy. Równocześnie powiat rozpoczął roboty około mostu na Ołoboku między Ostrowem i Czekanowem oraz na Niedźwiadzie przy Czekanowie. Przy tych robotach znaleźli bezrobotni na czas dłuższy zatrudnienie.

— Straż Graniczna ujęła w dniach ostatnich na pograniczu w Niwkach Książęcych powiat ostrowski trzech Żydów, którzy zamierzali przekroczyć nielegalnie granicę i wywieźć kilkadziesiąt tysięcy złotych. Żydzi pochodzili z powiatu wieluńskiego. Gotówkę skonfiskowano, a Żydów osadzono w więzieniu w Ostrowie. Wraz z Żydami został aresztowany Stanisław Furmanek, syn gospodarski z Szklarki Myślniewskiej, który ułatwiał przemytnikom przejście przez granicę. (os)

— * **PYZDRY.** Jakkolwiek w Pyzdrach jest Polak dr Jańczak, znajdują się jeszcze tacy, którzy chodzą po porady do żydowskiego felczera Arbusa.

— Pewna restauracja polska, utrzymująca się wyłącznie z polskiej klienteli zakupuje pieczywo w żydowskiej piekarni Podemskiego. (ps)

— * **ROGOŹNO.** Strzelanie o mistrzostwo m. Rogoźna odbyło się w ub. niedzielę z następującym wynikiem: I miejsce (tytuł mistrza Rogoźna) p. Hernes Jan (92 pkt.), II miejsce p. Muszyński Maksymilian (92 pkt.), III miejsce Czerniak Józef (91 pkt.) Strzelano z broni małokalibrowej 22.

— W ub. niedzielę i poniedziałek odbywały się w tut. zborze ewangelicko-luterańskim uroczystości z okazji 100-lecia istnienia zboru.

— III Drużyna Harcerek im. Pustowojtówny przy miejsc. gimnazjum wyjechała na obóz do Karczewnik pod Chodzieżą. Obóz prowadzi p. Kończakówna.

— Pan burmistrz Smukalski odbywa urlop. Zastępuje go wiceburmistrz Dokowicz.

— Zapowiedziane rozgrywki tenisowe między Unią ze Swarzędza a R. K. T. nie odbyły się. (rf)

— * **SKOKI.** Stronnictwo Narodowe — Koło Skoki — urządza w niedzielę 18 bm. o godz. 11,15 wielkie zebranie w sali „Sokoła" przy Rynku. Wstęp wolny dla wszystkich.

— Na ostatnim zebraniu prezes Sokoła zdał sprawozdanie z zlotu w Katowicach. (ss)

— * **ŚREM.** W ub. środę po południu wydarzył się nieszczęśliwy wypadek na Starym Mieście, którego ofiarą padł pielęgniarz Zakładu dla Ubogich Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego p. Stanisław Kozielczyk. Po prawej stronie jezdni na moście żelaznym przez Wartę jechał dość szybko na rowerze w kierunku do Gostynia, bezrobotny Czesław Pawlak. Kiedy znalazł się tuż za mostem w miejscu, w którym zbiegają się ulice Mickiewicza i Nadbrzeżna, zamierzał przejść przed nim przez jezdnię Stanisław Kozielczyk. Rowerzysta dał dzwonkiem sygnał ostrzegawczy. W tym momencie przechodzeń stracił nagle orientację i począł poruszać się niezdecydowanie raz w przód raz w tył i tak, że wpadł na niego rower, który go z całej siły uderzył kierownicą w brzuch i odrzucił. Kozielczyk upadł w kałuży krwi na bruk i stracił przytomność. Poranionego umieszczono w szpitalu powiatowym, gdzie stwierdzono wstrząs mózgu, naruszenie czaszki oraz kontuzje wewnętrzne.

— Zebranie Kat. Stow. Kobiet im. Gen. Zamoyskiej odbyło się pod przewodnictwem p. drowej Z. Matuszewskiej. Referat z kursu społecznego, nad którym wywiązała się obszerna i ożywiona dyskusja, wygłosiła p. Magdalena Dąbrowska. Stowarzyszenie urządza wycieczkę do Rogalina, celem zwiedzenia galerii obrazów.

— W zawodach strzeleckich organizowanych przez Tow. Powstańców i Wojaków w Pobiedziskach bierze udział mistrzowski zespół okręgu ze Śremu w składzie pp. Stanisław Wojciechowski, Franciszek Domachowski i Mieczysław Matuszewski. (sn)

— * **ŚRODA.** Dnia 20 bm. odbędzie się w naszej parafii „Dzień ubogich i chorych". Wszystkich ubogich i chorych należy zgłaszać do dnia 18 bm. w zakrystii u kościelnego.

— W ub. niedzielę zmarła w Środzie 19-letnia Rostalska Regina. Zmarła udała się w piątek z bratem rowerem do Zaniemyśla. Po drodze zjedli owoc oboje i napili się wody, po czym poszli się kąpać do jeziora. Podczas kąpieli Rostalska zaniemogła i przyjechawszy do Środy na drugi dzień zmarła. Ciężko chory leży także brat jej, Artur. Przyczyną zgonu i choroby brata były komplikacje żołądkowe i prawdopodobnie gwałtowne zapalenie płuc.

— Komunalna Kasa Oszczędności miasta Środy podaje do wiadomości wszystkim rzemieślnikom, że ma do dyspozycji jeszcze większe sumy ulgowego kredytu dla rzemiosła. Wnioski z odpowiednim umotywowaniem składać należy do zarządu kasy.

— Celem zapewnienia osobom podróżującym bezpieczeństwa zabranych ze sobą sum, ułatwienia dysponowania oszczędnościami w każdej większej miejscowości oraz celem nieprzerywania dochodu płynącego z odsetek, K. K. O. wydają „książeczki oszczędnościowo turystyczne". Wypłaty dokonują wszystkie Kasy wymienione w spisie dołączonym do książeczki. Książeczki te są wydawane tylko na kwoty zaokrąglone do setek — najwyżej do zł 1000. Kasa wypłaca z książeczki tej dziennie najwyżej 200 zł, a najmniej 50 zł. Oprocentowanie wkładów na książeczce „oszczędnościowo - turystycznej" wynosi 4 procent rocznie. Wkłady na tych książeczkach są wolne od zajęcia egzekucji. Książeczki te wydaje już K. K. O. m. Środy. (śc)

— * **SWARZĘDZ.** Stronnictwo Narodowe koło w Swarzędzu podaje do wiadomości, że w nadchodzącą niedzielę 18 bm. odbędzie się wielkie zgromadzenie publiczne o godz. 12 w poł. w sali Hotelu Polskiego.

— * **SZAMOCIN.** Walne zgromadzenie Banku Ludowego odbyło się pod przewodnictwem prezesa Rady Nadzorczej p. Br. Pankalli z Jaktorowa. Sprawozdanie z działalności zarządu Banku zdał dyr. p. Bąk. Obroty Banku wynosiły 141 427,40. Wkłady oszczędnościowe 50 185,76 zł, członków liczy Bank 290. Sprawozdanie z czynności Rady Nadzorczej zdał prezes p. Pankalla. Walne zgromadzenie sprawozdanie przyjęło do wiadomości. Budżet uchwalono w kwocie 11 809,04 zł. Stawki zaciągania jak i udzielania kredytu ustalono jak w roku ubiegłym. W miejsce ustępujących członków Rady Nadzorczej p. Lewandowskiego, burm. p. Józefowskiego i kupca Kosteleckiego wybrano p. Lewandowskiego z Sokolca, naczelnika poczty p. Piaskowskiego i rolnika Bugaja z Lipiej-Góry. (sp)

— * **SZAMOTUŁY.** Mecz piłki nożnej pomiędzy szamotulskim K. S. i K. P. W. zakończył się wynikiem 3:1.

— Odbył się tutaj już drugi jarmark bez Żydów. Zrzeszenie Kupców Chrześcijańskich wykupiło wszystkie miejsca, które przy pomocy członków S. N. odstępowano straganiarzom-Polakom.

— * **TARNOWO PODGÓRNE.** W środę ks. dziekan Niklewicz pobłogosławił związek małżeński pomiędzy p. Walentym Krzyżankiem z Tarnowa Podg. a p. Józefą Szymańską również z Tarnowa Podg.

— W nocy z 14 na 15 bm. usiłowali złodzieje włamać się do mieszkania gospodarza Wittiga i otruli dwa psy. Podczas przystawiania drabiny do okien zostali spłoszeni. (tl)

— * **ZBĄSZYŃ.** Akademicki Teatr Ludowy Towarzystwa Czytelni Ludowych z Poznania wystawił we wtorek komedię Aleksandra Fredry pt. „Oj młody, młody".

— Ostatnio niewyśledzona dotąd szajka złodziejska dokonała zuchwałych kradzieży u kilku mieszkańców wioski Kiełpiny. Mianowicie u niej. Ludwika Drzewieckiego skradli złodzieje 2 pierzyny, szynki ze strychu i kilka kur. Złodzieje weszli przez dach. Stanisławowi Łukaszewskiemu wybili złodzieje szybę w oknie usiłując dostać się do środka pomieszkania, lecz w pewnym momencie zostali spłoszeni przez domowników i pod osłoną nocy uciekli w niewiadomym kierunku. Tej samej nocy prawdopodobnie ci sami złoczyńcy dostali się przez okno na strych, skąd zabrali 2 worki pierza i jedną pierzynę.

— W ub. niedzielę obchodziło Kat. Stow. Młodzieży Żeńskiej, oddział w Łomnicy pod Zbąszyniem uroczystość poświęcenia proporczyka. W uroczystości wzięła liczny udział przybyła młodzież z okolicznych miast i wiosek. Przybył także asystent K. S. M. ks. Sałata ze Zbąszynia oraz kilku chrzestnych. Uroczyste nabożeństwo odprawił ks. mansjonarz Sałata, który też wygłosił okolicznościowe kazanie oraz dokonał poświęcenia proporczyka. Po nabożeństwie odbyła się wspaniała defilada przed władzami K. S. M. Żeńskiej. Akademię zainaugurowało przemówienie ks. Sałaty. W dalszym ciągu przemawiali: kier. szkoły p. A. Smertka, prezes oddziału KSM Łomnica p. Karłowski, preezska oddziału Zbąszyń i komendantka okręgu wolsztyńskiego. W godzinach popołudniowych odbyła się w lesie majętności Łomnica zabawa latowa. (zb)

STAN POGODY W POZNANIU

17 lipca 1937

Temperatura 7 godz. + 17,0, 13 godz. + 23,3.

Ciśnienie
7 godz. 756.2 mm.
13 godz. 757.0 mm.
tendencja barom.: ciśnienie wzrasta

Zachmurzenie
7 godz. pochmurno
13 godz. pochmurno

Wiatr
7 godz. kierunek wschodni, szybk. 5 m/sek.
13 godz. kierunek półn. szybk. 5 m/sek.

Temperatura w dniu 16 lipca br. była:
najwyższa + 28.4 o godz. 16
najniższa + 14,1 o godz. 3

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Pogoda w ciągu dnia zmienna, naogół lekkie zachmurzenie z przejaśnieniami, słabe wiatry zmienne **zachodnie i południowo-zachodnie.**

Świetne galaretki i marmelady to zasługa

OPEKTY

Pg 28 642/3-62.469/71

„Tydzień Bydgoszczy"

Ustalenie główniejszych uroczystości

Bydgoszcz. — Projektowany na okres od 31 lipca do 8 sierpnia „Tydzień Bydgoszczy" jak się dowiadujemy dochodzi do skutku. W wyniku odbytej konferencji w Warszawie delegata Związku Popierania Turystyki w Bydgoszczy p. Rzeźniackiego i kierownika oddziału „Orbisu" w Bydgoszczy p. Karpińskiego w Zarządzie głównym Ligi Popierania Turystyki ustalono główniejsze wytyczne powyższej uroczystości.

Przede wszystkim Ministerium Komunikacji przyznało 50 pct zniżkę w obie strony na podstawie kart uczestnictwa. Karta kosztować będzie 1,25 zł dla mieszkańców województwa pomorskiego i poznańskiego, a 2 zł dla pozostałych województw.

Taka karta poza ulgą kolejową daje prawo do 50 pct ulgi w tramwajach bydgoskich i na statkach Lloydu Bydg.

10 pct ulgi w hotelach i restauracjach oraz zwolnienie od podatku hotelowego.

15 pct od imprez organizowanych w tym czasie w Bydgoszczy przez biuro „Orbis", bezpłatny wstęp na wystawę prac Wyczółkowskiego, Laszczki i zbiorów Kierskiego.

Poza poznaniem samej Bydgoszczy uczestnicy będą mieli ułatwione wycieczki do Borów Tucholskich barkami z Koronowa do Bydgoszczy wspaniałą Brdą, kolejką do uroczych podmiejskich letnisk w Opławcu i Smukale, do Tucholi i jeziora Charzykowskiego, a wreszcie na regaty wszechpolskie w Brdyujściu w dn. 31 lipca i 1 sierpnia.

Niewątpliwie Bydgoszcz w te dnie zaroi się od wycieczkowiczów z całej Polski.

Na palcach jednej ręki policzysz tych niewielu którzy dbając o swoją urodę nie znają

mydła Tropika,

bigienicznego Kremu i Pudru Miaflor

Mydło Tropika wyrabiane ze szlachetnych surowców podzwrotnikowych utrzymuje zdrową i czystą cerę a dzięki swemu niezrównanemu zapachowi **odświeża.**

Fabryka Perfum, Kosmetyków i Mydeł Toaletowych

HENRYK ŻAK, Poznań

P 28 753-Ż 521

Superheterodyna **PHILIPS 456** *cieszy się w bieżącym sezonie największym powodzeniem.*

ag 46 200

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 16 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość), mieszkają w Poznaniu:

Inżynier metalowy Józef Wilhelm Żemelka w Okęcie, pow. warszawski. i mgr farm. Janina Dittmann; elektro-instalator Edward Beyer w Mosinie, pow. śremski, i Agnieszka Szałata w Starym Grodzie; kupiec Marian Stróżyk i Janina Speidel; rob. Władysław Kozioł i rob. Ema Grande; drukarz Walter Gärtner i Zofia Janiszakówna; rzeźnik Leon Padalewski i eksped. Janina Hermel; ogrodnik Łucjan Szczepaniak i Zofia Ostrowska.

Zgony.

Dnia 16 lipca 1937 r. zapisano następujące zgony: Stanisława Nowakowa z domu Wieczorkówna, 56 lat; Stanisław Kotliński, emerytowany werkmistrz kolejowy, 65 lat; Maria Adamska, robotnica, 39 lat; Stanisław Homerczyk, kupiec podróżujący, 53 lat; Wacław Zajdel, uczeń szkolny, 13 lat; Balbina Kruszyńska z domu Szalówna, 53 lat; Marian Kijak, 2 dni 14 godzin; Gitle Wajser z domu Fajnhole, wdowa, 55 lat; Reinhold Tessmann, mistrz pantoflarski,

Na wywczasach

konieczne jest lekkie przewiewne ubranie sportowe z materiału

TROPICAL

Zdąży je Pan uszyć, jeśli dziś jeszcze wybierze Pan samodział w składzie

Leszczków

Poznań, 27 Grudnia 10.

DLA ZAMIEJSCOWYCH

wysyłkowa sprzedaż detal. i wysyłka próbek wprost z Leszczkowa poczta — telegraf — telefon Leszczków — wojew. lwowskie

ng 16 881

Z POMORZA

— * GRUDZIĄDZ. W niedziele 18 bm. odbędą się w miejskim basenie pływackim mistrzostwa Pomorza klasy A na rok 1937. Do walki staja zawodnicy i zawodniczki najsilniejszych ośrodków pływackich na Pomorzu. Grudziądz przeciwstawi zamiejscowym zawodnikom silny skład zawodników, mianowicie WKS Grudziądz (Fr. Marchlewski, H. Niedzielski, St. Ossowski, Lisiecki i Puldzianka). Sokolice grudziądzkie startują w składzie Brendlówna Urszula i Janka, Szumiłowska, Kirszówna i Więckowska. Spodziewany jest liczny napływ gości zamiejscowych, zwłaszcza z Torunia i Bydgoszczy.

— Dziesięć miedzianych balonów do wody sodowej wartości 800 zł skradziono p. W. Cywińskiemu przy ul. Wąskiej. Sprawców dotychczas niewykryto. (gn)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

WYSTAWA OBRAZÓW BOLESŁAWA NAWROCKIEGO

Obwód Morski LOPP hołduje sztuce zorganizował niedawno piękną wystawę obrazów Artystów Malarzy z Krakowa. Wystawa ta cieszyła się niebywałą frekwencją a dochód z niej zasilił kasę Obwodu z przeznaczeniem na cele lotnictwa. Obwód Morski LOPP zachęcony tem nie szczędząc trudów organizuje nową Wystawę Obrazów Bolesława Nawrockiego, znanego artysty malarza, malarza dobrej starej szkoły wielkich mistrzów.

Wystawa urządzona zostanie w Gdyni w salach Szkoły Powszechnej nr. 1 przy ul. 10 Lutego. Otwarcie Wystawy nastąpi dnia 17 lipca br. tj. w sobotę o godz. 17. Dochód z Wystawy przeznaczony został na cele lotnictwa na Wybrzeżu. Spodziewać się należy, że wszyscy, którzy przybyli na Wybrzeże, chętnie skorzystają z tej okazji aby zwiedzić Dzieła Sztuki.

BUDOWA ULIC W GMINACH NADMORSKICH

Gmina nadmorska Strzelno realizuje obecnie plan budowy ulic w Jastrzębiej Górze na przestrzeni 0,5 km, w Karwi 0,3 km, w Wielkiej Wsi i Hallerowie 2,0 km. Natomiast gmina nadmorska Hel ma wybudować w Jastarni-Borze ulic 3,0 km, w Kuźnicy 2,0 km, w Chałupach 1,50 km. Odpowiednie dotacje na budowę powyższych ulic przewiduje starostwo krajowe w sumie 50 000 zł, poza tym gminy nadmorskie otrzymają długoterminowe kredyty z B. G. K. na sumę 100 000 zł.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Pomnik Serca Jezusa: W. Oborniki, 1.— zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 183.— zł.

Na Ochronki Naramowice, Urbanowo i Winiary: N. N. 10.— zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 15.— zł.

Kinoteatr „SŁOŃCE" Kinoteatr

W niedzielę, 18 lipca o godz. 3 po poł.

Specjalne popularne przedstawienie po cenach najniższych

Wspaniała, przebojowa komedia wytw. „Warner Bros" realizacji Ray Eurighta

Tysiąc Taktów Miłości

W rolach głównych:

JOAN BLONDEL — RUBY KEELER — DICK POWELL — ZUZU PITTS

1000 cudownych wrażeń! wybuchów śmiechu! wspaniałych scen! taktów miłości!

Legion najpiękniejsz ch kobiet Ameryki wybrano do tego obrazu drogą konkursu.

Film dla młodzie y wzbroniony.

Sala specjalnie chłodzona!

Bilety po cenach najniższych:

Cały parter 50 gr — cały balkon 75 gr są do nabycia wcześniej od piątku przy kasie III kinoteatru „Słońce".

zg 1709/10

O przeniesienie zbiorników „Akwawitu" za miasto

Właściciele nieruchomości oraz lokatorzy przy ulicach św. Wojciecha, Zaułek św. Wojciecha, Wroniecka, Małe Garbary, Bóżniczna, oraz plac Wroniecki i Tama Garbarska zwrócili się do Poznańskiego Urzędu Wojewódzkiego o usunięcie resztek zbiornika tzw. „Port Artura" z terenów „Akwawitu", ponieważ nagromadzone tam żelastwo oraz wyziewy spirytusowe — zdaniem ich — przyciągają gromy, jak to przeżyli powtórnie w czasie burzy w dniu 8 bm., kiedy to piorun uderzył w zgliszcza zakładów graficznych M. Putiatyckiego.

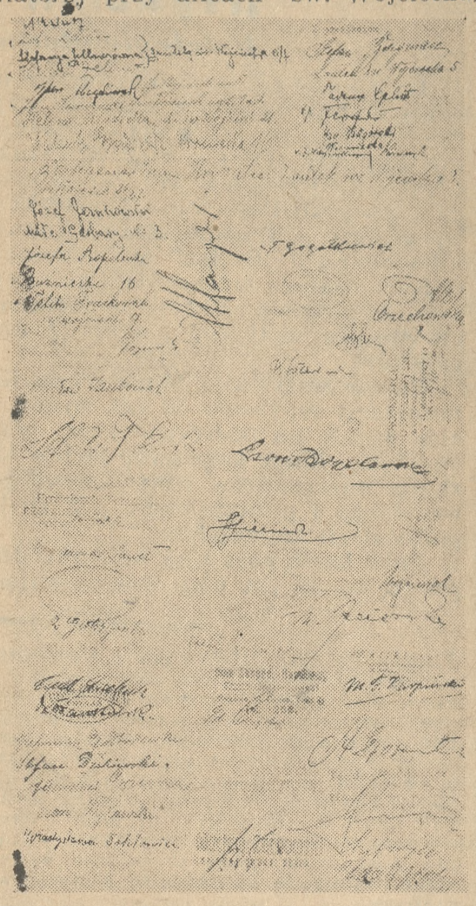

Podpisy i pieczęcie, którymi opatrzono memoriał do władz wojewódzkich

Komisja wydelegowana z rozmaitych urzędów oglądała teren katastrofalnego pożaru w dniu 7 bm. i uznała, że środki zapobiegawcze są dostatecznie zachowane, by powtórnej katastrofie zapobiec.

Jednakże — czytamy w memoriale zainteresowanych mieszkańców — co znaczy rozum ludzki wobec siły wyższej? Powtóry piorun w dzień bytności komisji jest wyraźnym palcem Bożym, by usunąć czemprędzej poza miasto całe przedsiębiorstwo „Akwawitu", które nie ma w śródmieściu racji bytu. Przy najmniejszej burzy ludność okoliczna drży obecnie z przerażenia o życie i mienie na myśl o nowej katastrofie, która w każdej chwili rozpętać się może do niebywałych rozmiarów z powodu nagromadzonych jeszcze milionów litrów spirytusu na terenach „Akwawitu".

Orzeczenie komisji o „dostatecznym bezpieczeństwie" jest nikłą pociechą dla mieszkańców tej dzielnicy miasta Poznania.

Czym tłumaczyć te względy?

W ubiegłym roku mieszkańcy zachodnich osiedli Poznania, wzdłuż ulicy Grunwaldzkiej, z zadowoleniem patrzeli na to, jak Zarząd Miejski zabrał się gorliwie do uporządkowania tych dzielnic. Osiedle Grunwaldzkie do tego czasu tzw. „Abisynia", otrzymało tramwaj i częściowo klinkerem wybrukowano ulicę Grunwaldzką. Ulica Zbąszyńska, od Bukowskiej do Marcelińskiej, otrzymała doskonałą trwałą nawierzchnię szosowaną. Setki robotników zatrudnione były przy uporządkowaniu Alei Reymonta, przy zadrzewianiu odcinka ulicy Zbąszyńskiej od Marcelińskiej do Grunwaldzkiej i wielkimi pracami przy tworzeniu nowego parku na miejscu dawnego „Wesołego Miasteczka". Wszystkie te prace wprost imponowały może nie tyle intensywnością ich prowadzenia, ile ilością zatrudnionych robotników.

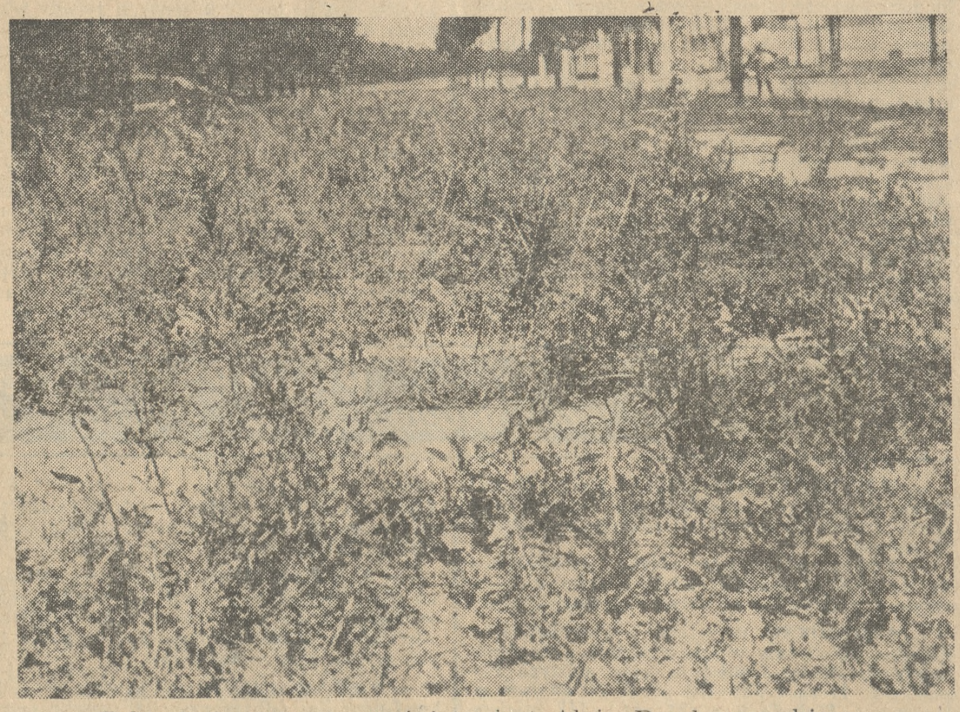

Takimi chwastami zarośnięta jest Aleja Przybyszewskiego

Później, kiedy przystąpiono do kładzenia rur wodociągowych wzdłuż muru otaczającego Zakład Diakonisek powstała nadzieja, że prace te zakończą się położeniem chodnika, o który tak dawno mieszkańcy tych zachodnich dzielnic się dopominają.

Niestety, nadzieje nie ziściły się.

Planty na Alei Reymonta i Al. Przybyszewskiego mimo wielkiego nakładu pracy są w stanie zaniedbanym, a odcinek ulicy Zbąszyńskiej, od Marcelińskiej do Grunwaldzkiej, nie dokończony, przy czym powstałe okopy nawet nie zasypane. Nowy park na „Wesołym Miasteczku" ciągle jest w stanie stałego rozgrzebania, a chwasty wszelkie, które prywatni właściciele niezabudowanych parceli mają obowiązek tępić, krzewią się i plenią szczególnie na Alei Reymonta, Alei Przybyszewskiego i na ul. Zbąszyńskiej, koło hippodromu.

O pracach wykonywanych na terenie dawniejszego „Wesołego Miasteczka" świadczą jedynie ustawione tablice z surowymi ostrzeżeniami, że po placu budowy chodzić nie wolno, a szkoda, bo podobno na środku placu tego już założone są trawniki i posadzone drzewa.

Przedłużenie ulicy Wyspiańskiego wzdłuż cmentarzy protestanckich, która to ulica za czasów okupantów nazywała się Hardenbergstrasse i nawet na planach przez ówczesny magistrat wydanych przechodziła przez te cmentarze z połączeniem do ulicy Grunwaldzkiej, jakoś nie może się doczekać realizacji. Chodziłoby o to, żeby przynajmniej przejście tam dla użytku publiczności otworzyć, inaczej nastąpi przedawnienie. Zarząd miasta będzie może później zniewolony do zakupywania terenu potrzebnego do przeprowadzenia ulicy, choć sprawa ta dawno była za czasów niemieckich pozytywnie załatwiona. Zwykły śmiertelnik mimo najlepszej woli nie może zrozumieć tego rodzaju traktowania spraw i nie pojmuje „cui bono" się dzieje, że protestanckie Diakoniski nie potrzebują kłaść wzdłuż swej posiadłości chodników i że cmentarze protestanckie zamknęły ulicę Wyspiańskiego w jej przedłużeniu. Normalnie obowiązkiem wszystkich prywatnych adiacentów jest położenie chodnika wzdłuż uregulowanej ulicy.

Na koniec zwrócić jeszcze należy uwagę, że zadymianie całej dzielnicy i zasypywanie sadzami ogródków z komina zakładu Diakonisek też dotąd nie skłoniło Zarządu Miejskiego do poczynienia odpowiednich kroków, żeby zakład odpowiednio przebudował piece na nowoczesne, któreby spalały węgiel całkowicie, co technicznie zupełnie jest możliwe. Warto przy tej sposobności wspomnieć, że istnieją gdzieindziej komisje, które czuwają nad sprawą zadymiania miast i nadzwyczajne osiągają rezultaty.

ŚP. ZYGMUNT DYMIŃSKI

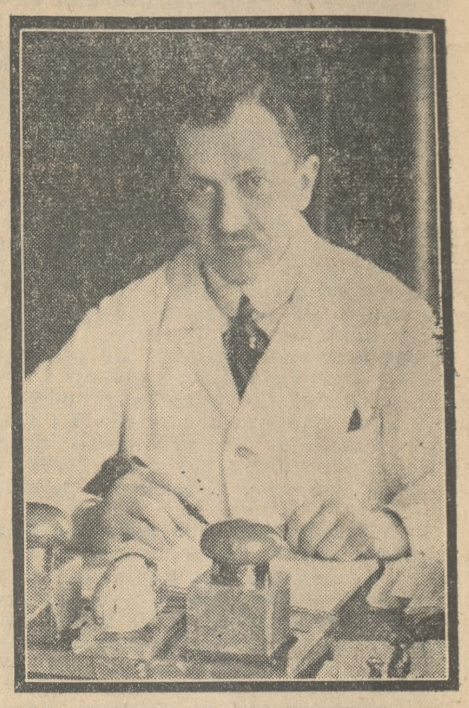

Śp. Zymunt Dymiński urodził się dnia 27 marca 1881 r. w majątku Łęczyca pod Poznaniem jako syn ziemianina i matki Heleny z domu Braun-Brońskiej. Ojciec odumarł go w dziecięctwie, matka zaś wyszła powtórnie za mąż za późniejszego dyrektora Banku Przemysłowców, śp. Wojciecha Gniatczyńskiego, który przybranemu synowi był przez całe życie najlepszym opiekunem i najtroskliwszym ojcem. Śp. Zygmunt Dymiński ukończył chlubnie gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu, biorąc żywy udział w działalności zakonspirowanych polskich związków. Studiował następnie medycynę w Wrocławiu, Gryfii i Monachium, a wreszcie specjalizował się jako internista w Berlinie. Działalność lekarską rozpoczął jako asystent w Kłodzu (Glatz), mieście, gdzie dziad Jego przed laty odcierpiał rok fortecy za udział w powstaniu listopadowym. Później rozpoczyna praktykę jako specjalista-internista w Wiesbadenie gdzie zaskoczyła go wojna. Z armią niemiecką przebywa jako lekarz w Rumunii, a gdy wybucha powstanie, śpieszy do polskich szeregów i odbywa całą kampanię bolszewicką jako lekarz-major. Pod Lidą przeżywa ciężkie chwile, gdy wróg otoczył szpital, a jemu samemu grozi śmierć lub niewola bolszewicka. Potrafił jednak wyjść cało z ciężkiej opresji. Po wojnie osiada w Poznaniu. Doskonali swoją wiedzę lekarską, wyjeżdżając na specjalne studia za granicę, zarazem zaś poświęca dużo sił i czasu pracy społecznej w szeregach lekarskich. Wybrany wiceprezesem Izby Lekarskiej, znajduje dość czasu na żmudną pracę jako redaktor „Nowin Lekarskich", które prowadzi przez długie lata, wkładając w nie cały zapał i ogrom głębokiej wiedzy zawodowej. Trudno uwierzyć, że śmierć oderwała go tak nagle od pracy, że odszedł kochany kolega i przyjaciel, że Jego pogodny, dobry uśmiech zastygł już na zawsze!

Osierocił żonę Jadwigę z Kasprowiczów, córkę znanego przemysłowca w Gnieźnie i dwie nieletnie córki.

Rodzinie Jego towarzyszy najgłębsze współczucie, szczególnie zaś matce-staruszce, którą tak straszny cios spotyka zaledwie w rok po śmierci drugiego syna, śp. adwokata Antoniego Gniatczyńskiego.

Wycieczki Francopolu

do Paryża:

koleją 11 i 17-dniowe . . . . . zł 315,—

morzem 2 i 3-tygodniowe . . . . zł 380,—

(pobyt w Berlinie 1½ dnia)

Serce Europy:

29-dniowe, w sierpniu i wrześniu Berlin — Paryż — Nicea — Riviera franc. — włoska — Rzym — Neapol — Capri — lorencja — Wenecja — Budapeszt . . . zł 795,—

do Italii:

28-dniowe wypoczynkowe w sierpniu i wrześniu (Wiedeń — Wenecja — 3 tyg. pobyt w Viareggio) . . . . . zł 455,—

Wycieczki morskie

polskimi statkami GAL oraz włoskimi i jugosłowiańskimi po morzu śródziemnym.

Informa ie i zapisy:

POZNAŃ, św. Marcin 58. Telef. 41-04

WARSZAWA, Mazowiecka 9.

ng 11 519

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z dniem 1 sierpnia: obniżka procentów od wkładów

Narada Gospodarcza, która odbyła się w Warszawie, w dniach 28. II. — 2. III 1936 r., powzięła m. in. uchwałę następującej treści:

„Zważywszy, że a) wysokość oprocentowania kredytu jest jednym z ważniejszych czynników kosztów produkcji, b) że należy konsekwentnie dążyć do potanienia kredytów, c) że istnieje ścisła współzależność między bankową stopą dyskontową a oprocentowaniem,

należy obniżyć stopę procentową wkładów przy odpowiedniej obniżce kosztów kredytu."

Od powzięcia powyższej rezolucji (nb. uzgodnionej z czynnikami rządowymi) minęło blisko półtora roku i teraz dopiero weszliśmy, jak się zdaje w okres realizacji cyt. uchwały. Mianowicie, jak wynikało z odczytu radiowego, świeżo wygłoszonego przez wicedyrektora departamentu ogólnego Min. Skarbu, p. J. Rakowskiego, nadszedł obecnie czas, kiedy koniecznym jest ustalić właściwy stosunek stopy rentowności, uzyskiwanej od wkładów pieniężnych i papierów wartościowych. Nacz. Rakowski oświadczył, że na linii tej akcji leży coraz bardziej systematyczne oddziaływanie Ministerstwa Skarbu w kierunku podniesienia kursów państwowych papierów wartościowych. Wskazał on, że poza zakupami, dokonywanymi przez samych obywateli, ważnym czynnikiem oddziaływania na kursy mogą być publiczne instytucje finansowe. Instytucje te w sposób trwały mają pojawić się na rynku, jako nabywcy papierów procentowych. Minister Skarbu, na razie w skromnych rozmiarach, uruchamia zarządzenia idące w tym kierunku. Również — i to nas szczególnie interesuje na tym miejscu — poddane zostaną rewizji relacje stopy procentowej od wkładów i oprocentowania papierów.

Zapowiedź radiowa nacz. Rakowskiego sprawdziła się ostatnio pod postacią rozporządzenia ministra skarbu (Dz. U. R. P., nr. 50, poz. 387), mocą którego z dniem 1 sierpnia rb. najwyższa granica odsetek od wkładów i innych lokat pieniężnych ustalona została w a) większych komunalnych kasach oszczędności na 5 pct w stosunk urocznym, zaś b) w k. k. o., w których suma wkładów nie przekracza 500.000 zł, spółdzielniach i gminnych kasach pożyczkowych — oszczędnościowych — na 5 i pół pct w stosunku rocznym.

Również i Związek Banków oraz banki państwowe przeprowadziły wzgl. przeprowadzą z dniem 1 sierpnia rb. uchwałę, po myśli której oprocentowanie wkładów, wynoszące obecnie przeciętnie od 4 pct do 6,5 pct, w zależności od charakteru, terminu i innych okoliczności, wynosić będzie od 3,5 do 5,5 pct.

Zarządzenia powyższe są konsekwencjami przeprowadzonej ostatnio konwersji obligacyj pożyczek. Przez obniżenie oprocentowania wkładów ma być stworzona zachęta dla poszukiwania przez kapitalistów — papierów wartościowych jako źródła stałego oprocentowania.

Banki żalą się na zastój operacyj czynnych i tym zastojem uzasadniają obniżkę oprocentowania wkładów. Tłumaczą się one, że braknie dobrego materiału wekslowego i, że trudno o nowego dobrego kredytobiorcę. Co do tej argumentacji mamy pogląd nieco, odmienny, uważamy bowiem, że przy większej ruchliwości naszego aparatu bankowego okazałoby się, że istnieje jeszcze sporo dziedzin gospodarczych, czekających na należytą obsługę bankową. . Ale to już kwestia nieco innego rodzaju.

Postulaty młynarstwa na nową kampanię zbożową

W związku z przygotowywaniem nowej kampanii zbożowej zorganizowane młynarstwo wielkopolskie wysunęło pewne tezy, od realizacji których uzależnia normalny rozwój koniunktury na rynku mąki w roku gospodarczym 1937/38. Poszczególne kwestie, jakie były przedmiotem rozważań organizacyj handlowych, odnosiły się do usprawnienia organizacji eksportu, zaktualizowania zagadnienia kredytów na tworzenie zapasów, rozwiązania problemu maksymalnych cen żyta oraz unormowania ograniczeń przemiałowych.

Dla ustalenia tez w związku z nową kampanią zbożową w skali ogólnokrajowej zwołano zebranie delegatów tertorialnych organizacyj przemysłu młynarskiego. Na zebraniu tym które odbyło się przed kilku dniami w Warszawie, ustalono i zgłoszono do rządu następujące postulaty młynarskie.

Utrzymanie nadal ograniczeń przemiałowych wprowadzonych w obliczu nadmiernego wywozu zboża i ewentl. braku tegoż na przednówku staje się przy nowych żniwach niecelowe i nieżyciowe, gdyż ograniczenia przemiałowe pozbawiają możliwości produkowania dla uboższej ludności tańszych gatunków mąki kosztem lepszych gatunków i wpływają na znaczne zmniejszenie produkcji otrąb — co wobec nieurodzaju pasz wywołać może spasanie zboża z ujemnym skutkiem dla aprowizacji kraju. To też ograniczenia przemiałowe winny być zniesione.

System cen maksymalnych nie jest odpowiednim środkiem polityki gospodarczej. Utrzymanie nadal systemu ustanawiania maksymalnych cen mąki bez zapewnienia analogicznego regulowania cen surowca — podkopuje egzystencję przemysłu młynarskiego. Dostatecznym i bardziej skutecznym regulatorem cen mąki — wobec ewentl. jej nadprodukcji — będzie bowiem nie spotykana w innym przemyśle ogromna konkurencja między młynami.

Jedną z obecnych kardynalnych podstaw racjonalnej gospodarki rolnej w kraju, winno być utrzymanie zakazu wywozu zbóż chlebowych i otrąb przy jednoczesnym umożliwieniu gospodarczo usprawiedliwionego i pożądanego wywozu mąki. Preferencja wywozu mąki wpłynie korzystnie na kalkulację mąki przeznaczonej na aprowizację kraju i zwiększy produkcję pasz dla gospodarki hodowlanej.

Jako nieodzowny moment dla zracjonalizowania gospodarki rolnej przez umożliwienie skupu towaru przy zwiększonej podaży zbóż, wysunięto postulat zapewnienia młynarstwu — jako naturalnemu nabywcy zbóż chlebowych — potrzebnych środków finansowych w formie odpowiednich kredytów. (az)

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Opodatkowanie przedstawicieli firm zagranicznych.** N. T. A. w wyroku z dnia 21. VI. 1937 r. stanął na stanowisku, że obrót przedstawiciela zagranicznej firmy, utrzymującego skład, ustala się na zasadzie p. 1 art. 5 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (przyjmując pełny ekwiwalent pieniężny za sprzedane towary a nie prowizję) jednolicie, bez względu na to: czy przedstawiciel dokonywa sprzedaży towaru z tego składu, czy odstępuje zlecenie zagranicznej firmie do bezpośredniego wykonania otrzymując także w tym przypadku umówione wynagrodzenie, czy też transakcja takich samych towarów, jak posiadane na składzie, dokonana została przez zleceniodawcę bezpośrednio z za granicy z pominięciem składu konsygnacyjnego, lecz przedstawiciel otrzymał umówione wynagrodzenie, mimo że nie brał żadnego udziału w związku ze sprzedażą (nie fakturował towarów, ani nie inkasował należności od krajowych odbiorców).

Z KRAJU

(k) **Gwałtowna zniżka kursów waluty francuskiej.** Na wczorajszych giełdach walutowych nastąpił gwałtowny spadek franka francuskiego. Gwałtowne osłabienie franka wywołało w City — jak donoszą z Londynu — poważne wrażenie. Po raz pierwszy od chwili zmiany rządu we Francji waluta francuska była masowo oferowana na giełdzie londyńskiej; zważywszy na brak interwencji francuskiego funduszu walutowego — podaż ta bezpośrednio odbiła się na kursie franka. Szczególnie uderzający jest wzrost deportów. Według rozpowszechnionej opinii gwałtowna zmiana ustosunkowania sfer giełdowych do franka spowodowana została obawami o możliwości politycznych komplikacyj we Francji w związku z uchwałami kongresu partii socjalistycznej. Istnieje również inna opinia, według której osłabienie franka przypisać należy momentom natury raczej technicznej; chodzi mianowicie o to, że po ostatniej fali repatriacji kapitałów francuskich ze Stanów Zjednoczonych, chwilowo nie ma widoków na dalsze trwanie tego ruchu, w związku z czym nawet stosunkowo mała podaż franka na zwężonym rynku dotkliwie odbija się na jego kursie.

(k) **Ustawodawstwo gospodarcze.** Ukazał się nr. 53 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 16 bm. Opublikowano w nim m. in. następujące ustawy i rozporządzenia o charakterze gospodarczym: ustawy z dnia 3 lipca o ratyfikacji: podpisanego w Budapeszcie dnia 24 kwietnia r. ub. III protokółu dodatkowego do polsko - węgierskiej konwencji handlowej (poz. 413); podpisanego dnia 18. 2. rb. protokółu dodatkowego do polsko - czechosłowackiej konwencji handlowej i nawigacyjnej z 10. 2. 1934 r. (poz. 414); protokółu taryfowego polsko-estońskiego, podpisanego w Tallinnie dn. 23. 2. 1937 r. (poz. 415); prowizorycznego porozumienia handlowego polsko - irakskiego w formie not, wymienionych w Bagdadzie dnia 6. 3. rb. (poz. 416); podpisanego dnia 1. 6. 1935 r. protokółu, dotyczącego konwencji o żegludze powietrznej z dnia 13. 10. 1919 r. (poz. 417); porozumienia polsko - brytyjskiego w formie not, wymienionych w Warszawie dnia 22. 3. rb. w sprawie clenia opon pneumatycznych do kół pojazdów konnych (poz. 418); ośw. rządowe z dnia 8 lipca rb. w sprawie ratyfikacji i wymiany dokumentów ratyfikacyjnych polsko - finlandzkiego protokółu taryfowego, podpisanego w Warszawie dnia 16 lipca r. ub. (poz. 422).

(k) **O stworzenie Pomorskiej Rady Gospodarczej w Toruniu.** Powołana do życia z inicjatywy wojewody poznańskiego Wielkopolska Rada Gospodarcza znalazła szerokie echo w całym kraju. Na jej wzór wojewoda lwowski powołał już analogiczną instytucję dla woj. lwowskiego. Ostatnio zaś na posiedzeniu rady wojewódzkiej Pomorskiego Twa Rolniczego, prezes towarzystwa p. Czarliński wystąpił pod adresem wojewody pomorskiego z inicjatywą powołania do życia Pomorskiej Rady Gospodarczej z siedzibą w Toruniu, która skupiałaby interesy wszystkich gałęzi gospodarczych ziemi pomorskiej. Inicjatywę swą prezes Czarliński wiąże ze stworzeniem Wielkiego Pomorza przez przyłączenie do obecnego województwa pomorskiego szeregu nowych powiatów z pow. bydgoskim na czele. (az)

(k) **Młodzież kupiecka miast kresowych na praktykach wakacyjnych w Poznaniu.** Uruchomiono w Poznaniu obóz wakacyjny młodzieży kupieckiej, pochodzącej z miast kresowych od Wilna do Lwowa, którego uczestnicy w liczbie 28 chłopców otrzymali praktyki wakacyjne w przedsiębiorstwach miejscowego kupiectwa. (az)

(k) **Obszar plantacyj ziemniaczanych w Wielkopolsce zwiększył się nieznacznie.** Z dotychczasowych obliczeń Wielkopolskiej Izby Rolniczej wynika, że obszar plantacyj ziemniaczanych na terenie woj. poznańskiego powiększył się w roku b. o 1,6 pct. Najmniejszy przyrost areału wykazują dotąd powiaty północne, gdzie obsiano 99,5 pct obszaru zeszłorocznego, tzn. że po zaoraniu wymarzniętych lucern, koniczyn i pszenicy ozimej — powtórne siewy tylko w nieznacznej mierze objęły okopowe. Natomiast w pozostałych powiatach obszar plantacyj ziemiaczanych wzrósł w stosunku do r. ub. o 2.4 pct. Dane na podstawie których dokonano obliczeń, odnoszą się do obszaru 5.350 ha. (az)

(k) **Stan zasiewów nasion oleistych w Wielkopolsce.** Areał zasiewów rzepaku i rzepiku ozimego w Wielkopolsce wzrósł w r. bież. o ca 10 pct, jednakże z powodu złego przezimowania ogólny zbiór nie będzie większy, aniżeli w r. ub. Na stkutek wymarznięcia zaorano ogółem ca 30 pct zasiewów. Obecny stan zasiewów rzepaku i rzepiku jest raczej dobry. Areau siemienia lnianego wzrósł w r. b. o ca 25 pct. Zbiory będą prawdopodobnie średnie, i nieznacznie większe, aniżeli w r. pb., gdyż plantacje ucierpiały na skutek długotrwałej suszy (az)

PŁACHTY ŻNIWNE
PASY TRANSMISYJNE
ARTYKUŁY TECHNICZNE
w znanych od 60 lat najwyższych jakościach dostarcz.
Z. MAZURKIEWICZ, Sp. z o. o.
Fabryka pasów transmisyjnych
Składnica artykułów technicznych
Poznań, ul. Kantaka 8/9. Telefon 36-22.
Ng 46 546/7

Z ZAGRANICY

(z) **Nowy konkurent szynek polskich na rynku angielskim.** W Australii rozpoczęto produkcję szynek bezkostnych i innych przetworów wieprzowych z przeznaczeniem na rynki: angielski, kolonij angielskich oraz wysp mórz południowych. W tym celu sprowadzono z Anglii rasowe świnie hodowlane. Gałąź tej nowej produkcji rozwija się przy wybitnym poparciu rządu australijskiego.

Krótkie informacje gospodarcze

— We Włoszech podwyższona została cena benzyny o 4 centy na litrze.

— Ogólna suma wpływów podatkowych: federalnych, stanowych i lokalnych w Stanach Zjednoczonych w ub. roku budżetowym, wyniosła łącznie 12,9 miliardów dolarów.

— Produkcja maszyn rolniczych w St. Zjednoczonych osiągnęła w 1936 r. wartość 487,3 mil. dol., a więc o 20 pct tylko mniej, niż w 1929 r. Zbyt wyniósł 409,1 mil. dol. wobec 382,2 mil. dol. w 1930 r.

OBJAWY WYCZERPANIA
w czasie upałów —

znużenie, apatja, niechęć do pracy ustępują jeśli pije się Ovomaltynę na zimno. Ovomaltyna na zimno niezrównany napój odżywczy w domu i przy pracy, wzmacnia i orzeźwia, tworzy energję. Ovomaltyna na zimno przyrządza się łatwo i szybko w Ovomixie (specjalny kubek bakelitowy z zamknięciem — do nabycia z Ovomaltyną).

ng 46 227/8

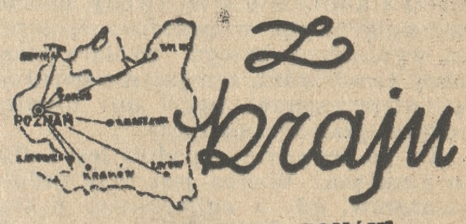

W SPRAWIE WAGONÓW BEZPOŚREDNICH

W związku z pogłoskami, jakie ostatnio ukazały się o projektach skasowania wagonów bezpośrednich, Ministerstwo Komunikacji oświadcza, że pogłoski te nie mają najmniejszego uzasadnienia. Ani czynniki kolejowe projektu takiego nie wysuwały, ani też sprawa ta nie była poddawana dyskusji.

Przeciwnie Ministerstwo Komunikacji, dążąc do usprawnienia komunikacji kolejowej, wprowadza w miarę potrzeby i możności nowe kursy wagonów bezpośrednich w pociągach osobowych i pośpiesznych.

KREW TAKŻE SPADŁA W CENIE

Donoszą ze stolicy, że „krwiodawcy", dostarczający krwi dla celów transfuzyjnych, pobierają obecnie od 45 do 60 groszy za kubiczny centymetr krwi. Dawniej pobierano od 1.50 do 2 zł. Liczba zgłaszających się „krwiodawców" wzrasta z dnia na dzień. Przeważnie są to studenci i bezrobotni. Przed każdym zabiegiem krew jest badana na okoliczność czystości, braku zarazków chorobotwórczych i w celu dokładnego określenia grupy.

W WALCE Z ŻYDOWSKĄ NAHALNOŚCIĄ

Sposób, jakiego się chwycili chrześcijańscy kupcy i handlarze w Kaliszu zwalczając nie przebierającą w środkach konkurencją żydowską, że mianowicie na rynku i targowisku zupełnie odseparowali się od Żydów, wcale nie podoba się tym ostatnim. Starają się też wszelkimi siłami przywrócić stan dawniejszy.

W Szczawnicy, gdzie wobec bezwzględnego opanowywania ławek na koncertach w parku zdrojowym przez Żydów poradzono sobie w ten sposób, iż poczęto wydzierżawiać ławki poszczególnym pensjonatom, podnieśli Żydzi wielki alarm przeciwko tej inowacji. Nie podoba im się ona i chcieliby ją usunąć. Tymczasem chrześcijańska część kuracjuszy szczawnickich jest z niej bardzo zadowolona.

ARESZTOWANIE HANDLARZA ŻYWYM TOWAREM

W Lublinie na stacji został aresztowany Ormianin nazwiskiem Fer Akuriana, szef bandy handlarzy żywym towarem, która grasowała na terenie Polski, Rumunii i Węgier. W jego towarzystwie znajdowały się trzy młode dziewczyny z Rumunii, które niewątpliwie miały być także wysłane do Południowej Ameryki. Mając kontakt ze stewardami okrętowymi, miała banda Akuriana wywieźć w ostatnich kilku miesiącach około 200 kobiet do zamorskich domów rozpusty.

Ujęcie jedynie szefa bandy, zorganizowanej zazwyczaj bardzo sprytnie, nie zdoła, niestety, sparaliżować całkowicie jej działalności. Będzie ona nadal uprawiała swój niecny proceder pod innym kierownictwem.

STUDENCI ANGIELSCY NA JEZIORACH WILEŃSKICH

Na zaproszenie Polskiego Akademickiego Związku Zbliżenia Międzynarodowego „Liga" przybywa do Polski w początkach sierpnia rb. grupa studentów angielskich, celem wzięcia udziału w spływie kajakowym na jednej z najpiękniejszych tras w Polsce. Trasa ta długości około 160 km prowadzi od Ignalina poprzez jeziora i rzeki Wileńszczyzny do Wilna.

Anglicy zabawią w Polsce przeszło dwa tygodnie.

LISTY Z POMORZA

Szukanie — Bałtyku

Znalazłem „Bałtyk" — pod mostem. Pod najdłuższym mostem w środkowej Europie. Tu bowiem — pod Fordonem — znajduje się przystań dla statków płynących Wisłą do morza. Noc już była, kiedy przed małą, ciemną przystanią zatrzymał się duży statek pasażerski oświetlony tak rzęsiście, że z łatwością odczytałem jego nazwę — „Bałtyk".

I już za chwilę — szlakiem Wisły — niósł mnie „Bałtyk" do Bałtyku. Nie mnie samego tylko; miłośników naszego morza znalazło się na „Bałtyku" tak wielu, że trudno było marzyć o miejscu w którejś z licznych kabin. Któż by zresztą martwił się brakiem miejsca w dusznej kajucie, gdy noc jest gwiaździsta i gdy wstęga Wisły zmieniła się w lśniący, tajemniczo połyskujący atłas. Stoimy na dziobie statku i patrzymy oczarowani, jak przed nami czujna smuga reflektora przeszukuje obydwa brzegi, ostrzegając przed zakrętami i licznymi mieliznami. Jest chłodno. Nie zraża to jednak tych, którzy cierpliwie czekają na niezapomniane widowisko świtu na Wiśle i którzy chcą monumentalne piękno pomorskich grodów zobaczyć z trybuny najodpowiedniejszej — z pokładu statku. Kto z tej strony, choćby raz, oglądał np. w przedrannej zorzy na wyniosłym brzegu rosnące stare mury Grudziądza, ten już nie pożałuje ani nieprzespanej nocy, ani długiej, nużącej podróży na rzece.

Bo po prawdzie — podróż jest i długa i nużąca. Wielka jest tedy radość pasażerów, gdy z najwyższego pokładu statku spadnie okrzyk: „morze!"

Kto żyw, wybiega na pokład, by na własne oczy ujrzeć oczekiwany niecierpliwie moment, gdy statek, razem z rzeką, wpadnie do morza.

Wielki i zarozumiały na rzece, na morzu statek nasz maleje gwałtownie, i skromnie i ostrożnie trzyma się jak najbliżej brzegów. I tak — w nieznacznym oddaleniu mijamy Gdańsk i Sopot, a do lądu przybijamy dopiero w Orłowie. Może by tu wysiąść, by z brzegów Orłowa admirować piękno Bałtyku? Cóż, kiedy na tym brzegu więcej jest zaiste letników, niż piasku. Morza przez ten tłum nie dojrzysz. Jedźmy dalej! W Orłowie trudno by nam było znaleźć się choć przez chwilę sam na sam z Bałtykiem.

Stajemy w Gdyni. Gdynia jest najmłodszą ukochaną córką Polski i dlatego pewnie ma trochę — przewrócone w głowie. Nic dziwnego. Ma dopiero lat osiemnaście, a wiadomo, że w tym wieku każda panna pełna jest pretensyj i kaprysów. I droży się, że aż strach. Nigdzie mnie tak jeszcze nie obłupiono ze skóry jak w gdyńskich lokalach. Miejmy nadzieję, że to się wnet zmieni. Że za kilka lat nasza miła Gdynia przeobrazi się w zrównoważoną, uroczą i uprzejmą damę.

Bałtyku w Gdyni — nie ma. Jest port i tylko port. Na krótką chwilę tylko ustąpił port pierwszeństwa morzu. Było to wtedy, gdy w dniu „Święta Morza" ks. biskup morski po uroczystym nabożeństwie błogosławił morzu i gdy wielotysięczne tłumy, zwróciwszy twarze do Bałtyku, odśpiewały chórem „Boże coś Polskę".

Były to chwile podniosłe i wzruszające, ale zbyt krótkie, by wystarczyć mogły komuś, kto z morzem chciałby zawrzeć dłuższą, na bliższym poznaniu opartą przyjaźń. By to bliższe poznanie mogło dojść do skutku, postanowiłem wyruszyć na Hel. Tu jednak groźnie zastąpiła mi drogę władza i pyta: „Przepustka jest?"

Bo wioska helska przestaje już być kąpieliskiem, a staje się warownią. Trudno. Z tym się trzeba pogodzić. Przyjdzie to nam zresztą łatwiej, gdy sobie uprzytomnimy, w co w latach ostatnich zmieniła się dawna, prześliczna i stylowa wieś rybacka. W jakieś targowisko tandety i potwornej brzydoty. To już lepiej, że władze wojskowe zburzą okropne „pensjonaty" i „wille" i przerobią Hel na niezdobytą twierdzę broniącą naszych wybrzeży.

Szkoda, że armaty na Helu nie bronią naszych wybrzeży od wrogów „wewnętrznych". Tych, którzy wszystkie nasze wioski rybackie zaśmiecają budynkami wołającymi o pomstę do najliberalniejszych nawet urbanistów świata. Przecież najuboższa chałupa rybacka ma więcej charakteru, ładu i stylu od olbrzymiej większości „luksusowych" will i pensjonatów. Skazano ją jednak na zagładę. I nie minie kilka lat — a na całym naszym wybrzeżu nie znajdziemy już ani jednej wioski rybackiej. A i dziś już nie łatwo ją znaleźć. Natrudziłem się nie mało — zanim odkryłem „Chałupy". Cudny to zakątek położony w najwęższym miejscu półwyspu. Od morza do morza kilkaset tu zaledwie kroków. Nie znajdziesz tu ani will, ani wykwitnych pensjonatów, ani dancingów, ani tłumu znudzonych letników, ani nawet — radia. Znajdziesz tu za to ciszę i samotność i na plaży możesz w każdej godzinie znaleźć się sam na sam z Bałtykiem.

I tutaj w Chałupach znalazłem sobie chałupę starą i dostojną — a w niej czystą izbę o niebieskich ścianach i niskim belkowanym pułapie. List ten piszę na stoliku nakrytym serwetą wyszywaną w śliczne kaszubskie wzory a nad stolikiem mam okno — za którym jest malutki ogródek pełen nagietek. A nad nagietkami jest coś, co wciąż się mieni, lśni, zmienia barwy i nieustannie pięknieje, a co się nazywa — Bałtyk.

MARIAN TURWID.

NA MARGINESACH KSIĄŻEK

Sandomierka

Nie ma chyba dla omawiacza książek milszej chwili, jak kiedy przedzierając się przez nadsyłaną produkcję wydawniczą natrafi niespodzianie na książkę, która jest radosną i piękną niespodzianką, o której można napisać nie bawiąc się w zastrzeżenia, i zapowiedzieć zepełnie niewątpliwy, nowy i świeży talent pisarski.

Takiego odkrycia dokonałem, czytając Romana Koseły „Sandomierkę", tom nowel, który z powierzchownych zapowiedzi nie usposabia dobrze ani pod względem czytelniczym, ani pod względem literackim. Czytelnik ma tu wiele niechęci do przezwyciężenia: naprzód fakt, że są to nowele, powtóre, że są to nowele historyczne, i wreszcie, że język tych nowel jest stylizowaną gwarą ludową. A więc wszystwie cechy, które na dzisiejszego, trochę zmanierowanego czytelnika wpływają negatywnie.

Rzecz zmienia się radykalnie z rozpoczęciem czytania pierwszej karty pierwszej noweli, a raczej opowiadania, ponieważ utwory zawarte w „Sandomierce" są opowieściami, (autor zaopatrzył nawet swą książkę w podtytuł: „Legendy ziemi sandomierskiej"). Wszystkie cechy zniechęcające już od pierwszych chwil lektury zmieniają się w elementy tak silnie ujmujące czytelnika, że nie porzuci on już książki, zanim nie pozna wszystkich opowiadań. I historyczność i gwarowość przedstawiają się tu jako cechy olśniewającej i urzekającej nowości, jako cechy niewątpliwego a rdzennie polskiego talentu, który umie narzucić się siłą artystycznej sugestii czytelnikowi. Dzieje się tu rzecz podobna, jak przy lekturze książki Burka „Droga przez wieś". Książka zawłada czytelnikiem niepodzielnie.

Wspomnienie nazwiska Burka daje okazję do innych jeszcze uwag. Zarówno „Droga przez wieś", jak i „Sandomierka" wyszły z tego samego regionu obyczajowego i językowego — ze Sandomierszczyzny. Obydwaj pisarze pochodzą z ludu i obydwaj wnoszą do literatury nietylko talent, ale to, czego dziś piśmiennictwu polskiemu najbardziej potrzeba — rdzenną, wysokiej klasy gatunkowej polskość, wątki związane najściślej zarówno z rdzeniem kultury narodowej, jak i tego narodu dziejami.

Treścią opowiadań Koseły są wątki historyczne i to takie, które przedostały się do opowieści ludowych i tkwią w nich od wielu setek lat, ulegając przeobrażeniom i krystalizacji. Autor podjął te wątki z podań ludowych i przetworzył je w sposób literacki. Obejmują one wielki okres czasu. Pierwsze opowiadanie osnute jest na tematach dawnej mitologii słowiańskiej, dalsze notują zdarzenia aż po wiek siedemnasty.

Największa liczba opowiadań związana jest z okresem napadów tatarskich w wieku trzynastym. Ziemia sandomierska należała do tych połaci polskiego kraju, które najbardziej od napadów tartarskich ucierpiały. Mieszkańcy jej musieli w bezustannej czujności bronić się przeciw najazdom, a były chwile, kiedy przemoc pohańców była silniejsza od najbardziej bohaterskiej obrony, a woje sandomierskiej ziemi ginęli pod razami krzywych szabel tatarskich. Te wojny i zmagania pozostawiły pamięć o bohaterstwie i wielu dziwnych, a cudownych zdarzeniach, które twórczoć ludowa osnuła szatą prawdziwej i prostej poezji. Koseła podejmuje te wątki w swych opowiadaniach, zostawiając im całą bezpośredniość legendy i tylko w sposób nieznaczny a uzasadniony artystycznie kształtując i przetwarzając.

Najczęstsze są w omawianym tomie tematy z okresu wojen tatarskich. W drugiej części tomu wychodzi jednak autor poza ten okres i zbliża się ku czasom nowszym. „Koniec Twardowskiego" czerpie temat z wieku szesnastego, a „Włostowska Kłonicka" podchodzi aż pod wiek osiemnasty.

Osobne omówienie należy się językowi „Sandomierki". W ostatnich czasach sprawa wprowadzania do literatury języka gwarowego znowu odżyła i zaktualizowała się choćby pod wpływem ukazania się „Marcyny", która to powieść stanowi eksperyment wprowadzenia do literatury gwary podkrakowskiej niemal bez żadnego literackiego retuszu. Wydaje mi się, że ta droga, którą poszedł Burek, a obecnie, w odrębny zresztą sposób, Koseła jest bardziej właściwa i w wynikach ciekawsza. Jest to metoda jakby przetykania polskiego języka literackiego słownictwem gwarowym i to tą jego częścią, która składa się ze specjalnie wyrazistych, plastycznych i silnych wyrażeń na określone pojęcia i doskonale może zastąpić wyrażenia używane w języku literackim. W sumie daje książce taki eksperyment zasilania języka literackiego wielką świeżość i lotność, na które nie może zostać obojętny czytelnik współczesny.

Kończąc uwagi o debiucie literackim Romana Koseły, trzeba zanotować jeszcze jedno spostrzeżenie i zaryzykować jedną przepowiednię. Zawarte w „Sandomierce" opowiadania historyczne można traktować również jako próbę, jako wstęp do większej pracy. Umiejętność radzenia sobie z dawnością historyczną — pozwala spodziewać się, że autor „Sandomierki" jest powołany, a napewno i sam takie plany posiada, do napisania wielkiej powieści historycznej, któraby ukazała okres zmagań się z Tatarami na ziemi sandomierskiej i czas budowania kultury życia osiadłego w tej części Polski.

JÓZEF KISIELEWSKI.

Najpiękniejsza z Chłapowskich

Napisał ADOLF NOWACZYŃSKI

Historyczno-biograficzna dwutomowa encyklopedia wielkopolska dr. St. Karwowskiego domaga się już i doprasza drugiego wydania, naukowo skontrolowanego, skorygowanego i skomentarzowanego licznymi przypisami źródłowymi. Rzecz bowiem nieco podstarzała i kwalifikuje się do zabiegu odświeżającego. Błędów lub niedopatrzeń sporo, zresztą w tak szeroko nakreślonej pracy niepozbędnych.

Na ten przykład z paniami Chłapowskimi.

U Karwowskiego jest ich wymienionych kilkanaście, a więc i Barbara, Józefa, Klementyna, Maria, Zofia, Florencja i inne. A Heleny nie ma, jako żywo — nie ma.

Coś się stało, dość, że nie ma.

A tymczasem taka była.

Całkiem normalnie, legalnie, prawowita małżonka, w Krakowie u świętej Anny 12-tego września anno Domini 1868 poślubiona. Kościół przepełniony nazwiskami historycznymi i elitą intelektualną. Ziemianie wielkopolscy i małopolscy. Że to siedemdziesiąt lat temu, więc dziadkowie i babki dzisiejszych. A więc wszystko w porządku. Karety, tualety, druchny, „Veni Creator", fraki, szapoklaki, mirty, oleandry a potem w Saskim Hotelu uczta na sto nakryć, szampiter, toasty... „Cała Polska na was teraz patrzy"... A na środku stołów „ustawionych w podkowę"... Ona... cudo urody i rasy... „czy w życiu czy na scenie równa księżniczce Helenie"... Helena z Bendów Modrzejewska, primo voto Zimajer, od dzisiaj Karolowa comtessa Chłapowska, przyszła dziedziczka Czerwonej Wsi.

I o tej to Helenie Chłapowskiej dr St. Karwowski ani słówka, ani mrumru, jakby jej nie było. Czyżby klan Chłapowskich jej nie uznawał? nie sankcjonował? czyżby familia, jako że niby aktorka, komediantka „w cyrku sztuki pokazuje na drucie"?

Przenigdy!

Po ślubie pojechali do Turwi sprezentować się dziadkowi, który już z majątku nie wyjeżdżał. Generał Dezydery, szwagier W. Księcia Konstantego (z drugą Grudzińską żonaty) witał panią Karolową otwartymi ramionami. Z posłem do Sejmu Berlińskiego, panem Tadeuszem pokazywali jej całe gospodarstwo, „szwyce" wspaniałe i „rambouillety" (owce rasowe) niedawno sprowadzone, no i pierwszą cu- Wielkopolsce cukrownię, pierwszą cukrownię! I znów był zjazd z okolicy niebywały a pani Karolowa stała się pono faworytką patriarchy rodu i ulubienicą całej okolicy...

A jednak dr Karwowski ją przemilcza i pomija. Barbara jest, Clementine jest, Heleny nie ma.

A z hrabią Karolem też nieco po macoszemu. A tymczasem i to niesprawiedliwie. Zapewne, że dość daleko padło to jabłko od rodowej jabłoni. Myśmy go już w Krakowie znali jako niemożliwie zramolałego vieux marcheura, anegdociarza, któremu nie udało się umrzeć w porę, który przeżył wszystkich swych bliskich i trochę się tak właściwie obijał między kasynem na Wolskiej (Jockey-Club w karykaturalnej miniaturze), Hawełką a „końską lożą" w teatrze, omal aż do wybuchu wojny europejskiej. Ale nie po latach degryngolady należy bliźnich sądzić.

Ten człowiek też był kiedyś Farysem! Ten hrabia poznański też miał swoje zasługi i ładne karty życiowe. Bądź co bądź na pierwszy „zew" zaraz panicz paryski poszedł do Styczniowego powstania i w żuawach Langiewicza przesłużył. Bądź co bądź w więzieniu Moabickim też się za ten współudział przesiedział. Do literatury, do prasy, do polityki, do artystów zawsze go ciągło. Tygodnik „Kraj" w Krakowie on założył i zafundował. We Francji i w Anglii edukowany, kulturę miał wielką, pełną i pańską a całą jego wadą było właściwie, że „jak na Poznańskie" zanadto był intelektualny, postępowy, nowoczesny, oczytany, „geniusz bez teki", esteta. Zanadto sparyzjanizowany, no i przy tym lekkoduch czyli „putacz", z groszem się nie liczący, po czym z konieczności w karcioszkach „fortuny" poszukiwacz.

Może miał w sobie coś z Płoszowskiego i w ogóle z bezdogmatystów, ale tragedią a raczej fatalnością jego było to, że na Sztuce i na Pięknie świetnie się znał a talentu twórczego mu Opatrzność odmówiła.

No a jakież to taki typ mógł mieć zasługi do krocset diabłów? Ano całkiem nawet wielkie. Bo ten „typ" mocno pomógł życiowo w początkach kariery ni mniej ni więcej tylko... Sienkiewiczowi i Modrzejewskiej a pośrednio także... Paderewskiemu i słynnemu nowojorskiemu inżynierowi Ralfowi Modrzejewskiemu, synowi swej żony.

Gdyby nie mecenasowskie, w stylu wielkopańskie, ale nie wielkopolskie utracjuszostwo hrabiego z Czerwonej Wsi — nie mielibyśmy ani takiego Sienkiewicza, ani takiej Modrzejewskiej. Oczywiście by byli, ale w fasonie i w formacie bardzo skromnym, lokalno-rodzinnym. On ich uświatowił, doamerykanizował, dzięki niemu ze swojskiej parafii weszli na szeroki świat międzynarodowej sławy. Sam biedaczyna odpłacił to rozrzutnictwo i szeroką rękę długimi latami pieczeniarki i dorabianiem w wista i w winta, w preferka i pokerka...

Panią Helenę poznał, kiedy miała lat 26, należała do „krakowskiego personelu" pod dyrekcją zdaje się „barona Skorupki" (byli tacy baronowie) i już czarowała i olśniewała publikę.

Wyswobodziła się wtedy od sadysty (i pedeka) Zimajera, w którego trupie wędrownej jeździła z braćmi Bendami. Kraków zdobyła odrazu grając Ofelie i Kamelie, Goplany i Dalile. Że się w niej zakochał Chłapowski paryżanin, „więzień z Moabitu" i emigrant z Wielkopolski... to nic znów tak dziwnego, skoro „szalał za nią" cały Kraków i Alma Mater, i Curia Metropolis, Barany, Szlak, Krzeszowice, Balice... Demokracja forytowała raczej Hoffmanową a szlachta ostentacyjnie Modrzejewską.

A trzeba tu jedno dodać, co nam tylko starokrakowianom wiadome by-

Pan „Ambasador“ ma głos

Napisała MAGDALENA SAMOZWANIEC

Wielka była radość w domu państwa Świeckich, gdy w dzień imienin pani domu zainstalowano w ich skromnym salonie piękny aparat radiowy.

Olesia, pracownica domowa, rozdziwiała oczy szeroko i zapytała inteligentnie, czy to ten radion co sam pierze? Dzieci zaś zawiodły wokoło aparatu dziki taniec radości.

— Chcesz, grasz — nie chcesz, nie grasz — rzekł pan domu, siadając przy aparacie. — Chcesz, możesz mieć Paryż, Budapeszt, Pragę, Londyn! Nie chcesz, możesz nie mieć! Cudowny wynalazek!

— Puść Londyn! — poprosiła jego żona.

Aparat począł wydawać serię dziwnych odgłosów. Najpierw jakgdyby szum morza, po czym zaś szereg następujących po sobie wystrzałów.

— To pewnie będzie słuchowisko ogłaszane w „Kurierze“ „Samotny majtek nad brzegiem morza“ — rzekł szesnastoletni synek Dziubek.

— Pleciesz, — rzekł ojciec — to są normalne zaburzenia atmosferyczne.

— Może nas oszukali i dali jakąś starą antenę? — z niepokojem zauważyła mama.

— To nie antena — ale antenat! — rzekła trzynastoletnia Trusia.

Wszyscy roześmiali się, Dziubek zaś zauważył, że papa nie umie kręcić i sam przysiadł się do aparatu.

— Mamy Londyn! — zawołał po chwili z triumfem.

— Nadajemy obecnie kilka płyt z firmy Ton — rzekło dźwięcznie i poprawnie radio — pierwsza: tango „O Mandolino!“

— Ależ to Polska! — zawołał pan Świecki, odsuwając synka od aparatu.

Skrzynka znów zahuczała z wściekłością, jak prawdziwy patriota, któremu wzbraniają używania polskiej mowy. Po chwili kręcenia aparat uspokoił się i piękne słowa polskiego tanga popłynęły wartką strugą:

„Mandolino, piękna hiszpanko — zostań moją kochanką pośród słońca i mórz“.

— Czy mandolina może być kobietą? — zapytał Dziubek.

— Widocznie tak jej było na imię. Moglibyście słuchać i nie przeszkadzać — rzekł ojciec ze zniecierpliwieniem. — A teraz spróbujmy nastawić na Wiedeń.

— Następnie: „Taniec hiszpański“ — rzekło radio dźwięcznym głosem warszawskiej speakierki: „Senor gna — Donna niańczy — na łące pośród kwiatów pomarańczy. — Uścisk dał po tym zwiał teraz źle. — Senor gna, senor gna Ole!“

— Idźcie dzieci trochę pobiegać — rzekła mama z zakłopotaniem — jak będzie coś odpowiedniego, to was zawołamy, ażebyście przyszły posłuchać!

— Mowy nie ma! — odparła butnie Trusia. — Radio jest dla wszystkich, a o miłości i zdradach wiemy już i tak wszystko dokładnie z radia, którego chodzimy słuchać do cioci Kwasi.

— Zaraz znajdę coś odpowiedniego dla was — rzekła mama przysiadając się do aparatu. — O! właśnie nadają audycję dla dzieci, słyszycie? pogadanka o czasie.

— „Czas, drogie dzieci — słodziutkim głosikiem zaświegotało radio — to największy dar Boski. Bo i cóż by począł taki człowiek, który by nie miał ani odrobiny czasu. Był więc sobie taki ,stary, stary czas i nagle wyobraźcie sobie, czas stanął...“

— To jest za głupie! — zawołały Trusia i Dziubek. — Tego żadne dzieci nie będą słuchały! Niech mamusia przekręci!

— „Mateczce i tatusiowi Szczupakom — wrzasnęło przekręcone radio — posyłają życzenia: dzieci, ciocia, wujaszek oraz dziadunio.“

— Cóż to takiego? — zdziwiła się pani Świecka.

— To skrzynka życzeń z Katowic — objaśnił Dziubek. — Posłuchajmy, bo zaraz będą puszczać płyty.

— „Dzidzia Szweintroch z Sosnowca posyła swoim kochankom z Katowic życzenia oraz płytę z tangiem: „Jedna noc z tobą“.

— Eeee — rzekła pani Świecka przekręcając gałkę — dosyć już tych nocy!

— Poczekaj — rzekł jej mąż — nie umiesz kręcić. Spróbuję złapać Budapeszt.

— O, już go mam! — zawołał po chwili.

— „Nastroje w cielętach spokojne — rzekł pogodnym głosem aparat. — Buhaje zwyżkują.“

— Fe — rzekła pani Świecka — to, to już zupełnie nie jest do słuchania.

— To przecież wiadomości giełdowe — zaśmiał się jej mąż. — Widzisz, Trusiu — zwrócił się do córeczki — „nastroje w cielętach spokojne“. — Mam nadzieję, że się dostosujecie do tego oboje z Dziubkiem!

— Słaby dowcip! — odcięła się dziewczynka.

— „Tłusta młodzież — sześćdziesiąt groszy kilo“ — zakończyło radio wiadomości giełdowe.

*

Pani Świecka lubiła słuchowiska. Jej mąż nazywał je „rykowiskami“ i zwykle wówczas uciekał z domu. Raz jednak zdołała go nakłonić, ażeby posłuchał nadawanego wieczorną porą słuchowiska pewnej młodej poetki. O godzinie dziesiątej cała rodzina zgromadziła się w około radiowego aparatu. Po ogłoszeniu audycji i wymienieniu występujących w niej aktorów radio poczęło głośno mruczeć.

— Źle nastawione, trzeba poprawić — zauważyła mama.

Po dokładnym nastawieniu, radio jednak nie poniechało mruczenia.

— „Czemu tak mruczysz“? — zapytał w aparacie jakiś kobiecy głosik.

— O to samo chciałem się zapytać — sapnął z wściekłością, pan Świecki.

— „Tak mruczała Daria“ — odparł w aparacie jakiś męski głos.

— Co? Djaria! Biedactwo! powinien jej ten amant dać się napić borówek — warknął ojciec rodziny.

„Chcesz, pójdę po wino“ — odezwał się aparat — cup, cup, cup, cup.

— Poszła po wino, musimy chwilę zaczekać — rzekła łagodnie pani Świecka.

— „Wróciłam! Oto wino, a teraz, ponieważ nie mam nic do powiedzenia, więc puszczę płytę“ — rzekł kobiecy głosik.

— Nawet ładna płyta — zauważyła polubownie mama.

— „Ach! Daria! — plotło w dalszym ciągu radio — patrzyła kiedyś wraz ze mną na krę, która płynęła po rzece, jak małe, białe gąski. Mówiła: ta kra będzie moja, a ta twoja, tamta zaś niczyja. Zdejmowałem jej po tym przemoczone buty, które wyglądały jak jej własne dzieci i tak samo były inteligentne, jak one, i miały takie nosy, jak małe, maleńkie buldogi. Ach, Daria! Jej matka powiesiła się, jej ojciec był pijakiem, a ona sama oberwała się dźwignąwszy się kiedyś z kanapy... z naszej kanapy.. Ach, Daria! rozumiesz, ty i ona, ja i to wszystko i tak zawsze mruczała: mrrr, mrrr...

— Cóż ja ci na to odpowiem, ty i ona i to dziecko, ona nie, tylko ty... tak na pamiątkę... Puszczę chyba płytę...“

— Nie! — wrzasnął pan Świecki przyskakując do aparatu — „Ambasador!“ — psiakrew! i takie brednie wygaduje. Ciekawym, jak pan „Ambasador“ będzie wyglądał, gdy nie zapłacę za niego następnych rat!

MAGDALENA SAMOZWANIEC

NA ŁAMACH CZASOPISM

Niefortunne wystąpienie Antoniego Słonimskiego

Na kongresie Pen - Klubów w Paryżu wystąpił również Antoni Słonimski, mianowicie z odczytem „o przyszłości poezji w świecie dzisiejszym“. Dla czytelników „Wiadomości Literackich“ tezy jego nie przedstawiałyby specjalnej atrakcji. Lecz okazuje się, że nie przedstawiały jej również dla uczestników kongresu. Oto wyjątki ze sprawozdania w „Czasie“ Alfreda Łaszowskiego z obrad Pen - Klubów:

„Słonimski... zawiódł zupełnie. Odczyt jego przypominał raczej kronikę tygodniową, roił się od felietonowych uproszczeń i truizmów. Prelegent stwierdził na wstępie, że w państwach totalnych poezja nie istnieje. Wolność stanowi konieczny warunek rozkwitu. Tam, gdzie istnieje terror, przemoc i gwałt, nie ma mowy o wielkiej twórczości liryka. Przyszłość poezji zależy od przyszłości reżimu... Słonimski zrobił tu aluzję pod adresem Marinettiego, który przyjął jego atak z ironią i spokojem... Raził tu nade wszystko prymitywizm ujęcia i sformułowania. Pytano, dla kogo Słonimski rzecz swoją opracował, pytano zjadliwie, lecz słusznie...“

Nawiązując do tego wystąpienia Słonimskiego można by zrobić jedno spostrzeżenie. Polska nie jest państwem totalnym i p. Słonimski może swobodnie rozwijać swój intelekt. Ten bowiem reżim jaki istnieje jest raczej dlań przyjazny niż nieprzyjazny. Niestety, okazuje się, że Antoni Słonimski nie idzie naprzód, powtarza się, staje się nudny. A może to psychoza lęku przed totalizmem, jaka zdaje się go prześladować, wpływa tak hamująco na rozwój jego umysłu? W takim razie on sam stanowiłby jedyny i najlepszy przykład słuszności własnej tezy. Lecz na tym samym kongresie powiedziano, że „twórczość, która ginie w kleszczach ostrego reżimu, nie jest w i e l k a, ani w i e c z n o t r w a ł ą“...

Dlaczego niski poziom naszej literatury?

Miesięcznik „Filomata“ redagowany przez prof. Ryszarda Ganszyńca, zamieszcza w ostatnim zeszycie pod powyższym tytułem wycinek z pewnego artykułu, mieszczącego się w „Museionie“, czasopiśmie dzisiaj już nie wychodzącym, mianowicie z r. 1911. Mimo tej daty cytat ten nic nie stracił na aktualności, przeciwnie — wydaje się jakoby odnosił się specjalnie do naszych czasów, tak trafna i wnikliwa jest wypowiedziana w nim ocena polskiej rzeczywistości literackiej.

„Nasza literatura posiada talenty bynajmniej nie niższe od piśmiennictwa francuskiego czy angielskiego (mowa tu oczywiście o talentach przeciętnych, tj. niejako obowiązkowych w społeczeństwach kulturalnych) — bynajmniej one nie niższe. Cała różnica jeno, że przeciętny talent Europejczyka zachodniego opiera się zazwyczaj o trud olbrzymi wykształcenia oraz ciągłej pracy nad sobą i nad swoją sztuką — u nas zaś talent podobny opiera się jedynie o przeświadczenie: „jakoś to będzie!“. No jest to jakoś, ale nie więcej. Literatura nasza przypomina tę legendarną kulturę ziemi w Opoczyńskim: „Korzec zasiał, kopę zebrał — kopa korzec dała“. Tak i z naszymi pisarzami z Bożej łaski: ile Pan Bóg dać był łaskaw, tyle jest...

I gdy na Zachodzie talenty mniejszej miary stają się poczytnością ogólno-europejską — u nas tymczasem, po konkursie dramatycznym teatrów warszawskich, o laureacie konkursu pisze się z dumą „że wyższe wykształcenie zawdzięcza sobie samemu“. A inny znowu: „nie ogłupiał się nawet w gimnazjum“. „I któż mu tego zabroni, mocium panie?“

ło z tradycji, że w tych latach sześćdziesiątych kolportowana była z ust do ust pewna bardzo frapująca legenda... Modrzejewska miała sobowtóra, dosłownego sobowtóra w urodzie, i w figurze, i w ruchach w księżniczce Sanguszkównie z Gumnisk. Księżniczka miała pęd do teatru i talent. Podczas jakichś występów trupy Zimajera w Tarnowie, Sanguszkówna zaprosiła do siebie Bendównę. Opowiedziały sobie całe życie a księżniczka zaproponowała aktorce, aby się zamieniły na role... I wedle legendy z anno 1866 Bendówna została w pałacu, a w świat poszła zaprzysiągłszy tajemnicę księżniczka Helena. Tak sobie mawiano na ucho i w wielkiej tajemnicy (żeby każdy słyszał). I stąd to rozkochanie się w aktorce całego „high-lifu“ krakowskiego, stąd zaprosiny „komediantki“ pod Barany i patronat samej! samej! pani Arturowej Potockiej, stąd ścisk w kościele św. Anny na ślubie hr. Chłapowskiego 12 września 1868.

Hrabia Karol wywiózł krakowską „etualę“ nad Sekwanę, by jej pokazać wielką Rachel i młoda Sarę z rodu Bernhardów i stawiać kolacje Augierom i Dumasom i ciceronować po Paryżu mieście teatrów i muzeów.

Po czym przychodzi okres warszawski. Comtessę Chłapowską proteguje najgoręcej cudna pani Calergis Muchanow, żona prezesa Teatrów, szambelana Sergiusza, opiekunka... Moniuszki. Dzięki niej cenzura rosyjska puszcza na scenę autora J. S. i Modrzejewska może grać wojewodzinę w Mazepie, Marię Stuart, dalej lady Makbet, Julię Montecchi...

Warszawa „szaleje“. W krąg wielbicieli wchodzą wtedy malarze Chełmoński, Witkiewicz, Adam Chmielowski (Brat Albert), zbierający się w pracowni na rogu Królewskiej i Krak. Przedmieścia. Okres ten najlepiej jest opisany w wspomnieniach Rapaxa (W. Rapackiego) i jej własnych.

I wtedy to dostaje pierwszy cios sztyletowy z ręki „rodaka“. Podżegany przez zazdrosne aktorzyce-rywalki, pisze jadowity Lubowski nędzny paszkwil pt. „Nietoperze“, na którego premierze zaproszeni Chłapowscy muszą oglądać na scenie aktora ucharakteryzowanego na hr. Karola a powtarzającego raz po raz „żyję sobie dobrze z funduszów żoneczki“, „jestem sobie na stajni kochanej żoneczki“ itp. Jako ludzie rasy i klasy przetrzymują Chłapowscy do końca łajdacki spektal, ale po spektaklu decydują się strzepnąć kurz ze sandałów i opuścić „lubą ojczyznę“.

Pani Helena mówi już tak biegle po angielsku, jak mąż, więc tedy za radą Sienkiewicza decydują z Sienkiewiczem osiąść w Kalifornii... Santa Anna, Annaheim (gdzie dziś wspaniały pomnik). Przez rok prowadzą farmę rolniczą kolektywnie. Ale już w 1877 ma miejsce debiut teatralny w angielskim języku. I zaczyna się wielka światowa kariera amerykańska, trwająca lat prawie 25. Chłapowski jest impresariem i managerem first class. Modjeska odkrywa Amerykanom Szekspira. Od sukcesu do sukcesu, od tryumfu do tryumfu, dolary, laury, własne pociągi, pomaganie Sienkiewiczowi, podanie ręki Paderewskiemu, żywa korespondencja z... Bratem Albertem i Witkiewiczem.

Między rokiem 1880 a 1900 tragiczka polska jest tak popularna w Ameryce, jak dziś po dwa trzy sezony bywają wzięte w kupę wszystkie razem Grety i Marleny. Jubileusz w Metropolitain-Opera-House ma charakter wielkiego amerykańskiego święta narodowego, coś jakby pierwszy przylot Lindbergha.... Ten okres szczegółowo w swej przemiłej monografii artystki daje Franc. Siedlecki. Syta laurów i sławy staje się nieco america-mude. Chłapowscy wracają do kraju, jeżdżą to tu to tam, wreszcie „zawadzają“ o Kraków.

Przyjeżdżają na erę wykluwania się Młodej Polski, na przedświty Wyspiańszczyzny.

Rok 1903.

To już się pamięta z własnych wspomnień.

Sprezentowany byłem w Zakopanem w chałupinie na rogu kończącej się Kościeliskiej. Five o clock tea. Miało się lat 27 a pani Helena lat 63 a na szyi czarną aksamitkę a na palcach jakieś cudowne pierścionki a urok niewysłowiony, a trzymała się prościutko a filiżankę z herbatą podawała sama a potem pytanie najmiłościwsze:

— A co teraz pisze pan Nowaczyński? (sic).

W sukurs przyszedł mi najmilejszy pan Witkiewicz, bo młodego lumpasa zatkało i głos mu w krtani uwiązł, tak stracił swój wówczas dziki tupet i czelność. Pamiętam tylko, że miałem nieprzezwyciężalną ochotę być z najsławniejszą z Chłapowskich chwilę sam na sam i w cztery oczy jej powiedzieć: „proszę pani, niech pani przede mną nie ukrywa, niech pani odsłoni tajemnicę swego życia, bo ja wiem dobrze, że pani nie jest pani, tylko że pani jest księżniczką Sanguszkówną...“

Zaskoczona znienacka byłaby się, jeszcze wtedy śliczna, pani Chłapowska może jednak przyznała.

Nie udało się.

Potem przyszły próby z „Protesilasa“ i wspaniały królewski wysiłek z wstrząsającą Laodamią... wieszcze bierzmowanie Wyspiańskiego. Byliśmy jej wszyscy najgłębiej wdzięczni, wpatrzeni w nią jak w królową na wygnaniu... słuchali, jak wyroczni, zwierzający się z planami twórczymi na przyszłość i oczekujący sankcji.

I wtedy znów wylazł z zarośli plantacyjnych drugi kaliban z pałką (Lubowski pierwszy). Zabrało głos złośliwe dziadostwo i plugawe plotkarstwo łyków i kołtunów, a z jego podszeptów piwosz, satyryk od Wentzla K. Bartoszewicz. Wystąpił z tzw. „odważnym artykułem“ z napaścią, że niby hrabina i niby na dolarach siedzi, a reklamiarka i z „Młodą Polską“ sztamę na starość zawarła a „morowe chopy“ i guldeny srebrne z Krakowa wyciąga, złotem sobie płacić każe, „grosz wdowi“ wyciąga, a Kraków za bidny na takie hrabiowskie komedie i my obywatele dość już tych owacyj mamy i że kwiatów tyle na scenę dawać to luxus i szkandal, żeby takie „Giocondy“ i „Laodamie“ tu pokazywać, więc niech se wraca do Ameryki i do Londynu, bo my tu nie mamy na to i każdego centa szkoda.

Oczywista ktoś usłużny państwu Chłapowskim to podsunął.

Wyjechali z dużym degout do Aten nad Rudawą, rozdawszy wszystko na różne cele...

A jednak wedle jej życzenia pochowana jest na cmentarzu Rakowickim. Więcej niż skromnie.

A ta druga „czy w życiu czy na scenie równa księżniczce Helenie“, gdzie pochowana?

Prawdopodobnie w książęcych grobach rodzinnych...

Se non e vero...

WIELKIE DNI FLORENCJI...

Reminiscencje 600-lecia Giotta — „Maj muzyczny"... w czerwcu — Czy opera może jeszcze wzruszyć? — Cortot o Chopinie — „Muzyka współczesna, a gust publiczności"

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego").

Florencja, w lipcu.

Piękna stolica Toskanii, która sama przez się jest już wspaniałą, a jedyną w świecie atrakcją, stale dokłada wszelkich starań, by nigdy nie zabrakło dodatkowego jeszcze motywu, który by mógł skłonić gościa zagranicznego do złożenia jej odwiedzin.

Przyznać zaś trzeba, że Florencja, nie bez racji zwana „La Bella" posiada szczególne warunki i stanowi ramę wyjątkowej piękności dla wszelkiego rodzaju obchodów historycznych, kongresów i uroczystości.

Tego roku życie nad Arnem biegnie szczególnie wartkim trybem. Co dopiero zakończyły się wspaniałe manifestacje ku uczczeniu 600-lecia śmierci genialnego malarza, rzeźbiarza i architekta, z Florencją na zawsze związanego — Angielotta di Bodone, który unieśmiertelnił się pod przezwiskiem Giotta. Ze wszystkich stron świata zjechali się specjaliści i entuzjaści sztuki średniowiecznej, by długie godziny spędzić pośród płócien, rzeźb i starych krucyfiksów zebranych w salach galerii Uffizi...

Uroczystości Giotta, urządzone z największym rozmachem i uświetnione dwukrotną wizytą króla włoskiego zakończyły się niezwykłym sukcesem Florencji, a prasa fachowa całego świata podkreśliła doniosłość wystawy, która po raz pierwszy zobrazowała całokształt twórczości wielkiego artysty. Przypomnieć jednak trzeba, że też nieomal cały świat przyczynił się do udania się wystawy; wszystkie większe galerie i muzea nadesłały posiadane dzieła związane z Giottem i jego szkołą. Jak wiadomo, również Muzeum Wielkopolskie współdziałało w uczczeniu wielkiego twórcy i przysłało do Florencji fragment tryptyku Daddi'ego — ucznia Giotta...

Równocześnie z manifestacjami ku czci Giotta rozpoczęła się w Florencji druga wielka impreza, poświęcona innej dziedziny sztuki — muzyce. W dzień otwarcia wystawy odbyła się w Teatrze Comunale również w obecności króla Wiktora Emanuela, uroczysta premiera „Luizy Miller" Verdiego, którą zainaugurowano florentyński „maj muzyczny". Odbywa się on już trzeci rok z rzędu, tym razem jednak nadano mu szczególnie bogatą oprawę. Nie zupełnie dopisała natomiast pogoda — maj był tu tego roku dość chłodny — i wskutek tego najciekawszą część imprezy: przedstawienia pod gołym niebem musiano przełożyć na pierwsze dni czerwca, urządzając tym sposobem osobliwy „maj w czerwcu". W ciągu „prawdziwego" zaś maja odbywały się przedstawienia w Teatrze Comunale.

„Luiza Miller", rzadko grywana młodociana opera Verdiego, osnuta na tle „Kabały i Miłości" Schillera otrzymała najwspanialsze ramy, na jakie stać tylko teatr włoski. Główną partię Rudolfa śpiewał Giacomo Lauri-Volpi, uważany dziś za największego tenora świata i jedynego następcę Carusa, a sekundowała mu w roli tytułowej Maria Caniglia, „primadonna assoluta" mediolańskiej „C cali". Wybitnie oryginalne były stylizowane dekoracje Vagnetti'ego z rzymskiego Teatro Reale.

W programie kilkunastu przedstawień operowych znalazło się jeszcze jedno dzieło Verdiego: „Otello". Wiadomo, że trudnej i męczącej partii tytułowej nie odtwarza — po śmierci Tamagno, dla którego Verdi ją napisał — żaden z wielkich śpiewaków współczesnych i prawdziwy monopol na rolę czarnego uosobnienia zazdrości ma Francesco Merli — ultrabohaterski tenor „Scali". Przyznać trzeba, że zarówno wokalnie, jak i aktorsko kreuje Otella wprost wstrząsająco; nie często się chyba zdarza, dziś, w epoce filmu, by na widowni operowej pojawiły się łzy w oczach niewieścich, jak to mogliśmy zaobserwować w Florencji słuchając Merliego...

W Teatro Comunale wystawiono poza tym „Pelléas et Mélisande" — jedyną operę Debussyego, „Edypa Króla" — Igora Strawińskiego, „Wesele Figara" Mozarta, wreszcie „Tristana i Isoldę", w wykonaniu zespołu państwowej opery monachijskiej. Jednocześnie w „Sala Bianca" pałacu Pitti odbywały się konferencje muzyczne (m. Alfreda Cortot o Chopinie), zaś w Palazzo Vecchio obradował II światowy kongres muzyczny pod przewodnictwem twórcy florentyńskiego „maja" — akademika Italii Ugo Ojetti. Zasadniczymi tematami kongresu były problemy: muzyka współczesna a gust publiczności oraz: muzyka a film.

Największe zainteresowanie gości festivalu skupiało się jednak na czerwcowych spektaklach pod gołym niebem. Urządzono je w słynnych na cały świat ogrodach Boboli przy Palazzo Pitti, przy czym scenę umieszczono na tle północnej fasady pałacu — dzieła Brunelleschi'ego. Wystawiono tu „Koronację Poppei" — interesujące widowisko muzyczne Claudio Monteverdiego (1568—1614, oraz „Olbrzymów Gór" („I Giganti della Montagna") — fantastyczny dramat Luigi Pirandella z muzyką Mariusza Castelnuovo-Tedesco.

Prapremiera ostatniego utworu zmarłego w ub. r. wielkiego dramaturga stała się oczywiście wielkim wydarzeniem w włoskim świecie artystycznym. Tym bardziej, że Pirandello napisał „Olbrzymów" specjalnie dla „maja muzycznego" i z uwzględnieniem warunków technicznych sceny w „Giardini di Boboli". Wystawieniu dzieła poświęcono też szczególnie wiele trudów i nakładu środków. Reżyserowi Renato Simoni — wybitnemu specjaliście od „pirandellizmu" udało się zmontować widowisko, które szaleńczym pędem sytuacji i nieustannym balansowaniem między bajkową feerycznością a brutalnym aż realizmem, znakomicie odtwarza nastrój, znany nam z „sześciu postaci" (do których Pirandello n. b. kilkakrotnie w „Olbrzymach" nawiązuje).

W dziwnej willi „Scalogna" prowadzi jeszcze dziwniejsze życie gromada dziwaków, których świat do siebie zraził i którzy tu stworzyli sobie szczęście. Staruszka pogniewana na Kościół, że nie chciał uznać cudu, którego doświadczyła od Archanioła, piękna ekwilibrystka żądająca od otoczenia uznania za sztukę chodzenia po... podłodze (czego jej współmieszkańcy szaleńczej willi nie szczędzą), „milord", który tak długo szukał dla siebie po świecie idealnego służącego, aż sam począł podawać sobie palto z należycie dystyngowanym ukłonem — oto niesamowite — jak zwykle — tło, na które Pirandello rzuca swe aforyzmy i filozoficzne uwagi...

Piękno i bogactwo inscenizacji, niezrównane tło architektury i żywej przyrody, muzyka i oryginalne intermezza choreograficzne wplecione w akcję — a wszystko to we mgle pirandellowskiej atmosfery — sprawia, że w oszołomieniu opuszcza się ogrody Boboli. Bezpośrednio po tym — nowe olśnienie: Florencja w nocy...

MGR JAN KAWCZYŃSKI.

Nastrojowe przejście między Palazzo Vecchio a galeriami Uffizi.

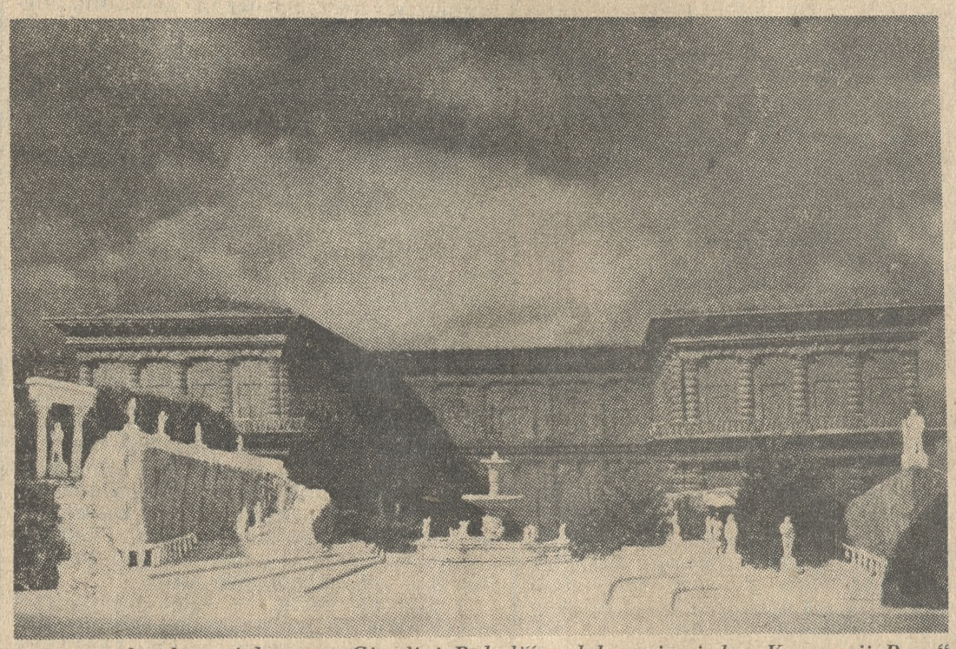

Scena pod gołym niebem w „Giardini Boboli" z dekoracjami do „Koronacji Pope", w głębi pałac Pitti.

Lew na Palazzo del Podestà. W głębi katedra S. Maria del Fiore z kopułą Brunelleschi'ego i dzwonnicą Giotta.

Migawki nadmorskie

Gdynia, w lipca.

Na wybrzeżu okres pełnego sezonu kąpieliskowego. Ale czy naprawdę panuje ruch sezonowy? Nadzieje na wielki ruch sezonowy, pokładane przez ludność wybrzeża zawiodły na całej linii. Zawsze jeszcze u nas takie panują stosunki, że ruchu turystycznego nie można w każdej chwili przedstawić statystycznie. Wystarcza jednak powierzchowna obserwacja, aby stwierdzić, że tegoroczny ruch sezonowy na wybrzeżu ilościowo jest o połowę mniejszy od przeciętnego w latach ubiegłych. Toteż w pensjonatach pustki nie należą do rzadkości. Autobusy na Jasnym Wybrzeżu nie wiele mają zajęcia. Gdynia absolutnie nie odczuwa sezonowego nasilenia ruchu A pogoda przecież dopisuje, bo cztery tygodnie słońca i plaży mamy już za sobą. Słowem warunki atmosferyczne wyjątkowe.

Dostrzeżone zjawisko zmniejszenia się frekwencji letników na wybrzeżu ma swoje głębsze przyczyny. Dla ruchu letniskowego dotychczas zrobiono bardzo mało. Do ostatniej chwili nikt nie wiedział, jak ma się informować szerszą opinię o Helu. Milczały władze, jeśli chodziło o wyjaśnienia w sprawie stosowania przepisów ustawy o ochronie pasa granicznego. A z inwestycjami jest nie lepiej. Gdynia w swoim zakresie wykazuje postęp, ale to wszystko, co należy do wydziału turystycznego starostwa w Wejherowie, leży odłogiem. Jastarnia Jastarnią! Wystarczy powiedzieć te dwa słowa. Nic nowego na półwyspie helskim ponad zawsze ten sam urok naturalny i prymityw... To jednak jest stanowczo mało. Snobizm, którym otaczana jest nowoczesna Jurata nie ma znaczenia dla szerszego ogółu. Przecież nie każdy może zapłacić w hotelu w Juracie 38 zł dziennie za dwuosobowy pokój z utrzymaniem, aby jeszcze dodatkowo dożywiać się „à la carte", na której nie ma pozyji poniżej 3 zł...

*

Jurata na Helu staje się sezonową stolicą Polski. P. Prezydent R. P. wraz z towarzyszącymi mu 40-tu osobami jest najwytworniejszym gościem półwyspu. W Jastarni stoi jeden z okrętów marynarki wojennej, zawsze gotowy do dyspozycji Głowy Państwa. Podobnie wytwornych gości, choćby w miniaturze jest niestety na wybrzeżu mało. Nie ma reprezentacyjnych samochodów widzianych w latach ubiegłych. Jest natomiast dużo wycieczek zbiorowych, przeważnie dwudniowych. Tenże ruch nie bardzo chętnie jest widziany przez restauratorów, hotelarzy i właścicieli pensjonatów. Jednak organizowanie tanich wycieczek zbiorowych należy uważać za rzecz dobrą w okresie dużego zubożenia ludności. Liga Popierania Turystyki, „Orbis" i inne biura podróży, które wycieczki te organizują, winny jednakże większą opieką otaczać wycieczkowiczów. Niesłychanem zaś jest, że wycieczki zbiorowe polskie do Gdańska oddaje się żydowskim przewodnikom, którzy potrafią wszystko na swój sposób „skapitalizować", wyrwać ostatnie grosze z kieszeni tych, którzy za, z trudem uciułane, pieniądze przybyli chociaż na dwa dni na wybrzeże i do Gdańska. Przeciwko takiemu „popieraniu" turystyki trzeba zaprotestować i to stanowczo.

*

Wycieczki morskie mają już swoją dobrą tradycję. Spodziewano się, że wystawa paryska przyniesie ożywienie ruchu turystycznego na linii okrętowej Gdynia—Havre. Wstawiono na linię tę francuski „Colombie". Olbrzym francuski jednak ma nie wiele do przewożenia. Dobrze, że my nie będziemy pokrywali ewentualnych deficytów. Start polskich wycieczek morskich już rozpoczął się. Niestety program ze względów dewizowych okrojono. Tylko sześć wycieczek odpływa z Gdyni. Nie będzie w tym roku nowego rekordu w polskiej turystyce morskiej. Brak w programie Sztokholmu, który zawsze tak wielkim cieszył się powodzeniem. Jest jeden wyjazd do Helsinek, ale nie ma sposobności odwiedzenia innych stolic bałtyckich. Odpadła tradycyjna wycieczka na Morze Północne. Nowy, chociaż okrojony program wycieczek zawiera jednak w sobie wiele atrakcyjności. Fiordy Norwegii były zawsze marzeniem wielu, którzy przez szereg lat zgłaszali się po bilety jako spóźnieni. Toteż po odejściu „Batorego" ku fiordom, odpłynie w te okolice „Kościuszko" już w dniu 21 bm. Krótszym będzie pobyt tej wycieczki na fiordach, ale za to zawinie ona też do Edynburga. Jest to niejako połączenie wycieczki fiordowej z dawniejszą do Anglii. „Piłsudski" popłynie do Amsterdamu, Oslo i Kopenhagi i wreszcie największą tegoroczną wycieczkę powiezie „Kościuszko" na Atlantyk 12 sierpnia. Wycieczka ta będzie dla każdego jej uczestnika przedłużeniem ciepłych dni lipcowych. Jest to dawniejsza wycieczka po „Słońce południa", przełożona z wczesnej wiosny na okres bezwzględnie odpowiedniejszy.

W ramach możliwości, zakreślonych naszą sytuacją walutową, Linia Gdynia—Ameryka daje nam z siebie wszystko co dać może, daje sposobności wydostania się na dni kilka za granicę bez utrudnień specjalnych. Sądząc po starcie „Batorego" do Norwegii, należy przypuszczać, że wszystkie wycieczki będą się cieszyły powodzeniem, na które zasługują.

E. P.

NOWINY TECHNICZNE

Na atlantyckich szlakach lotniczych

Rozpoczęte przed tygodniem próby uruchomienia angielsko-amerykańskiej komunikacyjnej linii lotniczej poprzez północny Ocean Atlantycki wywołały niemałą sensację na całym świecie, tak się bowiem dziwnie złożyło, że komunikacja lotnicza, rozszerzająca się w ostatnich latach z wielkim rozmachem, zdołała już pokonać wszelkie morza i oceany podczas gdy jedynie północny Atlantyk uchodził nadal za strefę groźną i niebezpieczną i dla komunikacji regularnej niedostępną. Niebezpieczeństwo północnego Atlantyku leżało nietyle w długości trasy nadmorskiej ile raczej w dziedzinie meteorologicznej. Ścierające się tam gorące i lodowate prądy morskie jak też ruchliwość arktycznych gór lodowatych sprawiają, że Atlantyk północny jest strefą pełną niespodzianek meteorologicznych, obfitujących w nagłe, uporczywe mgły i nieoczekiwane burze, przy czym na domiar złego liczne rozsiane w regionach północnych góry lodowe i kry zwiększają niebezpieczeństwo przy przymusowym wodowaniu samolotu podczas mgły.

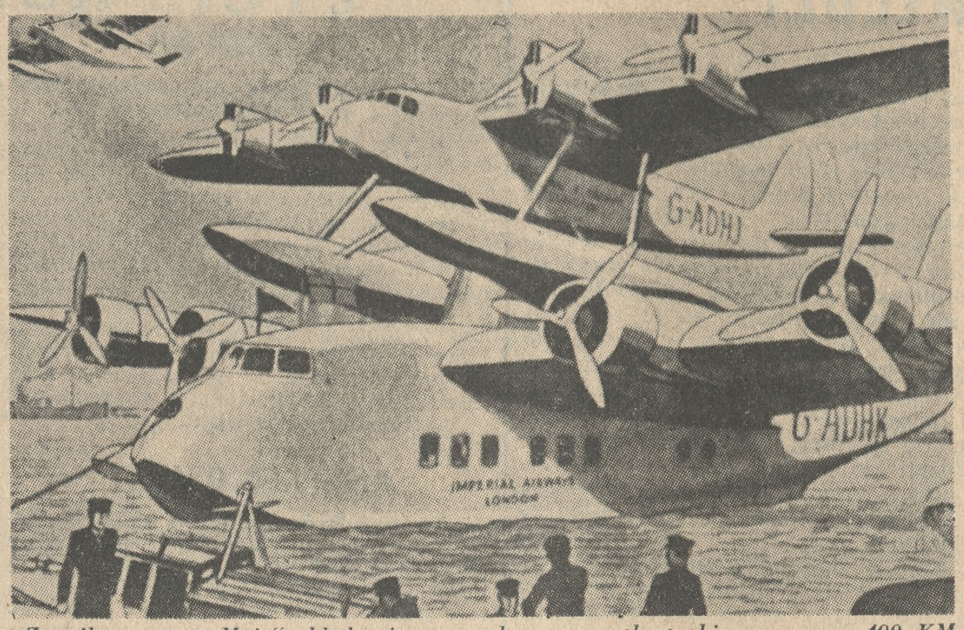

Zespół systemu „Majo" składa się z samolotu transatlantyckiego o mocy 400 KM i samolotu startowego typu „Empire" o mocy 2 200 KM, zespolonych przy pomocy odpowiednich uchwytów.

Znacznie bezpieczniejszym dla komunikacji pomiędzy Europą i Ameryką Północną byłby tzw. szlak południowy Atlantyku północnego, prowadzący poprzez Lizbonę, Azory (na szlaku tym w roku ubiegłym eksperymentowali Niemcy) i Bermudy do Nowego Jorku, szlak ten jednak w Anglii, dla której najdonioślejsze znaczenie posiada bezpośrednie połączenie z Kanadą, nie znalazł wielu zwolenników ze względu na znacznie większą odległość i konieczność przelotu nad kilku państwami.

Charakter szlaku północnego sprawiał, że pokonanie go wymagało jak najdoskonalszych i jak najstaranniej wypróbowanych samolotów dalekodystansowych. Samolotów takich posiada Anglia całą flotę w postaci 28 czteromotorowych łodzi latających typu „Empire" opracowanych i zbudowanych z początkiem roku bieżącego w zakładach braci Short dla angielskiego towarzystwa „Imperial Airways". Dwa z tych samolotów, „Caledonia" i „Cambria", przeznaczono do prób. Dokonywały one regularnych przelotów bezpośrednich na linii Londyn—Kairo, tj. na trasie o 600 km dłuższej od nadmorskiego odcinka transatlantyckiego.

Samoloty dalekodystansowe posiada również amerykańskie towarzystwo „Panamerican Airways" w słynnym typie „Clipper", utrzymującym komunikacje poprzez Ocean Spokojny na linii San Francisko — Manilla. Te właśnie samoloty przeznaczono do próbnych lotów komunikacyjnych ponad Atlantykiem północnym i tak ze strony Anglii na pierwszy ogień poszła „Caledonia", ze strony amerykańskiej zaś jeden z „Clipper'ów".

Przeloty próbne udały się, jak wiemy, doskonale przy czym przelot odcinka morskiego trwał w kierunku wschodnio-zachodnim 14 godz., w kierunku zachodnio-wschodnim 12 godz. Wielki ten sukces będzie jednak dla nowej linii lotniczej początkiem kłopotów. Wprawdzie można się spodziewać, że dalsze loty udadzą się tak samo lecz już znacznie gorzej przedstawiać się będzie sprawa utrzymania regularności lotów. Wreszcie potrzeba niemałych wysiłków, aby nowej linii zapewnić wartość praktyczną. Chodzi przecież nietyle o to, aby samoloty przelatywały ponad Atlantykiem, ile o to, aby przewoziły pocztę, towary i ludzi. Tymczasem...

Odcinek nadmorski nowej linii wynosi 3.200 km. Wliczając w to różne niespodzianki, jak burze, wiatry przeciwne itd. „Imperial Airways" przewidują zapas paliwa na 4400 km. Tak więc z całkowitego ciężaru „Caledonii", wynoszącego przy starcie 18 700 kg, przypadło, poza ciężarem samolotu, załogi i aparatów pomocniczych, 8 600 kg na samo paliwo. Wyzyskując maksymalną nośność samolotu zabrano ładunku płatnego, a więc w tym wypadku poczty... 357 kg.

Rezultat nie jest budujący i dla rozwiązania tej bolączki przeprowadza się w Anglii liczne doświadczenia idące w różnych kierunkach. Pierwszy to opracowanie nowych typów specjalnych tak hydroplanów jak też samolotów lądowych. Jeden z nich, typ „Albatros", opuścił już zakłady De Havilland. Jest to samolot pocztowy, który przy ogólnej wadze 12 700 kg będzie przewoził poprzez Atlantyk 454 kg poczty z szybkością 320 km/godz. Dla przewozu towarów i pasażerów będzie służył nowy typ łodzi latających o ogólnym ciężarze 36.000 kg, który będzie posiadał nietylko zwiększoną nośność ogólną lecz także lepszy współczynnik wydajności. Pierwszy z tych samolotów opuści zakłady braci Short z początkiem roku 1938.

Drugim kierunkiem jest zastosowanie samolotów bardzo szybkich o dużym obciążeniu płaszczyzn przy stosunkowo ekonomicznych silnikach. Trudność takiego rozwiązania polega na tym, że samolot taki dla uzyskania wielkiej szybkości, przy której zdolny będzie unosić się w powietrzu, a więc przy starcie, wymagałby znacznego nadmiaru mocy, którego jednak silniki jego nie będą posiadały. Tutaj rozpoczną się niebawem próby z urządzeniem według pomysłu majora Majo, doradcy technicznego „Imperial Airways". Dowcip tego urządzenia polega na tym, że samolot transatlantycki nie będzie startował z powierzchni morza ani też z lądu, lecz... z pokładu innego samolotu o wielkiej mocy i nośności, który będzie poniekąd odgrywał rolę lokomotywy. Pierwszy komplet systemu Majo jest już na ukończeniu przy czym zastosowano istniejące już typy samolotów, które zaopatruje się w potrzebne urządzenia pomocnicze. Samolotem-lokomotywą będzie łódź latająca typu „Empire", a więc tego samego co „Caledonia", podczas gdy jako samolot transatlantycki zastosowano samolot komunikacyjny typu „Scion-Senior" Short'a z czterema silnikami. Razem z silnikami typu „Empire" moc zespołu przy starcie będzie wynosiła 2.600 KM. Start właściwy odbywać się będzie w wysokości 1.000—3.000 m. Lądowanie po przelocie transatlantyckim nie będzie również przedstawiało żadnych trudności, gdyż samolot po zużyciu całej ilości paliwa będzie bardzo mało obciążony.

Prób z systemem Majo, które podobno rozpoczną się w sierpniu, oczekiwane są w sferach lotniczych z wielkim zainteresowaniem. (ach)

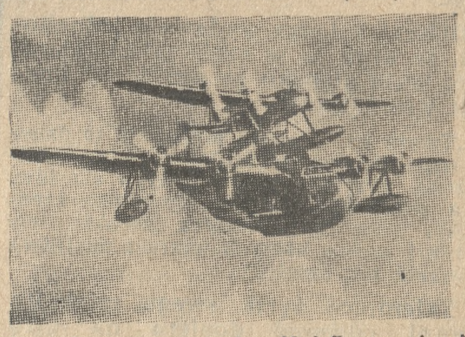

W czasie startu zespołu „Majo" pracują silniki obu samolotów. Po osiągnięciu odpowiedniej szybkości samolot transatlantycki odczepia się, biorąc kurs na Amerykę, podczas gdy samolot pomocniczy powraca do portu.

Pływające więzienie

Olbrzymie, słabo zaludnione a dzięki nieprzychylnym warunkom klimatycznym niedostępne obszary należące do Ameryki Północnej zmuszają kraj ten do dostosowania specjalnych form wymiaru sprawiedliwości. Czynna tam jest „pływająca izba karna", która już od szeregu lat objeżdża wody północne, dla odprawiania sądów nad mieszkańcami Alaski i sąsiednich terytoriów, przeważnie Eskimosami i łowcami wielorybów. Siedzibą tej izby karnej jest pewien parowiec, jej przewodniczącym kapitan statku, który w swej osobie jednoczy pierwszą i ostatnią instancję. Jego orzeczenie jest niezaczepne, wszelka apelacja jest wykluczona. Obwinionych o popełnienie przestępstwa lub zbrodnię doprowadzają na statek uzbrojeni marynarze i osadzają w „więzieniu śledczym", znajdującym się w strzeżonej kajucie.

Sprawa, jakimi zajmuje się pływająca izba karna, są nieraz dość zawiłe. Bywa np., że na statek przybywają żony Eskimosów ze skargą na to, że wbrew wyraźnemu zakazowi któryś Eskimos otworzył wyszynk wódki, gdzie rozpijają się ich mężowie, zamiast troszczyć się o rodzinę. W takich wypadkach sąd stosuje uproszczone postępowanie. Na miejscu czynu pojawiają się nagle sędzia z oddziałem marynarzy, zarządza wylanie „wody ognistej" i zabiera właściciela wyszynku do aresztu.

Oprócz spraw karnych podlegają jurysdykcji pływającego sądu także sprawy cywilne. Do nich należą m. in. wszystkie spory, wynikające z „transakcji" dotyczących wydawania zamąż dziewcząt. Podobnie również i w sporach powstałych na innych statkach wkraczać musi nieraz sąd pływający.

Inną, bardzo oryginalną instytucją wymiaru sprawiedliwości jest więzienie żeńskie nad romantycznym jeziorem Missouri. Nie ma tam ani wysokich murów, ani krat żelaznych przed oknami, ani skomplikowanych zamków i urządzeń alarmowych. Całą służbę stanowią tutaj pięć dozorczyń i stróż.

Oryginalne to więzienie jest oddziałem domu karnego stanu Missouri. Stan ten w dalszym ciągu prowadzi nieudałe gdzieindziej próby, polegające na pozostawieniu więźniom wielkiej swobody ruchów, i to, jak zapewniają, z dobrym powodzeniem. Mimo, że teren więzienia otoczony jest tylko kratą z drutami kolczastymi, wypadki ucieczki są tam bardzo rzadkie.

Ma się rozumieć, że w więzieniu nad jeziorem Missouri nie znajdują się zbrodniarki, mające na sumieniu ciężkie zbrodnie ani też niepoprawne recydywistki. Z drugiej strony hamulcem dla uciekinierek jest groźba osadzenia ich w prawdziwym więzieniu na obostrzonych warunkach (Kk.)

Warszawa, w lipcu.

Janusz Kwiek, od kilku tygodni „miłościwy władca narodu cygańskiego", stara się wprowadzić w czyn wszystkie zamierzenia, które obwieścił w mowie „proklamacyjnej" podczas pamiętnej uroczystości koronacyjnej na warszawskim stadionie. Ale — wiadomo — żywot królewski nie jest łatwy, więc i przed Januszem I stają coraz to inne przeszkody. „Koronacja" miała przynieść dużo pieniędzy i zasilić pustą szkatułę władcy. Stało się jednak inaczej, skończyło się bowiem na kilkuset złotych i kłopotach z opłatami za dzierżawę stadionu, za wypożyczenie kostiumów i tronu z rekwizytorni operowej itd.

Podobno istnieje projekt urządzenia drugiego widowiska na stadionie, którego atrakcją byłaby koronacja małżonki „króla" Janusza. Pytanie tylko, czy teraz zebrano by utęsknione tysiące, czy też skończyłoby się tylko na kilkudziesięciu złotych. Należałoby zasięgnąć rady u cygańskich wróżek!

Ma więc Janusz cygański spore kłopoty. Nie zraża się jednak nimi i czyni starania, by zjednoczyć naród cygański. Otoczył się cyganami „biegłymi w słowie i piśmie". Muszą układać podania do władz, m. i. o utworzenie biura rejestracyjnego, mającego przeprowadzić spis cyganów w całej Europie, Janusz Kwiek bowiem pragnie wiedzieć nad iloma poddanymi roztacza władzę. Wszystkie podania „monarchy" przewozi tramwajem do Komisariatu Rządu specjalny wysłannik. Wątpić jednak należy, czy podania te odniosą skutek i czy w ogóle będą rozpatrywane, a to z tej prostej przyczyny, że „dwór cygański" jakoś stale zapomina dołączyć do nich... znaczków stemplowych.

Dużo też kłopotów ma Janusz Kwiek z poddanymi z dalekiej prowincji, którzy nie mogli przybyć na „koronację", a teraz zjeżdżają tłumnie, by pokłonić się „królowi" i złożyć mu dary. Prezenty — owszem — są zawsze mile widziane, zwłaszcza, gdy wiadomo z jakiego pochodzą źródła.

Właśnie przed kilku dniami ciągnęła do Warszawy karawana cygańska. I napewno dotarłaby bez przeszkód do naszej pięknej stolicy i przed oblicze Janusza I, gdyby nie nagłe zainteresowanie się policjantów pięknym koniem, kasztanem. Był to rumak na schwał. Rozmówka uprzejmego policjanta z wodzem karawany cygańskiej wyjaśniła sytuację: rumak był darem cyganów z okolic Mińska Mazowieckiego dla nowego „króla". Piękny dar nie dotarł jednak do rąk Janusza Kwieka, gdyż „delegacja" cygańska powędrowała do aresztu, a policja szuka prawdziwego właściciela ognistego kasztana. Należy oczekiwać, że Janusz I — zgodnie z zapowiedzią podniesienia poziomu moralnego cyganów — skaże całą niefortunną delegację na... banicję.

*

Plac wyścigów konnych na Mokotowie, zabytek antyczny, ze starymi, drewnianymi trybunami, przeżyje jeszcze tylko sezon jesienny. W przyszłym już roku wyścigi przeniosą się na przedmieście Służewiec, gdzie buduje się tor wyścigowy na — podobno — europejską skalę. Nareszcie, bo mokotowski antyk wyglądem i urządzeniami wywołał rumieniec wstydu nawet u najzagorzalszego amotora sportu konnego.

Opróżniony teren wyścigów wcielony zostanie do obszaru likwidowanego lotniska mokotowskiego, gdzie prowadzi się już wstępne prace niwelacyjne pod przyszłą dzielnicę reprezentacyjną.

Spodziewać się należy, że tysiące mieszkańców stolicy z radością powitają przenosiny wyścigów. Może tam — na Służewcu — zimniejsze wiać będą wiatry i ochłodzą armię zapalonych totalizatorowiczów (och, co za słowo!) może mniej będzie tragedyj mniej łez, defraudacyj, bo obecny teren niejednej dramatycznej sceny był świadkiem... Bo totalizator działa na część mieszkańców stolicy jak silny magnes: ciągnie ich do kas i zmusza do wydawania ciężko zarobionych pieniędzy. Niejedni fortunę stawiają na cztery końskie nogi!

Warszawski „totek" ma obroty, których zazdrościć może mu niejeden bank. Właśnie zakończył się sezon wiosenny wyścigów. Trwał 37 dni i gromadził przeciętnie od 5 — 30 tysięcy widzów dziennie. Jak podaje statystyka totalizator obrócił w tym okresie sumą 15.008.968 złotych.

Piętnaście milionów złotych!

Czy nie lepiej zagrać w „sześćdziesiąt sześć"?

A. Z.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DWIE SPOWIEDZI

(J. I. Kraszewski a A. Mickiewicz)

Pięćdziesięciolecie śmierci Kraszewskiego przywołało znowu na uwagę postać tego tytana pracy, tego Atlasa powieści polskiej, co sam jeden odrobił zaległości literackie kilku pokoleń, tego zarazem odbiorcy dziwnie wrażliwego na przejawy piękna, skądkolwiek go one dochodziły. Wydawcy z dobrym rezultatem wznawiają edycje jego dzieł, ale krytyka literacka wciąż jeszcze nieśmiało i po trosze tylko rozpatruje rozliczne dziedziny jego literackiej działalności. Do tych rozpatrywań niech wolno będzie dorzucić niniejszy drobiazg.

Okazuje się mianowicie, że w dziejach oddziaływania „Pana Tadeusza" na literaturę polską trzeba i dla Kraszewskiego zarezerwować niejakie miejsce. I jego wyobraźnia artystyczna dała się zapłodnić urokiem pewnego fragmentu tego arcydzieła. Możemy wskazać osobliwy wypadek wszczepienia pewnego pomysłu tamtej epopei w wątek fabularny powieści Kraszewskiego.

Powieść „Komedianci" pochodzi z okresu po r. 1850, kiedy to Kraszewski, wyjechawszy z Hubina, zużytkował swe ziemiańskie doświadczenia i obserwacje sąsiedzkie w powieściach obyczajowych, kierując ostre światło satyry na sfery arystokracji wołyńskiej. Jest to powieść wybitnie obyczajowa, ukazująca zakłamanie, szych zewnętrzny i nicość moralną rodziny hr. Denderów, przeciwstawionej zacności drobnoszlacheckiego domu starego konfederata barskiego, Kurdesza.

W tok (wcale skomplikowany) powieści wpleciona została postać świątobliwego proboszcza, ks. Wawela. Rola jego jest tam nieduża, raczej epizodyczna; dla rozwoju akcji właściwie niekonieczna, ale potrzebna autorowi dla jakichś względów ubocznych. Ksiądz ów, anachoreta, żyje całkowicie służbą Bożą i poświęceniem dla bliźnich, zwłaszcza dla ubogich.

„Nie młody to już był człowiek, zestarzał w boju ze światem, w praktyce cnót religijnych i społecznych, doradca nieszczęśliwych, lekarz ubogich, opiekun sierot."

Oblicze księdza wydawało jednakowoż, że krył on w sobie jakąś tajemnicę, jakiś głęboko go nurtujący konflikt wewnętrzny.

„Twarz ks. Wawela malowała to dziwne usposobienie: wyschła, zżółkła, wyniszczona, przypominała dawnych ascetów, — a płomień oczu, łagodny razem i posępny, okazywał wewnątrz głębokie cierpienie i walkę, których wiara i modlitwa uspokoić nie mogły."

Tajemnicę życia swego miał ks. Wawel odsłonić dopiero na łożu śmierci. Jadąc do chorego, został on potłuczony śmiertelnie przez spłoszone konie. Przywieziony do plebanii — dogorywa. Sam ma jasne przeczucie rychłej śmierci. Zanim umrze, chce uczynić spowiedź jawną przed zebranymi przygodnie sasiadami i prostym ludem. Poleca więc ks. wikaremu zgromadzić wszystkich koło łoża i zaczyna spowiedź.

Grzechem jego żywota było, że przybrał suknię duchowną bez powołania, dla chleba; dopuścił się więc świętokradztwa. Aliści po przyjęciu święceń stało się z nim coś dziwnego.

„Uczułem, jakby mnie silna, nieprzemożona chwyciła władza a głowę i serce ucisnęło uczucie przestrachu jakiegoś i niewoli. Ręka Boża spoczęła na mnie niegodnym."

Bóg mimowoli przymusił go do służby sobie, wybrał go, nędznika, na apostoła swego. W tym rozdwojeniu zdzierały się przez długie lata jego siły. Przy wewnętrznej suchości niewiary prowadził, jakby nie z siebie, jakby nie swoją mocą, dzieło służby Bożej gorliwie, wytrwale i owocnie. Przez lata całe walczył ze skamieniałością wewnętrzną, z głębokości swej rozpaczy wołając o łaskę wiary. Połowa życia zeszła mu na tej udręce. Aż wreszcie niespodzianie, podczas jednej mszy św. spłynęła nań łaska, odnalazł bezpośrednie czucie z Bogiem przez modlitwę żywą.

Cały ten proces wewnętrzny, odtworzony z przenikającą siłą, przewija się przed słuchaczami ostatniej spowiedzi księdza.

Epizo dspowiedzi w powieści Kraszewskiego, acz sam dla siebie stoi na wysokim poziomie artyzmu, uderza przecież tym przede wszystkim, że jest jakby nieorganicznym wstrętem. W konstrukcji utworu brak mu dostatecznego uzasadnienia. Ks. Wawel nikogo przecież swą niewiarą nie zgorszył, nikomu — prócz Boga — nie jest winien zadośćuczynienia, jego rozdarcie wewnętrzne niczym nie zaważyło na toku akcji w utworze. Zresztą przygodni słuchacze spowiedzi, ludzie prości, nie są nawet w stanie pojąć rozwijanych przed nimi subtelności życia wewnętrznego. Ustęp cały nie tłumaczy się więc dostatecznie, nie jest elementem organicznie zespolonym z całością, nie jest artystycznie konieczny.

Jeżeli się jednak znalazł w powieści, wolno wnosić, że stało się to wskutek jakichś racyj postronnych, heterogenicznych.

Jedną z nich było zapewne to, że autor chciał swej narracji, przesuwającej się torem wydarzeń zewnętrznych, a więc raczej po powierzchni życia, — dać pogłębienie psychologiczne. Pragnął wprowadzić w powieść jedną przynajmniej duszę skomplikowaną i odsłonić jej życie wewnętrzne aż do dna. Byłby to trybut spłacony krzewiącej się podówczas w Polsce coraz silniej powieści psychologicznej.

Że jednak ten trybut spłacił tak a nie inaczej, że dla celu swego posłużył się pomysłem spowiedzi przedśmiertnej, że spowiedź tę tak a nie inaczej zainscenizował, — w tym wszystkim wolno widzieć działanie uroku „Pana Tadeusza". Między spowiedziami ks. Wawela a ks. Robaka dadzą się wykazać pokrewieństwa, jużcić nie tyle esencjonalne, ile strukturalne, niemniej bardzo ważne.

Jak tam Sędzia, tak tu ks. wikary grupują obecnych koło łoża umierającego penitenta. Jak tam, tak tu spowiedź odsłania całą tajemnicę życia, której się słuchacze nawet nie domyślali; w spowiedziach obu ujawniają się dzieje duszy, co z dna upadku wzniosła się heroicznie ku świętości. Jak ks. Robak tak i ks. Wawel odbywają spowiedź z przerwami wywołanymi wyczerpaniem; jednemu i drugiemu co jakiś czas „znowu brakło oddechu". Wreszcie tu i tam spowiedź wypełnia część nocy przedświtową, kończy się o wschodzie słońca, a wpadające przez okno pierwsze promienie słoneczne są jakby widomym znakiem łaski Bożej, kładą się koło głowy umierającego, jakby aureola świętości.

„Gdy nareszcie przycichł zupełnie, wszyscy się rzucili do łoża; blask wschodzącego słońca padał jednym promieniem na łoże, na którym ks. Wawel z krzyżem w dłoni, wpoiwszy usta w nogi Zbawiciela, spoczął snem wiekuistym."

Toż samo było w „Panu Tadeuszu":

Właśnie już noc schodziła i przez niebo mleczne
Różowe, biegą pierwsze promienie słoneczne:
Wpadły przez szyby jako strzały brylantowe,
Odbiły się na łożu o chorego głowę
I ubrały mu złotem oblicze i skronie,
Że błyszczał jako święty w ognistej koronie.

Takie zbieżności w artystycznym ugrupowaniu obu scen spowiedzi pozwalają widzieć tu nie przypadek, ale świadome u Kraszewskiego poddanie się urokowi płynącemu z poematu Mickiewicza. Scena spowiedzi w „Komediantach" wydaje się prozaicznym wariantem ks. X „Pana Tadeusza", hołdem złożonym przez powieściopisarza najwyższemu dokonaniu poezji polskiej.

Stanisław Pigoń.

Pisma nadesłane

„Przegląd Morski". Nr. 100. Treść: „Słowo wstępne". — „II Konkurs Przeglądu Morskiego". — Por. mar. A. Piasecki: „Jak uniknąć kolizji - między inicjatywą a dyscypliną w wyszkoleniu morskim". — Kmdr. dypl. S. Frankowski: „Arciszewski w Brazylii". — Kmdr-por. dypl. M. Majewski: „Tajemnica wojskowa a prasa". — X.: „Sprawność życiowa". — J. Stępowski: „Sierakowski i Mierosławski — twórcy wyprawy bałtyckiej 1863 r." — Por. mar. M. Kadulski: „Doświadczenia własne, czy wywiad techniczny". — Inż. J. Ginsbert: „Nieco o piśmiennictwie wojenno - morskim". — Wiadomości techniczne. — Przegląd prasy. — Kronika. — Bibliografia. — Konkurs techniczny. — Adr. Red. Warszawa, Wawelska 7.

„„Marcholt". Nr. 4. Treść: B. Malinowski: „Śmiertelny problemat". — Z. Szmydtowa: „Problemy poetyki Arystotelesa". — J. Spytkowski: „Jedno z nieporozumień". — A. Mikułowski: „Zagadnienie filmu". — F. Plażek: „Rozmową o teatrze". — S. Kołaczkowski: „My pierwsza brygada" czy „Kwartet"? — A. Górski: „Potrzeba równowagi". — Przeglądy. — Adr. Red. Warszawa, Pałac Staszica.

ŻYCIE KULTURALNE

SZKOLNICTWO

Wakacyjne kursy dla cudzoziemców o kulturze polskiej rozpoczynają się w Krakowie w poniedziałek. Od drugiego sierpnia przeniosą sie kursy do Poznania, a od 16 sierpnia do Warszawy. Liczba dotychczas zgłoszonych słuchaczy sięga 70. W tej liczbie znajduje się dwunastu Francuzów, ośmiu Węgrów, sześciu Włochów, czterech Niemców, jeden Anglik, po dwóch uczestników z Jugosławii, Danii, Estonii i Finlandii oraz osiemnaście osób ze Stanów Zjednoczonych A. P. Wykłady krakowskie poświęcone będą Polsce współczesnej i jej kulturze, poznańskie — kulturze Polski do 18 wieku, a warszawskie — kulturze w 19 i 20 wieku.

RUCH REGJONALNY

„Tydzień Bydgoszczy". W ramach „Tygodnia Bydgoszczy", który trwać będzie od 31 lipca do 8 sierpnia, projektowane są wycieczki lądowe — autobusami i koleją oraz wodne statkami, łodziami i tratwami. W tym też czasie odbędą się wszechpolskie zawody wioślarskie na torze w Brdyujściu. Atrakcją tygodnia będzie zwiedzanie wielkiej wystawy darów, otrzymanych ostatnio przez Muzeum Miejskie w Bydgoszczy, mianowicie: zbiorów Leona Wyczółkowskiego, dzieł K. Laszczki oraz dokumentów historycznych ze zbiorów prez. K. Kierskiego.

Wieczory góralskie w Zakopanem. W lipcu odbędzie się w Zakopanem kilka wieczorów poświęconych muzyce, śpiewom i tańcom góralskim. Występy grup regionalnych z Pienin, ze Śpisza, Orawy, Poronina, Zakopanego i Kościelisk, będą niejako próbą generalną przed wyjazdem tych grup na Dni Gór do Wisły.

Z PRZESZŁOŚCI POZNANIA

Każdorazowy zeszyt „Kroniki miasta Poznania" przynosi dużo materiałów i wiadomości do dziejów stolicy Wielkopolski. . Ostatnio wydany obok rozpraw w których ks. dr K. Kantak streścił tekst kroniki Franciszkanów Poznańskich z lat 1646—1736, przechowywanej w zbiorach Biblioteki Bawerowskich we Lwowie, a mgr. Włodzimierz Głowacki wyjaśnił przynależność organizacyjną aptekarzy w dawnym Poznaniu przynosi szereg ciekawych zapisek. Wśród nich interesujące wiadomości zawiera artykuł dr B. Wietrzychowskiego o niedawno odkrytych fundamentach i częściach średniowiecznego muru przy ul. Wietrznej. Wedle badań dokonanych na miejscu część murów pochodzi prawdopodobnie z XIV wieku, natomiast pozostała część i fundamenty przylegających Psałterii przy kolegiacie św. Marii Magdaleny — z wieku XVI, dalsze zaś dobudówki — dopiero w XIX wieku. Część tych murów została rozebraną, dla zdobycia miejsca pod budowę Miejskiego Ośrodka Zdrowia, część jednak pozostanie, a odrestaurowana i przywrócona do dawnego wyglądu świadczyć będzie o przeszłości i obronności dawnego Poznania.

Poza tym dyr. Wojtkowski zamieścił notatkę o bibliotekach klasztorów poznańskich i ich zawartości w 1781 r., wykazując jak to piękne zbiory niszczały po klasztorach i jak szczątki ich zostały ocalone przez ks. Józefa Rogalińskiego, który z polecenia biskupa Okęckiego przeprowadzał lustrację. Tenże sam autor omówił próby stworzenia wielkiego przemysłu w Poznaniu i Wielkopolsce XIX wieku, wskazując, jak to Polacy pod zaborem pruskim wykazywali pęd i inicjatywę w tym kierunku. Dla ilustracji przytacza autor założenie cukrowni w Gałowie przez Józefa Mycielskiego, która stała się wzorem dla innych tego rodzaju przedsiębiorstw, na huty szklane zakładane w Ludwikowie pod Antoninem w pow. ostrowskim, dobrach należących do ks. Antoniego Radziwiłła. Mgr. M. Mika wspomina o pochodzeniu Krauthoferów-Krotowskich, a także o Tomaszu Poncinim, budowniczym kościoła pojezuickiego w Poznaniu. Wreszcie R. Erzepki daje przyczynek do dziejów poznańskiego czasopiśmiennictwa, wspominając o wydawanym w 1823 r. przez Schottkego miesięczniku „Zeitschrift für Literatur, Geschichte und Kunst". Kronika i ruch wydawniczy zamykają zeszyt. Tak w treści kwartalnika, poświęconego sprawom kulturalnym Poznania, przeszłość miasta znajduje swe odbicie.

Dr. J. Staszewski.

MUZYKA

Symfonika w Katowicach należy po śpiewactwie do najlepiej rozwiniętych działów muzyki. Odbyły się niedawno dwa koncerty symfoniczne miejscowego Towarzystwa Muzycznego. Pierwszym z nich dyrygował młody kapelmistrz z Warszawy, Olgierd Straszyński, kierownik działu płyt w Radiostacji stołecznej. W programie obok „Pierwszej Symfonii" Beethovena były dzieła Kurpińskiego, Moniuszki, Żeleńskiego i Statkowskiego. Solistka, Olga Martusiewiczówna z Krakowa odegrała „koncert fortepianowy a-moll" Griega. Drugim koncertem dyrygował Zbigniew Dymek. Obok Mendelssohna, Mozarta i Różyckiego wykonano trzy nowe dzieła śląskich młodych kompozytorów a mianowicie: Suitę na dwa fortepiany Władysławy Markiewiczówny, Suitę na orkiestrę Bolesława Szabelskiego oraz bardzo udaną kompozycję Michała Spisaka pt. „Concertino" na dęte instrumenty, celestę i harfę. (mz)

Balet Parnella w Zakopanem. Z Zakopanego piszą nam: Zespół baletowy Feliksa Parnella z Zizi i Alicja Halamami, bawi obecnie tutaj, przygotowując się do nowego wyjazdu na tournee po krajach europejskich. Wyjazd ten projektowany jest na jesień. Obecnie odbywają się próby nowego programu W Zakopanem da zespół dwa wieczory baletowe jeszcze w lipcu.

POLONICA FRANCUSKIE

We Francji o polskim dziele. Jeden z ostatnich zeszytów „Monde slave" przyniósł recenzję O. Forsta de Battaglia o syntezie literatury polskiej, wyszłej staraniem Polskiej Akademii Umiejętności. Zdaniem recenzenta pominięto w niej niewłaściwie literaturę religijną, pamiętnikarsko-polityczną, historyczną. Niewłaściwie wprowadzono podział na rodzaje literackie, choć Louson, Bedier, Hozard dawno go odrzucili, wprowadzając podział na epoki; (uczynił to w swej syntezie również podpisany). Podział materiału jest też błędny, gdyż wielcy poeci pojawiają się na różnych miejscach. O Norwidzie pisze Kridl, Brückner, Szyjkowski. Widocznie brakło tej zbiorowej syntezie redaktora. Niema danych biograficznych przynajmniej w niektórych rozdziałach tego dzieła. Niema też echa tez teoretyków, jak Croce, Vossler, Sekulin i inni. Recenzent proponuje zatym szereg zmian w wydaniu przyszłym, oddając zresztą wielkie pochwały ustępom, opracowanym przez Bruchnalskiego, Sinkę, Krzyżanowskiego, Brücknera, Szweykowskiego, Kridla, Szyjkowskiego, Bystronia. Oby redaktor syntezy przeczytał cenne uwagi zagranicznego recenzenta! T. Gr.

TEATR

Co grają w Krakowie? Teatr im. Słowackiego wystawił wesołą komedię O. Bielena, z dużym powodzeniem graną niedawno w Wiedniu, pt. „Temida na prowincji". Duży sukces zdobyli w niej artyści, znani dobrze w Poznaniu: K. Szubert — w roli woźnego sądowego i J. Korecka — w roli właścicielki kawiarni, dając kapitalne sylwetki typów małomiasteczkowych. Najbliższą premierą teatru będzie sztuka B. Shaw'a „Profesja pani Warren".

KRAJOZNAWSTWO

Wycieczki po Śląsku rosną w liczbie W czerwcu 13 500 osób zwiedziło Śląsk 22 pociągami popularnymi: o 4 000 osób więniż w czerwcu zeszłego roku.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

Ilu ludzi słucha radia w Warszawie? Liczba radioabonentów w Warszawie nie przekracza stu tysięcy. W porównaniu z rokiem 1932 wzrost tej liczby jest stosunkowo niewielki; w 1932 roku bowiem zarejestrowano 49.841 odbiorników w Warszawie, w roku 1933 — 51.847, w 1934 — 60.632, w 1935 — 72.710, a w końcu 1936 roku — 95.331. W stosunku do rozwoju radia w innych krajach europejskich ten procent wzrostu jest niezbyt duży; wpływają na to prawdopodobnie zbyt wysokie w porównaniu z zagranicą ceny aparatów radiowych i zbyt wysoki abonament.

VARIA

Hitlerowska akademia sztuki. Rozporządzeniem min. Goeringa został zmieniony dotychczasowy statut pruskiej Akademii Sztuk Pięknych i przerobiony w duchu hitlerowskim. Dotychczasowi akademicy otrzymali dymisje, a tylko niewielu z nich zostało członkami honorowymi nowej akademii. Natomiast powołani zostali nowi członkowie m. in. dyrygent W. Furtwaengler, prof. March, autor projektu na stadion olimpijski, prof. Birkman — twórca niemieckiego pawilonu na wystawie paryskiej, kilku kompozytorów, piętnastu architektów i dwudziestu malarzy.

Książki nadesłane

Stanisław Łukasik: „Polska w kulturze romańskiej". Warszawa 1937. Odb. z „Przeglądu Współczesnego".

Stanisław Łukasik: „Polska w kulturze rumuńskiej". Warszawa 1937. Odb. z mies. „Przegląd Współczesny"

FELIETON KULTURALNY

Sądy Sienkiewicza o Niemcach i Prusakach

Napisał Ignacy Chrzanowski

KTO zna wszystkie dzieła Sienkiewicza, to znaczy nie tylko poznaczy nie tylko le, ale także całe mnóstwo artykułów literackich i publicystycznych (które się niebawem ukażą w wydaniu zbiorowym jego pism, nakładem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie), — ten dopiero będzie sobie mógł wyrobić pojęcie o jego żywiołowej ciekawości intelektualnej i w ogóle o niezmiernie szerokim zasięgu jego umysłowości; śmiało powiedzieć można, że przez całe niemal swoje życie trzymał on rękę na pulsie życia umysłowego, moralnego, społecznego, politycznego wszystkich cywilizowanych narodów. Najżywiej zajmowało go życie starożytnych Greków i Rzymian, a z narodów nowożytnych (oprócz życia polskiego) — życie Francji, Anglii i Ameryki, jak świadczą o tym różne „Listy z podróży" oraz rozbiory i krytyki literackie, pochodzące przeważnie z wczesnej epoki jego twórczości.

Wśród nich nie brak także artykułów o literaturze niemieckiej, o życiu niemieckim i o charakterze narodu niemieckiego, przy czym trzeba koniecznie zaznaczyć, że odróżniał Sienkiewicz Niemców od Prusaków.

Literaturę niemiecką (od XVIII wieku) znał dobrze, zwłaszcza powieść nowoczesną; miał nawet tyle cierpliwości, że od początku do końca przeczytał zabójczo nudną „Aspazję" Hammerlinga. Czytał także powieści historyczne Dahna, ale mówił o nich z pobłażliwym uśmiechem; wolał Ebersa. Powieściom Spielhagena zarzucał brak realizmu w charakterystyce ludzi, ale nazywał go „mistrzem w kreśleniu obrazów natury". Lubił nowele Heysego, ale słusznie bardzo zarzucał im przewagę wykwintnej pracy literackiej nad talentem twórczym; o jego zaś tragedii „Sabinki" wyraził się, że

„w dzisiejszych czasach czytelnicy nie lubią takich tematów i bodaj gotowi sądzić, że ów pedagog, który pensjonarkom jako temat do ćwiczenia zadał: „List młodej Sabinki do matki na drugi dzień po porwaniu", postąpił słuszniej, niż gdyby na tym wypadku osnuł tragedię".

„Księga pieśni" Heinego budziła w Sienkiewiczu zachwyt: nazwał ją kiedyś „wielkim kodeksem miłości, kroniką życia z chwili, gdy ono coś warte, pieśnią naprawdę echową, bo słowom jej odpowiada echo we wszystkich sercach młodych, tkliwych, kochających".

Goethego podziwiał, ale, rzecz ciekawa, nie kochał go tak, jak Schillera, nie tylko jako wielkiego poetę, ale jako szlachetnego idealistę i burzyciela podłości ówczesnych książąt niemieckich, ich potwornego egoizmu, kryjącego się „pod złotem, pudrem i koronkami, pod maską czy konserwatyzmu czy modnego liberalizmu, pod przepychem i świetnym polorem dworskim"; przyznawał, że w młodzieńczych swoich dramatach Schiller tylko burzy, a nie buduje, ale wyczuwał, że „pod negatywizmem, wywołującym namiętne okrzyki na usta poety, leży cały nieprzebrany ocean miłości dla ludzi", że „usta poety wyrzucają płomienie, a na dnie jego serca leżą łzy".

*

W roku 1878 jeździł Sienkiewicz, jako korespondent „Gazety Polskiej", na wystawę powszechną do Paryża. Niemcy błyszczeli na niej swoją... nieobecnością, i ta właśnie ich nieobecność, wraz ze wspomnieniem o ich obecności na niedawnej wystawie w Filadelfii, dała mu pochop do wypowiedzenia kilku słów o głównym kierunku kultury cesarstwa niemieckiego:

„Była wystawa w Filadelfii; cóż na nią Niemcy posłali? Oto geniusz narodu niemieckiego streścił się w Kruppie i pośród dzieł przemysłu, nauki i sztuki figurował w postaci dział Kruppa, granatów, lawet, iglicówek. Inne narody chwaliły się pomysłami, mającymi na celu polepszenie życia — Niemcy pomysłami, mającymi na celu śmierć i zabijanie ludzi hurtownie".

A miał tu Sienkiewicz na myśli nade wszystko Prusy i ich hegemonię po wojnie 1870 — 1871 roku, i warto jeszcze z jego korespondencji przytoczyć te słowa:

„Prusy pragną się powiększyć, zabrać taką a taką prowincję sąsiedniego państwa, więc czyhają na nią, a gdy się zdarzy stosowna pora, to ją łapią. We Francji przeciwnie: przemawia jakaś idea, ogólnoludzka, nawet w wojnach... Tu każdy fakt „(inaczej niż w Prusach)" ma swoją wewnętrzną ludzką duszę... nie tylko francuską, ... a przy tym każdy jest zapowiedzią, lub nawet często wcieleniem jakiegoś zwrotu w umysłach i dążeniach całego świata... Choćbym się zgodził na tę rzecz wątpliwą, że filozofowie niemieccy są głębsi, a poeci niemieccy więksi od francuskich, to wszyscy, razem wzięci, są w takim stosunku do ostatnich, w jakim teoria jest do praktyki. Wolter nie był wielkim poetą, ani jednym z najgłębszych filozofów, ale jest czynem, jest praktyką, jest wszczepieniem w życie pewnych kierunków myśli, jest reformatorem i działaczem. Podobną cechę nosi cała działalność umysłowa francuska... Tego znaczenia i tego ogólnoludzkiego charakteru cywilizacji nie odbiorą Francji ani zwycięstwa pruskie, ani nieszczęścia polityczne"...

W roku 1883 Sienkiewicz zerwał z publicystyką i oddał się prawie wyłącznie twórczości powieściowej. Można by naturalnie i z powieści historycznych, nade wszystko z „Krzyżaków", wysnuć wnioski, dotyczące jego sądu o historii i o charakterze Niemców w czasach dawnych. Ale tutaj chodzi nam nie o czasy dawne, tylko o współczesność.

Trzeba więc przypomnieć sąd Sienkiewicza o haniebnej ustawie, powziętej przez sejm pruski o wywłaszczeniu; nazwał ją jawnie i głośno — w przedmowie, do swej ankiety, rozesłanej do wszystkich cywilizowanych krajów —

„nie tylko zbrodnią, lecz i niezmiernym błędem politycznym, przez który rząd pruski wyrządził szkodę ludzkości i krzywdę własnemu narodowi".

Jeszcze wcześniej, z powodu haniebnego wyroku w sprawie katowania dzieci polskich we Wrześni, ogłosił durkiem odezwę, w których czytamy pomiędzy innymi te słowa:

„Od czasów Fryderyka II i jeszcze dawniejszych polityka pruska była nieprzerwanym ciągiem zbrodni, przemocy, podstępów, pokory względem silnych, tyraństwa względem słabszych, kłamstwa, niedotrzymywania umów, łamania słów i obłudy".

*

W roku 1910, kiedy zaczęły się debaty, czy należy obchodzić rocznicę bitwy pod Grunwaldem, czy też nie (aby nie ściągać na zabór pruski nowych prześladowań), ukazała się w „Gazecie Warszawskiej" odezwa Sienkiewicza, piętnująca ewentualne „zaniechanie obchodu rocznicy grunwaldzkiej... wprost narodowym grzechem".

„Niewątpliwie — czytamy dalej — należy liczyć się z położeniem naszych braci pod zaborem pruskim..., ale trzeba również pamiętać, że hakatystów nie przejednamy nigdy i zważać na nich nie warto, gdyż oni wszelkie czyny nasze wezmą za wyzwanie — a brak czynów za dowód, że polityka ich jest owocna; inni natomiast, uczciwi Niemcy, nie zdołają zapewne oprzeć się myśli, że i oni obchodzą zawsze wielkie rocznice swych zwycięstw, a nie obchodziliby ich tylko w takim razie, gdyby ich dusze spodlały, a patriotyzm wyschł. Ci z nich, którzy znają historię nie tylko z hakatystycznych gazet, może sobie nawet przypomną, że armię krzyżacką pod Grunwaldem rozgromili wprawdzie Polacy, ale że zagłady Zakonu krzyżackiego w Prusach dokonali margrabiowie brandeburscy..."

Z lat przedwojennych pochodzi jeszcze bajka Sienkiewicza pt.: „Kwiaty i krzemienie" — o „brandeburskiej świni", co to chciała zorać ryjem „polską grzędę", aby założyć „nowe państwo świńskie" w tych stronach; ale cóż, w grzędzie było tyle krzemieni, że ryjącej świni ryj pękł na dwoje.

.....Wówczas z wstydem wraca
I tak rzecze do prosiąt: K i n d e r ! próżna praca:
Pyszne kwiecie tej ziemi łatwo wprawdzie ginie,
Ale krzemienie zmogą nawet pruską świnię.

*

Kiedy wybuchła wojna, Sienkiewicz, wyjeżdżając z Krakowa przez Wiedeń do Szwajcarii, na zapytanie jednego z bliskich przyjaciół, komu życzy zwycięstwa, odpowiedział dosłownie: „Diabłu samemu, byleby pobił Niemców".

Ale co ciekawe i bardzo dla niego znamienne, że i podczas wojny odróżniał naród niemiecki od Prusaków. Wymownie o tym świadczy jego nieznany dotąd ogółowi polskiemu artykuł francuski z roku 1916 pt.: „La Pologne immortelle" (w marcowym zeszycie czasopisma „L'Art et les Artistes"). Czytamy tu pomiędzy innymi te słowa:

„Hasłem każdego patrioty powinno być: przez ojczyznę do ludzkości, a nie dla ojczyzny przeciw ludzkości. Tak właśnie my, Polacy, pojmowaliśmy zawsze ideę ojczyzny i w ten sposób ją kochali. I oto dlaczego przyszłość do nas należy, albowiem Polska to sprawiedliwość, to idea wolności, to prawo do życia równe dla wszystkich, to rozwój zasad humanitarnych. Czy można powiedzieć to samo o Niemczech? Nie! A to nie dlatego, żeby dusza niemiecka sama w sobie nie była zdolna do kultu szczytnych idej: naród, który wydał Goethego i Schillera dowiódł w zupełności, że tę zdolność posiada. Ale dzisiaj duszę niemiecką wloką za sobą w okowach Prusacy. Oni to narzucili jej jako ideał siłę i bogactwo. I oto dzisiaj idea ojczyzny niemieckiej polega jedynie na tym, żeby nienasycony żołądek trawił, ile się tylko da, i żeby spokój temu trawieniu zabezpieczyła „zbrojna potęga. Poza tym — nic!".

*

Warto było przypomnieć istnienie tego artykułu, ażeby znikły wszelkie odzywające się tu i owdzie wątpliwości, po czyjej stronie było serce Sienkiewicza podczas wojny. Jeżeli nie podpisał protestu przeciwko obłudnym obietnicom państw centralnych z dnia 5 listopada roku 1916 i w ogóle nie objawił publicznie swego stanowiska wobec wojny, to jedynie dlatego, że za główny cel swego życia wziął sobie przewodnictwo w komitecie, zbierającym po całym świecie (nie wyłączając państw centralnych) pomoce dla ofiar wojny w Polsce, i na tym stanowisku zakończył życie.

Ignacy Chrzanowski

Kraków

W związku z wygaśnięciem konwencji genewskiej odbyło się w Bytomiu uroczyste zakończenie prac Trybunału Rozjemczego dla Górnego Śląska. Na zdjęciu w środku prezydent Trybunału prof. Kaeckenbeck oraz obydwaj sędziowie: B. Stelmachowski, profesor Uniwersytetu Poznańskiego (z lewej) i von Steinaecker, sędzia niemiecki (z prawej stoi).

Budowa pisarska

Napisał Stanisław Pieńkowski

Omówiliśmy dotychczas dwa czynniki w sztuce pisarskiej podstawowe — język i styl, które z powodu wielkiego znaczenia swojego przed innymi w krytyce literackiej oceniane być mają. Teraz nadeszła kolej na trzeci, również zasadniczy — na budowę dzieła poetyckiego. Czynnik ten w naszych oczach nabiera tej jeszcze wagi szczególnej, że Polacy współcześni nie tylko w architekturze, ale i we wszystkich dziedzinach pracy bardzo objawiają mało zmysłu budowniczego, co dla kultury narodu stanowi poważne niebezpieczeństwo. Nie omijajmy przeto żadnej sposobności do rozważania spraw każdego budownictwa zdarzonej.

Dla konkretnego przykładu w analizie naszej weźmy powieść, jako najpowszechniej znany typ literatury pięknej. W umyśle autora budowa powieści dokonywa się, oczywiście, według wartości duchowych, ale ponieważ na zewnątrz, dla oczu odbiorców-czytelników budowa ta musi ujawnić się w odpowiednich cechach czysto fizycznych, a nawet wręcz — graficznych, więc siłą rzeczy dla oceny budowy powieściowej one właśnie stanowią drogę najbliższą i najjaśniejszą. Możemy powierzyć się jej z zaufaniem, zwłaszcza, że w zapasie zawsze mamy sprawdziany wartości duchowych.

Największym podziałem powieści (gdy jest obszerna) bywa tak zwana „część", albo „tom". Części owe pod względem wielkości powinny być mniej więcej zbliżone do siebie. Nie chodzi tu, rzecz prosta, o równowagę arytmetyczną dla niej samej, ani o harmonię fizyczną. Liczba i miara są tu tylko wykładnikami wewnętrznej, duchowej wagi owych części dzieła pisarskiego: od nich to w gruncie rzeczy domaga się równowagi zmysł budowniczy. Części zbyt małe widocznie są zbyt szkicowo opracowane, albo też — część zbyt wielka zanadto jest rozwleczona, o czym dowiemy się od bliższej analizy duchowych wartości dzieła. Ale natychmiastową wskazówkę istnienia błędu budowniczego podaje graficzna niewspółmierność części. Może zresztą zdarzyć się tak, że części równe graficzne są nierówne wewnętrznie, co jest wadą sztucznie zamaskowaną.

Te same wymagania architektoniczne stawiamy rozdziałom, na które dzielą się części lub tomy. Że nie są to wymagania błahe, niechaj zaświadczy wielki błąd budowniczy takiej powieści jak „Quo vadis?" Sienkiewicza. Ostatnie rozdziały tej powieści są niewspółmierne do poprzednich krótkie i w istocie są one potraktowane tak pobieżnie, jakby były tylko narzuconymi dla pamięci w brulionie szkicami, które autor miał następnie rozwinąć i opracować. Nie wiem dlaczego tego nie uczynił, bo, zresztą, w innych dziełach swoich dobrym a czasem doskonałym jest budowniczym.

Harmonijne stosunki wzajemne pomiędzy rozdziałami i pomiędzy częściami (lub „tomami") stwarzają w biegu powieści pewien rytm swoisty, który czytelnika taką napawa radością artystyczną, jak rytm w dziele muzycznym, albo w tanecznym, albo w architektonicznym. Ale pod warunkiem, że nie tylko człony graficzne pomiędzy sobą, oraz duchowe pomiędzy sobą, lecz również oba wzajem do siebie szeregi tych podziałów są logicznie i harmonijnie ustosunkowane. Dla krytyki otwiera się tu zawsze ogromne i wdzięczne pole badań, rozważań i wniosków tak artystycznych jak i psychologicznych.

„Mutatis mutandis" te same uwagi, a zwłaszcza ten sam punkt widzenia obowiązuje również wobec innych typów literatury pięknej, jak wszelkiego rodzaju poematy, a także typów dramaturgii, jak tragedie, dramaty i komedie. Podziały są inne (np. „księgi", jak w „Panu Tadeuszu", „pieśni", albo liczbami bez nazwy oznaczane, cząstki wierszowe, jak sekstyny, oktawy itd., zaś w dramaturgii — akty i sceny), ale zasada wszędzie ta sama. Jest nią mianowicie istniejący w całej przyrodzie i głęboko w zdrowym człowieku założony, choć nie pisany kodeks praw równowagi, współzależności i harmonii części, na jakąkolwiek całość się składających. Najwidoczniej kodeks ten uzewnętrznia się w architekturze pięknej, a jest podstawą wszelkiego budownictwa, w każdym dziele utajonego.

Stanisław Pieńkowski

Milionowe zarobki gwiazd sportowych

Niewielu jest sławnych sportowców, którzy by, porzuciwszy szeregi amatorskie, na sportowej profesji dorobili się pokaźnej fortuny. Na palcach można wyliczyć tych, którym los i talent dały w ręce duże majątki.

Na czoło milionerów sportowców wybija się gwiazda lodowisk świata — Sonia Henie, która w przeciągu 8 lat utrzymała mistrzostwo świata w jeździe figurowej na łyżwach, w międzyczasie nagrywając do szeregu filmów. Sonia Henie jest dzisiaj najlepiej opłacaną gwiazdą łyżwiarstwa w U. S. A. W roku bieżącym zarobiła astronomiczną niemal sumę dolarów. Za 10 występów w dziesięciu różnych miastach Stanów Zjednoczonych otrzymała honorarium w wysokości 130.000 dolarów. Obecnie nie bierze mniej za wieczór pokazu jazdy figurowej na olbrzymiej arenie lodowej w New Jorku, jak 7.500 dol. Jej gaża filmowa za nakręcenie jednego filmu wynosi 90.000 dolarów. Na rok 1937 ma już zakontraktowane trzy filmy.

Z pośród sportowców najlepiej jednakże zarabiają dżokeje. Zwłaszcza w Anglii tego rodzaju kasta sportowców nie utraciła jeszcze hegemonii na rynku profesji sportowej. Znakomity dżokej Fred Archer, którego nazwisko przeszło do historii torów wyścigowych, pozostawił po śmierci w spadku swej siostrze 2 miliony marek. Obecny mistrz toru wyścigowego w Anglii, Gordon Richards, na ujeżdżaniu koni dorobił się już milionowego majątku, i w dalszym ciągu znajduje się w doskonałej formie sportowej, co mu pozwala zebraną fortunę jeszcze przez długi czas pomnażać.

Prezydent U. S. A. otrzymuje 75.000 dolarów gaży rocznej. Słynny zaś baseballista Babe Ruth otrzymał, będąc u szczytu swej kariery sportowej 40.000 dolarów za sezon. Do tego dochodziły wpływy z reklamy, audycyj radiowych i filmów pokazowych.

Z pośród wioślarzy, zarabiających poważne sumy, wymienić należy Włocha Constante Girardengo, który przez wiele lat błyszczał na firmamencie sportu wioślarskiego, otrzymując kolosalne honoraria za swe występy w Ameryce. Wioślarz holender Piet van Kempen zdobycie milionowego majątku zawdzięcza nie tylko geniuszowi sportowemu, ale oszczędności i przezorności swojej żony. Również Włoch Franco Giorgetti, jako mistrzowski sternik, zdobył pokaźny majątek.

Do milionerów w sporcie pięściarskim należą: Tunney, Dempsey i Schmeling. Na czele stoi Tunney, długoletni mistrz świata wszechwag. Jego obie walki z Dempseyem zakończone zwycięstwem dały mu bajkowe wprost dochody. W r. 1927 za walkę z Dempseyem o mistrzostwo świata otrzymał lwią część sumy 2.658.000 dolarów wpływów kasowych. Pierwsza walka Tunneya dała mu 1.895.730 dolarów. Drugi milioner w boksie — Dempsey, mimo iż gromiony był parokrotnie przez Tunneya, dorobił się jednak niezłej fortuny, z której większą część dawno już stracił.

Do milionerów z pośród światowych gwiazdorów bokserskiego ringu należy jeszcze Max Schmeling, który za walkę z Sharkeyem otrzymał kolosalne honorarium w wysokości 749.935 dolarów. Schmeling jest poza tym nietylko znakomitym pięściarzem, ale i wzorowym rolnikiem. Posiada duży majątek ziemski, doskonale utrzymany i zagospodarowany. Ci trzej bokserzy zamykają znaną obecnie listę sportowców - milionerów. Wr.

VENUS
ST. GÓRSKIEGO
ZNAKOMITY KREM
USUWA PRYSZCZE PIEGI I LISZAJE
OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI
ARAGO
ST. GÓRSKIEGO WARSZAWA
NISZCZY BRODAWKI SKÓRY STWARDNIENIA ODCISKI
ng 46 218

POMAGAJCIE ORGANIZMOWI ZWALCZYĆ CHOROBĘ STOSUJĄC ZIOŁA Dra BREYERA
ng 46 215

Kaprys gubernatora

powołał do życia nową rasę ludzką

Położone na oceanie Atlantyckim wyspy Bermuda są pod niejednym względem ciekawe — powiada pewien podróżnik duński — ale kto chce poznać największą osobliwość tego uroczego zakątka ziemskiego, ten powinien ominąć utarty szlak turystyczny bogatych Amerykanów, prowadzących do luksusowych hoteli i osiedli nadmorskich wyspy St. George, a skierować się wgłąb lądu, do okolic zamieszkałych przez tubylczą ludność kolorową. Zobaczy on tam najdziwaczniejszą pod słońcem rasę, będącą „produktem" jedynego w swoim rodzaju eksperymentu krzyżowania ras ludzkich. Anglicy, których flaga powiewa nad wyspami Bermuda, nazywają żartobliwie ludzi tych — na wzór napoju składającego się z różnych trunków — cocktail'ami. Ale los tych biedaków, którzy byt swój zawdzięczają kaprysowi jednego z angielskich gubernatorów, jest bez wątpienia godzien litości...

W początkach 17 wieku wyspy Bermuda były kolonizowane przez Anglika George Somers'a, a ponieważ zdobywcy brytyjscy potrzebowali sił roboczych, więc osiedlono na archipelagu pewną ilość czarnych niewolników. Drugi gubernator wysp, Daniel Tucker, miał szczególne upodobanie w dokonywaniu najrozmaitszych krzyżowań, i to zarówno roślin, zwierząt i jak i — ras ludzkich. Dzięki temu spleenowi Anglika dziś spotyka się tam nie tylko dziwaczne i fantastyczne rośliny, powstałe ze skrzyżowania flory tropikalnej z roślinnością stref północnych, a stanowiące tak bardzo charakterystyczną cechę wysyp St. George, ale i ludzi rasowo zdegenerowanych, o wyglądzie nad wyraz groteskowym.

Gubernator Tucker, sprawując przed trzystu laty rządy na wyspach Bermuda, wpadł na pomysł skojarzenia Indianina ze stanu Virginia, z murzynką z Angoli. Wynik tego eksperymentu wydał się Tuckerowi o tyle ciekawym, że postanowił powołać do życia nową rasę ludzi, którym za miejsce przebywania wyznaczył cały obszar wyspy St. Daniel.

Ustępując ze swego stanowiska, Tucker polecił swoim następcom dalsze kontynuowanie „mięszania ras". W trzydzieści lat później, gubernator Foster przypominając sobie „polecenie" swego poprzednika, kazał w r. 1650 sprowadzić na wyspę sześćdziesięciu Irlandczyków — osobników o atletycznej budowie ciała, o jasno błękitnych oczach i rudej czuprynie — którzy, jako uczestnicy buntu przeciw Oliverowi Cromwellowi, skazani zostali na deportację. Banici ci, częściowo dobrowolnie, częściowo pod przymusem, kojarzyli się z kobietami rasy „Afro-Indyjskiej", (jak na Bermudach nazywano mieszańców murzyńsko-czerwonoskórych), i dzisiejsi „kolorowi" mieszkańcy wysp Bermuda, to właśnie produkt tych niesamowitych rasowo-twórczych poczynań wielkorządców angielskich.

Trudno wyrazić słowami — powiada cytowany podróżnik — jaki tragiczny rezultat dał po trzystu latach eksperyment kojarzenia zasadniczo różnych ras ludzkich: widziałem murzynów o niebieskich oczach i rudych włosach; Irlandczyka o spłaszczonym nosie, z gładkimi włosami opadającymi na ramiona; kędzierzawych Indian o mleczno-białej cerze. Spotkałem też osobnika, przypominającego negra: miał ciemny kolor skóry, wystające kości policzkowe i spłaszczony nos; natomiast pod krzaczastymi brwiami, głęboko osadzone w oczodołach, lśniły jasnobłękitne oczy. Chciałem nawiązać z nim rozmowę częstując go papierosem, ale ów odtrącił papierośnicę i rzuciwszy na mnie zjadliwe spojrzenie, odwrócił się i zniknął w gąszczu leśnym. Po chwili nad mą głową przeleciał kamień...

„Nie należy zadawać się z tymi bastardami" — mówiono mi później w hotelu — „oni czują głęboką nienawiść do białych, bo wiedzą dobrze, komu zawdzięczają swój niesamowity wygląd". Kr.

Angielska para królewska pojechała z wizytą do Walii. Goście zamieszkali na zamku Carnarnon, gdzie ich powitał wręczając klucze znany wróg Polski, b. premier angielski Lloyd George

Goczałkowice-Zdrój G. Śl.
Radoaktywna solanka jodo-bromowa, borowina, wodolecznictwo, elektroterapia, inhalatorium. Kuchnia dietetyczna. Tanie kuracje ryczałtowe. dg 23 312

RABKA ZDROJOWISKO GÓRSKIE
Kąpiele mineralne, zawijania i okłady mułowe. Inhalatorium. Hydropatia. Masaże. ng 46 872

Bankiet w klatce lwa

Właściciel największego cyrku australijskiego zaprosił przeszło 100 wybitnych osobistości miasta Melbourne na niezwykły bankiet. Obiad odbył się w klatce jednego z pensjonariuszy cyrku, ogromnego lwa Prince i jego towarzyszki, lwicy Elsie. Zwierzęta zajęły miejsca w przyzwoitej odległości od biesiadników, a pogromca ich, kapitan Eric Flyger, cały czas je pilnował. Mimo to bankiet odbył się w dość nerwowej atmosferze i zakończył się budzącym dreszcz zgrozy momentem. Gdy weszli do klatki operatorzy filmowi i fotografowie, by zrobić zdjęcia kinematograficzne niezwykłego obiadu, Prince skoczył w kierunku stołu. Został natychmiast odwołany przez swego pogromcę, lecz pomimo to część zaproszonych gości zrezygnowała z niebezpiecznego sąsiedztwa i uciekła, nie czekając na deser, do palarni.

Kopalnia węgla w Poznaniu

Co pewien czas prasa donosi o niezwykłych odkryciach. W Kcyni znajdują się podobno źródła ropy naftowej. Poznań nie może być gorszy,

znaleźliśmy węgiel

na terenie ogrodu w Adrii. Odkrycia tego dokonał Rychter na wczorajszej premierze rewiowej. Obecnie poszukuje się finansistów — udział tylko 2,— zł — dla dalszej eksploatacji. Dziś wieczorem o godzinie 9-tej zebranie udziałowców. Referuje odkrywca w otoczeniu zespołu artystycznego.

Pg 28 935-26,124

WODA GORZKA MORSZYŃSKA i sól krystaliczna lub prosna — znakomite środki w nawykowym zaparciu stolca. Żądać w aptekach i składach apte
ng 44 545

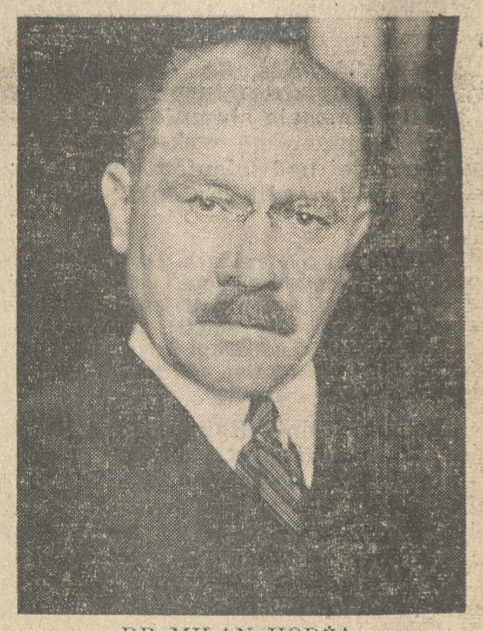

DR MILAN HODŻA
premier Czechosłowacji, członek stronnictwa agrarnego, podał się do dymisji.

SZARAŃCZA W AMERYCE
Stany Zjednoczone nawiedzione zostały plagą szarańczy niszczącej tegoroczne plony. Zupełnie zniszczona została pszenica. Na każdym prawie kłosie widać szkodnika, jak to wykazuje powyższe zdjęcie

SPORT

Półfinał walk o puchar Davisa

Dziś na reprezentacyjnym, środkowym korcie w Wimbledonie rozpoczyna się międzynarodowe spotkanie o puchar Davisa, w którym zmierzą się zwycięzcy stref: amerykańskiej (Stany Zjednoczone) i europejskiej (Niemcy). W pierwszym dniu walczą Cramm i Grant, oraz Henkel i Budge.

To spotkanie jest w istocie finałem, bowiem w obecnych warunkach obrońca pucharu, Anglia, stoi na straconej pozycji i posiada minimalne szanse otrzymania tego pucharu. Można więc bez cienia przesady stwierdzić, że zwycięzca w walce półfinałowej zdobędzie symboliczną krużę Davisa, o którą tyle narodów stacza zacięte boje na tenisowych boiskach od trzydziestu przeszło lat.

Kto zwycięży. — Ameryka czy Niemcy? Więcej niewątpliwie szans posiadają Stany Zjednoczone i powinno wydawać się, że tym razem cenny puchar nie wymknie się im z rąk, wędrując za Ocean. Jednak Niemcy są bardzo groźni i jeżeli ulegną to dopiero po zaciętej prawdopodobnie walce. Budge, potrójny tryumfator Wimbledonu (jedyny obok słynnej Zuzanny Lenglen) już raz w finale wspomnianego turnieju rozniósł formalnie Cramma w trzech setach. Trudno przypuszczać, aby obecnie mógł zwyciężyć Niemiec, zwłaszcza, że ostatnio wygrał dopiero po ciężkiej walce i to z niezbyt dysponowanym ponoć Menclem (chociaż nie bardzo w to coprawda wierzymy, znając dobrze kaprysy czeskiego tenisisty), którego przecież w Wimbledonie pokonał Crawford, a z nim znów bez trudu rozprawił się jeszcze w Ameryce Budge. Również Henkel, pokonany przez Parkera i de Stefaniego nie wydaje się zbyt groźnym przeciwnikiem dla „asa" Stanów Zjednoczonych.

Natomiast drugi przedstawiciel Ameryki, Grant uległ łatwo Austinowi, powinien zatem normalnie biorąc przegrać z obu Niemcami. Lecz znów Henkel został pokonany przez Parkera - Pajkowskiego, a widocznie Grant musi być lepszy od swego rodaka, jeżeli wyznaczono go, ma więc również szanse na zwycięstwo. Znów Henkel posiada na swym korcie cenne i łatwe zwycięstwo nad Austinem w finale mistrzostw Francji. Jak widać więc siły są równe, a dużo będzie zależeć od przysłowiowego łutu szczęścia. Cramm powinien wygrać z Grantem.

Nie jest wykluczone, że zadecyduje o zwycięstwie gra podwójna. W Wimbledonie zwyciężyli Amerykanie, lecz po bardzo ciężkiej walce, tak, że odwrotny wynik uważać trzeba za zupełnie możliwy.

Z powyższego widać, iż zapowiadają się niezwykle zacięte walki, a rozstrzygnięcie może ważyć się do ostatniej chwili. Nie wolno wszakże zapominać że we wszystkich dziedzinach sportu, a zwłaszcza w tenisie różne niespodzianki są możliwe, obracając w niwecz najstaranniej przeprowadzane rozumowania.

Automobilizm

Z Poznania wyruszyła w piątek wycieczka członków Automobilklubu Wielkopolski na wystawę światową do Paryża. W wycieczce uczestniczy 12 samochodów.

Piłka nożna

Legia — Warta I b. Towarzyskie spotkanie czołowych drużyn lokalnych odbędzie się dziś, w sobotę o 19 na boisku Warty.

Eliminacyjne okręgowe zawody PPW

Drugie okręgowe zawody PPW odbędą się w niedzielę na stadionie ośrodka przy ul. Bukowskiej. Przed południem rozegrane zostaną konku-

rencje lekkoatletyczne i gry sportowe pań i panów oraz bieg kolarski. Początek zawodów o godz. 10. Popołudniu od godz. 16 odbędą się zawody pływackie na pływalni PPW, oraz zawody kajakowe z metą na przystani Wojsk. Klubu Sportowego.

Wyścig pływacki Puszczykowo — Poznań

Niedzielny doroczny wyścig sztafety pływackiej z Puszczykowa do Poznania, organizowany przez Poznańskie Towarzystwo Pływackie, odbywa już się już po raz drugi. Startuje 5 zespołów a mianowicie: WKS, Unia z Maleszczyńskim Maciejem, Kruczkowskim i Perzem na czele, Sokoła z Potockim, Durskim, dalej HCP z Lisewskim. Dwie sztafety wystawia PTP z Ratajczakiem, Gorczewskim II, Leitgeberem, Kwiatkowskim I i II-gim, Degórskim Czesławem. Tak dobrana stawka czołowych zawodników pozwoli przypuszczać, że walka o pierwsze miejsce będzie bardzo zacięta. Rozegra się ona niewątpliwie na ostatnim etapie wyścigu pomiędzy mostem kolejowym w Starołęce a pływalnią Pozn. Tow. Pływackiego, gdzie znajdować się będzie meta.

Start do wyścigu odbędzie się w Puszczykowie o godz. 13 na wysokości plaży „Rusałka". Przypływ pierwszego zespołu spodziewany jest w Poznaniu ok. godz. 15.15.

Niedziela na boiskach

Na froncie piłkarskim zapanował obecnie spokój. Drużyny na ogół zażywają należnego odpoczynku i spokoju. Nieliczne tylko kluby trwają nadal na stanowisku rozgrywając spotkanie towarzyskie. W ciszy większość z nich przygotowuje swoje nowe zespoły, montując składy drużyn i przeprowadzając selekcję graczy, upatrzonych do reprezentowania barw klubowych w nowych ciężkich i długotrwałych rozgrywkach mistrzowskich. W dniu rozpoczęcia mistrzostw każdy szanujący się klub chce stanąć do nowych bojów z ustalonym już składem swej drużyny.

Doświadczeniem lat ubiegłych nauczeni, że zmiany graczy w czasie mistrzostw nie są pożądane a nawet szkodliwe oraz przykre w następstwach, kluby w spotkaniach towarzyskich przygotowują swój narybek do walk o mistrzostwo. Od początku jesiennych mistrzostw dzieli kluby już tylko miesiąc i coraz więcej przerywa „wakacje letnie" i wychodzi ich na boisko.

Główne jednak zainteresowanie piłkarzy zwraca się niewątpliwie w niedzielę do Torunia, dokąd wyjeżdż. mistrz Poznania, HCP na zawody o wejście do ligi z tamtejszym Gryfem. Trzeci kolei remis HCP w Toruniu, nie mówiąc już o przegranej, byłby równoznaczny z ostatecznym pogrzebaniem szans HCP w tegorocznych o wejście do ligi. Forma HCP a szczególnie jego napadu nie rokuje nadziei na zwycięstwo, zwłaszcza, że przeciwnik gra u siebie i jest jak wykazują jego wyniki, groźny.

Kalendarzyk zawodów niedzielnych w Poznaniu jest następujący:

W zawodach o puchar pocieszenia odbędą się dwa spotkania półfinałowe. W nawiasie wyniki pierwszego spotkania.

Sokół II — HCP III (3:2) o godz. 11 na boisku przy radiostacji. Drugi półfinał KPW III — Warta Międzychód (7:1) nie odbędzie się wobec rezygnacji przyjazdu Warty.

O mistrzostwo juniorów odbędą się ostatnie spotkania.

Admira — Warta o 11 na boisku Admiry w Górczynie.

Legia — Polonia Główna o 18 na boisku przed stadionem miejskim.

Zawody towarzyskie: San — Pentatlon o 11 na arenie PWK.

Korona i Pogoń o godz. 17.30 na arenie lazarskiej.

Stow. Sport. Swarzędz i Polonia II spotkają się o godz. 16 na boisku w Głównej. W przedmeczu o godz. 14.30 grać będzie pierwsza drużyna gospodarzy, tegoroczny beniaminek ligi okręgowej z drużyna old-bojów Polonii.

Posnania — Blask o 17 na boisku przy Przepadku, Al. Pułaskiego.

W Żabikowie odbędzie się turniej błyskawiczny o nagrodę wędrowną z udziałem Admiry, Britanii, Z. S. Luboń i Stelli Żabikowo. Początek o godz. 16 na stadionie w Żabikowie.

W Kościanie odbędzie się doroczny czwórmecz z udziałem Polonii i Sokoła z Leszna i Unii oraz Kościańskiego z Kościana. Zawody rozgrywane są na boisku Zakładu i rozpoczynają się o godz. 11.

Ś. p.

Dr med. Zygmunt Dołęga-Dymiński

major-lekarz rez. W. P.

mój najlepszy mąż, nasz najukochańszy ojciec, najdroższy syn, brat, zięć, stryj i szwagier zmarł w sobotę, 17 lipca 1937 r. o godzinie 5,30 rano po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 56.

Eksportacja drogich zwłok odbędzie się w poniedziałek, 19 b. m., o godzinie 18,30 z kaplicy przedpogrzebowej przy Wałach Jana III.

Msza św. odprawiona zostanie we wtorek, 20 b. m., o godzinie 9,30 w kościele św. Piotra w Gnieźnie, poczym nastąpi pogrzeb.

W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11.

żona z córkami, matka, brat i rodzina.

dg 3.747

Dnia 17 lipca 1937 r. zmarł, ś. p.

Dr med. Zygmunt Dymiński

długoletni członek Rady i Zarządu Izby Lekarskiej Poznańsko-Pomorskiej, były delegat a obecnie zastępca delegata do Naczelnej Izby Lekarskiej, były długoletni członek i generalny sekretarz Sądu Izby Lekarskiej Poznańsko-Pomorskiej.

W Zmarłym traci świat lekarski jednego z najwybitniejszych przywódców, serdecznego i kochanego Kolegę.

Rada i Zarząd

Izby Lekarskiej Poznańsko-Pomorskiej.

Pg 28 936-28.31

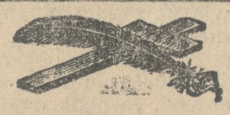

W dniu 17 lipca 1937 r. zmarł, ś. p.

Dr med. Zygmunt Dołęga-Dymiński

wiceprezes Zarządu Okręgu Wielkopolskiego, członek Zarządu Głównego i b. Prezes Obwodu Poznańskiego Związku Lekarzy P. P.

Świat lekarski traci w Zmarłym zasłużonego sprawie stanu lekarskiego szczerze oddanego pracownika na niwie społeczno-lekarskiej, prawego obywatela i dobrego Kolegę.

Związek Lekarzy Państwa Polskiego

Okręg Wielkopolski.

dg 23 745

Dnia 14 lipca 1937 r. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka ś. p.

Maria z Serjusz-Wolskich Szamotowa

Pogrzeb odbył się dnia 17-go b. m. w Poznaniu na cmentarzu św. Marcina, o czym donoszą krewnym i znajomym

w ciężkim smutku strapione

dzieci

Pg 28 937-56.261

Zakład Pogrzebowy „Ceremonial", ul. Towarowa 25. Tel. 31-80.

W dniu 17 lipca 1937 r., zmarł ś. p.

Dr med.

Zygmunt Dołęga Dymiński

Naczelny lekarz

Okręgu Poznańskiego Towarzystwa Ubezpieczeń na Wypadek Choroby w Warszawie.

W Zmarłym traci nasza instytucja wielce zasłużonego współpracownika i dobrego Kolegę.

Rada Nadzorcza i Zarząd

Towarzystwa Ubezpieczeń

na Wypadek Choroby w Warszawie.

dg 23 744

Tapety

Ceraty

gładkie, adamaszkowe meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki z linoleum, bouclé, ceratowe i pluszowe

Linoleum

podłogowe i stołowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Pocztowa 31 — Bydgoszcz Gdańska 12

Przyjmuje się asygnaty „Kredyt".

Pg 27 818-20 76

PARKIET

z dębu wołyńskiego dostarcza i układa

Gustaw Glaetzner, Poznań 3

Jasna 19 — tel. 65-80 i 46-80

dg 23 716

Tragarze

budowlane, sprzedam 25% niżej ceny.

2 szt. — 10 mtr — N. p. 42
3 szt. — 3.80 mtr — N. p. 36
3 szt. — 4.60 mtr — N. p. 32
2 szt. — 8.20 mtr — N. p. 32
4 szt. — 4.20 mtr — N. p. 30
1 szt. — 6.10 mtr — N. p. 24
7 szt. — 4.20 mtr — N. p. 24

Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 47 004.

PRYW. DOKSZTAŁCAJĄCE KURSY

„WIEDZA"

Kraków, ul. Pierackiego 14.

przygotowujące na lekcjach zbiorowych w Krakowie, oraz **w drodze korespondencji, za pomocą zupełnie nowo opracowanych skryptów,** programów i miesięcznych tematów:

przyjmują wpisy na nowy rok szkolny 1937/8 na:

1) Kurs maturyczny gimnazjum starego typu,
2) Kurs średni do egz. z 4 kl. gimn. nowego ustroju,
3) Kurs niższy z zakresu I i II kl. gimn. nowego ustroju,
4) Kurs 7-mio kl. szkoły powszechnej.

Uwaga! Uczniowie kursów kresponden. otrzymują co miesiąc, oprócz całkowitego materiału naukowego, tematy z 6-ciu głównych przedmiotów do opracowania. Ponadto obowiązkowe egzaminy kollokwialne badają, 3 razy w roku szk. postępy uczniów. Pg 28 914-70,139

Wykładają najwybitniejsze siły fachowe.

PAŃSTWOWA SZKOŁA BUDOWNICTWA I MIERNICZO-MELIORACYJNA W POZNANIU

przyjmuje zgłoszenia do **Liceum Technicznego:**

a) budowlanego,
b) drogowego,
c) wodno-melioracyjnego

do dnia 15 sierpnia br. Podania o przyjęcie należy składać wraz ze świadectwem szkolnym, metryką urodzenia, świadectwem zdrowia, życiorysem i jedną fotografią pod adresem szkoły: **ulica Łąkowa 11.** Egzamina wstępne od 1—4 września br.

dg 23 794/5 **Dyrektor**

OGŁOSZENIE

Podaje się do wiadomości Szan. Odbiorców naszej Huty Szkła, że

p. Ludwik Majewski

przestał być naszym przedstawicielem.

Zakłady Przemysłowe Bracia Jakuszewscy

Huta Szkła Poznań 14 - Antoninek

PRZYSZŁOŚĆ TWĄ WIDZI. Najsłynniejszy jasnowidz psycho-grafolog, uznany przez Związek Międzynarodowy Metapsychików Mistrz Wiedzy Tajemnej WOMOUTH obdarzony fenomenalnym darem jasnowidzenia w transie medialnym. Powie Ci czy, masz i kiedy — szczęście w grze loteryjnej, oraz wybierze według obliczenia daty urodzenia Twej planety, zupełnie bezpłatnie szczęśliwy numer losu, który pod gwarancją musi być wygrany. Niezamożnym, jednak mającym szczęście w grze loteryjnej wyłożę ze swoich pieniędzy 10 zł na los, aby przekonać o prawdziwości wygranej. Dowodem tego są w moim posiadaniu setki listów podziękowań od osób, które na wskazane przezemnie losy wygrały po 100.000, 50.000, 20.000 i 10.000 zł. Na żądanie przepowiadam przeszłość i przyszłość — opracowuję horoskopy i analizy grafologiczne. Rady i wskazówki, dając możność zdobycia trwałej miłości pożądanej osoby. Nie zwlekaj, pisz jeszcze dziś nic nie ryzykując a skorzystasz wiele. Podać czytelnie im i nazwisko, date urodzenia, załącz 1.— zł znaczkami pocztowymi na koszty pocztowo kanc. Bez załączenia znaczków odpowiedź nie nastąpi.

Adres: Jasnowidz WOMOUTH. Kraków, Lenartowicza 11/6.

n 46 141/2

MOTOCYKLE

RUDGE i N. S. U.

po rewelacyjnie niskich cenach i dogodnych warunkach — dostarcza

„MOTOR" **Poznań Dąbrowskiego 5**

dg 23 718

FARBY LAKIERY POKOSTY

***fabryki J. Perek, Leszno,** po cenach fabrycznych*

Poznań, Wodna 13. Tel. 53-26

ng 44 624

Original Rekord

ORIGINAL REKORD MODEL DE LUXE

Rower najwyższej jakości

trwały elegancki o lekkim biegu

Sprzedaż hurtowa: Hurt. Rowerów Willy Jahr, Bydgoszcz

Do nabycia w składach branżowych

w Poznaniu: Fa Kastor, św. Marcin 55 i Fa Sarnowski, Staszica 1.

ng 46 878

Administracja domów i finansowanie realności

Przy moim przedsiębiorstwie prowadzę również oddział administracji domów i przyjmuję dalsze domy na Górnym Śląsku pod dogodnymi warunkami do zarządzania i finansowania. Interesentom mogę służyć najlepszymi referencjami i **gwarancją bankową.**

Tg 21 176

LEON WOLF, Katowice, ul. Moniuszki 10, tel. 332-94.

Lokale

na hurtownię lub przemysł, blisko Starego Rynku, ca 500 m² suche, widne. Skład, biura, hala z rampą, garaż, stajnia, [illegible] elektryczność, gaz, woda, **od zaraz do wynajęcia.** Oferty Kurier Poznański zg **27 433.**

AUTORYZOWANE MIEJSCE SPRZEDAŻY ZEGARKÓW

OMEGA

W. MAYER

właśc. L. Nalaskowski.

POZNAŃ, ul. NOWA 11

telefon 18-44. Rok założ. 1899

Własny warsztat reperacyjny

Asygnaty Kredyt.

Pg 28 080-25,97-9

Dla Aptekarza

korzystna lokata kapitału przez kupno apteki.

Dobra egzystencja. Większa miejscowość, jedna apteka. Sprzedaż wskutek zaszłych okoliczności konieczna. Łask zgłoszenia uprasza się pod dg **23 737** do Kuriera Poznańskiego.

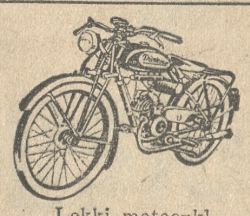

Lekki motocykl

>DÜRKOPP<

specj wzmocnionych częściach nastawialne amortyz. widełki, wolny od podatku i bez prawa jazdy. 1.8 ltr paliwa na 100 klm. najtańszy w użyciu codziennym przedstawia

„MARS"

rowery, motocykle, przybory

CZESŁAW MALICKI

Pilsudskie 15/17

naprz. Pl. Pomnika Wdzięczności

zg 27 431

Przedstawicielstwo

poważnych firm przejmie handlowiec 38 lat. Oferty Kurier Poznański zg 27 429

Wiśnie, Jabłka

kupuję. zg 27434

FR. GRZYBKOWSKI

wytw. win owoc. i tłocznia soków

Dominikańska 3.

Przykrawacz

męski, samodzielny, miarowy, pewny w kroju, także na wojskowe, kawaler, nie ponad 40 lat, **potrzebny od zaraz** do filii na prowincję ca 30.000 mieszkańców. Zgłoszenia z podaniem referencyj i żądaniem pensji firma

Edmund Rychter

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 2.

ng 46 998

DACHY

pokrywa — naprawia — smoli fachowo — solidnie — tanio

I. MANDOWSKI, Grobla 3, tel. 34-69

Polecam po cenach fabrycznych: **papę — smołę, lepik, kit uszczelniający. Biała papa — rulon 10 m² — 8,— zł.**

zg 27 435

Panowie

z ukończonym wykształceniem średnim i po wojskowości znajdą zatrudnienie w poważnym koncernie ubezpieczeniowym. Przeszkolenie bezpłatne, w okresie próbnym prowizja, później możliwość stałego stanowiska kierowniczego na prowincji. Zgłoszenia osobiste i pisemne pod: **Adriatyckie Towarzystwo Ubezpieczeń, Poznań, Al. Marcinkowskiego 13.** dg 23 775

Nieruchomość

w Poznaniu, blisko dworca, składająca się z placu 3197 m² oraz zabudowań warsztatowych i częściowo mieszkalnych, nadająca się jako **obiekt przemysłowy** wzgl. składnice z możliwością dołączenia do pobliskiej bocznicy kolejowej **sprzeda** za cenę zł 68.000,— ewentl. na dogodnych warunkach **Bank Pożyczkowy Spółdzielczy, Poznań, Focha 47.**

Pg 28 921-56,240

Od 19 do 24 lipca

Tania Sprzedaż Sukien

Suknie wełniane kolorowe i czarne
Suknie jedwabne wizytowe i wieczorowe
Suknie letnie do prania
Suknie deseniowe crepe mat i inne

OD NAJTAŃSZYCH DO NAJWYKWINTNIEJSZYCH

PO NIESŁYCHANIE ZNIŻONYCH CENACH

M. MALINOWSKI

NAJWIĘKSZY SPECJALNY MAGAZYN KONFEKCJI DAMSKIEJ

Poznań, Stary Rynek 57, part., I i II piętro

dg 23779

Lody PINGWIN -świetne, choć tanie

ng 46 127

Okazyjne kupna

samochodów używanych

poleca

Generalna Reprezentacja samochodów

Auto Union St. Sierszyński

Sp. z o. o.

Poznań, Plac Wolności 11 Tel. 13-41

Stacja Obsługi Śniadeckich 12 Tel. 13-44

Pg 28 925-28.24

Restauracja

przy pl. Wolności 7 do wydzierżawienia. Informacji udzieli

W. Drożyński

Wały Leszczyńskiego 9

Tel. 40-89

zg 27 424

DROGERIA

wraz z składem kolonialnym na G. Śląsku, 35 lat na miejscu **do sprzedania** wraz z mieszkaniem 3-pokojowym. Oferty do Kuriera Poznańskiego pod **zg 27427**

TATRA - AUTO

Sp. z o. o.

Warszawa, ulica Czerniakowska 207

zawiadamia, że Przedstawicielstwo samochodów

„TATRA"

na województwo **POZNAŃSKIE** zostało powierzone

p. Antoniemu Smólskiemu

Poznań, ul. Marszałka Focha 4.

Telefon 73-49.

zg 27 432

Poważniejsza fabryka koniaku i likierów

poszukuje

wprowadzonego u klienteli

PRZEDSTAWICIELA

na Wojew. Poznańskie i Pomorskie

Oferty z podaniem referencji należy złożyć do Administracji Kuriera Poznańskiego pod **ng 47 089**

Kupię maszynę (prasę) do wyrobu cegły

dziennej produkcji ca 30 000.

zg 27430 **Oferty Zduńska - Wola skrytka 13.**

Zarząd Miejski w Jarocinie ogłasza.

KONKURS

na stanowisko

zawodowego burmistrza m. Jarocina

Ubiegający się o powyższe stanowisko winni składać podania do dnia 31 lipca 1937 r. do Zarządu Miejskiego w Jarocinie (Wlkp.) dołączając do nich:

1) własnoręcznie pisany życiorys,
2) metrykę urodzenia,
3) poświadczenie obywatelstwa,
4) świadectwo moralności,
5) dowód, że obok ogólnych warunków wybieralności (art. 4) posiadają wykształcenie conajmniej w takim zakresie, jaki uprawnia w myśl art. 52 ustawy z dnia 11. III. 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 389) do odbywania studiów w szkołach wyższych oraz dowód conajmniej trzyletniej pracy w charakterze członka Zarządu Miejskiego lub na samodzielnym stanowisku w administracji samorządu terytorialnego, bądź na stanowisku urzędnika państwowego I kat. w władzach administracji ogólnej,
6) deklarację przewidzianą w § 12 ust. 3 rozp. Min. Spraw Wewn. z dnia 13. VI. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 485).

Do stanowiska tego przywiązane są pobory w/g VIII grupy obliczone na podstawie ustawy z 28. X. 1923 r. w brzmieniu rozp. Prez. R. P. z 28. 10. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 667) wraz z 15% dodatkiem reprezentacyjnym i mieszkaniem służbowym z ogrodem i wolną wodą w zamian za przyznany dodatek mieszkaniowy, ponadto rocznie 200 m³ gazu i 200 kwg. prądu za opłatą 80,— zł oraz 80 ctr koksu wzgl. węgla i 6 m³ drzewa za opłatą 180,— zł.

Zarząd Miejski w Jarocinie (Wlkp)

dg 23 784

ng 37

Gospodarstwo rolne

obszaru 124 ha, z zabudowaniami, żywym i martwym inwentarzem, utrzymane w kulturze, w pobliżu Kartuz, **sprzedane będzie na licytacji dnia 23 lipca 1937 r.** dg 23 790

Bliższych informacyj udzieli:

BANK LUDOWY w Starogardzie.

PARCELE BUDOWLANE

w Kobylepolu, Junikowie, Żabikowie, Plewiskach i Przeźmirowie pod Poznaniem — na dogodnych warunkach sprzedaje Pg 28 897-28

BIURO PARCELACYJNE, Poznań

Plac Wolności 11. Tel. 58-15

KIOSK w Poznaniu

b. ruchliwy (prawa wyłączności) oddam posiadającemu 4.000 gotówką oraz wyrobienie handlowe. Oferty **„Koncesja" Biuro Ogłoszeń Pietraszek, Warszawa Marszałkowska 115** ng 46674

PRZEDSTAWICIELA

branży graficzno-drukarskiej na Poznań i Województwo, poszukują poważne Zakłady Graficzne. Wymagana znajomość techniki graficznej. Oferty kierować: Biuro Ogłoszeń Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115 pod „Zakłady Graficzne".

ng 46 673

SKLEP

porcelany, fajansu, szkła, sprzętów kuchennych itp. na Pomorzu, centrum miasta, ulica handlowa, dobrze zaprowadzony, **dostawy wojskowe i samorządowe zapewnione — sprzedam zaraz tylko chrześcijaninowi za 15.000 złotych.** Informacyj udziela **Związek Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, Grudziądz, ul. Wybickiego 39.**

ng 46 074

LOKALE

na magazyn i biura oraz lekki przemysł ca 900 m² możliwie w jednej posesji i centrum m. Poznania wzgl. oddzielnie na magazyn i biura oraz przemysł po ca 500 m² **potrzebne wkrótce.** Oferty z podaniem ceny do Kuriera Poznańskiego zg **27 426.**

Dnia 28 lipca 1937 r. sprzedana zostanie w przetargu przymusowym **nieruchomość** w obszarze 3969 m², składająca się **z domu mieszkalnego, fabryki (kwaszarni kapusty)** i innemi zabudowaniami w Chełmnie Pomorze. Dobra egzystencja. Surowiec pierwszorzędny oraz zbyt zapewniony. Cena 24.000 zł, wpłata 5.000 zł, reszta bardzo dogodne warunki. Wiadomość: **K. K. O. powiatu Chełmno.** dg 28 776

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy. 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, **w tym 5 nagłówkowych.**

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. DOMY - PARCELE

Willę
pełnokomfortową piękny ogród sprzeda Karpiński, Puszczykowo, Ogrodowa 7. zdg 4 787

Willę
6 pokoi, ogród owocowy sprzedam Mosina, Lipowa 4. zdg 6 474

Emerytowany
urzędnik skarbowy przyjmie administrację domu. Oferty Kurier Pozn. zdg 7 088

Parcele
wyjątkowo tanio sprzedam. Dąbrowskiego, Bukowska, Rocha, Szeląg, Antoninek, „Osadopol", Rzeczypospolitej 9. zdg 9 219

Kamienicę
przy Mickiewicza sprzedam 70 000. Oferty Kurier Poznański zdg 9 250

Dom
do sprzedania w Bydgoszczy, polakowi, katolikowi. Wiadomość: Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 16 m. 3. ng 46 924

Willa
z ogrodem, oraz parcela budowlana Puszczykówko, Dworcowa 20. zdg 9 363

Piękna
resztówka nad jeziorem, 20 ha stawy zarybione, budynki murowane, park, sad. Adres Kurier Poznański zdg 8 272

Kamienicę
dochodową, cena 15.500 sprzedam Oferty Kurier Poznański zdg 9 913

Willa
siedmiopokojowa, tanio. Puszczykowo, Słoneczna 10. zdg 9 930

Dom
czynszowy nowy korzystnie — sprzedam, powód stosunki rodzinne. Zgłoszenia Grabowa 5, (Dębiec) dozorca. zdg 9 822

Parcele
Krzesinach pod budowę sprzedam 50 gr m². Zgłoszenia A. Gruszczyński, Krzesiny. zdg 9 817

Parcele
Osiedle Warszawskie okazyjnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 10 175

Parcele
na Wildzie tanio. Górna Wilda 92. zdg 8 787-8

Parcele
Osiedle Warszawskie, różnych wielkościach i cenie od właściciela. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 9 705-6

Dom
masywny 12 ubikacyj, skład bławatów rzeźnictwo, przepisowo urządzone, obszerne chlewy, elektryczność, przy rynku tanio 15 500 Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zdg 9 566

Administrację
domu przyjmie student. Wymagania skromne. Oferty Kurier Poznański zdg 9 910

Parcelę
Starołęce Wielkiej pod budowę sprzedam. Informacje Za Bramką 13 — 11. zdg 9 415

Dom
czynszowy Poznaniu kupię, wpłaty 30 000,— Oferty Kurier Pozn. zdg 9 871

Kamienicę
Reflektuję na willę albo budowę niewykończoną. Oferty od właścicieli do Kuriera Poznańskiego zdg 9 801

Dom
3 razy 2 pokoje, kuchnia, Wieleń nad Notecią dobry objekt dla emeryta sprzedam. Leszczyński, Poznań 14, Szczepankowo. zdg 9 806

Sprzedam
kamienicę piętrową nowoczesną budową, centrum miasta powiatowego, ogrodem i budynkami gospodarczymi, nadającymi się na przedsiębiorstwo, cena 32 000,— zamieszkałą przez 5 rodzin. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 741

Kamienicę
ładną, komfortową, mniejszym mieście blisko Poznania sprzedam dla przeprowadzki. Oferty Kurier Poznański zdg 9 684

Place
Wierzbięcice 1 687 m² i Dębiec 1 480 m² sprzedam gotówką. — Wiadomość Górna Wilda 134, telefon 72-91. ng 46 166

Willę
dwumieszkaniową nową Łazarz sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 9 704

Kamienica
piętrowa narożnikowa 18 ubikacyj 2 składy, miasteczku rynku tanio 16 000,— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zdg 9 565

Kamienica
masywna 3 frontowa, 30 ubikacyj 5 interesów, elektryczność, blisko rynku, tanio 30 000,— wpłaty 22 tys. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zdg 9 564

Sprzedam
dom w którym znajduje się rzeźnictwo od 40 lat wraz z interesem i urządzeniem powiatowym mieście. Cena wedle ugody. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 558

Willa
Jarocinie 9 ubikacyj, elektryczność, łazienka, centralne ogrzewanie, parkiety, ogrodem 14 000.— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zdg 9569

Dom
masywny, narożnikowy, 8 ubikacyj, jedyny skład papieru, towarem, urządzeniem, rynku okazyjnie 9 000,— wpłaty 7 000,— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zdg 9 567

Dom
masywny, 8 ubikacyj, 2 składy, elektryczność, rynku, tanio 7 500 wpłaty 6 000,— Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zdg 9 568

Kamienica
Poznaniu, dochód 17.200,— cena 160.000,— wpłaty 70.000,—

Kamienica
dochód 3.300, cena 32.000, wpłaty 15.000,— Wojtkowski, Poznań — Kwiatowa 5 — 2. zdg 9 933

Kamienica
nowa komfortowa wpłaty 72 000 przejęcie 16 000,— amortyzacji

Kamienica
komfortowa nowa wpłaty 100 000 przejęcie 30 000,— amortyzacji

Kamienica
nowa przy kościele Łazarskim 75 dochód 8 100,—

Karalus
Poznań, Marszałka Focha 25. zdg 9 574

Dom
i duży plac frontowy przy wpłacie 10 000,— do 12 000,— złotych zaraz na sprzedaż i wiele innych parcel. Zgłoszenia Chwaliszewo 9 m. 4. zdg 9 696

Parcelę
przed lotniskiem sprzedam. Grobla 6, m. 1. zdg 9 501

Kamienica
nowobudowana 9 200,— dochodu, wpłaty 80 000,—

Kamienica
nowobudowana 3 800,— dochodu, wpłaty 33 000,—

Kamienica
nowobudowana 3 000,— dochodu, wpłaty 20 000.—

Willa
luksusowa czternaściepokojowa — dwumorgowym — szlachetnych drzew, powiatowym mieście 40 tys. wpłaty 15 000,—

Nowak
Poznań, święty Marcin 22. zdg 9 454

Sprzedam
zaraz lub później z powodu choroby dom ze składem towarów bławatnych i galanteryjnych w Toruniu, centrum, najruchliwszy punkt wzgl. sam skład z towarem. Aleksander Siałkowski, Toruń, Jęczmienna 15. zdg 9 509

Kalisz
w pobliżu stacji, dom piętrowy; ogród owocowy 800 mtr., sklep, 14 mieszkań, 28 izb, wysokie widne sutereny, nadające się na założenie zakładu przemysłowego lub warsztatu do sprzedania. Cena przystępna, ładne mieszkanie wolne. Wiadomość: Kalisz, Pierackiego 12, m. 6, osobiście 4—6 po południu lub listownie Michalakówna. dg 23 786

Skład
obuwia, nowoczesny, dobrze prosperujący, wartości 15 tysięcy — zamienię na dom lub sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 10 242

Dom
willa, nowa komfort, dochód 4 000 sprzedam 38 000, wpłata 25 000. — Kossmann, Fredry 6. zdg 10 121

Zamienię
willę, pierwszorzędny pensionat w Gdyni, wartość 100.0000 na odpowiedni dom w Poznaniu lub sprzedam. Oferty Kurier Pozn. pod zdg 9 963

Niewykończony
komfortowy, solidna budowa piękne położenie, wpłaty 77 000 sprzeda właściciel. Oferty Kurier Poznański zdg 10 343

Domek
z ogrodem ubikacjami na składnicę itp. doskonałym punkcie Poznania korzystnie sprzedam — Rynek Łazarski 18 zdg 10 067

Dom
niewykończony, ogród owocowy, parcela budowlana sprzedam. Poznań Łanowa 8 zdg 10 076

Dom
solidnej budowy dwa mieszkania, skład 25.000. „Dom Zleceń" Poznań, Pocztowa 15 — 2 zdg 10 325

Plac
willowy przy Winogradach Oferty Kurier Poznański zdg 10 435

Kamienicę
Focha sprzedam wspólnikom wpłaty 165.000. Oferty Kurier Poznański zdg 9 985

Dom
piętr. narożnik z składem 9 ubik. i przyległe zabud. na prow. z powodu stos. rodzinnych sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 951

Dom
centrum Bydgoszczy, składem kolonialnym, placem budowlanym sprzeda właściciel. — Oferty pod „37.742" — Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 47 090

Dom
dwupiętrowy sprzedam. Brzozowa 15. zdg 10 087

I hipoteki
na dobrych domach, fabrykach, tylko w Poznaniu kupię. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 392

Kamienicę
niewykończoną 3×2 pokoje 4×1 łazienkami tanio sprzedam. Lodowa 29 a. zdg 10 363

Willa
Sołacz trzymieszkaniowe wpłaty 20 reszta amortyzacja. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 10 491

Kamienicę
czynszowa dobrym stanie centrum Poznania, wpłaty 40—50 000, reszta amortyzacja

Parcelę
pod willę, blisko Opery 11 000.— sprzedam. Hinz, Stary Rynek 59/60 — 7. zdg 10 442

Dom
ogrodem owocowym sprzedam. Tęczowa 46. zdg 10 417

Parcele
Poznaniu 80 groszy metr sprzedam. Szamotulska 26, Zielińska zdg 10 083

Willa
(dom) dochodowa siedmio mieszkaniowa pobliżu dworca tanio. Puszczykowo, Źródlana 8. Pg 28 922-56,251

Willkę
pięciopokojową ogródkiem hipoteką sprzedam Poznaniu. Oferty Kurier Poznański zdg 10 420

2. PIENIĄDZ

Poszukuję
10—20.000 zł na pierwszą hipotekę, dobrze prosperującego młyna. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 179

Pożyczki
5 000,— wzgl. 15 000,— poszukuję pod zastaw listu hipotecznego 85 tys. na I. miejscu domu Poznaniu wartości 135 000,— Oferty Kurier Poznański zdg 9 866

Przyjmę
wspólnika (8 000,—) do markowego artykułu kosmetycznego. — Oferty Kurier Poznański zdg 9 853

Wspólnika
ewentualną współpracą gotówką 8—10 tys. do powiększenia dobrze prosperującego i zyskownego przedsiębiorstwa przemysłowego poszukuję. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 850

Księgowego
młodego, inteligentnego bardzo zdolnego, poszukuję jako wspólnika z gotówką 3—5 tys. zł celem otworzenia pierwszorzędnego interesu przemysłowo - handlowego. Oferty Kurier Poznański zdg 9 786

Poszukuję
pożyczki 10 000,— zł na I hipotekę, procent, spłata według umowy. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 9 055

30.000
chrześcijanina (ki) da rocznie 15 tys. Oferty „Gwarantuję majątkiem", Warszawa, Senatorska 25 Biuro Ungra. ng 47 006

Pożyczki

500,—
zł na 1 rok, procent i dwudziestokrotna gwarancja, szuka urzędnik państwowy. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 170

Wspólnika(czkę)
czynnego lub cichego, prac biurowych, kapitałem 5—6 000 złotych przyjmie zaraz, powodu innego zajęcia, znana zaprowadzona firma opałowa, budowlana, paszy. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 181

Spólnika
z kapitałem 10 000 przyjmę do zaprowadzonej hurtowni towarów krótkich, albo sprzedam interes na dogodnych warunkach. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 155

500,—
dam 10% miesięcznie i dobry zastaw. Oferty Kurier Poznański zdg 10 009

1000—1500
kto pożyczy na miesięczną spłatę wysoki procent, pewna gwarancja. Oferty Kurier Poznański zdg 10 351

3.000,—
czekam propozycyj. Oferty Kurier Poznański zdg 10 391

Pożyczkę
2 000, wysoki procent, dobre zabezpieczenie dam. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 398

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Ogród
z pawilonem w Puszczykowie, wielkość ca 1 500 m² blisko dworca na sprzedaż. Informacje Puszczykowo, Poznańska 21 a. zdg 8 444

Gdynia
Kamienna Góra, pensjonat **„Różany Gaj"** przy nowozbudowanej pięknej plaży komfortowe pokoje z utrzymaniem od 8 zł. ng 46 265

Nad morzem
tanie letnisko 3 minuty od plaży. Obfita, wyborowa kuchnia. Pokój z utrzymaniem 5 zł dziennie. Pensjonat Szenkin, Chłapowo, pow. Morski. Stacja kolejowa Wielka Wieś - Hallerowo. ng 46 263

Poszukuję letniska
w Leśniczówce, gdzie woda, lub majątku blisko wody, lasu na sierpień 3 osoby z całkowitym utrzymaniem. Ściśle szczegóły uprasza się do Kuriera Pozn. zdg 9 927

Kowanówko
Pałac, poczta Oborniki, telefon 111, przy Zakładzie Przyrodoleczniczym Miłowody nad Wełną, — piękne spacery, rybołóstwo, kąpiel, dancing, bridż, posiada wolne pokoje lipiec. zdg 9 788

Puszczykowie
Puszczykówku szukam na sierpień pokoju kuchnią blisko dworca. Oferty Kurier Poznański zdg 9 768

Orłowo-Morskie
w pięknej willi pokoje po 2,— zł od łóżka. Inf. telefon 36-94 Poznań. zdg 9 717

Letnisko
„Wągrowiec", piękna zdrowa okolica, jeziora, plaża, łodzie, sosnowe lasy, dobra kuchnia 3,50 lipiec, sierpień. Powidzka, Wągrowiec. zdg 8 275

Zaleszczyki
willa „Ariadna", ulica Rybacka 20, wśród sadów morelowych nad brzegiem Dniestru, idealny wypoczynek dla wycieńczonych, — przepracowanych, rekonwalescentów. Dla chrześcijan. Pg 28 641-62,467

Bukowina Tatrzańska
chrześcijański pensjonat Józefówka, widok na Tatry, dobre wyżywienie 4 razy 3.50 zł. Telefon 18. zdg 8 678

Wisła
pierwszorzędny pensjonat „Idylla" poleca komfortowe, słoneczne pokoje, Kuchnia warszawska. Ceny umiarkowane. Zgłoszenia: Zarząd. Tg 21 175

Letnisko
piękna okolica las, woda, pokoje z utrzymaniem na sierpień. Ziembo, Promienko, p. Biskupiec. zdg 9 689

Puszczykowo
1—2 pokój utrzymaniem. Słoneczna 15. zdg 10 179

Orłowo
śliczny pokój 30 m² rodzinie. Oferty Kurier Poznański zdg 10 165

Morszyn Zdrój
znany katolicki, pięknie położony Pensjonat
„Podlasie"
poleca starannie urządzone pokoje, smaczną dietetyczną kuchnie, wzorową obsługę, ceny umiarkowane. zdg 9 731/2

Letnisko — kawiarnia
22 morgi lasu, 7 mórg ogrodu, parkiem w uroczem położeniu — przy jeziorze niedaleko Poznania, 20 pokoi kompletnie urządzonych wydzierżawi kawaler, urzędnik samorządowy, kaucja potrzebna. Oferty Kurier Pozn. ng 46 906

Puszczykowo
Pensjonat Sielanka, poleca pokoje z utrzymaniem. Poznańska 30. zdg 10 005

Dziewczynki
lat 12 szukam letniska, blisko Poznania, towarzystwo dzieci, — dobra opieka. Oferty Kurier Poznański zdg 10 021

Błotkowo
poczta Lipno, koło Leszna, uroczo pięknych lasach, spokój, pokoje, obfitym utrzymaniem 3.— n 46 106

W dworze
spędziłby wakacje maturzysta, woda, las pożądany, towarzystwo młodzieży warunek. Wiadomość cena: Amrogowiczowa Poznań — Wrocławska 31. zdg 10 464

Włókno - Pałac
pod Poznaniem, poczta Skoki. — Letnisko, jeziora, lasy, plaża, kajaki, łódki, tenis. Wolne na sierpień. ng 47 083

Letnisko
piękna okolica, dobra kuchnia — dziennie 2.80. Zgłoszenia Agentura Kuriera Pozn., Skoki. ng 47 082

Leśniczówka
przyjmuje letników utrzymaniem na sierpień, zdrowa, piękna okolica, Leśnictwo Wilanów, poczta Wijewo, powiat Leszno. zdg 10 112

„Erest"
reprezentuje kilkaset dworów, pensjonatów — informacje bezpłatne Poznań Kantaka 8/9. zdg 10 487

Dwór letnisko
nowoczesne wygody, obfita kuchnia, kąpiel, polowanie, wędkowanie, lasy, park. Kosmowo, p. Żydowo. ng 46 337

4. OSOBISTE

Masaże
dypl. specj. H. Giernatowska — Szkolna 13, m. 5. zdg 4 594

Opoki
1913/5. Gdzie mieszka dziś p.
Michalak
Zgłosz. kierować: Walter, Sczanieckiej 5 b. zdg 9 791

Niezrównany
płyn do trwałej ondulacji „Fala" do nabycia w Hurtowniach i wytwórni. zdg 10 191

Zawiadamiam
Szanowne Panie, że pracownia gorsetów i biustonoszy została przeniesiona z ul. Podgórnej 13 na
Aleje Marcinkowskiego 16
telefon 29-84
Jaśkowiakowa
zdg 9 693/4

Samotni
znajdą smaczne tanie potrawy w Śniadalni Sobczyńskiego, Ratajczaka 2. zdg 9 483/4

Ostrzeżenie!
Za długi Stanisławy Przybylskiej z domu Rykol, ul. Długa 14 — 9 nie odpowiadam. Jan Przybylski, mąż, Długa 14 — 9. zdg 10 337

Tanie
dni
bielizny
Focha 60. zdg 10 368

Pani
zamawia kostium, płaszcz, komplet, suknie tylko
Gałązka
Wrocławska 19. zdg 10 493

6. OŻENKI

Pannę
która pomogłaby usamodzielnić się, także gorącym serduszkiem, braku znajomości pozna fryzjer lat 30, szatyn, średniego wzrostu cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 9 834

Zamożną
panią pragnę poślubić wzamian tytuł hrabiego. Oferty Poste-restante, Gdynia „Sas". zdg 9 302

Fryzjer
kawaler, lat 31, własny zakład szuka panny lub fryzjerki ewentl. zmieni branżę, cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 9 827

Kawaler
po trzydziestce, właściciel nieruchomości, na wyższym stałym stanowisku w handlu, zapozna panne lub wdówkę do lat 32 tylko ze sfer inteligencji, cel matrymonialny. Kto wskaże względnie ułatwi zapoznanie? Oferty Kurier Pozn. zdg 9 873

Szukam
towarzyszki życia, która dopomoże do ukończenia studjów. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 9 896

Wdowiec
kupiec, lat 45, bez nałogów, 3 dzieci szuka znajomości panien — wdowy do lat 55, materialnie niezależnej, właścicielki kamienicy. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 9 893

Kawaler
wyższy urzędnik, właściciel realności przedsiębiorczej, wartości 60.000 zł, poszukuje żony, inteligentnej zamiłowaniem do interesu z gotówką 15—20.000. Oferty Kurier Poznański zdg 9 892

Kupiec
kawaler, lat 31, chrześcijanin, przystojny szatyn, pragnie ożenku z religijną, niebiedną, celem powiększenia interesu. — Oferty Kurier Poznański zdg 9 839

Mistrz
rzeźnicki lat 42, wdowiec bezdzietny, posiadający własny dom zaprowadzonym składem rzeźnickim poszukuje panny lub wdowy celu ożenku. Wymagany majątek 4—5 tys. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 759

Kawaler
lat 32, na państwowej posadzie, posiadacz własnej willi z powodu braku znajomości tą drogą szuka żony z uczciwej rodziny. Majątek dla wspólnego dobra pożądany. Oferty z fotografią, którą się zwraca Kurier Poznański zdg 9 762

Kawaler
katolik lat 30, zawodu kupiec na stałej kierowniczej posadzie pensja 500.— zł, przystojny, solidny i dobry charakter posiada 10 tysięcy gotówki za zamiar zapoznać miłą sympatyczną pannę — chętnie Wielkopolankę z cośkolwiek majątkim dla wspólnego dobra (oraz do założenia własnego przedsiębiorstwa). Oferty proszę z podobizną kierować do Kuriera Poznańskiego zdg 9 682

Bogate
Amerykanki z dolarami. Kilka tysięcy kamienicznych pań z posagiem od 1 000—500 000.— Niezliczone zastępy panów na różnych stanowiskach poleca Najstarsze Biuro Matrymonialne „Głos Serca", Stanisławów, Słowackiego 20. Podać dane z wymaganiami załączywszy złoty znaczkami. Wysyłamy adresy i fotografie. ng 46 164

Kawaler
lat 37, posiadający własne przedsiębiorstwo przemysłowe wartości 15 000.— zł szuka na tej drodze żony. Panny lub wdówki do lat 34, posiadające około 5 000.— zł zechcą złożyć oferty do Kuriera Poznańskiego pod zdg 9 703

Właścicielka
ładnego 50 morgowego mająteczku, przystojna, lat 52 poślubi kulturalnego pana z trochę gotówką lubiącego wieś. Oferty Kurier Poznański zdg 9 563

Panie
zamożne wyjdą za mąż starszych panów. Pocztowa 23 — 6. zdg 9 550

Dla
szwagra bruneta lat 30, właściciela 150 morgowego gospodarstwa, kompletne zabudowanie, inwentarz, poszukuje żony, majątek 15 000.— Oferty Kurier Poznański ng 47 008

Przystojna
22, posiadająca 6 000.— pozna nauczyciela. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 9 623

Urzędnik
kolejowy lat 34, właśc. domu szuka żony do lat 30, gotówka 3 000.— i umeblowanie. Zgłoszenia Agentura Kuriera Poznańskiego, Kępno, Rynek. ng 47 011

Mistrz
rzeźnicki lat 39, z własnym interesem poszukuje panny lub wdowy, posiadającej niecoś majątku celem ożenku. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 9 434

Fryzjer
samodzielny na prow. lat 28, — pierwszorzędny zakład, mieszkanie poszukuje fryzjerki, która zna trwałą, wodną, manucire celem ożenku. Oferty Kurier Poznański zdg 9 158

Drogeria
w mieście powiatowym, zaprowadzona, poszukuje drogerzysty na właściciela takowej, cel matrymonialny. Zgłoszenia wyczerpujące z fotografią Kurier Poznański dg 23 772

Wdowiec
lat 51, urzędnik kolejowy, właściciel kamienicy, dochód roczny 7 000,— pragnie poznać szlachetną, religijną osobę celu matrymonialnym. Wyczerpujące oferty proszę nadsyłać do Urzędu pocztowego Józefów koło Otwocka dla okaziciela legitymacji 09 124. dg 23 777

Przystojna
majętna panna szuka znajomości kulturalnego, celu matrymonialnym. Oferty Kurier Poznański zdg 10 238

Kawaler
lat 27 — piekarz, posiada własność 15 000.— szuka żony. Oferty Kurier Poznański zdg 10 183

Nauczyciel
36, kawaler, posadzie gotówką — miasteczku pozna panne. Cel matrymonialny. Oferty Orędownik. zdg 10 358-9

Dla
mego szwagra Amerykanina, kawalera w 40, posiadającego kilka tys. dolarów, pragne w Polsce ożenić, poszukuje na tej drodze odpowiedniej partii. Panie od lat 23—40 zechcą z całym zaufaniem swe oferty złożyć do Kuriera Poznańskiego zdg 10 254. Dyskrecja zapewniona.

Która
inteligentna pani zdecyduje się wzamian za ożenek dopomóc — przystojnemu kawalerowi, lat 33 z gotówką do uzyskania posady, lub otwarcia interesu. Oferty Kurier Poznańskizdg 10 208

Subtelna
zgrabna panna pozna prawego charakteru inteligenta 40—60. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 437

Wdowa
średnim wieku wyjdzie za mąż. Oferty Kurier Poznański zdg 9 98

Jedynaczka
przystojna panna, posag 60 000, wyjdzie za mąż. Mrówka, Poznań, Wojciecha 2 — 1. zdg 9 981

Kawaler
lat 28, bez nałogów, kowal-ślusarz na stałej skromnej pracy, szuka szlachetnej panny do lat 26 celem ożenku. (Sługi zatrudnione u p. dyrektorów lub innych poważnych osobistości mają pierwszeństwo. — Oferty z fotografią Kurier Pozn. zdg 10 103

Znane
z olbrzymiego doboru pań — panów najpoważniejsze biuro
Echo
ułatwia zapoznania najszybciej. Poznań, św. Marcin 57, tel. 50-30. Prospekty darmo. zd 10 311

Która
panna da kawalerowi posadę ogrodnika woźnego w zamian małżeństwo. Zgłoszenia Kurier Poznański. Gniezno 1 129. ng 46 338

Kupiec
poszukuje spólniczki do założenia interesu, cel matrymonialny mają gotówkę posiadam. Zgłoszenia Kurier Poznański, Gdynia, pod 195. ng46 273

Krewną
miłą sympatyczną szatynkę średniego wzrostu, lat 29 zdrową, gospodarną, religijną, muzykalną, matura, posagu tymczasem 10.000 zł, wydam zamąż. Panów nieposzlakowanego charakteru na odpowiednim stanowisku proszę. — Zgłoszenia Kurier Poznański zd 10 306

1889
zgłoszenie wdowca 2 dzieci z kwietnia zainteresowało, odpowiedź wróciła z Gdyni proszę ponowną wiadomość Kurier Poznański zdg 10 467.

Brunetka
elegancka, posiadająca 12 000 zł gotówki wyjdzie za inżyniera, lekarza, prawnika lub innego pana na wysokim stanowisku do lat 48. Oferty Kurier Poznański zdg 10 448

7. SPRZEDAŻE

Motocykl
500 ccm mało używany z braku gotówki sprzedam. Jasielski, Komis, Woźna 1. ng 46 564/5

Motocykl
350 sprzedam okazyjnie. Dąbrowskiego 227. zdg 9 369-70

Wózki
wybór. Trabczyński, Pierackiego 11, podwórze, „Kredyt". zdg 5 291

Urządzenie
kolonialki tanio sprzedam. A. Radtke, Kruszwica, Rynek. zdg 6 946

Meble kuchenne
wprost wytwórni najkorzystniej. Piaskowa 3, Koniecki. zdg 9 145

Podłogi
belki, kantówki, szalówki, deski stolarskie
Leon Żurowski
skład drzewa, Poznań, Raczyńskich 5/8, tel. 10-87. Pg 28 870-27.38

Pianina

znanej fabryki „Arnold Fibiger" oraz instrumenty używane w każdej cenie poleca Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Zamiana instrumentów używanych. Ng 43 962

Wózki
dziecięce używane kupuje sprzedaje, reparuje pociąga cerata — Razer, Szewska 11. zdg 9 901

Skład
węgli dobrze położony. Oferty Kurier Poznański zdg 9 783

Aparat
do palonej kawy pięćgatunkowy mało używany. Piątkowski, Półwiejska 4. zdg 9 790

Piekarnia
w biegu okazyjnie do sprzedania, z powodu nagłego wyjazdu. Przepisowa z koncesją. Cena 5 000 zł. Wiadomość: Łódź, Krakusa 13. ng 46 657

Młocarnia
„Lanca" 60 cali na kulkach gotowa. Muszyński, Dąbrowskiego nr 36/7. zdg 10 239

Dywan
prawdziwy „Hereky" sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 9 794

Maszyny
do pisania nowe i używane z gwarancją. — Skóra i S-ka Poznań — Aleje Marcinkowskiego 23. ng 46 151

Skład
papieru, wyrobów tytoniowych zaprowadzony centrum. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 9 795

Sprzedam wóz
reklamowy kryty na kołach samochodowych.
szory
na jednego konia.
parcelę
przy szosie Kórnickiej. Kupsz, Poznań 14, Szczepankowo Osiedle zdg 9 807

Fortepiany - pianina B. Sommerfelda

jako najlepsze krajowe są bezkonkurencyjne. — Proszę przekonać się o pierwszorzędnej jakości moich instrumentów B. Sommerfeld, Poznań, 27-go Grudnia 15. Dostawca Państwowych Konserwatoriów i Polskiego Radia. ng 46 154

Łodzie motorowe
motory przyczepn Laros, Archimedes, kajakowe (Rotbart). Majewski, Warszaw Kopernika 12. Pg 28 637

Poręcze
na schody każdego profilu.
Leon Żurowski,
Skład drzewa i obróbka, Poznań Raczyńskich 5/8. Tel. 10-87. Pg 28 871-27.37

Farby
dobre
Lakiery
wypróbowane
Pokosty
kupisz najkorzystniej — specjalnym składzie
Centrala Farb
Poznań, Wrocławska 19. dg 23 446

Motocykl N. S. U.
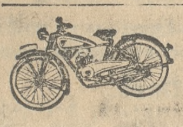
3 KM 2 biegi 1 wolny. Bezpodatkowy — rejestracja jak rower
Najsilniejszy, Najtańszy Motor
Poznań, Dąbrowskiego 5. dg 23 700

Do sprzedania
używane trzy 28-osobowe, jeden 24-osobowy autobusy z silnikami ropnymi Saurer-Dieesel 3 BLDP Zgłoszenia do Biura Małopolskich Kolei Lokalnych, Lwów, Jagiellońska 1. dr 23 724

Okazja
z powodu wyjazdu zagranicę — sprzedam korzystnie skład kolonialny, towarem, urządzeniem, meblami. Wojnarowski, Gdynia, Rumia, Hallera 4. ng 46 264

Sprzedam
całkowite urządzenie młyna motorowego — kaszarni. Zgłoszenia Agentura Kuriera Poznańskiego, Wolsztyn. ng 46 982

Pierwszorzędną
rozlewnię piwa i wytwórnię wód mineralnych w pełnym biegu z kompl. urządzeniem w Gnieźnie z powodu choroby właśc. sprzedam, reflektanci tylko z gotówką, pośrednicy wykluczeni. Oferty kierować Agencja Orędownika Gniezno 1117/37. ng 46 329-30

Cukiernicze
maszynki lodów, landryn, chłodnica, przyrządy. Małeckiego 9 — m. 8, codziennie 17 — 19. zdg 9 772

Psy
młode rasowe seter Leweraki oraz czarne kocięta. Gajowa 4, m. 5. zdg 9 774

Fiat 508
4 osoobwy z powodu kupna ciężarowego za gotówkę tanio sprzedam. Muskatewicz, Mleczarnia, Czempiń. zdg 9 779

Zakład
fryzjerski sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 9 739

Ciężarówka
okazyjnie „Citroen" 3 tony w doskonałym stanie. Zgłoszenia telefon 79-57. zdg 9 744

Pianino
„Karl Mandt" — Koblenz w dobrym stanie. Oferty Kurier Poznański zdg 9 746

2
wozy, koń, narzędzia rolnicze, objęcie z dzierżawą kilka mórg. — Poznań, Śniadeckich 14, m. 6. zdg 9 748

Spożywczy
magiel z powodu wyjazdu tanio. Adres Kurier Poznański zdg 9 751

Prywatnie
salonik lustro, lampy. Józefa 6, m. 8, 4—6. zdg 9 755

Gabinet
męski, pianino korzystnie. Prusa 13, m. 4. zdg 9 761

Pszczoły
ulami sprzedam, oddam opiekę. Łąkowa 10 — 7. zdg 9 764

Foxterier
młodą suczkę rasową odda Puszczykowo, Słoneczna 17. zdg 9 765

Maszyna
do pisania „Ideal" bardzo dobrym stanie tanio. Oferty Kurier Poznański zdg 9 737

Doga
czujną sprzeda Traugutta 30 — m. 25. zdg 9 701

Limuzyna
4 osobową Minerwę prawie nową 14 000 km okazyjnie. Dąbrowskiego 4, motocykle. zdg 9 089

Dubeltówka
cal 16 ejektorka marki Halifax (francuska) prawie nowa 250,— zł. B. Kociałkowski, Grabów n. Prosną. ng 46 978

Sklep tekstylny
dobrze prosperujący w centrum przemysłowego miasta na Śląsku tanio sprzedam. Zgłoszenia „Par" Katowice pod „H. S." Pg 28 920-71,163

Motocykl
angielski 250 ccm. Szewska 14, m. 22. zdg 9 619

Gabinet
męski luksusowo rzeźbiony dębowy sprzedam. Piekary 26 — 2. zdg 9 603

Skład
kolonialny, mieszkanie, magiel, ruchliwa ulica. Oferty Kurier Poznański zdg 9 502

Skład
papieru tytoniu sprzedam tanio. Pośrednictwo pożądane. Adres Kurier Poznański zdg 10 169

Meble
kompletne sypialnie — jadalnie gabinety — kuchnie — oddzielne szafy — łóżka — stoły — krzesła — bufety nowe — używane najkorzystniej
Woźna 16.
zdg 10 051

Tapczany
leżanki, garnitury tanio kupisz. Chwaliszewo 10 zdg 10 071

Kuchnia
komplet dobrze utrzymana korzystnie Kręta 9. zdg 10 072

Samochód
Chevrolet 4 cylin. limuzyna stan bardzo dobry na nowych gumach Auto-Traktor Poznań Dąbrowskiego 87. zdg 10 034

Rzeźnictwo
w śródmieściu przy najruchliwszej ulicy z powodu choroby sprzedam tylko poważnym reflektantom. Oferty Kurier Poznański zdg 10 040

Z powodu
likwidacji wyprzedam materiał budowlany, żelazo, belce itp. — Zgłoszenia ul. Dolna Wilda 17 od godz. 2 do 4-tej. zdg 10 334

Rzeźnictwo
dobrze zaprowadzone sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 10 324

Młode
bernardyny sprzedam Kolejowa 41. Restauracja. zdg 10 297

Sprzedaż — Naprawa
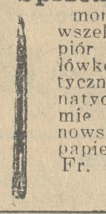
montownia piór — wszelkich systemów piór wiecznych ołówków automatycznych. Naprawa natychmiast w firmie Józef Czosnowski, spec. skład papieru. Poznań — Fr. Ratajczaka 2 dg 23 701

Pianino
używane, dobrze utrzymane sprzeda korzystnie Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. ng 46 501

Blochy
sosnowe specjalne na schody
Leon Żurowski
Skład drzewa, Poznań, Raczyńskich 5/8, telefon 10-87. Pg 28 869-27.39

„Meble W. Paetz"
Najnowocześniejsze wzory niskie ceny. Poznań, Wrocławska 15 Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 46 499

Tanio sprzedam
skład cukrów i owoców, dobrze prosperujący w najlepszym punkcie Gdyni, urządzenie, towar. — Zgłoszenia Kurier Poznański — Gdynia. ng 46 268

Meble
olbrzymim wyborze, najniższych cenach
„Hala Mebli"
Wrocławska 38. Dogodne warunki spłaty. Pg 28 891-56.205

Sypialnie
jadalnie, gabinety wytwórnia Tama Garbarska 3, Szczaniecki. zdg 9 521

Hotel Centralny
z przylegającą willą, restauracją, kinem, ogrodem w Chełmnie Pomorskim do sprzedania. Wiadomość: Chełmno, administracja Hotelu. zdg 9 305

Koń
roboczy „Opal" Wierzbięcice 37 zdg 10 258

10 krów
mlecznych sprzedam okazyjnie z miejsca. Adamski, Plac Nowomiejski 6a, telefon 19-01 zdg 10 012

Kamienica
składem konfekcji najlepszym położeniu miasto powiatowe z powodu śmierci. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 446

Gabinet
ciężki jadalnie sypialnia
Restauracyjny
platerowy bufet repozytorium
Fiat
reklamówka 600.—
Antyki
dywany sekretery pianino
Amerykańskie
szafy żelazne kasy. Dominikańska zdg 10 443

Fiat
508 Kabriolet, jak nowy 2.500 zł. Telefon 19-01. ng 10 011

Spedytorstwo
dobrze prosperujące z powodu wyjazdu korzystnie sprzedam za 12 000 zł. Oferty „Par", Toruń, pod „484". Pg 28 905-64.75

Motocykl „Phänomen"
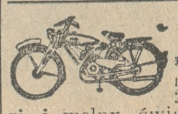
motorem Sachsa 2.75 KM 2 biegi i wolny światło elektryczne. Bezpodatkowy. Rejestracja jak rower. Cena
695,—
Wul - Gum,
Poznań, Wielkie Garbary 8. Pg 28 573-19.79

Letnisko!
restauracja z pełnym wyszynkiem, rola, sad, 250 drzewek owocowych, stawy rybne, obszar 5 ha w Poznańskim z powodu choroby korzystnie na sprzedaż. Do objęcia potrzebne 12.000. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 9 948

Pędnie

nowoczesne na łożyskach kulkowych i rolkowych Wały transmisyjne. Wieszaki. — Koła pasowe. W. Gierczyński, Poznań, św. Marcin 13. tel. 18-85 zdg 10 214

Kolonialkę
z maglem, mieszkaniem, sprzedam. Adres Kurier Poznański zdg 10 212

Płachty
żniwne, worki używane do zboża i mąki. Bartkowiak, Dąbrowskiego 70 zdg 10 380/81

Opony
36×8 z detkami nowe sprzedam okazyjnie. Poznańska 51. zdg 10 483

Zakład
fryzjerski aparatami śpiesznie sprzedam 1 800. Oferty Kurier Poznański zdg 10 458

Narzędzia
ślusarskie. Wierzbięcice 38, m. 2. zdg 10 463

Kolonialka
maglem mieszkanie okazyjnie Kilińskiego 13 zdg 9 998

Sypialkę
modną 120 inne przedmioty domowe tanio z powodu wyjazdu Hetmańska 46 — 6 zdg 9 999

Rzeźnictwo
pełnym biegu, mieszkanie, warsztat korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 10 340

Ciężarówkę
Citroen, 3 ton, sprzedam. Szymankiewicz, Nakło nad Notecią, Dąbrowskiego 20. ng 47 085

Łóżka
żelazne białe dwa tanio. Zacisze 4, m. 3. zdg 10 097

Skład
kolonialny, śródmieście — 3 400. Wskaże Kurier Pozn. zdg 10 093

Wózek
dziecięcy. Górna Wilda 113, m. 4 zdg 10 090

Skład
śródmieściu przy ruchliwej ulicy, przejęcie towarów krótkich 2 500 zł. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 153

Salon
Ludwika XVI. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 421

Wyjazd!
Citroen — czterocylindrowy — limuzyna 11 litrów — remontowany — Jadalnie — męski — fortepian wiedeński, radio — centryfuge sprzedam korzystnie. Adres Kurier Poznański zdg 10 099

Radio
Telefunken prąd stały okazyjnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 10 176

Kupując
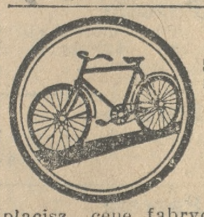
Rower
5-letnia gwarancja
Poznańskiej wytwórni rowerów
płacisz cenę fabryczną. Bracia
Nowaczyk,
Poznań, Górna Wilda 30. Przyjmujemy asygnaty Kredyt. ng 46 153-4

Urządzenie
składowe do piekarni i cukierni, oraz urządzenie piekarni korzystnie sprzedam. Marszałka Focha 95 — 4 od godz. 4—6. zdg 10 426

Stół
krawiecki tanio. Stary Rynek 9—5 zdg 10 428

Skład
towarów krótkich, bez konkurencji, mieszkanie, łaźnia, okolica Łazarz sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 9 460

Restauracja
przy Placu Wolności dla szybkodecydującego sie na dogodnych warunkach. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 389

Skład
kolonialny, okazały tanio. Adres Kurier Poznański zdg 9 421

Centralne
ogrzewanie kompletne, na wodę kocioł — system Steblera, powierzchni ogrzewal. 14 m², 19 grzejników powierzchni ogrzew. 100 m², komplet rur, korzystnie sprzedam Kurier Poznański ng 4 7005

Pianino
pierwszorzędne okazyjnie. Marcina 15 — 5. zdg 9 915

Kolonialkę
mieszkaniem z powodu wyjazdu spiesznie sprzedam. Lipowa 14, Dębiec. zdg 9 929

Skład kolonialny
dobrze zaprowadzony w Ostrowie przy ruchliwej ulicy sprzedam od zaraz. Ostrów Wlkp., ulica Raszkowska 29, J. Grzesiak. zdgr 9 888

Okazyjna
sprzedaż, skład rzeźnicki wraz z warsztatem i urządzeniem, z powodu stosunków familijnych. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 890

Meble
nowe i używane, wielki wybór — niskie ceny.
Podgórna 6
Magazyn Mebli Okazyjnych. zdg 9 865

Meble - Okazja najtaniej
św. Marcin 74. zdg 9 875

Ludwik XVI
salon pozłacany. Podgórna 6. zdg 9 876

Salon Biedermajera
okazja — Podgórna 6. Magazyn Mebli. zdg 9 877

Dywany
używane tanio. Podgórna 6, Magazyn Mebli. zdg 9 878

Rosyjski
kompletny — dwunastoosobowy sztuciec srebrny 670 złotych — inne srebra, platery
Kryształy
praktyczne podarki tanio. „Lamus", Strzelecka 1. zdg 9 881

Meble kuchenne
nowoczesne najtaniej, Łąkowa 4a Stolarnia. zdg 9 832

Taczki
workowe z drzewa sprzedam tanio. Lipowa 15, m. 2. zdg 9 830

Kolonialkę
zaprowadzoną, mieszkaniem, maglem, tanią dzierżawą, śpiesznie, powód wyjazd. Poznań, Sołacz, Źródlana 3. zdg 9 821

Pianino
Ratajczaka 14, m. 14. zdg 9 819

Dogi
młode tanio sprzedam. Matuszak J. Wodna 6b, m. 12. zdg 10 309

Podwozia
mleczarskie używane części samochodowe, opony dęte, pełne, zakup — sprzedaż. „Automagazyn" Jakóba Wujka 9, telefon 75-17. dg 23 726-7

Meble
kupuje się najtaniej u
Bakosia, Stary Rynek 51
zdg 9 005-6

1 000 samochodów
rozebranych używane części podwozia mleczarskie opony najtaniej w firmie Autoskład. Poznań, Dąbrowskiego 89, tel. 46-74 dg 23 339-40

Skład
tytoniowy, centrum Poznania, do objęcia 15 000. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 308-9

Skład
towarów krótkich z mieszkaniem 25 lat istniejący. Oferty Kurier Poznański zdg 9 777/8

Skład
kolonialny zajazdem, rynku pow. miasta, dobra egzystencja zapewniona powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 392-3

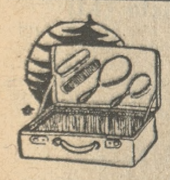

Walizy, Torebki, Nesesery,
Parasole, laski, paski
Czysz,
Szkolna 11. Pg28 074-5-25,62/3

Skład
towarów krótkich sprzedam. — Wroniecka 6/8. zdg 10 429

Sprzedam
mlewnik, podwójny 1000 × 300. „A. J. K." w dobrym stanie. — Oferty Kurier Pozn. zdg 23 742

Skład
urządzeniem, Pocztowa, nadający każdą branżę. Oferty Kurier Poznański zdg 10 301

Wózek
dziecięcy „Konkon", Hetmańska 44 — 1 (Łazarz). zdg 10 366

Powielacz
nowy okazyjnie sprzedam. Focha 27 m. zdg 10 454

Skład
cukrów, owoców z pracownią lub bez przy ruchliwej ulicy sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 9 874

„Agawa"
śliczny okaz, 17 lat, miłośnika, Świerkowa 1a, skład (Dębiec). zdg 9 142-3

Okucia
rymarskie, siodlarskie, siodła, przybory najkorzystniej własna pracownia. Poznań, Woźna 18 n 46 457

Broszki, branzolety, Guziki
klamry, żurnale poleca
J. Musiałkiewicz
właściciel: T. Gilewski, Szkolna 11, skład papieru, zabawek i galanterii. Asygnaty „Kredyt". zd 10 041-2

Motor
Deutz, młocarnia Stille omłotu 25, okazyjnie. Olejnik, Kępno. ng 47 095-6

Wysprzedaż
mebli, instrumentów muzycznych rozmaitości tanio. Dom Komisowy, Słowackiego 39. zdg 9 945

Interes zbożowy
węgla i art. budowlanych w małym miasteczku w Poznańskim, bogata okolica do odstąpienia. Do objęcia bez towaru potrzeba ca 1.500.— Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 953

Fortepian
zagraniczny, okazyjnie sprzedam. Wiadomość Marsz. Focha 50 — skład cukierków. zdg 9 956

Skład
papieru i galanterii na prowincji z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 962

Pianina - fisharmonie
od 400.— zamiany. Marcina 22, podwórze. zdg 10 003

Urządzenia
składowe każdej branży krzesła, stoły, lodówki. Dąbrowskiego 94 zdg 10 293

Pierwszorzędny
antykwariat mieszkaniem sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 10 409

Kajak
dwuosobowy w dobrym stanie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 7 890

Okazja!
ciężarówka 6 cylindrowa tylko 1 900.—. Skład Mebli, Wrocławska 38. Pg 28 931-56.260

Kuchnie
nowoczesne od 78.—
Tapczany
nowe, 68.—
Leżanki
tylko
„Hala Mebli"
Wrocławska 38. Pg 28 930-56.259

Sypialnie
polerowane
Jadalnie
nowoczesne i stylowe
Gabinety
olbrzymim wyborze, tylko
„Hala Mebli"
Wrocławska 38. Dogodne warunki spłaty. Pg 28 929-56.258

Wielki wybór
Kryształów
różnych innych drobiazgów najniższe ceny tylko Jezuicka 10. (Świętosławska).
„Dom Okazyjnego Kupna".
Pg 28 933-28.27

Chcesz korzystnie kupić
Meble
być zadowolony z obsługi to z całym zaufaniem na Jezuicką 10 (Świętosławska).
„Dom Okazyjnego Kupna".
Pg 28 934-28.30

Fotograficzny
Zakład z urządzeniem lub bez korzystnie do nabycia. Oferty Kurier Poznański zdg 10 504

Sprzedam
korzystnie 2 konie. Główna 45. zdg 10 502

Wózek
dziecięcy sprzedam tanio Górna Wilda 71 m. 11 a. zdg 10 494

Skład
spożywczy dobra egzystencja sprzedam lub zamienię na ruchomość. Oferty Kurier Poznański zdg 10 488

Wannę — Piec
węglowy
Klozet
fajansowy
Piec
kaflowy przenośny Murna 1 — 5 zdg 10 486

Ciężarówkę
3 tonowa długa bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Poznańska 51. zdg 10 484

Całkowite
urządzenie centralnego ogrzewania, nadające się do kawiarń i większych lokali, sprzedam. B. Leitgeber, Towary Kolonialne. zdg 10 404

Wózek
dziecięcy sprzedam tanio. Strumykowa 57, m. 6. zdg 10 053

Gabinet
nowy, reperezentacyjny, dąb, perski dywan, garnitur klubowy — skóra, sprzedam. Małe Garbary 4, m. 3. zdg 10 375

Witryna
(biblioteka) 6 drzwi suwanych, szkło witrażowe, stosowna na wszystkie towary za bezcen. Informacje „Par", Al. Marcinkowskiego 11. Pg 28 924-28.23

Platformę
cirka 20 centnarów, jak nowa, nadająca się dla ogrodnictwa — sprzedam. Oferty Kurier Pozn. Ng 46 568

2 lokomobile
7 atmosfer 10 atmosfer młocarnia Wolfa 60 cal.; motor benzynowy do sieczkarni, waga będlęca, — siewniki Sasonia, żniwiarki, wozy szory rob. i inne narzędzia rolnicze sprzeda zaraz po parcelacji. Józef Radecki, Wągrowiec, telefon 90. dg 23 799 800

Antyczne
meble inkrustowane
Salon
Ludwika XIV, rozmaite meble flamandzkie, zegar angielski, stara porcelana, dywan. Skarbowa 4 parter, lewo. zdg 10 195

1 600 mórg
Kujawy 18 000.— kontyngent cukrówki, wpłata 200 000.—
950
mórg pszennej wpłata 35 000,— reszta amortyzacja
550
mórg niziny wpłata 20 000.—
208
mórg buraczanej wpłata 18 000,— Grymaszewski, Szymańskiego 1. zdg 9 018

Dzierżawy
1700 mórg, objęcie 85 000.—
1 300
mórg objęcie 65 000.—
600
mórg objęcie 40 000.—
300
mórg, objęcie 35 000.—
200
mórg, objęcie 12 000.— wiele innych. Grymaszewski, Szymańskiego 1. zdg 9 019

Kupię
wprost od właściciela gospodarstwo od 100 do 120 mórg w okolicy Kościana lub Szamotuł. Oferty Kurier Poznański zdg 10 132

PROSIMY O MINUTĘ SKUPIENIA:

Najwspanialszy dzień w Gdyni,
Spojrzenie na Żydów w Polsce,
Krwawa rocznica w Hiszpanii,
Na zachodnich rubieżach,
Przechadzka po wystawie paryskiej,
Komuniści wichrzą wszędzie,
Król Bułgarii wzorem skromności,
Epokowe wydarzenie w dziejach komunikacji lotniczej,
Ludek filmowy w lipcu,
Japonia przygotowuje Olimpiadę,
Działy: kobiecy, młodzieży, filatelisty, obfity humor, odcinek powieści, poezje —

oto co się składa na najnowszy nr. (29) najpopularniejszego tygodnika

ILUSTRACJA POLSKA

Niska cena daje każdemu możność zapoznania się z naprawdę pożytecznym pismem.
zg 1719/20

Kompletne
kuchnie 82
sypialnie od 275,— tylko
Woźna 16.
zdg 10 139

Wagę
decymalną 1 000 kg precyzyjną sprzedam tanio. Zgłoszenia „Par" Aleje Marcinkowskiego 11. Pg 28 923-28,22

Słoje do zapraw
poleca najtaniej
Hurt. Szkła
Porcelany Marian Lesiński, Wroniecka Gdynia, Świętojańska 64 zdg 10 134

Tokarnia
prysmowa dł. tocz. 1000 mm z 2-ma śrubami, nowa, najnowszego typu
Maszyny stolarskie
używane w dobrym stanie: grezarka Kirchnera, tokarnia Geiger, kopierka, wiertarka, piła tarczowa, heblarka Herkules oraz komplet transmisyj korzystnie odda. W. Gierczyński, Poznań, św. Marcin 13, telefon 18-85. zdg 10 215

Sypialkę
nowoczesną, pianino zagraniczne powodu wyjazdu sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 474.

Radioaparat
siedmio-obwodowy sprzedam, zamienię na jedno obwodowy, dopłata. Oferty Kurier Poznański zdg 10 475

Pługów parowych
garnitur oraz 2 garnitury młocarniane korzystnie sprzeda Agraria", Bydgoszcz, Pomorska 22. zdg 10 450

Piekarnię
dom, mieście powiatowym sprzedam, wydzierżawię. Oferty Kurier Poznański zdg 10 441.

8. LICYTACJE

Koncesjonowana Sala Licytacyjna
Wroniecka 6/8
sprzedaje
Okazyjnie
Salony, gabinety
Jadalnie
sypialnie, bufety
Tapczany
leżanki, kanapy. zdg 10 361

10. MAJĄTKI

Majątek
151 ha, przeważnie pszenno-buraczana ziemia, z pełnym żywym i martwym inwentarzem oraz z żniwami od miasta powiatowego 14 km, budynki masywne, siła i światło, dom mieszkalny obszerny położony w parku z powodu choroby sprzedam. Stacja w miejscu. Krzyżanowski, Rogoźno Pomorskie, pow. Grudziądz. zdg 9 505

1 800
buraczanej 600.000, wpłaty 250.000
1 300
pszennej 120.000 wpłaty 70.000,—
200
buraczanej 75.000, wpłaty 30.000 Wojtkowski, Poznań, Kwiatowa 5—2. zdg 9 932

Resztówka
Stosześćdziesiątmórg
buraczanej
Niemca
50.000,— wpłaty 30.000,—
Stotrzydzieścimórg
dworkiem 35.000,— wpłaty 17.000
Nowak
Poznań, Święty Marcin 22. zdg 9 457-8

Zamiana
kamienicę większym mieście powiatowym, wartości 80 000.— zamienię na
folwark
300 do 600 mórg. Oferty Kurier Poznański zdg 10 248

Resztówka
pod Poznaniem 135 buraczanej wpłaty 25.000. Zgłosz. Kurier Poznański zdg 10 497

Majątek
1500 morgów, rezydencja, uprzemysłowiony, Poznańskie, cena 210 000 zł, wpłata 70 000 zł oraz wiele innych korzystnie sprzeda „Agraria", Bydgoszcz, Pomorska 22. zdg 10 449

11. KUPNA

Tatrę
czterocyl. limuzynę lub Kabriolet tylko ostatnich roczników — mało używaną beznagannym stanie kupię gotówką. Cena, rocznik, przebyte kilometry Kurier Poznański zdg 7 990

Kasę Rejestracyjną
National w dobrym stanie kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 8 955

Trak
Lokomobile
Pędłówkę-wózik
Pługi
Ventzkitr. 15. — dobrym stanie Przewodnik, Poznań, św. Marcin 30. Pg 28917-56.247

Poszukujemy
dobrego kotła do gorzelni, powierzchni 45—50 mtr. kw. Majątek Gorzyczki, per Czempiń. dg 23 741

Kupię
dobrą maszynę do pisania skrytka pocztowa 101 zdg 10 135

Maszynę
do pisania „Adler", model 7, w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia pod nr. „28,20" „Par", Al. Marcinkowskiego 11. Pg 28,913-28,20

Kasę
rejestracyjną National kupię. — Oferty Kurier Poznański zdg 9 697

Kupię
salonik dobrym stanie. Wrocławska 19 — 3. zdg 9 647

Srebro
porcelanę, meble antyczne, wszelkie starożytności kupuje „Lamus", Strzelecka 1. zdg 9 880

Motor ssący
do 60 s. k. 1 para kompl. kamieni młyńskich do śrutowania, 1 gniatownik do makuchów, 1 perlak kupuję. Oferty pod nr. 68 „Denar", Poznań, Wielka 10. zdg 9 902

Kupię
10.000 cegieł używanych dostawa Oferty Kurier Poznański zdg 9 909

Pianino
używane kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 9 867

Do kapusty
maszynę kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 9 808

Beczki
pojemności do 2 000 kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 9 809

Kupię
powózkę jednokonną w dobrym stanie. Oferty z podaniem ceny do Kuriera Poznańskiego zdg 9 773

Kupię
motocykl używany podać markę, centymetry, cenę. Oferty Kurier Poznański zdg 9 750

Stoły
do maszyn rymarskich, zapęd transmisja poszukujemy. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 725

Kupuje — sprzedaje
maszyny do szycia, piece westfalskie, meble, inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2. Pg 28 576

Majątków
od 30—500 mórg spiesznie poszukuje dla 50 reflektantów. Zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2. zdg 9 570

Gabinet
i jadalnie używane w dobrym stanie solidnie wykonane kupię. Oferty z opisem i ceną Kurier Poznański zdg 9 304

Kupię
mniejsze gospodarstwo, wpłata 10.000. Zgłoszenia Piaścik, Bablin poczta Oborniki. zdg 9 353-4

Maszynę
do pisania kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 9 958

Aparat
kliszowy 6×9. Oferty Kurier Poznański zdg 10 234

Wannę
cynkową kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 10 079

Bezkurkówkę
16 lub 12 dobrym stanie kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 10 269

Wózek
dwukołowy do towaru kupię zaraz. Zgłoszenia do Kuriera Poznański zdg 10 272

Wiśnie — Jabłka
kupuje Fabryka cukrów, marmelady L. Śledziński, Poznań, ul. Wroniecka 17, telefon 12-42. zdg 10 434

Tokarnię
1½ do 2 mtr. dobrze utrzymana kupię z podaniem ceny. Centrala rowerów Żnin. ng 47 081

Kupię
arkusz (resztę) kuponów odsetkowych od 500 złotowej obligacji Pożyczki Konwersyjnej z r. 1924. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 422

Wąż
do wody, głośnik tubowy kupię. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 289

Motor
pół konny 220 volt stały. Oferty z podaniem ceny do Kuriera Poznańskiego zdg 10 492

Podręczniki szkolne
najkorzystniej Zakup-Sprzedaż Książka
Antykwariat Pierackiego 20.
zdg 10 490

12. DO WYNAJĘCIA

Dom
nowy Nad Wierzbakiem 30 od 1 sierpnia do wynajęcia II piętro pięć pokoi, ubikacjami, parter, oficyna, dwa pokoje ubikacjami. Wiadomość tamże u Mroczyńskiej. zdg 7 014

Dwupokojowe
Sołacka 18, garaże wolne. zdg 7 122

Dwupokojowe
Szamarzewskiego 10. Rok z góry. zdg 8 312

Trzypokojowe
komfortem, I piętro, nowym budynku, — przy Al. Hetmańskiej 75,— miesięcznie, pewnemu, solidnemu. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 075

6
pokojowe komfortowe 1. 8. 37. — Grunwaldzka 11. zdg 9 115

Czteropokojowe
św. Szczepana 10. zdg 9 314

9
pokojowe mieszkanie Kraszewskiego 17, I, centralne ogrzewanie. zdg 9 040

Czteropokojowe
Lodowa 29. Gładysiak, telefon 79-67. zdg 9 404

Pokój
kuchnia. Górna Wilda 147. zdg 9 252

Czteropokojowe
willowe, ogrodem, piętro, pobliżu Ostroroga. Grunwaldzka. — Wiadomość: Mielżyńskiego 2, m. 5. zdg 9 620

Komfortowe
2 pokoje z łazienką (garsoniera) ul. Bukowskiej 1, komorne zł 85, do wynajęcia zaraz lub od 1. 8. br. Informacje P. K. O., Plac Wolności 3, pokój 15, w godz. od 8—14. ng 46 977

Przy
Moście Teatralnym, mieszkanie 5-io i 7-io pokojowe, eleganckie, komfortowe. Wiadomość Kurier Poznański zdg 9923.

Od zaraz
wydzierżawię mieszkanie, trzy pokojowe, parkiety, dom nowy. Botaniczna 14. Podbielski. zdg 9 891

Pięciopokojowe
słoneczne, piece, komfort, odnowione. Grottgera 4. Obejrzeć 4—7 zdg 9 815

Trzypokojowe
kuchnia, balkon, front, Staszica 21. Informacje Hotel Polonia, pokój 22, rano 9 wiecz. 8. zdg 9 835

5 pokoi
komfortowe, centralne ogrzewanie, dobry rozkład, pryncypalna ulica, centrum miasta III ptr. do wynajęcia od zaraz lub też później. Czynsz korzystny. Oferty Kurier Poznański zdg 9 897

Rzeźnictwa
mieszkaniem, warsztatem poszukuję lub tanio kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 9 908

Pokój
kuchnia suterena ul. Grochowska 9, wypłacalnym, posługa korzystnie. Oglądać godz. 9—11. zdg 9 860

Pokój
kuchnię Kłuszyńska 31, narożnik Podchorążych, Górczyn. zdg 9 857

3 pokoje
kuchnia, łazienka, niski parter. Wolnica 3, m. 4. zdg 9 855

2
pokoje kuchnia wynajmę. Osiedle Warszawskie, Powidzka 19. zdg 9 845

Dwupokojowe
z komfortem bezpodatkowe. Biedrzyckiego 19 (Łazarz). zdg 9 792

Pokój
dwa, kuchnia. Focha 32 — 13. zdg 9 797

Czteropokojowe
z komfortem I piętro za czynszem ustawowym. Wiadomość: Duchowski, Górna Wilda 51. zdg 9 749

3 i 4
pokojowe komfortowe w nowo wykończonym domu. Ul. Niecała 8, gospodarz. zdg 9 661

Czteropokojowe
komfortowe, centralne ogrzewanie, winda, trzecie piętro do wynajęcia. Zgłoszenia „Przezorność" Plac Wolności 14. zdg 9 712

Trzypokojowe
parter, sierpnia, wolne. Loretańska 10 — 4, naprzeciw probostwa łazarskiego. zdg 9 718

Mieszkanie
dwupokojowe słoneczne. Ks. Logi 17, Górczyn. zdg 9 720

Siedmiopokojowe II. Pięciopokojowe II.
bardzo słoneczne, centralne, blisko Parku, Wspiańskiego 14 — m. 9, od 15—18. zdg 4 439

3 pokojowe
komfortowe w willi. Czwartaków 25 (Wilda). zdg 9 711

1
pokojowe z balkonem przy tramwaju. Kasztelańska 33. zdg 9 709

Pokój
z kuchnią z góry, ul. Hetmańska Zgłoszenia Półwiejska 4, m. 13. zdg 9 707

Siedmiopokojowe
słoneczne komfortowe z piecami Patrona Jackowskiego blisko tramwaju. Chylewski, administrator, Poznańska 57, m. 5. zdg 9 035

3-pokojowe
komfortowe ul. Kochanowskiego 3 (nowy dom) od 1 września do wynajęcia. Wiadomość: stróż. zdg 9 582

Dwupokojowe trzypokojowe czteropokojowe
centrum
„Jur"
Piekary 26. zdg 9 604

Pokój
kuchnia wygodami. Stablewskiego 18. zdg 9 943

8—9
pokoi, I piętro, mieszkanie lub biura od zaraz względnie później do wydzierżawienia. Rzeczypospolitej 2, stróż domu, tel. 40-37 od 15—17. zdg 10 158

Pokój
kuchnia lub dwa osobno, wysokiej suterenie, gospodarza willi, Sołacz, przystanek, czynsz naprzód. Mazowiecka 6. zdg 9 656/7

Dwupokojowe
Sielska 45, m. 5. zdg 9 735/6

Czteropokojowe
komfortowe, odnowione, Stary Rynek, pięciopokojowe Mickiewicza, komfortowe, odnowione — poważnym reflektantom, gospodarz. Oferty Kurier Poznański zdg 9 955

Trzy
pokoje, łazienka, Al. Wielkopolska. Oferty Kurier Poznański zdg 9 957

Ładne
słoneczne 4 pokojowe Łazarz. — Oferty Kurier Pozn. zdg 10 166

Trzypokojowe
komfortowe Grodziska 21 zdg 10 028

Pięciopokojowe
Działyńskich 7 zdg 10 335

Pięciopokojowe
Wielka 9 zdg 10 333

Trzypokojowe
Poznańska 37 zdg 10 332

Dwupokojowe
Hetmańska 1 zdg 10 327

Trzypokojowe
Focha 126 zdg 10 328

Pięciopokojowe
Mielżyńskiego 4 zdg 10 326

Sześciopokojowe
I i III piętro Rzeczypospolitej 4 zdg 10 300

4
pokoje komfortowe słoneczne nowy dom. Niegolewskich 22a. zdg 10 444

3
pokojowe, komfortowe. Grunwaldzka 72. zdg 10 216

Przy
Strzeleckiej 4 pokoje; informacje Rzeczypospolitej 3. m. 5. zdg 10 206

Trzy
czterypokojowe z ogrodem, skład. Biedrzyckiego 17, przy Winklera — Łazarz. zdg 10 389

Pokój
kuchnia, słoneczne gaz, elektryka Ostroroga bezdzietnym. Zgłoszenia Kurier Pozn. dg 23 743

Dwupokojowe
komfortowe Biedrzyckiego 20 przy Winklera — Łazarz. zdg 10 390

3
pokojowe, łazienka, bezpodatkowe. Focha 128, portier. zdg 10 105

Mieszkanie
do wynajęcia. Restauracja, Starościńska 13. zdg 10 107

4
pokojowe, IV piętro. Czesława 17, m. 1, do wynajęcia. zdg 10 141

2
pokoje, kuchnia, łazienka, Wilda, Prądzyńskiego, wolne od 15. 8., telefon 69-74. zdg 10 154

Jednopokojowe
śródmieście, urzędnikowi, rok z góry, gospodarz. Oferty Kurier Pozn zdg 10 393

Mieszkanie
pięciopokojowe z wygodami, parter, ul. Skarbowa od 1. 10. do wynajęcia. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 278

Trzypokojowe
wysoki parter do objęcia. Wiadomość Czesława 10, m. 4, 11—6. zdg 10 280

Dwupokojowe
komfortowe. Słoneczna 14; 6—10. zdg 10 303

Siedempokojowe
Czteropokojowe
Trzypokojowe
Stary Rynek komfort wolne. — Zgłoszenia Św. Marcin 5, m. 8. zdg 10 307

Mieszkanie
3 i 4 pokojowe, komfort, nowy dom przy Siemiradzkiego i
we willi
nowej 5 pokoi, wykwint, pobliżu Ostroroga. Wiadomość Plac Wolności 8, m. 7. Telefon 11—41. zdg 10 318

3
pokoje kuchnia zł 55,— okolica Sołacz, ul. Szydłowska 14. zdg 10 342

Czteropokojowe
komfortowe, słoneczne II piętro. Focha 58, mieszkanie 5. zdg 10 370

Poddaszowe
czyste, spokojnym, bezdzietnym, ul. Spokojna 4, m. 2. zdg 10 367

Wynajmę
dwupokojowe kuchnia, jednopokojowe. Gospodarz. Grodziska 39. zdg 10 394

Do wynajęcia
skład przyległym pokojem. Rynek Jeżycki 2. zdg 10 282

Dwa
pokoje kuchnia wygodami. Łazarz. Informacje Al. Hetmańska 30/3. zdg 10 508

5 i 6
komfortowe korzystnie wynajmę. Grottgera, telefon 34-44. Pg 28 932-56.253

Trzypokojowe
Karłowskiego 1. Ng 46 569

Umeblowany
pokój do wynajęcia Pierackiego 11 m. 5. zdg 10 496

Trzypokojowe
komfort naprzeciw Stadionu Dolna Wilda 20, parter. Zgłoszenia portier, telefon 38-79. zdg 10 501

Dwupokojowe
łazienka, bezpodatkowe. Czynsz 50.—, kaucja 350.—, do wydzierżawienia. Szamarzewskiego 56, dozorca. zdg 10 378

Pokój
urzędnikowi wynajmie gospodarz przy Parku Wilsona Matejki 60 (portier). zdg 10 457

1
pokój. Górna Wilda 48. zdg 10 453

5
pokojowe, słoneczne, II piętro, piece od 1. 9. Wyspiańskiego 18. zdg 10 452

Czteropokojowe
Ratajczaka 32 — 10 zdg 10 456

Czteropokojowe
wysoki parter, pięciopokojowe III piętro odnowione tanio. Chełmońskiego 9. zdg 10 460

Próżny
słoneczny willi, blisko Parku Moniuszki. Aleja Wielkopolska 8, w godz. 16—18.30. zdg 10 466

Czteropokojowe
komfortowe willi, blisko Parku Moniuszki. Aleja Wielkopolska 8, w godz. 16—18.30. zdg 10 465

5
komfortowe parter Piekary 9 m. 6 zdg 9 991

Dwa
pokoje kuchnia w Dębcu przy tramwaju Gospodarz. Kilińskiego 15 m. 4 zdg 9 972

Mieszkanie
komfortowe 3 pokoje łazienką do wynajęcia M. Focha 149. Ng 46 562

13. SZUKA MIESZK.

4—5
pokoi wrzesień. Łazarz 100 zł, szuka urzędnik państwowy. — Oferty Kurier Pozn. zdg 9 916

Dwa
pokoje z kuchnią, centrum, pewny płatnik. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 919

Urzędnik
poszukuje mieszkania 3—4 pokojowego, łazienka, ogródek pożądany. Oferty Kurier Poznański zdg 9 836

Młode
małżeństwo (bezdzietne) pokoju, kuchni, komfort od 1. 8. najpóźniej 15. 8. Oferty z podaniem warunków Kurier Poznański zdg 9 825

Pokoju
i kuchni poszukuje urzędnik kolejowy w centrum, wprost od gospodarza. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 894

Urzędnik
1—2 pokoi z kuchnią od gospodarza. Oferty Kurier Poznański zdg 9 862

2—3
pokoi z kuchnią w małym miasteczku lub na wsi, blisko Poznania. Oferty Kurier Poznański zdg 9 849

Emerytka
dwupokojowego każdego czasu gospodarza, Łazarz wykluczony. Oferty Kurier Poznański zdg 9 840

Urzędnik
poszukuje trzypokojowego mieszkania od 15. 8. lub 1. 9. rb. — Szczegółowe oferty Kurier Pozn. zdg 9 769

Pokój
od zaraz bez mebli na parterze lub piętrze. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 742

Urzędnik
państw. 4—5 nie wyżej II Jeżyce — Łazarz. Oferty Kurier Poznański zdg 9 714

2
pokoje słoneczne z łazienką i kuchnią w okolicy Jeżyc (bliżej miasta) ewentl. 2 miesiące z góry Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 9 702

Poszukuje
się od 1 września 1937 r. na Łazarzu 2—4 pokojowego mieszkania z kuchnią, łazienką, wprost od gospodarza. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kuriera Poznańskiego pod ng 47 018

Dwupokojowego
z przynależnościami bezdzietne małżeństwo, urzędnik od 1. 10. centrum. Oferty Kurier Poznański zdg 9 467

4 pokojowego
mieszkania 1. 9. centrum urzędnik. Pośrednicy wykluczeni. — Oferty Kurier Poznański zdg 9 527

2—3
pokojowego komfort, balkon, Łazarzu, Wilsona, zaraz lub 1. 9. Małżeństwo dzieckiem. Dobry płatnik. Oferty Kurier Poznański zdg 10 133

5
pokojowego mieszkania komfortowego, słonecznego, w centrum poszukuję od zaraz lub później. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 131

2
pokojowego mieszkania z łazienką, blisko centrum i tramwaju. I lub II piętro w nowym domu poszukuję. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 130

2
pokoje próżn. lub mieszkanie śródmieście pewny płatnik jedna osoba. Oferty Kurier Poznański zdg 10 499

Urzędnik państwowy
poszukuje 2 z kuchnią lub 1 kuchnią zaraz. Wilda, Jeżyce — Łazarz, od gospodarza. Oferty Kurier Poznański zdg 10 273

Pokoje
elegancki gabinet. Składowa 1, mieszkanie 7. zdg 10 348

Pełnokomfortowe
3 lub 4 pokoje centrum okolica Opery Mickiewicza, Słowackiego poszukuję. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 338

Pokój
nieumeblowany szuka samotna od gospodarza. — Oferty Kurier Pozn. zdg 10 098

Mieszkania
3-pokojowego w śródmieściu poszukuje pewny płatnik. Oferty z podaniem dzierżawy do Kuriera Poznańskiego zdg 10 277

3
pokojowego mieszkanie od gospodarza okolica Głównej Poczty pewny płatnik poszukuje od zaraz. Oferty. Kurier Pozn. zdg 10 500

14. ZAMIANA MIESZK.

Zamienię
2 pokoje kuchnią, elektr. 27,— zł Śródka na 2 pokoje balkonem. Oferty Kurier Poznański zdg 9 799

Zamiana!
4 pokoje, komfort, 1 piętro, początek Wildy, na 2 lub 3 do Rynku Wildeckiego. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 971

Dwa
pokoje kuchnia, elektrycznością, centrum, zamienię na pokój kuchnią tak samo. Oferty Kurier Poznański zdg 10 372

15. POKOJE UMEBL.

Niekrępujący
wygodami. Śniadeckich 30 — 6. zdg 9 911

Elegancki
Półwiejska 7 — 4. zdg 9 912

Marcin
18, II. lewo. zdg 9 837

Nowomiejski
6a — 23, frontowy duży, kulturalnemu. zdg 9 898

Przyjezdnym
Kręta 4, II. prawo. zdg 9 895

Przecznica
6 — 9. zdg 9 870

Pensjonat
przyjezdnych. Rowecka, Pocztowa 31 — 7. zdg 9 859

Półwiejska
4 — 12, dwuosobowy, małżeństwu zaraz lub 1 sierpnia. zdg 9 842

Kantaka
5 — 8. zdg 9 793

20
Gajowa 4, m. 5. zdg 9 775

Dwa
eleganckie. Wały Wazów 3 a — 2 zdg 9 754

Tanio
Grottgera 14 — 4. zdg 9 710

Pokój
czysty. Św. Józefa 3 — 6. zdg 9511

Dwuosobowy
utrzymaniem, kuchenką. Ratajczaka 9 — 10. zdg 9 356

Z klatki
do wynajęcia od zaraz. Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8 (dom narożny). zdg 9 939

Sienkiewicza
14 — 2. zdg 9 940

Jedno
dwuosobowy obiady. Działyńskich 8 — 16. zdg 10 126

Dwuosobowy
Skarbowa 13 — 2. zdg 10 178

Wierzbięcice
11 — 9. zdg 10 006

Elektryczność
dobrze umeblowany. Chwaliszewo 70 — 3. zdg 10 163

Ratajczaka
11, m. 45. zdg 10 198

Ładny
jedno- dwuosobowy. Kraszewskiego 5 — 5. zdg 10 230

Frontowy
Marcina 58 — 8. zdg 10 173

Kulturalnej
pokój swobodny czysty, elektryczność, łazienka, telefon, sierpnia. Ogrodowa 15, m. 4. zdg 10 172

Klatki
centrum. Świętosławska 12 — 7. zdg 10 253

Niekrępujący
zaraz. Plac Bernardyński 1 — 5. zdg 10 344

Pokój
balkonowy jeden- dwuosobowy lub 2 pokoje, przy Moście Teatralnym. Dąbrowskiego 3, m. 13. zdg 10 346

Frontowy
Wielkie Garbary 48 — 10 zdg 10 077

Czysty
panu. Piekary 13b mieszkanie 12, wysoki parter. zdg 10 035

Pokój
2 panów Wielka 4/5 — 5 zdg 10 038

Grudnia
5 — 10 tanio zdg 10 330

Woźna
14 a m. 6 zdg 10 299

Utrzymaniem
bez. Skarbowa 1 — 5. zdg 10 016

Przyjezdnym
telefon. Aleje Marcinkowskiego 2 — 1. zdg 10 019

Pokój
niekrępujący. Szamarzewskiego 47, m. 16. zdg 10 211

Centrum
panu, nobliwy. Składowa 1, m. 17 III wejście — I piętro. zdg 10 205

Wielkie
Garbary 23a — 10. zdg 10 227

Dwa
łączne 45,—. Świętokrzyski 3—14. zdg 10 382

Pokój
wolny. Szwajcarska 24 — 1. zdg 10 386

Przyjezdnym
niekrępujący. Ratajczaka 11 a — mieszkanie 112. zdg 10 436

Pokój
Plac Wolności 9 — 5. zdg 10 481

Pani
Aleje Marcinkowskiego 18 — 18. zdg 9 988

Niekrępujący
Podgórna 6 — 9. zdg 9 965

Jasna
13 — 6. zdg 9 966

Centrum
Biuro Podgórna 13 m. 3. zdg 9 974

Pokoik
Ratajczaka 11 a — 26. zdg 9 982

Czysty
pokój, elektryczność. Pocztowa 14, m. 2. zdg 10 091

Stanowisku
Szkolna 13 — 5. zdg 10 088

2 uczni
gimn. z całodziennym utrzymaniem, opieką rodzicielską, przyjmę na pokój, ul. Strzelecka. — Oferty Kurier Pozn. zdg 10 120

Ogrodowa
15, m. 10. zdg 10 145

Dąbrowskiego
43, m. 6. zdg 10 147

Wytworny
męski oficerowi, urzędnikowi. — Piekary 18 — 5. zdg 10 397

Dwuosobowy
inteligentnym. Dąbrowskiego 34 m. 8. zdg 10 319

Kantaka
2 — 5. zdg 10 364

Jasna
1 — 5. zdg 10 295

Pokoik
Dąbrowskiego 36 — 7. zdg 10 296

Ładny
u samotnej. Słowackiego 37 — 15 zdg 10 291

Przyjezdnym
niekrępujący. Dąbrowskiego 23, mieszkanie 7. zdg 10 290

Jasna
13 — 4. zdg 10 414

Matejki
60, m. 10 — od zaraz. zdg 10 410

Niekrępujący
1 piętro, elektryczność, opał, wanna, pościel, usługa 35 zł. Słowackiego 39 — 6, telefon 60-24. zdg 10 509

Przyjezdnym
niekrępujący klatki. Piekary 24, m. 2. zdg 10 431

Skryta
7 — 7. zdg 8 772

Próżny
św. Wojciech 27 — 52. zdg 10 403

Niekrępujący
Marcina, ładny, frontowy, utrzymaniem, sytuowanemu 1. 8. — Adres Kurier Pozn., tamże łask. oferty zdg 10 371

Przyjezdnym
Plac Kolegiacki 5 — 3, Dzwonek nocny. zdg 10 157

Panom
Piekary 4 — 7. zdg 10 136

Frontowy
próżny tanio Górna Wilda 25 m. 5 zdg 10415

16. SZUKA POKOJU

Skromnego
pokoju, pościelą, obiadami szuka Jeżyce, Łazarz, emeryt. Oferty cena Kurier Pozn. zdg 9 918

Pokój
słoneczny pani dzieckiem, używanie kuchni. Oferty Kurier Poznański zdg 9 928

Małżeństwo
intel. szuka pokoju umebl. od 1. w cenie do 20,— zł. Oferty Kurier Poznański zdg 7 354

Pokoju
1. 8. parter, I ptr. Górna Wilda pobliżu Rynku ewentl. Wierzbięcice. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 771

Próżnego
dużego zapłacę z góry. Oferty cena Kurier Poznański zdg 10 123

Małżeństwo
z dwojga dziećmi lat 4 i 1 rok, szuka pokoju umeblowanego od 1. 8. niedrogo. Oferty z podaniem ceny Kurier Poznański zdg 7 353

Pokoju
na stałe urzędniczka. Oferty Kurier Poznański zdg 10 170

Wdowa
wojenne — właścicielka nieruchomości szuka próżnego — 1 sierpnia. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 360

Bezdzietni
poszukują próżnego — skromnie umeblowanego krawcowa. Oferty Kurier Poznański zdg 10 461

Urzędniczka
pokoju śródmieściu 25,—. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 400

Niekrępującego
frontowego, czystego, w śródmieściu od 1. 8. poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 423

Inteligentna
poszukuje pokoju klatki. Oferty Kurier Poznański zdg 10 283

Pokoju
meblowanego na dwie osoby z używaniem kuchni niekrępującego 25 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 10 455.

17. LOKALE

Do
wynajęcia lokal na kolonialkę — mieszkaniem, 2 pokoje, kuchnia, na magiel. Tylko solidnym. — Orzeszkowej 13, m. 4, od 4—6. zdg 9 031

Ubikację
na warsztat, składnicę, względnie skład, na parterze przy St. Rynku 41, wynajmę. Obejrzeć tylko między 10—12 tamże. zdg 9 346

Skład
z mieszkaniem. Rolna 17. zdg 9 734

Duży
próżny skład. Chwaliszewo 75. zdg 9 397

Lokale
na magazyn i biura ca 600 m² i lekki przemysł ca 300 m² jasne i suche możliwie w centrum m. Poznania potrzebne w najbliższym czasie. Szczegółowe oferty z podaniem ceny do Kuriera Poznańskiego zdg 9 447

Ubikacji
na warsztat krawiecki poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 347

Skład
fryzjerski mieszkaniem Focha 126 zdg 10 331

Ubikacja
na warsztat składnicę wolna Piekary 18. zdg 10 298

Duży
pokój na warsztat, biuro, lub salkę zebrań wynajmę zaraz. — Poznań, Stary Rynek 10. zdg 10 226

2
wzgl 1 pokój na biura, centrum do wynajęcia. Zgłoszenia Więckowski, Pocztowa 30. zdg 10 279

Ubikacji
na warsztat mechaniczny śródmieście poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 10 302

Próżny
pokój używaniem kuchni frontowy parter wynajęcia Małeckiego 31 skład. zdg 10 489

Warsztat
60 m², parterowy, suchy, jasny, woda, prąd, siła, do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 10 379

Poszukuję
składu św. Marcin, Stary Rynek, Wroniecka, Pocztowa. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 10 374

Ubikacje
na składnicę — cichy przemysł do wydzierżawienia. Wierzbięcice 16 — 4. zdg 10 472

18. DZIERŻAWY

Hurtownia
kolonialna dobrze prosperująca w mieście powiatowym z powodu stosunków rodzinnych od zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurier Poznański zdg 8 403

Piekarnia
parowa do wydzierżawienia. Sołacka 6/8. zdg 9 441

Trzystapięćdziesiąt mórg
23.000,—
Czterystamórg
15.000,—
Sześćsetmórg
30.000,—
Siedemsetmórg
42 000,— wiele innych wydzierżawię.
Nowak
Poznań, Św. Marcin 22, tel. 12-79 zdg 9 455-6

Skład
rzeźnicki otwarty wprost od gospodarza do wydzierżawienia. L. Śledziński, Poznań, Wroniecka 17 zdg 10 432

Plac
dzierżawny z budynkami (mieszkalny, stajnia i szopy) na własność odstąpię w centrum miasta od 1. 9. 37 nadający się na wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwa. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 336

Piekarnię
dobrze zaprowadzoną centrum — miasta pow. wydzierżawi gospodarz. Zgłoszenia agentura Kuriera Pozn. Leszno. n 46 105

Skład
od 4 lat, kolonialkka, wydzierżawi lipca gospodarz. Focha 128 zdg 10 106

Składnica
Dąbrowskiego - Kochanowskiego do wydzierżawienia. Administracja Dąbrowskiego 14/16. zdg 10 377

22. ZGUBY

Zgubiłem
ul. Krasińskiego, Jasną, Libelta Park Moniuszki, Pomnik Wdzięczności 15 bm. okulary skórzanej pochewce zwrot wynagrodzę. Krasińskiego 16. zdg 10 498

Binokle
brązowym etui wynagrodzeniem Świętokrzyski 3 — 14. zdg 10 383

Zagubiono
indeks nazwisko Alicja Papieżówna oddać portiera Wyższa Szkoła Handlowa. zdg 10 473

23. ROZMAITE

Gorsety
Biustonosze
poleca
Pracownia Gorsetów „Wanda"
Leontyna Sychowska. Ratajczaka 27. zdg 10 194

Księgarzowi
rutynowanemu ułatwimy przejęcie jedynej polskiej księgarni w większym mieście powiatowym woj. łódzkiego. Potrzebne kilka tysięcy zł. Zgłoszenia Kurier Poznański dg 23 783

Akuszerka
Kowalewska, Łąkowa 14, śródmieściu paniom zainteresowanym wszelką pomoc, porady. zdg 9 905

Tapicer
tanio polecamy .Wojciech 22 — 5 Welman. zdg 9 784

Naprawy
dywanów, cerowanie garderoby, telefon 22-02. Adamski, Ratajczaka 15, m. 6. zdg 16 227

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość. Piłsudskiego 5 — 8. Wróżka. zdg 8 133

Fryzjerzy
Aparaty, suszarki trwałej ondulacji, elektryczne, gazowe najtaniej Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 46 561

Słynna
chiromantka. Poznań, Szewska 21 — 5. zdg 10 122

Akuszerka
Poznań, Strzelecka 2
przy Świętokrzyskim
przyjmuje udziela porady, pomocy położniczej. dg 23 342-3

Znana Adarelli przepowiada nieomylnie
Braminów — ręki. Przyjmuje również niedzielę do 9 wieczór. Podgórna 13, mieszkanie 10. Prowincję nie wyjeżdżam. zdg 10 044

Bezdzietne
małżeństwo weźmie sierotę dziewczynkę na własną. Oferty Kurier Poznański zdg 10 068

Krawcowa
ukończonym krojem wiedeńskim szyje tanio. Piotra Wawrzyniaka 7, m. 32. zdg 10 395

Wróży
najpopularniejsza chiromantka Poznania Piekary 6 — 2. zdg 9 978

Otynkowanie
domu oddam. Grudzieniec 26 zdg 10 419

24. NAUKA

Nauczyciela (ki)
jęz. niemieckiego ewentl. z łaciną oraz nauczyciela (ki) chemii i fizyki ewentl. z matematyką. katolików z kwalifikacjami poszukuje Dyrekcja Gimnazjum w Dęblinie. Warunki pracy i płacy według norm państwowych. zdg 9 425

Kto
udziela lekcji stenografii (syst. Kongr. Polińskiego)? Oferty Kurier Poznański zdg 9 847

Kursy Kroju
Koncesjonowane
Masztalarska 8
właścicielka Kazubowska. zdg 9 519

Książkowość
stenografia różnych systemów korespondencja, Kromczyńska. Ogrodowa 16 zdg 10 039

Szkoła
Tańców
Szorskiego Pierackiego 12 telefon 38-08. zdg 10 339

Poszukuję
studenta pomoc polskie. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 993

Filolog
natychmiast potrzebny 7 gimnazjalna. Adres Kurier Poznański zdg 9 995

Niemieckiego
gruntownie w godzinach wieczornych panu. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kuriera Pozn. zdg 10 274

Uwaga!
ucze stenografii w nowym oryginalnym systemie polskim, indywidualnie, zbioro w Poznaniu na warunkach specjalnych. Gwarancja stały pracy. Oferty Kurier Poznański, Gniezno 1126 zdg 46 332

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Panienka
lat 24, umiejąca szyć, robótki ręczne oraz wszelkie prace domowe poszukuje posady od zaraz lub pierwszego u lepszych państwa. Oferty Kurier Poznański zdg 9 813

Młoda
mężatka poszukuje posługi przed południem, może się zająć cerowaniem i szyciem. Oferty Kurier Poznański zdg 9 733

Panienka
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego. Skromne gotowanie. Oferty Orędownik, Poznań zd 9 416

Praczka
uczciwa, czysta, szuka prania. — Oferty Kurier Pozn. zdg 7 996

Uczciwa
z prowincji, lat 18, do dzieci i lekkich prac domowych szuka posady od 15. dobre świadectwa. — Oferty Kurier Poznański zdg 7 980

Dziewczyna
uczciwa gotowaniem szuka posady od 15-tego. Oferty Kurier Poznański zdg 8 115

Wiejska
dziewczyna szuka posady do wszystkiego samodzielna od — 1 sierpnia. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 7 571

Dziewczyna
poszukuje posady dzieci lub lekkich prac domowych od 15-tego. Oferty Kurier Pozn. zdg 7 387

Przychodnia
panna szuka posady do dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 8 828

Dziewczyna
dobrze gotująca, szuka posady zaraz lub 1-go. Oferty Kurier Poznański zdg 9 618

Prasowaczka
z praniem, dobra siła szuka pracy. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 9 017

Przyjmę
posadę gotowaniem. Miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 8 398

Sierota
szuka posady lub posługi od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 8 512

Dziewczyna
uczciwa, gotowaniem, szuka posady lepszym domu. Oferty Kurier Poznański zdg 8 337

Dziewczyna
uczciwa i zdrowa, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 9 446

Dziewczyna
uczciwa z dobrymi świadectwami szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 8 255

Poszukuje
posługi Wilda — Wierzbięcice przed południem. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 585

Posługi
poszukuję. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 070

Poszukuję
posługi, ewentl. na cały dzień od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 088

Posługi
poszukuję. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 102

Posługaczka
poszukuje posługi przed południem dobrymi świadectwami i poleceniami. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 116

Prasowaczka
z praniem poszukuje posady. — Oferty Kurier Poznański zdg 7 185

Posługi
szuka uczciwa. Oferty Kurier Poznański zdg 8 257

Poszukuję
posługi od zaraz, również dobrze gotuje. Oferty Kurier Poznański zdg 8 291

Szukam
posługi na Jeżycach. Oferty Kurier Poznański zdg 8 460

Dziewczyna
szuka posady gotowaniem 15-go. Oferty Kurier Poznański zdg 8 3[illegible]

Posługi
trzy razy lub dwa tygodniu. — Oferty Kurier Pozn. zdg 8 381

Młodszy
poszukuje jakiejkolwiek posady da kaucję 200 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 9 358

Posługi
poszukuję 3 razy w tygodniu. — Oferty Kurier Poznański zdg 9 439

Inteligentna 30-letnia
znająca wszechstronnie gospodarstwo domowe, z dobrym gotowaniem szuka posady u samotnej osoby lub wdowca z dzieckiem. Miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański pod zdg 8 331/2

Posługę
w gospodarswie domowym, godzinowo lub całodzienną przyjmie uczciwa, czysta panienka od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 9 556-7

Posługi
poszukuje uczciwa. Oferty Kurier Poznański zdg 10 232

Dziewczyna
samodzielnym gotowaniem szuka posady lepszy dom. Oferty Kurier Poznański zdg 10 266

Posługi
poszukuje z samodzielnym gotowaniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 256

Pielęgniarka
z długoletnią praktyką szuka posady do niemowlęcia. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 861

Praktykantka
biurowa szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 10 124

Inteligentna
do samotnej osoby w charakterze towarzyszki miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 10 188

Inteligentna
lat 24, znająca robótki, szycie, ondulację poszukuje posady do dziecka wynagrodzenie skromne, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 190

Przyjmę
posadę inkasenta (na samochód) magazyniera lub podobną. Gwarancja 500 — 1 000 zł. Oferty Orędownik, Poznań zd 9 021

Ogrodnik
dworski, kawaler, lat 30, szuka posady od 1. 10. Świadectwa referencje poważne maj. Mroga-Dolna, poczta Rogów, woj. Łódzkie, Stanisław Sienniak. zd 9 212

Żelaźniak
młody dzielny swoim zawodzie, dobre świadectwa i referencje poszukuje posady. Stefan Polus, Wagrowiec. ng 47 000/1

Chcesz zamienić

aparat na smoking lub inny przedmiot, daj ogłoszenie do „Kuriera Poznańskiego". zg 4693

Prania
posługi poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 964

Praczka
poszukuje prania, złotego dziennie.

Krawcowa
szuka posady — przyjmie pracę w dom. Oferty Kurier Poznański zdg 9 976

Posługę
poszukuję. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 095

Dziewczyna
z prowincji ukończona szkoła gospodarczą poszukuje posady do wszelkiej pracy. Oferty Kurier Poznański zdg 10 288

Panna
40, dobrego domu, pracowita, — oszczędna, długa praktyka, gospodyni szuka pracy 1—2 osób w Bydgoszczy. Oferty Kurier Poznański zdg 10 476

b) Inni

Rolnik
buchalter pomocnik poszukuje posady. Samotny, lat 49. Warszawa, Nowomiejska 2, m. 13. Idzikowski. zdg 7 379

Łodzianka
poszukuje posady ekspedientki wykwalifikowana cukierni, restauracji, od zaraz. Łaskawe oferty Kurier Pozn. zdg 8 721

Leśnik
długoletnią praktyką obeznany dokładnie wszystkimi gałęziami leśnictwa, mogący się powołać na pierwszorzędne polecenia poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować: Fr. Osuch — Parusowo, p-ta Strzałkowo, pow. Września. ng 46 975

Poszukuję
jakiejkolwiek posady magazyniera, woźnego lub podobnej z kaucją 1 000 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 8 404

Maszynistka-urzędniczka
młoda, długa praktyka, polski — niemiecki szuka zajęcia. Oferty Kurier Poznański zdg 9 452

Szofer
stangret z praktyką poszukuje posady. — Zgłoszenia Agentura Bydgoszcz, 3 Maja 20. ng 46 997

Ogrodnik
kawaler długoletnią praktyką ogrodach handlowych, dworskich i will poszukuje posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 831

Panienka
inteligentna, przystojna, znająca wszelkie prace domowe, język niemiecki, francuski, pracowała w szpitalu szuka posady w hotelu, szpitalu, jako bona do dzieci lub jakiejkolwiek innej. Oferty Kurier Poznański zdg 9 823

Rutynowana
krawcowa mając wolny czas, — przyjmie posadę domu prywatnym, najchętniej w majątku tylko praca poważna. Poznań, ul. Focha 66, m. 11, telefon 79-33. zdg 9 854

Władający
kilkoma językami skromny, uczciwy, lat 26, wykształcenie gimn. handl. i praktykę biurową poszukuje posady. Oferty Agentura Łukasiewicza, Trzemeszno. ng 46 993

Mistrz
piekarski, samotny, obeznany w cukiernictwie, fachowiec dzielny poszukuje samodzielnej, stałej posady, wynagrodzenie skromne. — Matena, Mrowino, poczta Rokietnica. zdg 10 355

Panienka
która pracowała w hotelu przy bufecie oraz większej piekarni, cukierni poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 9 802

Fryzjerski
młodszy pomocnik poszukuje posady na dogodnych warunkach. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia uprasza Poste-restante 128, — Świecie n. W. (Pomorze). ng 46 985

Chcę pracować!
Była urzędniczka — maturzystka, osoba młodsza z dobrej rodziny, która zna wszelka prace biurowa oraz całkowite prowadzenie gospodarstwa domowego poszukuje posady. Wymagania skromne. Chętnie na wieś. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zdg 8 333/4

Młynarz
rutynowany lat 28, dzielny fachowiec poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 9 721/2

Biurowa
maszynistka polski niemiecki średnie wykształcenie poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 10 200/1

Zdolny
podróżujący po prowincji poszukuje zastępstwa. Oferty Kurier Poznański zdg 9 727

Księgowa
maszynistka rutynowana bardzo dzielna, sumienna szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 8 607

Młynarz
samodzielny 20 lat praktyki, obeznany nowoczesną techniką w młynach parowych, motorowych, wodnych, dobre świadectwa, zna różne przemiały poszukuje zaraz lub później odpowiedniej posady. Ewentualnie kaucja 1 000,— zł — Oferty Kurier Poznański zdg 7 831

Zbożowiec
lat 22½ po wojskowości 5 lat praktyki obecnie ½ roku księgowy w banku, poszukuję zaraz lub później odpowiedniej posady — ewentualnie 300,— kaucji. Oferty Kurier Poznański zdg 9 605

Zdolna
buchalterka - bilansistka, pierwszorzędne kwalifikacje, świadectwa, szuka posady w poważnym przedsiębiorstwie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 504

Kelner
starszy poszukuje posady hotelu lub restauracji ewentl. bufet na własny rachunek, miejscowość obojętna, kaucja na żądanie. Oferty Kurier Poznański zdg 9 533

Wychowawczyni
samodzielna, długoletnimi świadectwami, szycie, niemiecki, wyrzecenie pani — poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 10 400

Nadmłynarz
który zna wszelkie systemy nowoczesnego mielenia jak również montaże młynów. Obecnie na stanowisku kierowniczym poszukuje posady względnie dzierżawy młyna. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 968

Krawcowa
domowa, dobry krój, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 10 092

Krawcowa
dobrym krojem szuka posady, dziennie 1,50. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 10 144

Pomocnik
handlowy, branży delik.-winnej z kilkuletnią praktyką w poważnych firmach poznańskich poszukuje posady, lub przedstawicielstwa, miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować Kurier Poznański zdg 10 312

Posady
poszukuję. Oferty Kurier Poznański zdg 10 411

Trio
dobrze zgrane, akordeon, śpiew, wolny od 1 sierpnia. Tuchola, poste restante pod „Młodzi". ng 47 104

Ekspedientka
długoletnią praktyką wszechstronną znajomością działów kawiarni, śniadalni, cukierni, znająca kontrolę szuka posady tylko lepszych przedsiębiorstwach. — Oferty Kurier Poznański zdg 10 503

Ekspedientka
biegła, branży piekarsko-cukierniczej, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 430

Panna
władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady do dzieci. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 10 477.

Chłopak
z porządnej rodziny chętny szuka nauki ogrodnika najchętniej w dworze. Oferty Orędownik, Poznań zd 9 851

Chłopak
z porządnej rodziny, biedny chętny do wszelkiej pracy szuka jakiegokolwiek zatrudnienia. Oferty Orędownik, Poznań zd 9 852

1 000,—
kaucji złoże za posadę inkasenta woźnego, magazyniera. Oferty Orędownik, Poznań zd 9 938

Nadmłynarz
który zna wszelkie systemy nowoczesnego mielenia, jak również motorze młynów, obecnie na stanowisku kierowniczym poszukuje posady, względnie dzierżawy młyna. Zgłoszenia Orędownik, Poznań zd 9 969

Inteligent
obarczony rodziną, dłuższy czas bez pracy, mający zamiłowanie do handlu prosi o jakąkolwiek posadę także w charakterze agenta handlowego. Józef Barylewicz, Kielce, Urząd Pocztowy I Poste-restante. zd 10 187

Inteligentna
lat 23, przyjmie posadę u samotnej pani. Zna gospodarstwo domowe, umie szyć oraz robótki. Oferty: Krotoszyn, poste-restante pod „Hanka". zd 10 357

Mistrz
piekarski, samotny, obeznany w cukiernictwie, fachowiec, dzielny poszukuje samodzielnej stałej posady. Matena, Mrowino, poczta Rokietnica. zd 10 354

Panienka
poszukuje posady interesie lub podobnej. Oferty Kurier Poznański zdg 9 339

600
gwarancji złoże za posadę woźnego, inkasenta lub biurowa. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 220

Posady
woźnego, portiera, magazyniera, lub inkasenta poszukuje. Kaucja 1000 zł. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 438

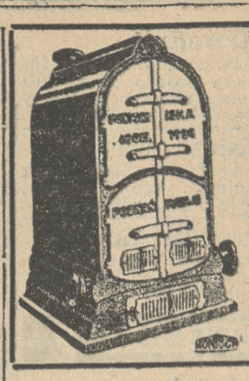

OSZCZĘDNOŚCIOWE KOTŁY uniwersalne
pat. „Höntscha"
do wszelkich ogrzewań centralnych
opalać można każdym opałem, stąd znaczne korzyści
HÖNTSCH i S-KA
Sp. z o. o.
Odlewnia kotłów ogrzewalnych
Poznań — Rataje VI.
ng 46 877

Bufetowa
biegła poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 9 617

Pomocnik
kowalski zaraz potrzebny. Raczyńskich 12. zdr 9 844

Aplikant
30 miesięcy praktyki poszukuje Patrona. Najchętniej w Poznaniu, względnie w siedzibie Sądu Okręgowego. Inne miejscowości nie wykluczone. Inform. Kurier Poznański zdg 4 160

Biurowa
maszynistka z praktyką poszukuje posady w mieście lub na prowincji. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 399

Były
plutonowy zawodowy ułanów poszukuje posady stangreta lub ujeżdżacza koni. Oferty Kurier Poznański zdg 9 384

Młody
zbożowiec po służbie wojskowej prowadzący księgowość amerykańską, kasę korespondencję — pisze maszyną, szuka posady od 15. 9. wzgl 1. 10. br. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 8 915

Nauczycielka
wychowawczyni, 5-ty rok na niewypowiedzianej posadzie, zmieni od 1. IX. Oferty Kurier Poznański zdg 9 301

Posady
lub zajęcia w aptece lub laboratorium poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 401

Gorzelnik
żonaty, długoletnia praktyka, — egzaminowany, nie karany, — wszechstrona znajomość przepisów szuka stałej posady. Oferty Kurier Poznański zdg 9 506

Ogrodnik
bartnik, kawaler, lat 26, egzaminowany, 8 lat praktyki handlowej na majątku w ostatniej posadzie 2 lata poszukuje posady na majątek, — pełniłby również funkcje strzelca polowego, własny rower, fuzja. — Zgłoszenia Brandt, Wagrowiec, Bronisława Pierackiego 2. zdg 8 052

Absolwent
WSH, korespondencja polska — niemiecka — maszyna — poszukuje praktyki, posady. Referencje. Oferty Kurier Poznański zdg 9 069

Maszynistka
język polski, niemiecki — szuka posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 336

Technik - dentysta
katolik, zdolny, pracujący w operatywie i technice poszukuje posady. Z podaniem warunków. — Zgłoszenia Kraków, Zdzisław Proszek, Mały Rynek 4. zdg 8 601

Krawcowa
przyjmie stałą posadę z szyciem oraz do lżejszych prac domowych na majątku lub w lepszym domu mieszczańskim. zdg 8 237 Posady

administratora domu
(prowadzenie procesów włącznie) poszukuje prawnik dyplomowany. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 091

Stróżostwa mieszkaniem
posługi praniem lub bez poszukuje Topczyński, Poznań 15, Ławica. zdg 7 972

Uczeń
krawiecki, mający rok i dwa miesiące nauki szuka dalszej, całym utrzymaniem. Oferty Orędownik, Poznań zd 9 391

Uczennica
do rzeźnickiego składu poszukuje posady. Oferty Orędownik, Poznań zd 9 512

PARAMENTA - SZTANDARY
POLECA
WIELKOPOLSKI ZAKŁAD HAFTÓW ARTYSTYCZNYCH
K. KĘDZIERSKA
POZNAN, UL. SKARBOWA 3

n 46 496

Urzędnik gospodarczy
lat 35, kat., żonaty, mała rodzina, zamiłowany hodowca, obeznany w wszelkich gałęziach gosp. roln. i mlecz. szuka posady na skromnych warunkach, pod dysp. lub samodz. od 1. 9. wzgl. 1. 10. 37 roku, najchętniej w Małopolsce lub na kresach wsch. Łaskawe zgłoszenia skierować dla L. D. p. Ignowski J., Fordon, powiat Bydgoszcz, ul. Bydgoska 15, m. 1 zd 9 154

Panna
z wsi inteligentna przyjmie posadę służącej lub w składzie w większym mieście. — Zgłoszenia przyjmuje Adam Grudziński, Rokiecie, poczta Ligowo, pow. lipnowski, woj. warszawskie. zd 9 352

ODDZIAŁ: UL. NOWA 10.
Pg 25 651-7.61

programy radjowe

OGÓLNOPOLSKIE

Poniedziałek, 19 lipca.

6.15 audycje poranne; **11.57** sygnał czasu; **12.03** dziennik południowy; **12.15** przetwory owocowe i warzywne — pogadanka dla gospodyń; **12.25** chór Eriana śpiewa — płyty; **12.40** od warsztatu do warsztatu: piekarze — audycja w opracowaniu Adama Galisa; **15.45** wiadomości gospodarcze; **16.00** Antoś chce być technikiem: „Użytki z nieużytków" — dialog dla dzieci starszych (z Poznania); **16.15** trio salonowe P. R. (Tadeusz Zygadło — skrzypce, Mieczysław Hoherman — wiolonczela i Władysław Szpilman — fortepian); **16.45** Cagliostro — felieton (ze Lwowa); **17.00** muzyka taneczna w wyk. Małej Orkiestry P. R.; **17.50** banany — pogadanka (z Torunia); **18.05** piosenki — płyty; **18.50** pogadanka aktualna; **19.00** audycja żołnierska; **19.40** główne przeszkody w rozwoju sportu polskiego — pogadanka (z Poznania); **19.50** wiadomości sportowe; **20.00** lekki koncert w wyk. orkiestry Marynarki Wojennej pod dyr. kpt. Aleksandra Dulina (z Gdyni przez Toruń); **20.45** dziennik wieczorny; **20.55** pogadanka aktualna; **21.00** Cyganie grają — koncert w wyk. oryginalnej kapeli cygańskiej Sergiusza Kwieka; **21.45** „W starym domu" — z obrazków krakowskich Michała Bałuckiego (z Krakowa); **22.00** recital fortepianowy Ryszarda Byka; **22.35** fragmenty operowe — płyty; **22.50** ostatnie wiadomości.

WARSZAWA

Warszawa II. — 13.00 muzyka na tematy i do słów poezji Goethe'go (płyty); **14.00** pare informacji; **14.05** koncert rozrywkowy (płyty); **15.00** pogadanka aktualna; **15.10** życie kulturalne stolicy; **15.15** koncert solistów. Wykonawcy: Stanisław Dymmek (skrzypce), Mieczysław Grabczewski (śpiew); **22.00** wiadomości sportowe; **22.05** muzyka lekka (płyty); **23.00** „Regionalizm Żeromskiego" — szkic literacki; **23.15** muzyka taneczna z płyt.

POZNAŃ

Poznań — 12.55 muzyka dla wsi — płyty; **12.25** piosenki w wykonaniu Tino Rossi — płyty; — **13.00** życie kulturalne i społeczne Poznania; **13.05** koncert życzeń z płyt; **14.05** przegląd giełdowy; — **14.15** koncert życzeń (d. c.); **18.00** skrzynka ogólna; **18.10** muzyka (płyty); **18.30** Moniuszko: Uwertura do op. „Flis" (orkiestra Filharm. Warsz. pod dyr. Olgierda Straszyńskiego — płyty; **18.45** wiadomości sportowe lokalne; — **22.35** cytra i gitara płyty; **23.00** — muzyka taneczna płyty.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

15.00 Lipsk. — Koncert. **15.15 Koenigsw.** — Śpiewacy a Scali. **16.00 Wrocław.** — M. popularna. **16.10 Praga.** — Koncert popularny. **17.00 R. Paris.** — Koncert orkiestrowy. **17.30 Budapeszt.** — M. jazzowa. **18.00 Strasburg.** — Koncert symf. **Londyn R.** — Koncert ork. dętej. **18.55 Budapeszt.** — M. cygańska. **19.00 Monachium.** — Wieczór tańca i rozmaitości. **19.30 Lahti.** — M. japońska. **19.35 Wiedeń.** — Festival naddunajski. **20.00 Droitwich.** — Dawne melodie taneczne. **20.10 Wrocław.** — Wesoły program. — **20.30 Lille.** — Koncert symf. **R. Paris.** — „Sto dziewic" kom. — opera Lecocqa. **20.40 Budapeszt.** Koncert symf. **21.00 Rzym.** — Koncert symf. **Praga.** — M. popularna. **21.35 Droitwich** — „Migdały i rodzynki", radiorewia żydowska. **22.00 Mediolan i Sztokholm.** — Muzyka kameralna. — **22.10** P. Parisien. — M. taneczna. **22.30 Kolonia.** — M. lekka. — **23.00 Luksemburg.** M. taneczna. **23.10 Kopenhaga.** — M. taneczna (do 0,30). **23.30 Budapeszt.** — Węgierskie melodie ludowe. **24.00** — **Sztutgart i Frankfurt.** — Koncert utworów Haydna.

Technik dentystyczny
pierwszorzędny, młody, pracujący starannie i dobrze we wszelkiej pracy wchodzącej w zakres techniki dentystycznej. Naukę oraz praktykę we Francji i w Polsce, szuka posady. Łaskawe oferty Kurier Pozn. zdg 10 401

Na majątek
przyjmę posadę do samodzielnego prowadzenia biura najchętniej u samotnej osoby z małem wynagrodzeniem Łask. zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 468.

Radiotechnik
monter, dzielny fachowiec, długoletnia praktyka poszukuje pracy. Oferty Kurier Poznański zdg 10 480

Kuśnierz
zdolny, wykonuje wszelkie prace kuśnierskie pod gwarancją, poszukuje pracy dom poza dom. — również wyjazd. Oferty Kurier Poznański zdg 10 004

Absolwentka
szkoły Wydziałowej poszukuje pracy biurowej. Oferty Kurier Poznański zdg 10 233

Kelner
poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 10 247

Inżynier-Mechanik
notarialnie stwierdzony kierownik bojowy oddz. powstania Wielkp. obrońca „Bazaru", zdobywca Ratusza w Poznaniu szuka pracy przemyśle handlu zaraz. Łask. zgłoszenia: J. Leszczyński, poczta Główno, koło Łowicza.
zd 10 048

Ekspedientka
rutynowana, dział papierniczy poszukuje zajęcia. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 074.

Szofer
mechanik szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 259

Rutynowany książkowy
bankowiec bilansista pragnie zmienić posadę. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 406

Krawcowa
domowa szuka posady, długoletnią praktyką, dobry krój, sepcj. płaszcze, kostjumy. Oferty Kurier Poznański zdg 10 210

Panienka
z branży galanteryjnej, zabawek oraz biżuterii poszukuje podobnej posady od 1 sierpnia lub później. Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 9 803

Panienka
poszukuje miejsca jako uczennica w piekarni. Oferty Kurier Poznański zdg 9 810

Panna
inteligentna, przystojna, lat 21, wyuczona szycia, robótek, poszukuje posady do dzieci, towarzystwa lub składu na wyjazd. Warunki Kurier Poznański
zdg 9 770

Praktykantka
pisząca na maszynie ze znajomością stenografii, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 9 752

Stenografka korespondentka
polsko - niemiecka, siła rutynowana z Ia świadectwami oraz referencjami poszukuje od 1-go sierpnia odpowiedniej posady. — Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 9 752

Korespondentka-stenotypistka
doskonały angielski, francuski, polski, niemiecki, 2½ roczna praktyka handlowa, eksportowa, dyplom uniwersytecki, szuka posady stałej lub dorywczej. Pierwszorzędne świadectwa, referencje Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 9 800

Szofer
kowal, rok praktyki szuka posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 9 885

TEATRY

Poznań, sobota, 17. 7.

ADRIA: „Prosimy do walca".

KINA

Poznań, sobota, 17. 7.

APOLLO: „Dziewczę z Prateru" (Narzeczona z Wiednia).
CORSO: „Ucieczka".
GLORIA: „Ulica Szaleństw".
GWIAZDA: „Pałac we Flandrii"
METROPOLIS: „Tydzień przed ślubem".
OŚWIATOWE T. C. L.: „Baron Cygański".
RENAISSANCE: „Wódz czerwonoskórych".
SŁOŃCE: „Ciotka Karola".
SFINKS: „San Francisco".
ŚWIT: „Człowiek, który wiedział prawdę".
TĘCZA-Łazarz: „Bohater z Texasu" i „Biały Tarzan".
TĘCZA-Wilda: „Pieśń miłości".
WILSONA: „Ręce zawiniły"

Ogrodnik
kawaler, inteligentny, dzielny fachowiec szuka posady zaraz lub później, okolica obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 10 384/5

Książkowa
biegła, pracowita, zaufana, język polsko-niemiecki, szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 152

Ekspedientka
cukierni, piekarni poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 10 116

27. WOLNE MIEJSCA

Apteka
Poznaniu poszukuje zastępcy — większą praktyką na okres 1. 8. (ewentl. kilka dni później) — 10. 9). Referencje, pretensje. Oferty Kurier Pozn. zdg 8 263

Ekspedientkę
składu kolonialnego, prowincji, szkołę handlową, znajomość niemiecka, poszukuje całym utrzymaniem, kaucją, podaniem wynagrodzenia. Chodzież, skrzynka pocztowa 10. zdg 8 816

Kierownik działu nasiennego
ewentualnie nasienno - zbożowego
poszukiwany.
Wymagane doświadczenie długoletnie w handlu i eksporcie ziemiopłodów Reflektujemy na siły pierwszorzędne. Warunki umowne. Wiadomość
Lwów
„Pierwszorzędny". Skrytka 296.
ng 46 940

Gospodyni
z dobrym gotowaniem potrzebna na majątek za osobnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurier Poznański, Gniezno ng 46 328

Fotograf (ka)
potrzebny od 15. 8. warunkiem — znajomość prac laboratoryjnych. Oferty Kurier Pozn. zdg 9 402

Fryzjerkę
dzielną przyjmę 1. 8. pensja i utrzymanie. Zgłoszenia Agentura Orędownika, Grodzisk, Bukowska 4. ng 47 009

Portier hotelowy
z znajomością języka francuskiego i niemieckiego potrzebny. — Zgłoszenia Bydgoszcz. Hotel „Pod Orłem" — Dyrekcja.
ng 46 996

Stenotypistkę
która stenografuje perfekt po polsku i niemiecku poszukuje poważne przedsiębiorstwo przemysłowe na Pomorzu. Zgłoszenia z curriculum vitae, odpisami świadectw i podaniem wysokości wymaganego wynagrodzenia skierować prosimy Kurier Poznański
dg 23 716

Elew
natychmiast poszukiwany przedsiębiorstwo zbożowe Poznań, — pierwszeństwo absolwenci Liceum Handlowe względnie Miejskiej Szkoły Handlowej. Zgłoszenia odpisy świadectw Kurier Poznański zdrg 9 820

Sekretarz adwokacki
potrzebny. Zgłoszenia osobiste. Dr. Krzyżankiewicz, adwokat — Poznań, ul. Nowa 1. zdg 9 925

Do
majątku 3 000 mórg, przemysłowego potrzebny rządca samotny, wiek średni z pierwszorzędnymi referencjami oraz urzędnik podwórzowy. Oferty Kurier Poznański zdg 9 805

Poszukuje
panienki
z gimnazjalnym wykształceniem, najchętniej z maturą gimn., któraby zajęła się wychowaniem dzieci. Pisemne zgłoszenia Kurier Poznański zdg 9 780

Potrzebna
wychowawczyni
do jednego dziecka 4 lat i drobnej pomocy pani. Zgłoszenia bez podania wieku — wymagań, odpisu świadectw nie uwzględniam Kurier Poznański zdg 9 745

Wychowawczyni
do Warszawy, wrzesień potrzebna, wymagane dobre polecenia, znajomość szycia, gospodarstwa. Zgłoszenia Niedrowska, Matejki 66 — 3. zdg 9 760

Urzędnika
nie żonatego skromnym wynagrodzeniem na folwark 450 mórg — gdzie nie ma włodarza od zaraz. Buśkiewicz, Kcynia, Karmielin.
zdg 9 766

Potrzebny
samotny stolarz na stałą pracę z 600,— zł jako wspólnik. Zgłoszenia Katowice, Mikołowska 9. — skład obrazów. Pg 28 919-71,162

Ekspedientka
rzeźnicka potrzebna zaraz. Müller Wielkie Garbary 13. zdg 9 730

Nauczycielka
potrzebna od nowego roku szkolnego do 2 chłopców 10 i 8 lat na wieś. Pożądany język obcy. Morawska, Karmin, Pleszew.
zdg 8 596

Panienka
do załatwienia korespondencji kupieckiej popołudniu. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego
zdg 9 781

Ekspedientka
samodzielna do składu cukrów z kaucją 200 złotych potrzebna. Życiorys, referencje Kurier Pozn.
zdg 10 433

Pracownia
dywanów przyjmie uczennice. — Ratajczaka 15 — 16. zdg 10 402

Magister(a)
farm. potrzebny(a) na miesięczne zastępstwo. Zgłoszenia Kurier Poznański dg 23 798

Posługaczka
młodsza. Żupańskiego 20, mieszkanie 12. zdg 10 081

Uczenice
do składu papieru galanterii. — Oferty życiorys Kurier Poznański zdg 10 407

Inteligentna
emerytka potrzebna do gospodarstwa domowego i księgowości handlowej do starszego samotnego kupca. Posiadająca kilka tysięcy gotówki mile widziana — cel poważny. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 447.

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego samodzielna, smaczne gotowanie, akuratna, czysta do dwóch osób od zaraz. Zgłoszenia ulica Emilii Sczanieckiej 7 m. 6. zdg 10 418

Posługa
praniem. Focha 38, m. 16.
zdg 10 365

Marszantka
samodzielna potrzebna. Oferty Kurier Poznański zdg 10 292

Służąca
potrzebna. Koszarowa 8. m. 12.
zdg 10 284

Uczeń
do składnicy drzewa w Poznaniu od zaraz potrzebny. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 412

Poszukujemy
zaufanego pana (zawód i miejsce zamieszkania obojętne), któremu na miejscu urządzimy samodzielną rejonową składnicę wysyłkową (bez składu. Stały miesięczny dochód zł 580,— Zgłoszenia pod „239" do „Adema" — Box 187. Klagenfurt-Austria.
Pg 28 786/7-26,59/60

Przedstawicieli
na miasta powiatowe przy zarobku miesięcznym do 300,— poszukuje. Towar kredytujemy za małą kaucją. Laboratorium Chemiczne. Poznań 12. Św. Szczepana 31. zdg 9 378-9

Kasjera
(ke) do kina na stałe z gotówką 1000 zł przyjmę. Oferty Kurier Poznański zdg 10 022/3

Fryzjerka
ondulacją żelazkową na stałe potrzebna. Pawicki. Grodzisk, ulica Buczkowska 4. ng 47 086/7

Panienka
potrzebna, pomoc nauce III gimnazjalnej, francuskie, łacina — niemieckie, ewentl. muzykalna i pomoc składzie, przyłączeniem do rodziny. Oferty podaniem pensji, życiorysem, fotografią Kurier Poznański zdg 9 947

Baczność!
Do bardzo łatwiej sprzedaży artykułu przynoszącego wielką korzyść konsumentowi potrzebni są od zaraz agenci na miasta i okolice całego Województwa Poznańskiego. Miesięczny zarobek około 400 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 9 952

Samodzielna
do wszystkiego z dobrym gotowaniem, małej rodziny. Zgłoszenia życiorysem Kurier Poznański zdg 10 002

Fryzjerka
zastępstwo dwu tygodniowe. — pensja. Zgłoszenia Działyńskich 8—16, niedziela 18—20.
zdg 10 010

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 46 724

Pomocnik
złotniczy potrzebny. Kurier Poznański, Gdynia. ng 46 274

Dziewczyna
dobrze gotująca pod dyspozycję gospodyni na probostwo w mieście powiatowym pobliżu Poznania zaraz. Zgłoszenia Wspólna 53, m. 1, poniedziałek 19.
zdg 10 507

Uczciwa
hafciarka potrzebna Pierackiego 11 skład robótek zdg 10 495

Stałą klejarkę
która przyjmuje klejenie torebek piekarskich w dom. Oferty podaniem adresu do Kuriera Poznańskiego zdg 8 812

Poszukuję
2 dziewczyny do kuchni. Kawiarnia, 27 Grudnia 20. dg 23 792

Poważna
Instytucja Wydawnictw Państwowych, poszukuje zdolnych przedstawicieli na prowizję. Województwa Poznańskie, Pomorskie. Zgłoszenia Poznań, Marcinkowskiego 2 — 1, godz. 17—19.
ng 46 076

Zastępców
wojewódzkich na artykuły techniczne, poszukuję poważna fabryka. Wyczerpujące zgłoszenia „Par". Poznań, „56,225".
Pg 28 912-56,225

Poszukuję
przedstawiciela chrześcijanina — dobrze obeznanego w branży pończoszniczej na Poznańskie i Pomorze. Oferty do Kuriera Pozn.
zdg 9 377

Stróż
instalator - ślusarz potrzebny. — Oferty Kurier Poznański
zdg 9 364

Zdolności
do zawodów bada „Psychotechnika", M. Focha 4, m. 5, tel. 73-49.
zdg 10 056

Konstruktora
i wykonawcę, samodzielnych do budowy motocykli (dwutaktowe, ramy sztancowane wykonanie seryjne) zaraz poszukuje czynna fabryka. Tylko zamiłowani, praktyczni i energiczni zechcą złożyć oferty pod „Warmotocykl" do Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124. Tg 21 172

Potrzebna
od 1. 8. porządna starsza dziewczyna z Kujaw lub okolic Rawicza z znajomością zupełn. gotowania, prac w zakresie gospodarstwa domowego wchodzących. Zgłoszenia z dołączeniem odpisu świadectw, fotografii, podanie pensji do Kuriera Poznańskiego
zdg 8 405

Werkmistrz stolarski
dobry fachowiec, meble, budowle, gotówka zł 1 000 potrzebny. — Oferty Kurier Pozn. zdg 9 872

Służąca
samodzielna potrzebna. Zgłoszenia 18 lipca, Rynek Łazarski 1, mieszkanie 16. ng 46 463

Pokoik
ładny za posługę oddam osobie zaufanej, która by dojrzała i zastąpiła mnie w mieszkaniu, dojeżdżam co 6 miesięcy na kilka dni. Oferty Kurier Poznański
zdg 10 345

Dziewczyna
młodsza potrzebna do dziecka i do lżejszych prac domowych. Focha 15 b m. 5 zdg 10 037

Potrzebna
nauczycielka niemieckiego na wyjazd. Zgłoszenia 19. 7. od 13—15 Małe Garbary 8, m. 3.
zdg 10 209

Dziewczę
do posyłek. Skład torebek. Stary Rynek 70. zdg 10 224

Panienka
do składu obuwia, sprytna w targowaniu, odpis świadectw. Oferty warunkami Kurier Poznański
zdg 10 225

Dziewczę
do dzieci do lat 16 potrzebne. — Wenecjańska 4 — 23. zdg 10 462

Tokarzy
armaturowych przyjmę Żurawicz Dąbrowskiego 81 zdg 9 989

Gospodyni
służąca skromna na wieś potrzebna. Piłsudskiego 3, m. 3.
zdg 10 189

Kucharka
najchętniej Małopolanka do 2 osób potrzebna. Zgłoszenia Kurier Poznański ng 47 103

Magister(a)
potrzebny (a) od 1 lub 15 sierpnia z krótką praktyką, najmniej półroczną. Zgłoszenia z podaniem pensji przy wolnym stole i stancji uprasza się podać do „Apteki w Chodzieży". Język niemiecki bardzo pożądany. ng 47 088

Organizatorzy
poszukiwani. — Gotówka 300 zł wymagana. Byli wojskowi pierwszeństwo — referencje. Kraków, skrytka 265. ng 47 084

Zastępstwo
Pilzneńskiego Browaru Prazdrój na Poznań, województwa pozańskie, pomorskie do oddania. Jedynie oferty poważnych reflektantów, mających odpowiedni kapitał, podaniem referencji przyjmuje Kurier Pozn. zdg 10 151

Do przedsiębiorstwa zbożowego potrzebny dzielny, rutynowany
kupiec
który później mógłby wstąpić jako wspólnik lub interes przejąć. Oferty z podaniem referencji oraz wymaganej pensji Kurier Poznański zdg 10 479.

R. Barcikowski S. A. Poznań

Uczenica
ukończoną Handlową
„Ewa"
Focha 60. zdg 10 369

Chłopiec
do posyłek, mała gwarancja. — Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 10 396

Ucznia
zaraz przyjmę. Zgłoszenia życiorysem. Drogeria, Wodna 13.
zdg 10 427

Posługaczka
dobrym gotowaniem potrzebna. Wilda, Łanowa 33 — 1.
zdg 10 424

Absolwentka
szkoły handlowej, biegła stenografia i maszyna, poszukiwana na majątek. Zgłoszenia osobiste Hotel Bazar, środa, godzina 10.
zdg 10 399

Kucharka
dobrym gotowaniem potrzebna 1 sierpnia. Zgłoszenia 15 — 17 godz., Mickiewicza 32, mieszkanie 2. zdg 10 143

Ekspedientka
samodzielna fachowa siła do składu cukierków potrzebna z kaucją 500 zł. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 10 498

Kowal
dobry fachowiec w budowie wozów i kuciu koni, kawaler, potrzebny. Znający lokomobile i młocarnie ma pierwszeństwo. Zgł. Kurier Poznański p 20 878

Za pożyczkę
5—6 000 złotych, hipotecznie zabezpieczonej, na młynie, dobrze prosperującym, 8% rocznie, posada książkowego lub książkowej, pensja 200 złotych wolna. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 10 180

29. ROZRYWKA

Casanova
Masztalarska, poleca sympatyczny wieczór. Ceny umiarkowane. Koncert. Dancing. zdg 10 164

„San Francisco"
Jeanette Mac Donald. Gigantyczny arcyfilm
Nieodwołalnie do niedzieli
Kinoteatr „Sfinks". zdg 9 111-12

Ulica
Szaleństw. Kino Gloria.
zdg 10 159-60

Roxy
karafka 2,— 2.25,— 2.50. Focha 23. zdg 9 996-7

Bohater
z Texasu" i „Biały Tarzan" Kino Tęcza Łazarz. zdg 10 161/2

Kino
Tęcza Wilda — „Pieśń miłości"
zdg 10 020

„Ręce zawiniły"
Kay Francis. Kino Wilsona.
zdg 10 394

Rowery — Maszyny
do szycia
Gramofony — Płyty
korzystnie u Łęgowskiego
Kanałowa
18. Asygnaty „Kredyt".
zdgr 10 314

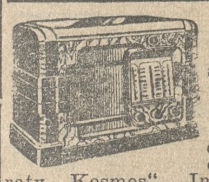

Reklamowa
sprzedaż
radioodbiorników
od 19,50 począwszy aparaty „Kosmos", „Imperial" i inne na 15 miesięczne raty i za pożyczki państwowe 100 za 100
Centrum — Kamiński
Poznań, Stary Rynek 13/14.
Ng 46 562/3

„Kapelusz"
Fabrycznie przefasonowany kapelusz zastąpi często nowy. Tanie kapelusze na składzie. Polska wytwórnia kapeluszy. 27-go Grudnia 2, podwórze.
zdg 8 570-71

MIŁOWODY
Zakład Przyrodoleczniczy i Sanatorium dla sercowo chorych
Wskazania: Choroby serca i naczyń (angina pectoris, skleroza), choroby nerwowe, choroby żołądka i jelit, choroba Basedowa, artretyzm, ichias, cukrzyca, choroby gardła i krtani, stany wyczerpania. Kuchnia dietetyczna — tanie ryczałty. Ng 46 498
Informacje: **Administracja Miłowody p. Oborniki Wlkp.**

Humor zagraniczny

Pomysłowy ogrodnik. (M)
(Ric et Rac, Paryż).

Przedpłata na miesiąc lipiec 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej) 100 słów w tem 5 nagłówk. słowo nagłówk. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matryc, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72 P. K. O. Poznań nr. 200-149.